AVSONII

BVRDIGALENSIS

OPERA

D. MAGNI
AVSONII
BVRDIGALENSIS
OPERA

EX EDITIONE
IN VSVM
DELPHINI

MANNHEMII,
Cura & Sumptibus Societatis literatae
MDCCLXXXII.

VITA AVSONII

EX

AVSONIANIS LECTIONIBVS

I. O S. S C A L I G E R I.

IVLIVS Aufonius, patria Cofsione Vafatum, domo Burdigala, arte medicus, uxorem duxit Aemiliam Aeoniam, natam Aquis Tarbellicis, patre Caecilio Argicio Arborio Aeduo, primarii generis viro in Sequanis, qui temporibus tyrannicis, cum fumma rerum recidiffet in Tetricos, profcriptus, omnibufque facultatibus lapfus venit in Aquitaniam, ad civitatem Tarbellorum Aquas, quod eft oppidum ad aeftuaria Aturri fluminis fitum. Ibi ufus conditione honeftae mulieris, fed in tenui re, Aemiliae Corinthiae Maurae, ex ea fufcepit liberos Aemilium Magnum

Arborium, & Aemiliam Aeoniam, quae nupta fuit Iulio Aufonio Vafatenfi. Ex hoc matrimonio quatuor liberi fufcepti, Aemilia Melania, Decius Magnus Aufonius, Iulia Dryadia, Avitianus. In his Aemilia Melania lactens obiit. Avitianus vixdum pubertatem egreffus, magnae fpei adolefcens, magnif-que tum in arte medicina progreffibus, in mediis parentum votis, acerba morte inter-ceptus eft: duobus fuperftitibus, forore Dryadia, ac D. Magno Aufonio. Dryadia Pomp. Maximo rhetori nupfit, quo adhuc juvenis viduata permanfit in coelibatu ad fexagefimum ufque annum, quo ultimam diem obiit.

Fuit Iulius homo fane domi nobilis, & apud fuos maximus tum arte, quam profi-tebatur, in qua tum primas obtinebant ho-

mines in palatio noti Siburrus, vir praefectorius, Eutropius ac Iulius Aufonius ipfe; tum etiam praefectura Illyrici, quam ei detulit Valentinianus fenior, a quo artis medicinae caufa in palatium arceffitus fuerat: fratribus fuis longe felicior. (Quorum alter CL. Contentus ingentem pecuniam, in Britanniis fenori occupatam ac immanibus mercedibus multiplicatam, morte praeventus externis hominibus diripiendam reliquit: ita ut nihil ex ea forte ad fratrem Iulium perveniret. Alter autem Iulius Callipio, homo prodigo ingenio, & infreni ac effufiffima liberalitate, quam homines fcurrae & urbani comitatem folent appellare, patrimonio exhaufto, nepotes ex fratre & forore nomine tenus heredes habuit.)

Vxorem Iulius eam, quam diximus, uni-

cam habuit, cum qua triginta ſex annos ſine ulla animi laeſione vixit. Obiit nonagenarius, omnibus & membris & ſenſibus integer: tam ſecundae apud Aquitanos famae, ut ab illis cum aliquo ſeptem ſapientum contenderetur. Atque ſcitum ejus in ore omnium verſabatur: *Beatum eſſe, non qui habet, quae cupit, ſed qui non cupit, quae non habet.* Atque de eo jactabant Aquitani: *Quemadmodum Auſonius neminem ſibi propoſuit imitandum: ita Auſonium nemo nunc poteſt imitari.* Reliquit libros de re medicina, quibus Vindicianus plurimum ſe adjutum fuiſſe teſtatur. Eloquentiae non ita ſtuduit; cum hoc ſaepius diceret: *Satius eſſe, ſi moribus antiquorum prudentum viveremus, quam ſi eorum tantum lingua & arte loqueremur.* Hoc itaque tanto viro naſcitur Burdigalae D. Magnus Auſonius nomine avi

materni, cognomine patris. Cujus futurae indolis ea ſigna ſtatim data ſunt: quod cum ejus formam ac thema Caecilius Argicius Arborius, avus maternus, vir Matheſeos ſtudiis inſtructiſſimus, perſcripſiſſet, opinione hominum majus neſcio quid de puero ſtatim concipere viſus eſt. Quod alta mente repoſtum ita penitus inſedit curioſo ſeni, ut etiam amiſſo filio majore triginta annorum, unicum Auſonium nepotulum in amiſſi ſolatium ſibi relictum eſſe ſaepe praedicaret, & hanc cauſam eſſe, quare patienter filio careret. Quare ab ipſis primum lucis rudimentis cura Aemiliae Corinthiae Maurae, aviae ſuae, diligentiſſime educatus, ac duarum materterarum, Hilariae & Iuliae Cataphroniae, devotae virginitatis feminarum, mollibus imperiis ſubactus, jam diſciplinae

maturus, Caecilio Argicio Magno avunculo traditur, Tolosae & Narbonis rhetori, caussarumque apud Hispaniae tribunalia disertissimo actori. Qui & ipse quoque mira de indole Ausonii quotidie praedicare solitus, secum bene agi dicebat, quod Ausonius nepos natus esset: eamque suam felicitatem ducere maximam. Hoc igitur in bonis disciplinis, ac utraque lingua usus praeceptore, eos in illis progressus fecit, ut in tantum & talem poëtam, quantum & qualem videmus hodie, evaserit. Annos triginta natus primum grammaticus ad docendum Burdigalae lectus: deinde, cum rhetore Burdigalensibus opus esset, paulo post ad rhetoricae cathedram promotus est, Acilio Glabrione grammatico in ejus locum suffecto. In quo munere docendi permansit, donec a

alentiniano seniore, cum Iulius Ausonius
ter in Palatio esset, ad docendos liberos,
ratianum ac Valentinianum, acciretur,
iorum signa saepe comitatus est, ita ta-
en, ut militans aliquid semper scriberet,
iidquid temporis videlicet cessaretur a
llo. Maxime, cum de praeda ei puella,
ta forma, nomine Sulpitilla Bissula, obve-
sset, in eam delicatissimis epigrammatis,
ipsa expeditione, lusit. Quod accidit,
io tempore ad Lupodunum & Nicri fluvii
put in finibus Suevorum magna Alema-
rum & aliorum barbarorum strages a Va-
ntiniano patre & Gratiano Augustis data
et. Quaestor ab Augg. patre & filio factus,
ox duplici praefectura praecinctus, prima
iliae, altera Galliarnm, cum adhuc esset
everis, absens consul a Gratiano Sirmii

designatus, declaratus ac prior renunciatus est: eique in Gallias ab eodem Aug. missa palmata, in qua D. Constantius intextus erat. Collegam in consulatu suffectum habuit Olybrium Hermogenianum V. C. ac diu post in Palatio mansit: & proconsul Asiae, mox & vicarius dioeceseos Africanae fuit. Paulo ante tempora tyrannica, hoc est, quam Clemens Maximus, in Britanniis Imperator a militibus salutatus, Treveros venisset, adhuc vivente Gratiano, palam beatus ac omnibus honoribus perfunctus, Treveris agens coepit amoenitatem ejus tractus & fluminis Mosellae delitias admirari. Quo argumento mirum in modum oblectans, coepit illud poëtica scriptione periclitari; id quod ei, ut alia omnia, feliciter cessit. Exstat ejus ea de re eruditissimus ac venustissi-

nus Panegyricus. Gratiano de vivis sublato fraude Maximi tyranni, coactus adhuc n Palatio manere, postea tamen Maximo d Aquilejam caeso, missione a Theodosio mpetrata, in patriam, hoc est, in nidum enectae se contulit. Ibi reliquum aetatis uod fuit, in paternis praediis cum amicis nolliter ac tranquille senex traduxit. Marimonium unum sancte coluit, ducta Atusia Lucana Sabina, Attusii Lucani Talisii, plendidi civis Burdigalensis, filia: quam ninorem XXVIII annorum amisit. Eam isque adeo dilexit, ut secundi matrimonii ortunam tentare noluerit: quippe qui amplius XLV annos post ejus mortem coelebs vixerit. Liberos ex ea sustulit Ausonium patri & avo cognominem, quem infantem amisit, item Hesperium Aquilium, quem

obſtinato ad taciturnitatem animo ſibi toties ſcribenti non reſponderet. Coluit & Latinum Drepanium Pacatum Aginnatem proconſulari dignitate: cujus nobiliſſima eſt oratio Theodoſio dicta. Tres fundos magnificis praetoriis inſtructos habuit, Lucaniacum, Noverogum, Marojaliam. Scripſit multa, quorum major pars ad nos pervenit. Faſti, quos ab urbe condita ad ſuum conſulatum ſcripſerat, item chronica Cor. Nepotis, & apologi Aeſopi, quos pedeſtre ſtilo conſcripſit, perierunt.

D. MAGNI
AVSONII
BVRDIGALENSIS
EPIGRAMMATA

De Augusto. Epigramma I.

PHOEBE potens numeris, praeses Tritonia bellis,
Tu quoque ab aërio praepes Victoria lapsu,
Come serenatam duplici diademate frontem;
Serta ferens, quae dona togae, quae praemia pugnae.
Bellandi fandique potens Augustus, honorem
Bis meret: ut geminet titulos, qui proelia Musis
Temperat, & Geticum moderatur Apolline Martem.
Arma inter Chunosque truces, furtoque nocentes
Sauromatas, quantum cessat de tempore belli,
Indulget Clariis tantum inter castra Camoenis.
Vix posuit volucres stridentia tela sagittas:
Musarum ad calamos fertur manus, otia nescit:
Et commutata meditatur arundine carmen.

Sed carmen non molle modis; bella horrida Mai
Odryſii, Threſſaeque viraginis arma retractat.
Exſulta Aeacide, celebraris vate ſuperbo
Rurſum: Romanuſque tibi contingit Homerus.

De fera a Caeſare interfecta. II.

Cedere quae lato neſcit fera ſaucia ferro,
Armatique urget tela cruenta viri:
Quam grandes parvo patitur ſub vulnere mortes,
Et ſolam leti vim probat eſſe manum!
Mirantur caſuſque novos, ſubitaſque ruinas:
Quaeritur, & fallit lumina plaga recens.
Nec contenta ictos letaliter ire per artus,
Conjungit mortes una ſagitta duas.
Plurima communi pereunt ſi fulminis ictu:
Haec quoque de caelo vulnera miſſa putes.

Danubius Augg. alloquitur. III.

Illyricis regnator aquis, tibi, Nile, ſecundus
Danubius laetum profero fonte caput.
Salvere Auguſtos jubeo, natumque, patremque,
Armiferis alui quos ego Pannoniis.

Nuncius Euxino jam nunc volo currere ponto:
Vt ſciat hoc Superûm cura ſecunda Valens;
Caede, fuga, flammis ſtratos periiſſe Suevos;
Nec Rhenum Gallis limitis eſſe loco.
Quod ſi lege maris refluus mihi curreret amnis;
Huc poſſem victos inde referre Gothos.

Idem eoſdem alloquitur. IV.

Danubius penitis caput occultatus in oris,
Totus ſub veſtra jam ditione fluo:
Qua gelidum fontem mediis effundo Suevis,
Imperiis gravidas qua ſeco Pannonias:
Et qua dives aquis Scythico ſolvo oſtia ponto.
Omnia ſub veſtrum flumina mitto jugum.
Auguſto dabitur ſed proxima palma Valenti.
Inveniet fontes hic quoque, Nile, tuos.

Sub Valentiniani Iunioris ſigno marmoreo. V.

Nunc te marmoreum pro ſumptu fecimus: at cum
Auguſtus frater remeaverit, aureus eſto.

Picturae subditi, ubi Leo una a Gratiano sagitta occisus est. VI.

Quod leo tam tenui patitur sub arundine letum,
Non vires ferri, sed ferientis agunt.

De matre Augusti. VII

Ante omnes alias felix tamen hoc ego dicar:
Sive deum peperi femina, sive virum.

Exhortatio ad modestiam. VIII.

Fama est fictilibus coenasse Agathoclea regem,
Atque abacum Samio saepe onerasse luto.
Fercula gemmatis quum poneret horrida vasis;
Et misceret opes, pauperiemque simul:
Quaerenti causam, respondit: Rex ego, qui sum
Sicaniae, figulo sum genitore satus.
Fortunam reverenter habe, quicunque repente
Dives ab exili progrediere loco.

De suis poëmatis. IX.

Est jocus in nostris, sunt seria multa libellis:
Stoicus has partes, has Epicurus agit.

Salva mihi veterum maneat dum regula morum;
  Ludat permiſſis ſobria Muſa jocis.

In Eumpinam adulteram. x.

Toxica zelotypo dedit uxor moecha marito:
  Nec ſatis ad mortem credidit eſſe datum.
Miſcuit argenti letalia pondera vivi:
  Cogeret ut celerem vis geminata necem.
Dividat haec ſi quis, faciunt diſcreta venenum.
  Antidotum ſumet, qui ſociata bibet.
Ergo inter ſeſe dum noxia pocula certant,
  Ceſſit letalis noxa ſalutiferae.
Protinus & vacuos alvi petiere receſſus,
  Lubrica dejectis qua via nota cibis.
Quam pia cura deûm! prodeſt crudelior uxor.
  Et, quum fata volunt, bina venena juvant.

Echo ad pictorem. xi.

Vane, quid affectas faciem mihi ponere, pictor,
  Ignotamque oculis ſollicitare deam?
Aëris & linguae ſum filia, mater inanis
  Indicii, vocem quae ſine mente gero.

Extremos pereunte modos a fine reducens,
 Ludificata sequor verba aliena meis.
Auribus in vestris habito penetrabilis Echo:
 Et, si vis similem pingere, pingue sonum.

In simulachrum Occasionis & Poenitentiae. XII.

Cujus opus? Phidiae, qui signum Pallados, ejus
 Quique Jovem fecit, tertia palma ego sum.
Sum dea, quae rara, & paucis OCCASIO nota.
 Quid rotulae insistis? Stare loco nequeo.
Quid talaria habes? Volucris sum. Mercurius quae
 Fortunare solet, tardo ego, quum volui.
Crine tegis faciem. Cognosci nolo. Sed heus tu
 Occipiti calvo es. Ne tenear fugiens.
Quae tibi juncta comes? Dicat tibi. Dic rogo, quae sis.
 Sum dea, cui nomen nec Cicero ipse dedit.
Sum dea, quae facti, non factique exigo poenas,
 Nempe ut poeniteat. Sic METANOEA vocor.
Tu modo dic, quid agat tecum? Si quando volavi,
 Haec manet. Hanc retinent, quos ego praeterii.
Tu quoque, dum rogitas, dum percontando moraris;
 Elapsam dices me tibi de manibus.

Ad Gallam puellam jam ſeneſcentem. XIII.

Dicebam tibi: Gàlla, ſeneſcimus. Effugit aetas.
  Vtere vere tuo; caſta puella, anus eſt.
Spreviſti. Obrepſit non intellecta ſenectus.
  Nec revocare potes, qui periere, dies.
Nunc piget: & quereris, quod non aut iſta voluntas
  Tunc fuit: aut non eſt nunc ea forma tibi.
Da tamen amplexus: oblitaque gaudia junge.
  Da, fruar, &, ſi non quod volo, quod volui.

De lepore capto a cane marino. XIV.

Trinacrii quondam currentem in littoris ora
  Ante canes leporem caeruleus rapuit.
At lepus: In me omnis terrae, pelagique rapina eſt,
  Forſitan & caeli; ſi canis aſtra tenet.

De Pergamo ſcriptore fugitivo, qui captus fuerat. XV.

Tam ſegnis ſcriptor, quam lentus, Pergame, curſor,
  Fugiſti: & primo captus es in ſtadio.
Ergo notas ſcripto toleraſti, Pergame, vultu:
  Et quas neglexit dextera, frons patitur.

In eundem Pergamum. XVI.

Pergame, non recte punitus. Fronte subisti
Supplicium, lentae quod meruere manus.
At tu, qui dominus, peccantia membra coërce.
Injustum, falsos excruciare reos.
Aut inscribe istam, quae non vult scribere, dextram:
Aut profugos ferri pondere necte pedes.

De Myrone & Laïde. XVII.

Canus rogabat Laïdis noctem Myron:
Tulit repulsam protinus.
Causamque sensit: & caput fuligine
Fucavit atra candidum.
Idemque vultu, crine non idem Myron,
Orabat oratum prius.
Sed illa, formam cum capillo comparans,
Similemque, non ipsum rata,
Fortasse & ipsum, sed volens ludo frui,
Sic est adorta callidum:
Inepte, quid me, quod recusavi, rogas?
Patri negavi jam tuo.

De se & uxore. XVIII.

Laïdas, & Glyceras, lascivae nomina famae,
Conjux in nostro carmine quum legeret;
Ludere me dixit, falsoque in amore jocari.
Tanta illi nostra est de probitate fides.

Ad uxorem suam. XIX.

Vxor, vivamus, quod viximus: & teneamus
Nomina, quae primo sumpsimus in thalamo,
Nec ferat ulla dies, ut commutemur in aevo:
Quin tibi sim juvenis, tuque puella mihi:
Nestore sim quamvis provectior, aemulaque annis
Vincas Cumanam tu quoque Deiphoben:
Nos ignoremus, quid sit matura senectus.
Scire aevi incertum, non numerare decet.

In Meroën anum ebriosam. XX.

Qui primus MEROE nomen tibi condidit, ille
Thesidae nomen condidit Hippolyto.
Nam divinare est, nomen componere, quod sit
Fortunae, morum, vel necis indicium.

Protesilae, tibi nomen sic fata dederunt:
Victima quod Trojae prima futurus eras.
Idmona quod vatem, medicum quod Iapida dicunt:
Discendas artes nomina praeveniunt.
Et tu sic, Meroë: non quod sis atra colore,
Vt quae Niliaca nascitur in Meroë:
Infusum sed quod vinum non diluis undis,
Potare immixtum sueta, merumque merum.

Nemesis, e Graeco. XXI.

Me lapidem quondam Persae advexere, tropaeum
Vt fierem bello: nunc ego sum NEMESIS.
At sicut Graecis victoribus adsto tropaeum:
Punio sic Persas vaniloquos Nemesis.

De varietate fortunae, e Graeco. XXII.

Thesauro invento, qui limina mortis inibat,
Liquit ovans laqueum, quo periturus erat.
At qui, quod terrae abdiderat, non repperit aurum,
Quem laqueum invenit, nexuit: & periit.

Idem aliter. XXIII.

Qui laqueum collo nectebat, repperit aurum:
Thesaurique loco deposuit laqueum.
At qui condiderat, postquam non repperit aurum,
Aptavit collo, quem reperit laqueum.

De Thrasybulo Lacedaemonio. XXIV.

Excipis adverso quod pectore vulnera septem:
Arma superveheris quod, Thrasybule, tua;
Non dolor hic patris: Pitanae sed gloria major.
Rarum, tam pulchro funere posse frui.
Quem postquam moesto socii posuere feretro,
Talia magnanimus edidit orsa pater:
Flete alios. Natus lacrymis non indiget ullis,
Et meus, & talis, & Lacedaemonius.

De Lacaena matre. XXV.

Mater Lacaena clipeo obarmans filium,
Cum hoc, inquit, aut in hoc redi.

In divitem quendam. XXVI.

Quidam ſuperbus opibus, & faſtu tumens,
Tantumque verbis nobilis,
Spernit vigentis clara ſaecli nomina,
Antiqua captans ſtemmata,
Martem, Remumque, & conditorem Romulum,
Primos parentes nuncupans.
Hos ille Serum veſte contexi jubet,
Hos caelat argento gravi,
Ceris inurens januarum limina,
Et atriorum pegmata.
Credo, quod illi nec pater certus fuit:
Et mater eſt vere lupa.

Antiſthenes Cynicus Philoſophus. XXVII.

Inventor primus Cynices ego. Quae ratio iſtaec?
Alcides multo dicitur eſſe prior:
Alcida quondam fueram doctore ſecundus:
Nunc ego ſum Cynices primus, & ille deus.

Idem. XXVIII.

Diſcipulus melior nulli, meliorve magiſter,
Εἰς ἀρετὴν συνέβη, καὶ Κυνικὴν σοφίην.
Dicere me novit verum, qui novit utrumque,
Καὶ θέον Ἀλκείδην, καὶ κύνα Διογένην.

Libero patri. XXIX.

Αἰγύπτε μὲν Ὄσιρις ἐγὼ, Μυσῶν δὲ Φανάκης,
Βάκχος ἐνὶ ζωοῖσιν, ἐνὶ φθιμένοις Ἀϊδωνεὺς,
Πυρογενὴς, δίκερως, τιτανολέτης, Διόνυσσος.

Myobarbum Liberi patris, ſigno marmoreo in villa noſtra omnium deorum argumenta habentis. XXX.

Ogygia me Bacchum vocat.
Oſirin Aegyptus putat.
Myſi Phanacen nominant.
Dionyſon Indi exiſtimant.
Romana ſacra Liberum.
Arabica gens Adoneum.
Lucaniacus Pantheum.

In Corydonem marmoreum. XXXI.

Αἴξ, χίμαρος, πήρη, ποιμὴν, ῥαβδοῦχος, ἐλαίη,
Εἷς λίθος. Ἐκ πάντων λιτὸς ἐγὼ Κορύδων.

In ſimulachrum Sapphus. XXXII.

Lesbia Pieriis Sappho ſoror addita Muſis,
Εἰμ' ἐνάτη Λυρικῶν, Αονίδων δεκάτη.

Deae Veneris. XXXIII.

Orta ſalo, ſuſcepta ſolo, patre edita Coelo,
Aeneadum genetrix, hic habito alma Venus.

Ad libellum ſuum de Proculo. XXXIV.

Si tineas, cariemque pati te, charta, neceſſe eſt,
Incipe verſiculis anteperire meis.
Malo, inquis, tineis. Sapis, aerumnoſe libelle,
Perfungi mavis qui leviore malo.
Aſt ego damnoſae nolo otia perdere Muſae,
Iacturam ſomni quae parit, atque olei.
Vtilius dormire fuit, quam perdere ſomnum,
Atque oleum. Bene ais: cauſa ſed iſta mihi eſt;

Irafcor Proculo, cujus facundia tanta eft,
Quantus honor. Scripfit plurima, quae cohibet.
Hunc ftudeo ulcifci: & prompta eft haec ultio vati:
Qui fua non edit carmina, noftra legat.
Hujus in arbitrio eft, feu te juvenefcere cedro,
Seu jubeat duris vermibus effe cibum.
Huic ego, quod nobis fupereft ignobilis otî,
Deputo: five legat, quae dabo, five tegat.

De nomine cujufdam Lucii, fculpto in marmore. XXXV.

Lucius una quidem, geminis fed diffita punctis
Littera: praenomen fic L.. nota fola facit.
Poft M. incifum eft; puto fic M, non tota videtur.
Diffiluit faxi fragmine laefus apex.
Nec quifquam, Marius, feu Marcius, anne Metellus
Hic jaceat, certis noverit indiciis.
Truncatis convulfa jacent elementa figuris,
Omnia confufis interiere notis.
Miremur periiffe homines? monumenta fatifcunt,
Mors etiam faxis, nominibufque venit.

De Sabina uxore. XXXVI.

Sive probas Tyrio textam ſubtegmine veſtem:
Seu placet inſcripti commoditas tituli:
Ipſius hoc dominae concinnat utrumque venuſtas,
Has geminas artes una Sabina colit.

De eadem Sabina. XXXVII.

Laudet Achaemenias Orientis gloria telas:
Molle aurum pallis, Graecia, texe tuis;
Non minus Auſoniam celebret dum fama Sabinam,
Parcentem magnis ſumptibus, arte parem.

De eadem Sabina. XXXVIII.

Licia qui texunt & carmina; carmina Muſis,
Licia contribuunt, caſta Minerva, tibi.
Aſt ego rem ſociam diſſociabo, Sabina:
Verſibus inſcripſi, quae mea texta meis.

Qualem velit amicam. XXXIX.

Hanc volo, quae non volt: illam, quae volt, ego nolo.
Vincere volt animos, non ſatiare Venus.

Obla-

Oblatas ſperno illecebras, detrecto negatas.
  Nec ſatiare animum, nec cruciare volo.
Nec bis cincta Diana placet, nec nuda Cythere.
  Illa voluptatis nil habet, haec nimium.
Callida ſed mediae Veneris mihi venditet artem
  Femina, cui jungar; quod volo, nolo vocet.

De Chreſto & Acyndino fratribus. XL.

Χρῆϛος, Ακίνδυνος, εἰσὶν ἀδελφεοὶ οἰκτρὰ δέ τέκνα;
  Moribus ambo malis, nomina falſa gerunt.
Ουδ' ἔτος χρεϛὸς, ἐδ' ἔτος ἀκίνδυνός ἐϛιν.
  Vna poteſt ambos littera corrigere.
'Αίκεν Χρῆϛος ἕλῃ, καὶ Ακίνδυνος ἄλφ' ἀπολέσσῃ:
  Κίνδυνος hic fiet: frater Ἄχρηϛος erit.

De iiſdem. XLI.

Germani fratres ſunt, Chreſtos, Acindynos alter.
  Falſum nomen utrique: ſed ut verum ſit utrique,
Alpha ſuum Chreſto det Acindynos: ipſe ſine alpha
  Permaneat; verum nomen uterque geret.

De Pallade, & Venere armata. XLII.

Armatam vidit Venerem Lacedaemone Pallas.
  Nunc certemus, ait, judice vel Paride.
Cui Venus: Armatam tu me, temeraria, temnis,
  Quae, quo te vici tempore, nuda fui?

Idem aliter. XLIII.

Armatam Pallas Venerem Lacedaemone visens,
  Visne, ut judicium sic ineamus? ait.
Cui Venus arridens: quid me galeata lacessis?
  Vincere si possum nuda, quid arma gerens?

Ad Philomusum grammaticum. XLIV.

Emptis quod libris tibi bibliotheca referta est;
  Doctum, & grammaticum te, Philomuse, putas?
Hoc genere & chordas, & plectra, & barbita conde.
  Omnia mercatus, cras citharoedus eris.

In ſtatuam Rufi rhetoris ſemiviri & elinguis. XLV.

Rhetoris haec Rufi ſtatua eſt: nil verius; ipſa eſt.
Ipſa adeo linguam non habet, & cerebrum.
Et riget, & ſurda eſt, & non videt. Omnia Rufi.
Vnum diſſimile eſt: mollior ille fuit.

In tabulam, ubi erat picta imago Rufi rhetoris. XLVI.

Elinguem quis te dicentis imagine pinxit?
Dic mihi, Rufe: taces. Nil tibi tam ſimile eſt.

De eadem tabula. XLVII.

Haec Rufi tabula eſt: nil verius. Ipſe ubi Rufus?
In cathedra. Quid agit? Hoc, quod & in tabula.

De eodem Rufo. XLVIII.

REMINISCO Rufus dixit in verſu ſuo.
COR ergo verſus, immo Rufus non habet.

Idem. XLIX.

Qui REMINISCO putat ſe dicere poſſe Latine;
Hic,ubi CO ſcriptum eſt, legeret COR; ſi cor haberet.

De eodem Rufo. L.

Rufus vocatus Rhetor olim ad nuptias,
Celebri (ſit ut) convivio,
Grammaticae ut artis ſe peritum oſtenderet,
Haec vota dixit nuptiis:
Et maſculini, & feminini gignite,
Generiſque neutri filios.

Imago Rufi rhetoris. LI.

Ore pulchro, & ore muto, ſcire vis quae ſim? Volo.
Imago Rufi rhetoris Pictavici.
Diceret ſed ipſe, vellem, rhetor hoc mi. Non poteſt.
Cur? Ipſe rhetor eſt imago imaginis.

De eadem Rufi ſtatua. LII.

Rhetoris haec Rufi ſtatua eſt. Si ſaxea, Rufi.
Cur id ais? Semper ſaxeus ipſe fuit.

De Diogene Cynico philoſopho. LIII.

Pera, polenta, tribon, baculus, ſcyphus, arcta ſupellex
Iſta fuit Cynici: ſed putat hanc nimiam.
Namque cavis manibus cernens potare bubulcum,
Cur, ſcyphe, te (dixit) geſto ſupervacuum?

De Croeſo & eodem Diogene. LIV.

Effigiem, rex Croeſe, tuam, ditiſſime regum,
Vidit apud manes Diogenes Cynicus.
Conſtitit utque procul, ſolito majore cachinno
Concuſſus, dixit: Quid tibi divitiae
Nunc proſunt, regum rex ô ditiſſime, quum ſis
Sicut ego ſolus, me quoque pauperior?
Nam quaecunque habui, mecum fero: quum nihil ipſe
Ex tantis tecum, Croeſe, feras opibus.

Laïs dicans Veneri ſpeculum ſuum. LV.

Laïs anus Veneri ſpeculum dico: dignum habeat ſe
Aeterna aeternum forma miniſterium.
At mihi nullus in hoc uſus; quia cernere talem,
Qualis ſum, nolo: qualis eram, nequeo.

De Caſtore, Polluce & Helena. LVI.

Iſtos, tergemino naſci quos cernis ab ovo,
Patribus ambiguis & matribus aſſere natos.
Hos genuit Nemeſis: ſed Leda puerpera fovit.
Tyndareus pater his, & Iupiter. Hic putat; hic ſcit.

De imagine Veneris ſculpta a Praxitele. LVII.

Vera Venus Gnidiam quum vidit Cyprida, dixit:
  Vidiſti nudam me, puto, Praxitele.
Non vidi, nec fas: ſed ferro opus omne polimus:
  Ferrum Gradivi Martis in arbitrio.
Qualem igitur domino ſcierant placuiſſe Cytheren,
  Talem fecerunt ferrea caela deam.

In buculam aeream Myronis. LVIII.

Bucula ſum, caelo genitoris facta Myronis
  Aerea: nec factam me puto, ſed genitam.
Sic me taurus init: ſic proxima bucula mugit:
  Sic vitulus ſitiens ubera noſtra petit.
Miraris, quod fallo gregem? Gregis ipſe magiſter
  Inter paſcentes me numerare ſolet.

De eadem bucula. LIX.

Vbera quid pulſas frigentia matris ahenae,
O vitule, & ſuccum lactis ab aere petis?
Hunc quoque praeſtarem: ſi me pro parte paraſſet
Exteriore Myron, interiore Deus.

Ad Daedalum de eadem bucula. LX.

Daedale, cum vana conſumis in arte laborem?
Me potius clauſae ſubjice Paſiphaae.
Illecebras verae ſi vis dare, Daedale, vaccae;
Viva tibi ſpecies vacca Myronis erit.

Eadem de ſe. LXI.

Erraſti, attendens haec ilia noſtra, juvence.
Non manus artificis lac dedit uberius.

Eadem. LXII.

Paſce greges procul hinc, ne, quaeſo bubulce, Myronis
Aes, veluti ſpirans, cum bubus exagites.

Eadem. LXIII.

Me vitulus cernens, immugiet. Irruet in me
Taurus amans. Paſtor cum grege mittet agens.

De eadem Myronis bucula. LXIV.

Aerea mugitum poterat dare vacca Myronis:
Sed timet artificis deterere ingenium.
Fingere nam ſimilem vivae, quam vivere, plus eſt:
Nec ſunt facta dei mira, ſed artificis.

Eadem bucula de ſe. LXV.

Aerea bos ſteteram, mactata eſt vacca Minervae:
Sed Dea proflatam tranſtulit huc animam.
Et modo ſum duplex: pars aerea, pars animata.
Haec manus artificis dicitur, illa Deae.

Ad taurum eadem bucula. LXVI.

Quid me, taure, paras, ſpecie deceptus, inire?
Non ſum ego Minoae machina Paſiphaae.

De eadem Myronis bucula. LXVII.

Necdum caduco ſole, jam ſub veſpere,
Ageret juvencas quum domum paſtor ſuas,
Suam relinquens, me minabat, ut ſuam.

De eadem bucula. LXVIII.

Vnam juvencam paſtor forte amiſerat;
Numerumque juſſus reddere,
Me defuiſſe conquerebatur; ſequi
Quae noluiſſem caeteras.

Quae ſexum mutarint. LXIX.

Vallebanae (nova res & vix credenda poëtis:
Sed quae de vera promitur hiſtoria)
Femineam in ſpeciem convertit maſculus ales;
Pavaque de pavo conſtitit ante oculos.
Cuncti admirantur monſtrum: ſed mollior agna
Aſtitit in tenerum de grege verſa marem.
Quod ſtolidi ad ſpeciem notae novitatis hebetis?
An vos Naſonis carmina non legitis?
Caenida convertit proles Saturnia Conſus:
Ambiguoque fuit corpore Tireſias.

Vidit ſemivirum fons Salmacis Hermaphroditum:
Vidit nubentem Plinius Androginum.
Nec ſatis antiquum, quod Campana in Benevento
Vnus epheborum virgo repente fuit.
Nolo tamen veteris documenta arceſſere famae.
Ecce ego ſum factus femina de puero.

Ad Pythagoram de Marco. LXX.

* * * * * * * * * * * * *

Subſcriptum picturae Criſpae mulieris impudicae. LXXI.

* * * * * * * * * * * * *

De Achilla, qui diſſecuit calvariam. LXXII.

Abjecta in triviis inhumati glabra jacebat
Teſta hominis, nudum jam cute calvitium.
Fleverunt alii: fletu non motus Achillas,
Inſuper & ſilicis verbere diſſecuit.
Eminus ergo icto rediit lapis ultor ab oſſe;
Auctoriſque ſui frontem oculoſque petit.

Sic utinam certos manus impia dirigat ictus,
Auctorem ut feriant tela retorta suum.

De Alcone medico, & Diodoro haruspice.

LXXIII.

Languenti Marco dixit Diodorus haruspex,
Ad vitam non plus sex superesse dies.
Sed medicus divis fatisque potentior Alcon,
Falsum convicit illico haruspicium.
Tractavitqe manum victuri, ni tetigisset.
Illico nam Marco sex periêre dies.

De signo Iovis, & Alcone medico.

LXXIV.

Alcon hesterno signum Iovis attigit. Ille,
Quamvis marmoreus, vim patitur medici.
Ecce hodie jussus transferri ex aede vetusta,
Effertur: quamvis sit Deus, atque lapis.

In Eunomum medicum. LXXV.

Languentem Cajum moriturum dixerat olim
Eunomus. Evasit fati ope, non medici.

Paulo post ipsum videt, aut vidisse putavit
Pallentem, & multa mortis in effigie.
Quis tu Cajus? ait. Vivisne? Hic abnuit. At quid
Nunc agis hic? Iussu Ditis, ait, venio;
Vt, quia notitiam rerumque hominumque tenerem,
Accirem medicos. Eunomus obriguit.
TumCajus: Metuas nihil,Eunome. Dixi ego & omnes,
Nullum, qui saperet, dicere te medicum.

In hominem vocis absonae. LXXVI.

Latratus catulorum, hinnitus fingis equorum,
Caprigenumque pecus, lanigerosque greges
Balatu adsimilas: asinos quoque rudere dicas,
Quum vis Arcadicum fingere, Marce, pecus.
Gallorum cantus, & ovantes gutture corvos,
Et quidquid vocum bellua & ales habet.
Omnia quum simules ita verè, ut ficta negentur:
Non potes humanae vocis habere sonum.

Ad Crispam. LXXVII.

Deformem quidam te dicunt, Crispa: at ego istud
Nescio. Mî pulchra es; judice me satis est.

Quin etiam cupio, junctus quia zelus amori est,
Vt videare aliis foeda, decorà mihi.

Qualem velit habere amicam. LXXVIII.

Sit mihi talis amica, velim:
Iurgia quae temerè incipiat:
Nec studeat quasi casta loqui:
Pulchra, procax, petulante manu:
Verbera quae ferat, & regerat;
Caesaque ad oscula confugiat.
Nam nisi moribus his fuerit:
Casta, modesta, pudenter agens;
(Dicere abominor) uxor erit.

Ad Cupidinem, ex Graeco. LXXIX.

Hoc quod amare vocant, misce, aut dissolve, Cupido;
Aut neutrum flammis ure, vel ure duos.

Ad Dionem de amore suo. LXXX.

Aut restingue ignem, quo terreor, alma Dione;
Aut transire jube: vel face utrimque parem.

Ex Graeco, ἀρχὴ τὸ ἥμισυ παντός. LXXXI.

Incipe. Dimidium facti eſt, coepiſſe. Superſit
Dimidium. Rurſum hoc incipe; & efficies.

Ex Graeco, ἁ χάρισ ἁ βραδύπους ἄχαρις χάρις. LXXXII.

Gratia quae tarda eſt, ingrata eſt. Gratia namque
Cum fieri properat, gratia grata magis.

Idem. LXXXIII.

Si bene quid facias, facias cito. Nam cito factum
Gratum erit. Ingratum gratia tarda facit.

In ſaltatorem ineptum. LXXXIV.

Deceptae felix caſus ſe miſcuit arti.
Hiſtrio, ſaltavit qui Capanea, ruit.
Idem qui Nioben ſaltavit ſaxeus, ut tum
Spectator veram crediderit Nioben.
In Canace, viſus multo felicior ipſa:
Quod non hic gladio viſcera diſſecuit.

De eodem. LXXXV.

Daphnen & Nioben ſaltavit ſimius idem,
Ligneus ut Daphne, ſaxeus ut Niobe.

Dodralis potio. LXXXVI.

Dodra ex dodrante eſt; ſic collige: jus, aqua, vinum,
Sal, oleum, panis, mel, piper, herba, novem.

De eadem. LXXXVII.

Dodra vocor. Quae cauſa? Novem ſpecies gero.
Quae ſunt?
Ius, aqua, mel, vinum, panis, piper, herba, oleum, ſal.

De eadem dodra potione. LXXXVIII.

Δόδρα πότος καὶ ἀριθμὸς, ἔχω μέλι, οἶνον, ἔλαιον,
Ἄρτον, ἅλας, βοτάνην, ζωμόν, ὕδωρ, πέπερι.

De Iuriſconſulto, qui uxorem habebat adulteram. LXXXIX.

Iuriſconſulto, cui vivit adultera conjux,
Papia lex placuit: Iulia diſplicuit.

Quaeritis, unde haec ſit diſtantia? Semivir ipſe
Scatiniam metuens, non metuit Titiam.

Ad Zoilum, qui uxorem moecham duxerat. XC.

* * * * * * * * * * * * *

Ad Venerem δυσερως. XCI.

Hanc amo, quae me odit: contra, hanc, quoniam me amat, odi.
Compone inter nos, ſi potes, alma Venus.
Perfacile id faciam: mores mutabo, & amores.
Oderit haec, amet haec. Rurſus idem patiar.
Vis ambas ut ames? Si diligat utraque, vellem.
Hoc tibi tu praeſta, Marce; ut ameris, ama.

Item. XCII.

Suaſiſti, Venus ecce, duas dyſeros ut amarem.
Odit utraque: aliud da modo conſilium.
Vince datis ambas. Cupio: verum arcta domi res.
Pellice promiſſis. Nulla fides inopi.
Atteſtare deos. Nec fas mihi fallere divos.
Pervigila ante fores. Nocte capi metuo.

Scribe

Scribe elegos. Nequeo, Musarum & Apollonis expers.
Frange fores. Poenas judicii metuo.
Stulte ab amore mori pateris, non vis ob amorem.
Malo miser dici, quam miser atque reus.
Suasi quod potui: tu alios modo consule. Dic quos?
Quod sibi suaserunt, Phaedra & Elissa, dabunt.
Quod Canace, Phyllisque, & fastidita Phaoni.
Hoc das consilium? Tale datur miseris.

Pulchrum dei responsum. XCIII.

Doctus Hylas caestu, Phegeus catus arte palaestrae,
Clarus Olympiacis & Lycus in stadiis,
An possent omnes venturo vincere agone,
Hammonem Libyae consuluere deum.
Sed deus, ut sapiens: Dabitur victoria vobis
Indubitata quidem, si caveatis, ait,
Ne quis Hylam caestu, ne quis certamine luctae
Phegea, ne cursu te, Lyce, praetereat.

De Hermiones zona. XCIV.

Punica turgentes redimibat zona papillas
Hermiones: zonae textum elegeion erat.

Qui legis hunc titulum, Paphie tibi mandat, ames me;
Exemploque tuo neminem amare vetes.

De Hyla, quem Najades rapuerunt. XCV.

Aſpice quam blandae necis ambitione fruatur,
Letifera experiens gaudia, pulcher Hylas!
Oſcula & infeſtos inter moriturus amores,
Ancipites patitur Najadas Eumenidas.

Ad Nymphas, Narciſſum perſequentes. XCVI.

Furitis procaces Najades
Amore ſaevo & irrito.
Ephebus iſte flos erit.

De Narciſſo, qui ſui ipſius amore captus erat. XCVII.

Si cuperes alium, poſſes, Narciſſe, potiri.
Nunc tibi amoris adeſt copia: fructus abeſt.

De eodem. XCVIII.

Quid non ex hujus forma pateretur amator,
Ipse suam qui sic deperit effigiem?

In Echo dolentem propter mortem Narcissi. XCIX.

Commoritur, Narcisse, tibi resonabilis Echo,
Vocis ad extremos exanimata modos.
Et pereuntis adhuc gemitum resecuta querelis,
Vltima nunc etiam verba loquentis amat.

De Hermaphrodito. C.

Mercurio genitore satus, genitrice Cythere,
Nominis ut mixti, sic corporis Hermaphroditus,
Concretus sexu, sed non perfectus, utroque:
Ambiguae Veneris, neutro potiundus amori.

De conjunctione Salmacis cum Hermaphrodito. CI.

Salmacis optato concreta est nympha marito.
Felix virgo, sibi si scit inesse virum.

Et tu formoſae juvenis permixte puellae,
Bis felix, unum ſi licet eſſe duos.

Ad Apollinem, de Daphne puella fugiente. CII.

Pone arcum Paean, celereſque reconde ſagittas:
Non te virgo fugit, ſed tua tela timet.

Ad corticem, quo Daphne tegebatur. CIII.

Invide cur properas cortex operire puellam?
Laurea debetur Phoebo, ſi virgo negatur.

In duas ſorores diverſorum morum. CIV.

Delia, vos miramur: & eſt mirabile, quod tam
Diſſimiles eſtis, tuque ſororque tua.
Haec habitu caſto, quum non ſit, caſta videtur;
Tu praeter cultum nil meretricis habes.
Quum caſti mores tibi ſint, huic cultus honeſtus:
Te tamen & cultus damnat, & actus eam.

Ad Gallam. CV.

Vado, ſed ſine me, quia te ſine: nec, niſi tecum,
Totus ero; pars quum ſim altera, Galla, tui.
Vado tamen, ſed dimidius. Vado minor ipſo
Dimidio: nec me jam locus unus habet.
Nam tecum fere totus ero, quocumque recedam.
Pars veniet mecum quantulacumque mei.
Separor unus ego: ſed partem ſumo minorem.
Ipſe mei; tecum pars mea major abit.
Si redeam, tibi totus ero: pars nulla vacabit,
Quae mox non redeat in tua jura. Vale.

In Venerem Anadyomenen. CVI.

Emerſam pelagi nuper genitalibus undis
Cyprin Apellei cerne laboris opus:
Vt complexa manu madidos ſalis aequore crines
Humidulis ſpumas ſtringit utraque comis.
Iam tibi nos, Cypri, Iuno inquit, & innuba Pallas,
Cedimus: & formae praemia deferimus.

In puerum formosum. CVII.

Dum dubitat natura, marem, faceretne puellam,
Factus es, ô pulcher penè puella puer.

In scabiosum Polygitonem. CVIII.

* * * * * * * * * * * * *

De quodam Silvio Bono, qui erat Brito. CIX.

Silvius ille Bonus, qui carmina nostra lacessit,
Nostra magis meruit disticha Brito Bonus.

Item. CX.

Silvius hic Bonus est. Quis Silvius? iste Britannus.
Aut Brito hic non est Silvius, aut malus est.

Item. CXI.

Silvius iste Bonus fertur, ferturque Britannus:
Quis credat civem degenerasse bonum?

Item. CXII.

Nemo bonus Brito est. Si simplex Silvius esse
Incipiat, simplex desinet esse Bonus.

Item. CXIII.

Silvius hic Bonus eſt. Sed Brito eſt Silvius idem.
Simplicior res eſt, credite, Brito malus.

Item. CXIV.

Silvi, Brito, Bonus: quamvis homo non bonus eſſe
Ferris; nec ſe quit jungere Brito Bono.

In Furipum. CXV.

Pars te Furippum vocitat, pars vero Furippum,
Altera producens, altera corripiens.
Elige utrum malis: aut tende, aut corripe nomen.
Conveniet quodvis, fur, furioſe, tibi.

Epicuri opinio. CXVI.

Quod eſt beatum, morte & aeternum carens,
Nec ſibi parit negocium, nec alteri.

De homine pigro. CXVII.

Sanus piger febriente multo eſt nequior.
Potat duplum, dapeſque duplices devòrat.

In Didûs imaginem. CXVIII.

Illa ego ſum Dido vultu quem conſpicis, hoſpes,
Aſſimilata modis pulchraque mirificis.
Talis eram: ſed non, Maro quam mihi finxit, erat
mens;
Vita nec inceſtis laeta cupidinibus.
Namque nec Aeneas vidit me Troïus unquam,
Nec Libyam advenit claſſibus Iliacis.
Sed furias fugiens atque arma procacis Iarbae,
Servavi, fateor, morte pudicitiam
Pectore transfixo: caſtus quod perculit enſis,
Non furor, aut laeſo crudus amore dolor.
Sic cecidiſſe juvat. Vixi ſine vulnere famae.
Ulta virum, poſitis moenibus, oppetii.
Invida cur in me ſtimulaſti Muſa Maronem,
Fingeret ut noſtrae damna pudicitiae?
Vos magis hiſtoricis, lectores, credite de me,
Quam qui furta deûm concubituſque canunt
Falſidici vates; temerant qui carmine verum;
Humaniſque deos aſſimilant vitiis.

De tribus inceſtis. CXIX.

* * * * * * * * * * * * *

In Caſtorem. CXX.

* * * * * * * * * * * * *

De amiſſa puella. CXXI.

Tres fuerant Charites: ſed dum mea Lesbia vixit,
Quattuor. Ut periit, tres numerantur item.

In Fauſtulum ſtaturae brevis Anicii Probini. CXXII.

Fauſtulus inſidens formicae, ut magno elephanto,
Decidit, & terrae terga ſupina dedit.
Moxque idem ad mortem eſt multatus calcibus ejus;
Perditus ut poſſet vix retinere animam.
Vix tamen eſt fatus: quid rides, improbe Livor,
Quod cecidi? Cecidit non aliter Phaëthon.

In Eunum liguritorem. CXXIII.

* * * * * * * * * * * * *

In eundem Eunum. CXXIV.

* * * * * * * * * * * * *

In eundem Eunum. CXXV.

* * * * * * * * * * * * *

In eundem. CXXVI.

* * * * * * * * * * * * *

In eundem Eunum. CXXVII.

* * * * * * * * * * * * *

Ad eundem paedagogum liguritorem. CXXVIII.

* * * * * * * * * * * * *

In Medeae imaginem. CXXIX.

Medeam vellet quum pingere Timomachi mens,
Volventem in natos crudum animo facinus;
Immanem exhausit rerum in diversa laborem,
Fingeret affectum matris ut ambiguum.
Ira subest lacrymis, miseratio non caret ira.
Alterutrum videas, ut sit in alterutro.
Cunctantem satis est. Nam digna est sanguine mater
Natorum; tua non dextera, Timomache.

In eandem. cxxx.

Quis te pictorum simulavit, pessima Colchis,
In natos crudum volvere mente nefas?
Vsque adeone sitis puerorum haurire cruorem,
Vt ne picta quidem parcere caede velis?
Numnam te pellex stimulat? numne alter Iason,
Altera vel Glauce sunt tibi causa necis?
Quin ne picta quidem sis barbara. Namque tui vim
Cera tenax zeli concipit immodicam.
Laudo Timomachum: matrem quod pinxit in ense
Cunctantem, prolis sanguine ne maculet.

In quendam qui levia sibi inguina faciebat. cxxxi.

* * * * * * * * * * * * *

In caecum & claudum. cxxxii.

Insidens caeco graditur pede claudus utroque.
Quo caret alteruter, sumit ab alterutro.
Caecus namque pedes claudo gressumque ministrat:
At claudus caeco lumina pro pedibus.

Idem. CXXXIII.

Ambulat inſidens caeco, pede captus utroque:
Atque alterna ſubit munia debilitas.
Nam caecus claudo, pede commodat: ille viciſſim
Mutua dat caeco lumina pro pedibus.

De divite & paupere. CXXXIV.

Non eſt dives opum dives: nec pauper inopſque
Infelix: alio nec magis alter eget.
Dives eget gemmis, Cereali munere pauper.
Sed quum egeant ambo, pauper egens minus eſt.

De Penelope. CXXXV.

Intemerata procis, & tot ſervata per annos
Oſcula, vix ipſi cognita Telemacho.
Hinc mea virginitas facibus tibi luxit adultis:
Arſit & invidia principe verus amor.
Saepe ego mentitis tremui nova femina ſomnis;
Lapſaque non merito ſunt mihi verba ſono.
Et tamen ignotos ſenſi experrecta dolores,
Strataque tentavi ſicca pavente manu.

Nam tibi anhelanti, ſupremaque bella moventi,
Paruit indulgens & ſine voce dolor;
Dente nihil violare fero, nihil unguibus auſae:
Foedera nam tacita pace peregit amor.
Denique non aviam tremulo clamore vocavi:
Nec prior obſequio ſerva cucurrit anus.
Ipſa verecundo tetigi pallore puellas,
Impoſitum teneri faſſa pudoris opus.

In grammaticum. CXXXVI.

Felix grammaticus non eſt: ſed nec fuit unquam;
Nec quiſquam eſt felix nomine grammaticus.
At ſi quis felix praeter fatum extitit unquam:
Is demum exceſſit grammaticos canonas.

De infauſto matrimonio grammatici. CXXXVII.

Arma virumque docens, atque arma virumque peritus
Non duxi uxorem, ſed magis arma, domum.
Namque dies totos, totaſque ex ordine noctes
Litibus oppugnat meque, meumque larem;
Atque ut perpetuis dotata a Marte duellis,
Arma in me tollit, nec datur ulla quies.

Iamque, repugnanti dedam me: ut denique victum
Iurget ob hoc solum, jurgia quod fugiam.

De Auxilio grammatico. CXXXVIII.

Emendata potest quaenam vox esse magistri,
Nomen qui proprium cum vitio loquitur?
Auxilium te nempe vocas. Inscite magister,
Da rectum casum: jam Solicismus eris.

De fratribus Thebanis. CXXXIX.

Nec Stygiis lucis ineunt sua foedera fratres
Oedipodionidae, de misero ah miseri!
Namque etiam ex uno surgentes aggere flammae
In diversa sui dissiliunt cineris.
Infandos juvenes! quos nec discordia cassos
Luce, nec in semet linquit atrox animus.
Atque utinam & Thebas quissent partirier ipsas,
Regnorum & metas, ut cinerum nebulas!

De ingratis, ex Menandro. CXL.

Nil homine terra pejus ingrato creat.
Vicinus, hospes, notus, ignotus, cliens,
Et si qua genera civium sunt id genus;

Si quid petenti promptus opis impertias,
Vt misereare, gratia actutum perit.

De Demosthene. CXLI.

Discere si cupis, a doctis quam multa licebit.
Quae nosti, meditando velis inolescere menti.
Quae didicisti, haud dum dicendo absumere tendas.

De uxore deformi. CXLII.

* * * * * * * * * * * * *

De fortunae varietate. CXLIII.

Fortuna nunquam sistit in eodem statu.
Semper movetur: variat & mutat vices.
Et summa in imum vertit, ac versa erigit.

In Stellam. CXLIV.

Stella prius superis fulgebas Lucifer: at nunc
Extinctus, cassis lumine Vesper eris.

Ex Menandro. CXLV.

Re fruere, ut natus mortalis: dilige sed rem,
Tanquam immortalis. Sors est in utroque verenda.

Ad notarium velocissime excipientem

CXLVI.

Puer notarum praepetum
Sollers minister, advola.
Bipatens pugillar expedi,
Cui multa fandi copia,
Punctis peracta singulis,
Vt una vox absolvitur.
Evolvo libros uberes,
Instarque densae grandinis
Torrente lingua perstrepo.
Tibi nec aures ambigunt,
Nec occupatur pagina.
Et mota parce dextera
Volat per aequor cereum.
Quum maxime nunc proloquor
Circumloquentis ambitu,
Tu sensa nostri pectoris,
Vt dicta jam ceris tenes.
Sentire tam velox mihi
Vellem dedisset mens mea,
Quam praepetis dextrae fuga

Tu

u me loquentem praevenis.
uis, quaeſo, quis me prodidit?
uis iſta jam dixit tibi,
uae cogitabam dicere?
uae furta corde in intimo
xercet ales dextera?
uis ordo rerum tam novus,
eniat in aures ut tuas,
uod lingua nondum abſolverit?
octrina non haec praeſtitit:
ec ulla tam velox manus
leripedis compendii.
atura munus hoc tibi,
eusque donum tradidit:
uae loquerer, ut ſcires prius:
emque velles, quod volo.

AVSONII
EPIGRAMMATA IV.
QVIBVS
FASTORVM A SE DIGESTORVM
MEMINIT

Aufonius Hefperio filio falutem. I.

IGNOTA aeternae ne fint tibi tempora Romae,
  Regibus, & Patrum ducta fub imperiis,
Digeffi Faftos, & nomina perpetis aevi
  Sparfa jacent Latiam fi qua per hiftoriam.
Sit tuus hic fructus, vigilatas accipe noctes.
  Obfequitur ftudio noftra lucerna tuo.
Tu quoque venturos per longum confere Ianos,
  Vt mea congeffit pagina praeteritos.
Exemplum jam patris habes: ut protinus & te
  Aggreget Aufoniis purpura confulibus.

Supputatio ab urbe condita in consulatum nostrum. II.

Annis undecies centum conjunge quaternos,
Vndecies unumque super, trieterida necte.
Haec erit aeternae series ab origine Romae.

De eodem ad Proculum. III.

Vrbis ab aeternae deductam rege Quirino
Annorum seriem quum, Procule, accipies;
Mille annos, centumque, & bis fluxisse novenos
Consulis Ausonii nomen adusque leges.
Fors erit, ut, lustrum quum se cumulaverit istis,
Confectam Proculus signet Olympiadem.

In fine ejusdem libri additi. IV.

Hactenus adscripsi Fastos. Si sors volet, ultra
Adjiciam: si non, qui legis, adjicies.
Scire cupis, qui sim? titulum, qui quartus ab imo est,
Quaere; leges nomen Consulis Ausonii.

AVSONII

BVRDIGALENSIS

EPHEMERIS,

ID EST,

Totius diei negotium.

MANE jam clarum reſerat feneſtras.
Iam ſtrepit nidis vigilax hirundo.
Tu velut primam, mediamque noctem,
Parmeno, dormis.
Dormiunt glires hyemem perennem:
Sed cibo parcunt; tibi cauſa ſomni
Multa quod potas, nimiaque tendis
Mole ſaginam.
Inde nec flexas ſonus intrat aures:
Et locum mentis ſopor altus urget,
Nec coruſcantis oculos laceſſunt
Fulgura lucis.

Annuam quondam juveni quietem,
Noctis & lucis vicibus manentem,
Fabulae fingunt, cui Luna somnos
Continuarit.

Surge, nugator, lacerande virgis:
Surge; ne longus tibi somnus, unde
Non times, detur. Rape membra molli,
Parmeno, lecto.

Fors & haec somnum tibi cantilena
Sapphico suadet modulata versu.
Lesbiae depelle modum quietis
Acer Iambe.

Item Parecbasis.

Puer eja surge: & calceos,
Et linteam da sindonem.
Da, quidquid est, amictui
Quod jam parasti, ut prodeam.
Da rore fontano abluam
Manus, & os, & lumina.
Pateatque, fac, sacrarium
Nullo paratu extrinsecus.

Pia verba, vota innoxia,
Rei divinae copia eſt.
Nec tus cremandum poſtulo,
Nec liba cruſti mellei:
Foculumque vivi ceſpitis
Vanis relinquo altaribus.
Deus precandus eſt mihi,
Ac filius ſummi Dei,
Majeſtas uniuſmodi,
Sociata ſacro Spiritu.
Et ecce jam vota ordior:
Et cogitatio, numinis
Praeſentiam ſentit pavens.
Pavetne quidquam ſpes, fides?

Oratio.

Omnipotans, ſolo mentis mihi cognite cultu,
Ignorate malis, & nulli ignote piorum:
Principio, extremoque carens: antiquior aevo,
Quod fuit, aut veniet, cujus formamque modumque
Nec mens complecti poterit, nec lingua profari:
Cernere quem ſolus, coramque audire jubentem

Fas habet, & patriam propter confidere dextram:
Ipse opifex rerum, rebus causa ipse creandis,
Ipse Dei Verbum, Verbum Deus, anticipator
Mundi, quem facturus erat: generatus in illo
Tempore, quo tempus nondum fuit: editus ante
Quam jubar, & rutilus caelum illustraret Eous:
Quo sine nil actum; per quem facta omnia: cujus
In caelo solium: cui subdita terra sedenti,
Et mare, & obscurae Chaos insuperabile noctis:
Irrequies, cuncta ipse movens, vegetator inertum:
Non genito genitore Deus, qui fraude superbi
Offensus populi, gentes in regna vocavit,
Stirpis adoptivae meliore propage colendus:
Cernere quem licuit proavis: quo numine viso,
Et patrem vidisse datum: contagia nostra
Qui tulit, & diri passus ludibria leti,
Esse iter aeternae docuit remeabile vitae:
Nec solam remeare animam, sed corpore toto
Caelestes intrare plagas, & inane sepulchri
Arcanum vacuis adopertum linquere terris.

Nate patris summi, nostroque salutifer aevo,
Virtutes patrias genitor cui tradidit omnes,

Nil ex invidia retinens, plenuſque datorum;
Pande viam precibus, patriaſque haec perfer ad aures.
Da Pater invictam contra omnia crimina mentem,
Vipereumque nefas nocituri averte veneni.
Sit ſatis, antiquam ſerpens quod perdidit Evam,
Deceptumque adjunxit Adam: nos ſera nepotum
Semina, veridicis aetas praedicta prophetis,
Vitemus laqueos, quos letifer implicat anguis.
Pande viam, quae me poſt vincla corporis aegri
In ſublime ferat: puri qua lactea caeli
Semita ventoſae ſuperat vaga lumina Lunae.
Qua proceres abiere pii, quaque integer olim
Raptus quadrijugo penetrat ſuper aethera curru
Helias, & ſolido cum corpore praevius Enoch.
Da Pater aeterni ſperatam luminis auram:
Si lapides non juro Deos, unumque verendi
Suſcipiens altare ſacri, libamina vitae
Intemerata fero: ſi te Dominique, Deique
Vnigenae cognoſco patrem, miſſumque duobus,
Qui ſuper aequoreas volitabat ſpiritus undas.
Da, genitor, veniam, cruciataque pectora purga:
Si te non pecudum fibris, non ſanguine fuſo

Quaero: nec arcanis numen conjecto sub extis:
Si scelere abstineo, errori obnoxius, & si
Opto magis, quam fido, bonus purusque probari.
Confessam dignare animam: si membra caduca
Execror, & tacitum si poenitet: altaque sensus
Formido excruciat, tormentaque sera gehennae
Anticipat, patiturque suos mens saucia manes.
Da, Pater, haec nostro fieri rata vota precatu.
Nil metuam, cupiamque nihil: satis hoc rear esse,
Quod satis est. Nil turpe velim: nec causa pudoris
Sim mihi. Non faciam cuiquam, quae tempore eodem
Nolim facta mihi. Nec vero crimine laedar,
Nec maculer dubio: paullum distare videtur
Suspectus vereque reus. Male posse facultas
Nulla sit: at bene posse adsit tranquilla potestas.
Sim tenui victu, atque habitu. Sim carus amicis.
Et semper genitor, sine vulnere nominis hujus.
Non animo doleam, non corpore: cuncta quietis
Fungantur membra officiis: nec saucius ullis
Partibus amissum quicquam desideret usus.
Pace fruar. Securus agam. Miracula terrae
Nulla putem. Suprema mihi quum venerit hora,

Nec timeat mortem bene conſcia vita, nec optet.
Purus ab occultis quum te indulgente videbor,
Omnia deſpiciam: fuerit quum ſola voluptas
Iudicium ſperare tuum; quod dum ſua differt
Tempora, cunctaturque dies, procul exige ſaevum
Inſidiatorem blandis erroribus anguem.
Haec pia, ſed moeſto trepidantia vota reatu,
Chriſte, apud aeternum placabilis aſſere patrem,
Salvator, Deus, ac Domnius, mens, gloria, Verbum,
Filius, ex vero verus, de lumine lumen,
Aeterno cum Patre manens, in ſaecula regnans.
Conſona quem celebrant modulati carmina David:
Et reſponſuris ferit aëra vocibus, Amen.

Egreſſio.

Satis precum datum Deo.
Quamvis ſatis nunquam rei
Fiat precatu Numini.
Habitum forenſem da puer.
Dicendum amicis eſt Ave,
Valeque; quod ſit mutuum.
Quod quum per horas quattuor

Inclinet ad meridiem;
Monendus eſt jam Soſias.

Locus invitationis.

Tempus vocandis namque amicis appetit;
Ne nos, vel illi, demoremur prandium:
Propere per aedes curre vicinas puer.
Scis ipſe, qui ſint: jamque dum loquor, redi.
Quinque advocavi. Sex enim convivium
Cum rege juſtum: ſi ſuper, convicium eſt.
Abiit; relicti nos ſumus cum Soſia.

Locus ordinandi coqui.

Soſia prandendum eſt. Quartam jam totus in horam
Sol calet: ad quintam flectitur umbra notam.
An vegeto madeant condita obſonia guſtu,
(Fallere namque ſolent) experiundo proba.
Concute ferventes palmis volventibus ollas,
Tinge celer digitos jure calente tuos:
Vibranti lambat quos humida lingua recurſu.

* * * * * * * * * * * * *

Desunt multa.

* * * * * * * * * * * * * * * * *

Quadrupedum & volucrum, vel cum terrena marinis
Monſtra admiſcentur: donec purgantibus Euris
Difflatae liquidum tenuentur in aëra nubes.
Nunc fora, nunc lites, lati modo pompa theatri
Viſitur: & turmas equitum, caedeſque latronum
Perpetior: lacerat noſtros fera bellua vultus;
Aut in ſanguinea gladio graſſamur harena.
Per mare navifragum gradior pedes: & freta curſu
Tranſilio, & ſubitis volito ſuper aëra pennis.
Infandas etiam veneres, inceſtaque noctis
Dedecora, & tragicos patimur per ſomnia coetus.
Perfugium tamen eſt, quotiens portenta ſoporum
Solvit rupta pudore quies, & imagine foeda
Libera mens vigilat: totum bene conſcia lectum
Pertractat ſecura manus: probroſa recedit
Culpa tori, & profugi minuiſcunt crimina ſomni.
Cerno, triumphantes inter; me plaudere; rurſum
Inter captivos trahor exarmatus Alanos.
Templa Deûm, ſanctaſque fores, palatiaque aurea
Specto, & Sarrano videor diſcumbere in oſtro:
Et mox fumoſis conviva accumbo popinis.

Divinum perhibent vatem, ſub frondibus ulmi
Vana ignavorum ſimulachra locaſſe ſoporum,
Et geminas numero portas: quae fornice eburno
Semper fallaces glomerat ſuper aëra formas:
Altera, quae veros emittit cornea viſus.
Quod ſi de dubiis conceditur optio nobis:
Deeſſe fidem laetis melius, quam vana timeri.
Ecce ego jam malim falli. Nam, dum modo ſemper
Triſtia vaneſcant, potius caruiſſe fruendis,
Quam trepidare malis. Satis eſt bene, ſi metus abſit.
Sunt & qui fletus, & gaudia controverſa
Conjectent: varioque trahant eventa relatu.
Ite per obliquos caeli, mala ſomnia, mundos;
Irrequieta vagi qua difflant nubila nimbi:
Lunares habitate polos; quid noſtra ſubitis
Limina, & anguſti tenebroſa cubilia tecti?
Me ſinite ignavas placidum traducere noctes,
Dum redeat roſeo mihi Lucifer aureus ortu.
Quod ſi me nullis vexatum nocte figuris
Mollis tranquillo permulſerit aëre ſomnus;
Hunc lucum, noſtro viridis qui frondet in agro
Vlmeus, excubiis habitandum dedico veſtris.

AVSONII BVRDIGALENSIS PARENTALIA

Praefatio.

SCIO verſiculis meis evenire, ut faſtidioſe legantur: quippe ſic meritum eſt eorum. Sed quoſdam ſolet commendare materia; & aliquotiens fortaſſe lectorem ſolum lemma ſollicitat tituli, ut feſtivitate perſuaſus, & ineptiam ferre contentus ſit. Hoc opuſculum nec materia amoenum eſt, nec appellatione jucundum. Habet moeſtam religionem, qua carorum meorum obitus triſti affectione commemoro. Titulus libelli eſt, PARENTALIA. Antiquae appellationis hic dies, & jam inde ab Numa cognatorum inferiis inſtitutus: nec quicquam ſanctius habet reverentia ſuperſtitum, quam ut amiſſos venerabiliter recordetur.

Item praefatio verſibus adnotata.

Nomina carorum jam condita funere juſto,
Fleta prius lacrymis, nunc memorabo modis,
Nuda, ſine ornatu, fandique carentia cultu.
Sufficit inferiis exſequialis honos.
Naenia funereis ſatis officioſa querelis,
Annua ne tacitus munera praetereas:
Quae Numa cognatis ſolemnia dedicat umbris;
Vt gradus aut mortis poſtulat, aut generis.
Hoc ſatis & tumulis, ſatis & telluris egenis;
Voce ciere animas funeris inſtar habet.
Gaudent compoſiti cineres ſua nomina dici:
Frontibus hoc ſcriptis & monumenta jubent.
Ille etiam, moeſti cui defuit urna ſepulchri,
Nomine ter dicto penè ſepultus erit.
At tu quicunque es lector, qui fata meorum
Dignaris moeſtis commemorare Elegis,
Inconcuſſa tuae percurras tempora vitae:
Et praeter juſtum funera nulla fleas.

Iulius Ausonius, pater. I.

Primus in his pater Ausonius; quem ponere primum,
Etsi cunctetur filius, ordo jubet.
Cura Dei, placidae functus quod honore senectae,
Vndecies binas vixit Olympiadas.
Omnia quae voluit, qui prospera vidit: & idem
Optavit quicquid, contigit, ut voluit.
Non quia fatorum nimia indulgentia: sed quod
Tam moderata illi vota fuere viro.
Quem sua contendit septem Sapientibus aetas:
Quorum doctrinam moribus excoluit;
Viveret ut potius, quam diceret arte sophorum,
Quamquam & facundo non rudis ingenio.
Praeditus & vitas hominum ratione medendi
Porrigere, & fatis amplificare moras.
Inde & perfunctae manet haec reverentia vitae;
Aetas nostra illi quod dedit hunc titulum:
Vt nullum Ausonius, quem sectaretur, habebat:
Sic nullum, qui se nunc imitetur, habet.

Aemilia Aeonia, mater. II.

Proxima tu genitrix Aeonia, ſanguine mixte
  Tarbellae matris, patris & Aeduici.
Morigerae uxoris virtus cui contigit omnis;
  Fama pudicitiae, lanificaeque manus,
Conjugiique fides, & natos cura regendi,
  Et gravitas comis, laetaque ſerietas.
Aeternum placidos Manes complexa mariti,
  Viva thorum quondam, functa fove tumulum.

Aemilius Magnus Arborius, avunculus. III.

Culta mihi eſt pietas, patre primum & matre vocatis.
  Dicere ſed rea fit, tertius Arborius;
Quem primum memorare nefas mihi, patre ſecundo:
  Rurſum non primum ponere, penè nefas.
Temperies adhibenda * * * * * *
  Ante alios: quamquam patre ſecundus erit.
Tu frater genitricis, & unanimis genitoris:
  Et mihi qui fueris, quod pater, & genitrix.
Qui me lactantem, puerum, juvenemque, virumque
  Artibus ornaſti, quas didiciſſe juvat.

Te ſibi Palladiae antetulit toga docta Toloſae:
Te Narbonenſis Gallia praepoſuit,
Ornaſti cujus Latio ſermone tribunal,
Et fora Hiberorum, quaeque Novempopulis.
Hinc, tenus Europam fama creſcente, perito
Conſtantinopolis rhetore te viguit.
Tu per mille modos, per mille oracula fandi
Doctus, facundus, tum celer, atque memor.
Tu, poſtquam primis placui tibi traditus annis,
Dixiſti, nato me, ſatis eſſe tibi.
Me tibi, me patribus clarum decus eſſe profeſſus,
Dictaſti fatis verba notanda meis.
Ergo vale, Elyſiam ſortitus avuncule ſedem.
Haec tibi de Muſis carmina libo tuis.

Caecilius Argicius Arborius, avus. IV.

Officioſa pium ne deſere, pagina, munus.
Maternum poſt hos commemoremus avum
Arborium, Aeduico ductum de ſtemmate nomen,
Complexum multas nobilitate domus:
Qua Lugdunenſis provincia, quaque potentes
Aedues, Alpino quaque Vienna jugo.

Invida sed nimium, generique opibusque superbis,
Aerumna incubuit. Namque avus & genitor
Proscripti, regnum quum Victorinus haberet
Victor; & in Tetricos recidit imperium.
Tum profugum in terris, per quas erumpit Aturrus,
Tarbellique furor perstrepit Oceani;
Grassantis dudum fortunae tela paventem
Pauperis Aemiliae conditio implicuit.
Mox tenuis multo quaesita pecunia nisu,
Solamen fesso, non & opes tribuit.
Tu caeli numeros, & conscia sidera fati
Callebas, studium dissimulanter agens.
Non ignota tibi nostrae quoque formula vitae,
Signatis quam tu condideras tabulis;
Prodita non unquam: sed matris cura retexit,
Sedula quam timidi cura tegebat avi.
Tu novies denos vitam quum duxeris annos,
Expertus Fortis tela cavenda deae,
Amissum flesti post trina decennia natum,
Saucius, atque uno lumine cassus eras.
Dicebas sed te solatia longa fovere;
Quod mea praecipuus fata maneret honos.

Et modo conciliis animarum mixte piorum
  Fata tui certe nota nepotis habes.
Sentis quod quaeſtor, quod te praefectus, & idem
  Conſul, honorifico munere commemoro.

Aemilia Corinthia Maura, avia. V.

Aemiliam nunc fare aviam, pia cura nepotis;
  Conjux praedicto quae fuit Arborio.
Nomen huic joculare datum: cute fuſca quod, olim
  Aequales inter Maúra vocata fuit.
Sed non atra animo; qui clarior eſſet olore,
  Et non calcata qui nive candidior.
Haec non deliciis ignoſcere prompta pudendis,
  Ad perpendiculum ſeque ſuoſque habuit.
Haec me praereptum cunis, & ab ubere matris,
  Blanda ſub auſteris imbuit imperiis.
Tranquillos aviae cineres praeſtate quieti
  Aeternum Manes, ſi pia verba loquor.

Aemilia Hilaria, matertera, virgo devota. VI.

Tuque gradu generis matertera, ſed vice matris,
  Affectu nati commemoranda pio,

Aemilia in cunis Hilarî cognomen adepta,
Quod laeta, & pueri comis ad effigiem,
Reddebas verum non dissimulantur ephebum,
More virûm medicis artibus experiens.
Feminei sexus odium tibi semper: & inde
Crevit devotae virginitatis amor;
Quae tibi septenos novies est culta per annos.
Quique aevi finis, ipse pudicitiae.
Haec, quia uti mater monitis & amore fovebas,
Supremis reddo filius exsequiis.

Cl. Contentus, & Iulius Calippio, patrui. VII.

Et patruos Elegéa meos reminiscere cantu;
Contentum, tellus quem Rutupina tegit;
Magna cui & variae quaesita pecunia sortis,
Haeredis nullo nomine tuta perit.
Raptus enim laetis, & adhuc florentibus annis,
Trans mare, & ignaris fratribus oppetiit.
Iulius in longam produxit fata senectam,
Affectus damnis innumerabilibus;
Qui comis, blandusque, & mensa commodus uncta,
Haeredes solo nomine nos habuit.

Ambo pii, vultu ſimiles, joca ſeria mixti,
Aevi fortunam non habuere parem.
Diſcreti quamquam tumulis, & honore jacetis:
Commune hoc verbi munus habete, Vale.

Attuſius Lucanus Taliſius, ſocer. VIII.

Qui proceres, veteremque volet celebrare Senatum,
Claraque ab exortu ſtemmata Burdigalae:
Teque, tuumque genus memoret, Lucane Taliſi:
Moribus ornaſti qui veteres proavos.
Pulcher honore oris, tranquillo pectore, comis,
Facundo civis major ab ingenio.
Venatu, & ruris cultu, victuſque nitore,
Omne aevum peragens; publica deſpiciens.
Noſci inter primos cupiens, prior eſſe recuſans.
Ipſe tuo vivens ſegregus arbitrio.
Optabas tu me generum florente juventa:
Optare hoc tantum, non & habere datum.
Vota probant Superi, meritiſque faventia ſanctis
Implent fata, viri quod voluere boni.
Et nunc perpetui ſentis ſub honore ſepulchri,
Quam reverens natae, quamque tui maneam.

Coelebs namque gener nunc haec pia munera ſolvo:
Nam & coelebs nunquam deſinet eſſe gener.

Attuſia Lucana Sabina, uxor. IX.

Hactenus ut caros, ita juſto funere fletos
Functa piis cecinit naenia noſtra modis.
Nunc dolor, atque cruces, nec contrectabile fulmen,
Conjugis ereptae mors memoranda mihi.
Nobilis a preavis, & origine clara Senatus;
Moribus uſque bonis clara Sabina magis.
Te juvenis primis luxi deceptus in annis,
Perque novem coelebs te fleo Olympiadas.
Nec licet obductum ſenio ſopire dolorem:
Semper crudeſcit nam mihi poena recens.
Admittunt alii ſolatia temporis aegri:
Haec graviora facit vulnera longa dies.
Torqueo deceptos ego vita coelibe canos;
Quoque magis ſolus, hoc mage moeſtus ago.
Vulnus alit, quod muta domus ſilet, & thorus alget;
Quod mala non cuiquam, non bona participo.
Moereo, ſi conjux alii bona: moereo contra,
Si mala: ad exemplum tu mihi ſemper ades.

Tu mihi crux ab utraque venis: ſive eſt mala, quod tu
Diſſimilis fueris: ſeu bona, quod ſimilis.
Non ego opes caſſas, & inania gaudia plango:
Sed juvenis juveni quod mihi rapta viro.
Laeta, pudica, gravis, genus inclyta, & inclyta forma.
Et dolor, atque decus conjugis Auſonii.
Quae modo ſeptenos quater impletura Decembres,
Liquiſti natos, pignora noſtra, duos.
Illa favore Dei, ſicut tua vota fuerunt,
Florent, optatis accumulata bonis.
Et precor, ut vigeant: tandemque, ſuperſtite utroque,
Nunciet hoc cineri noſtra favilla tuo.

Auſonius parvulus, filius. X.

Non ego te infletum memori fraudabo querela,
Primus nate meo nomine dicte puer:
Murmura quem primis meditantem abſolvere verbis,
Indolis ut plenae planximus exſequiis.
Tu gremio in proavi funus commune locatus,
Invidiam tumuli ne paterere tui.

Paſtor, nepos ex filio. XI.

Tu quoque maturos, puer immature, dolores
Irrumpis moeſti luctus acerbus avi.
Paſtor chare nepos, ſpes cujus certa fuit res,
Heſperii patris tertia progenies.
Nomine quod caſus dederat: quia fiſtula primum
Paſtorale melos concinuit genito.
Sero intellectum vitae brevis argumentum:
Spiritus afflatis quod fugit e calamis
Occidis emiſſae percuſſus pondere teſtae:
Abjecit tecto quam manus artificis.
Non fuit artificis manus haec; manus illa cruenti
Certa fuit fati, ſuppoſitura reum.
Heu quae vota mihi! quae rumpis gaudia, Paſtor!
Illa meum petiit tegula miſſa caput.
Dignior ô! noſtrae gemeres qui fata ſenectae;
Et quererêre meas moeſtus ad exſequias.

Iulia Dryadia, ſoror. XII.

Si qua fuit virtus, cuperet quam femina prudens
Eſſe ſuam, ſoror hac Dryadia enituit.

Quin etiam multas habuit, quas ſexus habere
Fortior optaret, nobilitaſque virûm.
Docta ſatis vitamque colo, famamque tueri;
Docta bonos mores ipſa, ſuoſque docens.
Et verum vita cui carius, unaque cura,
Noſſe Deum, & fratrem diligere ante alios.
Conjuge adhuc juvenis caruit: ſed ſeria vitam
Moribus auſteras aequiparavit anus.
Produxit celerem per ſena decennia vitam:
Inque domo, ac tecto, quo pater, oppetiit.

Avitianus, frater. XIII.

Avitianum, Muſa, germanum meum
Dona querela funebri:
Minor iſte natu me, ſed ingenio prior
Artes paternas imbibit.
Verum juventae flore laeto perfrui,
Aevique ſupra puberis
Exire metas, vetuit infeſta Atropos.
Heu quem dolorem ſauciis!
Heu quanta vitae decora, quem cultum ſpei
Germane pubes deſeris!

Germane carnis lege, & ortu ſanguinis;
  Amore penè filius.

Val. Latinus Euronius, gener. XIV.

O generis clari decus, ô mihi funus acerbum,
  Euroni, è juvenum lecte cohorte gener;
Occidis in primae raptus mihi flore juvetnae,
  Lactentis nati vix bene note pater.
Tu procerum de ſtirpe ſatus, praegreſſus & ipſos,
  Vnde genus clarae nobilitatis erat.
Ore decens, bonus ingenio, facundus, & omni
  Dexteritate vigens, praecipuuſque fide.
Hoc praefecturae ſedes, hoc Illyris ora
  Praeſide te experta eſt, fiſcus & ipſe cliens.
Nil aevi brevitate tamen tibi laudis ademptum:
  Indole maturus, funere acerbus obis.

Pomponius Maximus, adfinis. XV.

Et te germanum, non ſanguine, ſed vice fratris,
  Maxime, devinctum naenia noſtra canet.
Conjux namque meae tu conſociate ſorori
  Aevi fruge tui deſtituis viduam.

Non domus hoc tantum ſenſit tua: ſenſit acerbum
Saucia proh! caſum curia Burdigalae;
Te primore vigens, te deficiente relabens,
Inque Valentinum te moriente cadens.
Heu! quare nato, cur fruge & flore nepotum
Ereptus nobis, Maxime, non frueris?
Sed frueris: divina habitat ſi portio Manes;
Quaeque futura olim gaudia, noſſe datur.
Longior hic etiam laetorum fructus habetur,
Anticipaſſe diu, quae modo participas.

Veria Liceria, uxor Arborii ſororis filii. XVI.

Tu quoque vel nuruis mihi nomine, vel vice natae
Veria, ſupremi carmen honoris habe.
Cujus ſi probitas, ſi forma & fama, fideſque
Morigerae uxoris, lanificaeque manus,
Nunc laudanda forent: procul & de Manibus imis
Arceſſenda eſſet vox proavi Euſebii:
Qui quoniam functo jam pridem conditus aevo,
Tranſcripſit partes in mea verba ſuas;
Accipe funereas neptis defleta querelas,
Conjux Arborii commemoranda mei.

Cui parva ingentis luctus ſolatia linquens
  Deſtituis natum, quo magis excrucias.
At tibi dilecti ne deſit cura mariti,
  Juncta colis thalamo nunc monumenta tuo.
Hic ubi primus hymen, ſedes ibi moeſta ſepulchris
  Nupta magis dici, quam tumulata potes.

Pomponius Maximus Herculanus, ſororis filius. XVII.

Nec Herculanum genitum germana mea,
Modulamine naenia triſti
Tacitum ſine honore relinquat:
Super indole cujus adulti
Magnae bona copia laudis.
Verum memorare magis, quam
Functum laudare decebit.
Decus hoc matriſque, meumque,
In tempore puberis aevi
Vis perculit invida fati.
Eheu! quem, Maxime, fructum?
Facunde, & muſice, & acer,
Mente bonus, ingenio ingens,

Volucer pede, corpore pulcher,
Lingua catus, ore canorus,
Cape munus triſte parentum,
Lacrimabilis orſa querelae;
Quae funereum modulatus
Tibi moeſtus avunculus offert.

Fl. Sanctus, Maritus Pudentillae, quae ſoror Sabinae meae. XVIII.

Qui joca laetitiamque colis, qui triſtia damnas,
Nec metuis quenquam, nec metuendus agis;
Qui nullum inſidiis captas, nec lite laceſſis,
Sed juſtam & clemens vitam agis, & ſapiens;
Tranquillos Manes, ſupremaque mitia Sancti
Ore pio, & verbis advenerare bonis:
Militiam nullo qui turbine ſedulus egit;
Praeſide laetatus quo Rutupinus ager.
Octoginta annos cujus tranquilla ſenectus
Nullo mutavit deteriore die.
Ergo precare favens: ut, qualia tempora vitae,
Talia & ad Manes otia Sanctus agat.

Namia Pudentilla, adfinis. XIX.

Tuque Pudentillam verbis adfare fupremis,
Quae famae curam, quae probitatis habes.
Nobilis haec, frugi, proba, laeta, pudica, decora,
Conjugium Sancti jugiter haec habuit.
Inviolata tuens caftae praeconia vitae,
Rexit opes proprias, otia agente viro.
Non ideo exprobrans, aut fronte obducta, marito,
Quod gereret totam femina fola domum.
Heu! nimium juvenis, fed laeta fuperftite nato,
Atque viro, patiens fata fuprema obiit.
Vnanimis noftrae & quondam germana Sabinae,
Et mihi inoffenfo nomine dicta foror.
Nunc etiam Manes placidos pia cura retractat;
Atque Pudentillam fantis honore colit.

Lucanus Talifius curam* filii. XX.

Nec jam tu metris, fpes unica, ephebe Talifi,
Confobrine, meis immemoratus eris.
Ereptus primis aevi florentis in annis:
Iam tamen & conjux, jam properate pater.

Festinasse putes fatum; ne funus acerbum
  Duceret hoc genitor, tam cito factus avus.

Attusia Lucana Talisia. Erminiscius Regulus, adfinis. XXI.

Notitia exilis nobis, Attusia, tecum,
  Cumque tuo plane conjuge nulla fuit.
Verum tu nostrae soror es germana Sabinae;
  Adfinis quoque tu, Regule, nomen habes.
Sortitos igitur tam cara vocabula nobis,
  Stringamus moesti carminis obsequio.
Quamvis Santonica procul in tellure jacentes
  Pervenit ad Manes exsequialis honos.

Severus Censor Iulianus, consocer. XXII.

Desinite, ô veteres, Calpurnia nomina, Frugi,
  Vt proprium hoc vestrae gentis habere decus.
Nec solus semper Censor Cato, nec sibi solus
  Iustus Aristides his placeant titulis.
Nam sapiens quicunque fuit, verumque fidemque
  Qui coluit, comitem se tibi Censor agat.

Tu

Tu gravis, & comis, cum justitiaque remissus,
Austeris doctus jungere temperiem.
Tu non adscito tibi me, nec sanguine juncto,
Optasti nostras consociare domos.
Nempe aliqua in nobis morum simulachra tuorum
Effigies nostri praebuit ingenii:
Aut jam fortunae sic se vertigo rotabat,
Vt pondus fatis tam bona vota darent.
Si quid apud Manes sentis, fovet hoc tibi mentem;
Quod fieri optaras, id voluisse Deum.

Paulinus & Dryadia, filii Paulini & Megentirae, sororis filiae. XXIII.

Qui nomen vultumque patris, Pauline, gerebas,
Amissi specimen qui genitoris eras:
Propter quem luctus miserae decedere matris
Coeperat; offerret quum tua forma patrem;
Redderet & mores, & moribus adderet illud,
Paulinus caruit quo pater, eloquium:
Eriperis laetis & pubescentibus annis;
Crudaque adhuc matris pectora sollicitas.

Flemus enim raptam thalami de ſede ſororem,
Heu! non maturo funere, Dryadiam.
Flemus: ego in primis, qui matris avunculus, & vo
Natorum tanquam diligo progeniem.
Illa manus inter genitricis, & oſcula patris
Occidit, Hiſpana tum regione procul.
Quam tener, & primo, nove flos, decerperis aevo
Nondum purpureas cinctus, ephebe, genas!
Quattuor ediderat nunc facta puerpera partus:
Funera ſed tumulis jam geminata dedit.
Sit ſatis hoc, Pauline pater. Diviſio facta eſt:
Debetur matri caetera progenies.

Paulinus, ſororis gener. XXIV.

Qui laetum ingenium, mores qui diligit aequos,
Quique fidem ſancta cum pietate colit;
Paulini manes mecum veneratus, amicis
Inroret lacrymis, annua liba ferens.
Aequaevus, Pauline, mihi; natamque ſororis
Indeptus thalamo: ſi mihi penè gener.
Stirpis Aquitanae mater tibi. Nam genitori
Coſſio Vaſatum, municipale genus.

Scrinia praefecti meritus, rationibus inde
Praepositus Lybicis, praemia opima capis.
Nam Correcturae tibi Tarraco Hibera tribunal
Praebuit, affectans esse clienta tibi.
Tu socrum pro matre colens, adfinis haberi
Non poteras; nati cum fruerêre loco.
Inter concordes vixisti fidus amicos,
Duodeviginti functus Olympiadas.

Aemilia Dryadia, matertera. XXV.

Te quoque Dryadiam materteram,
Flebilibus modulis,
Germana genitus, prope filius,
Ore pio veneror.
Quam thalamo, taedisque jugalibus
Invida mors rapuit:
Mutavitque torum feretri vice
Exequialis honor.
Discebas in me, matertera,
Mater uti fieres.
Vnde modo hoc moestum tibi defero
Filius officium.

Iulia Cataphronia, amita. XXVI.

Quin & funereis amitam impartire querelis,
Musa, Cataphroniam.
Innuba devotae quae virginitatis amorem,
Parcaque anus coluit.
Et mihi quod potuit, quamvis de paupere summ
Mater uti, attribuit.
Ergo commemorata, Ave; moestumque vocata
Pro genitrice, Vale.

Iulia Veneria, amita. XXVII.

Et amita Veneria properiter obiit:
Cui brevia mela modifica recino.
Cinis uti placidula supera vigeat,
Loca tacita celeripes adeat Erebi.

Iulia Idalia, consobrina. XXVIII.

Parva etiam fuit Idalia;
Nomine praedita quae Paphiae,
Et speciem meruit Veneris;

Quae genita eſt mihi penè ſoror.
Filia nam fuit haec amitae,
Quam celebrat ſub honore pio
Naenia, carmine funereo.

Aemilia Melania, ſoror. XXIX.

Aemilia hos, vix nota mihi ſoror, accipe queſtus,
Debent quos cineri moeſta Elegéa tuo.
Conjunxit noſtras aequaeva infantia cunas:
Vno quamvis tu conſule major eras.
Invida ſed nimium Lacheſis properata peregit
Tempora; & ad Manes funera acerba dedit.
Praemiſſa ergo vale; Maneſque verēre parentum;
Qui majore aevo, quique minore venit.

Pomponia Vrbica Conſocrus, uxor Iuliani Cenſoris. XXX.

Vt generis clari, veterum ſic femina morum
Vrbica, Cenſoris nobilitata toro;
Ingenitis pollens virtutibus, auctaque & illis
Quas docuit conjux, quas pater, & genitrix.

Quas habuit Tanaquil, quas Pythagorea Theano,
  Quaeque ſine exemplo eſt in nece functa viri.
Et tibi ſi fatum ſic permutare dediſſet,
  Viveret hoc noſtro tempore Cenſor adhuc.
Sed neque tu viduo longum cruciata ſub aevo,
  Protinus optato fine ſecuta virum.
Annua nunc moeſtis ferimus tibi juſta querelis,
  Cum genero & natis conſocer Auſonius.

COMMEMORATIO PROFESSORVM BVRDIGALENSIVM

Praefatio.

Vos etiam, quos nulla mihi cognatio junxit,
Sed fama, & carae relligio patriae,
Et ſtudium in libris, & ſedula cura docendi,
Commemorabo, viros morte obita celebres.
Fors erit, ut noſtros Manes ſic adſerat olim,
Exemplo cupiet qui pius eſſe meo.

Tiberius Victor Minervius, orator. I.

Primus Burdigalae columen dicêre, Minervi,
Alter rhetoricae Quintiliane togae.
Illuſtres quondam quo praeceptore fuerunt
Conſtantinopolis, Roma, dehinc patria,
Non equidem certans cum majeſtate duarum;
Solo ſed potior nomine, quod patria.

Adſerat uſque licet Fabium Calagurris alumnum:
 Non ſit Burdigalae dum cathedra inferior.
Mille foro dedit haec juvenes; bis mille ſenatus
 Adjecit numero, purpureiſque togis;
Me quoque: ſed quoniam multa eſt praetexta, ſilebo
 Teque canam de te, non ab honore meo.
Sive Panegyricos placeat contendere libros,
 In Panathenaîcis tu numerandus eris.
Seu libeat fictas ludorum evolvere lites,
 Ancipitem palmam Quintilianus habet.
Dicendi torrens tibi copia: quae tamen aurum,
 Non etiam luteam volveret illuviem.
Et Demoſthenicum, quod ter primum ille vocavit
 In te ſic viguit, cedat ut ipſe tibi.
Anne & divini bona naturalia doni
 Adjiciam? memori quam fueris animo?
Audita ut, vel lecta ſemel, ceu fixa teneres;
 Auribus & libris eſſet ut una fides?
Vidimus & quondam tabulae certamine longo,
 Omnes qui fuerant, enumeraſſe bolos;
Alternis vicibus quos praecipitante rotatu
 Fundunt exciſi per cava buxa gradus:

Narrantem fido per fingula puncta recurfu,
  Quae data, per longas quae revocata moras.
Nullo felle tibi mens livida, tum fale multo
  Lingua dicax, blandis & fine lite jocis.
Menfa nitens, quam non cenforia regula culpet:
  Nec nolit Frugi Pifo vocare fuam.
Nonnunquam pollens natalibus, & dape fefta:
  Non tamen anguftas ut tenuaret opes.
Quanquam haeredis egens, bis fex quinquennia functus,
  Fletus es a nobis, ut pater, & juvenis.
Et nunc, five aliquid poft fata extrema fuperfit,
  Vivis adhuc; aevi, quod periit, meminens.
Sive nihil fupereft, nec habent longa otia fenfus,
  Tu tibi vixifti: nos tua fama juvat.

Latinus Alcimus Alethius, rhetor. II.

Nec me nepotes impii filentii
  Reum ciebunt, Alcime:
Minufque dignum, non & oblitum ferent
  Tuae miniftrum memoriae;

Opponit unum quem viris prioribus
  Aetas recentis temporis.
Palmae forensis, & Camoenarum decus,
  Exemplar unum in litteris;
Quas aut Athenis docta coluit Graecia,
  Aut Roma per Latium colit.
Moresne fabor, & tenorem regulae,
  Ad usque vitae terminum?
Quod laude clarus, quod paratus litteris,
  Omnem refugisti ambitum?
Te nemo gravior, vel fuit comis magis,
  Aut liberalis indigis:
Danda salute, si forum res posceret;
  Studio docendi, si scholam.
Vivent per omnem posterorum memoriam,
  Quos tu sacrae famae dabas.
Et Iulianum tu magis famae dabis,
  Quam sceptra, quae tenuit brevi.
Sallustio plus conferent libri tui,
  Quam consulatus addidit.
Morum tuorum, decoris, & facundiae
  Formam dedisti filiis.

Ignoſce, noſtri laeſus obſequio ſtili:
Amoris hoc crimen tui eſt;
Quod digna nequiens promere, officium colo,
Injurioſe ſedulus.
Quieſce placidus, & caduci corporis
Damnum repende gloria.

Luciolus, rhetor. III.

Rhetora Luciolum condiſcipulum, atque magiſtrum,
Collegamque dehinc, naenia moeſta refer;
Facundum, doctumque virum, ſeu lege metrorum
Condita, ſeu proſis ſolveret orſa modis:
Eripuit patri Lacheſis quem funere acerbo,
Linquentem natos ſexui utroque duos:
Nequaquam meritis cujus reſponderit haeres,
Obſcuros quamvis nunc tua fama juvet.
Mitis amice, bonus frater, fidiſſime conjux,
Nate pius: genitor, poenitet, ut fueris.
Comis convivis, nunquam inclamare clientes,
Ad famulos nunquam triſtia verba loqui.
Vt placidos mores, tranquillos ſic cole Manes;
Et cape ab Auſonio munus, amice, Vale.

Attius Patera pater, rhetor. IV.

Aetate quamquam viceris dictos prius,
Patera, fandi nobilis:
Tamen, quod aevo floruisti proximo,
Iuvenisque te vidi senem,
Honore moestae non carebis naeniae,
Doctor potentum rhetorum.
Tu Bajocassis stirpe Druidarum satus,
Si fama non fallit fidem,
Beleni sacratum ducis e templo genus:
Et inde vobis nomina:
Tibi Paterae: sic ministros nuncupant
Apollinaris mystici.
Fratri, patrique nomen a Phoebo datum:
Natoque de Delphis tuo.
Doctrina nulli tanta in illo tempore,
Cursusque tot fandi & rotae.
Memor, disertus, lucida facundia
Canore, cultu praeditus;
Salibus modestus, felle nullo perlitus,
Vini, cibique abstemius,

Laetus, pudicus, pulcher: in ſenio quoque, ut
Aquilae ſenectus, aut equi.

Attius Tiro Delphidius, rhetor. V.

Facunde, docte, lingua & ingenio celer,
Iocis amoene, Delphidi,
Sebtextus eſto flebili threno patris,
Laudi ut ſubibas aemulus.
Tu penè ab ipſis orſus incunabulis
Dei poëta nobilis,
Sertum coronae praeferens Olympiae,
Puer celebraſti Iovem.
Mox inde curſim more torrentis freti,
Epos ligaſti metricum:
Vt nullus aequa lege liber carminum
Orationem texeret.
Celebrata varie cujus eloquentia
Domi foriſque claruit:
Seu tu cohortis Praeſulem praetoriae,
Provinciarum aut judices
Coleres, tuendis additus clientibus,
Famae & ſalutis ſauciis.

Felix, quietis ſi maneres litteris,
Opus Camoenarum colens:
Nec odia magnis concitata litibus
Armaret ultor impetus:
Nec inquieto temporis tyrannici
Palatio te attolleres.
Dum ſpem remotam ſemper accerſis tibi,
Faſtidioſus obviae,
Tuumque mavis eſſe, quam fati, bonum;
Deſideraſti plurima;
Vagus per omnes dignitatum formulas,
Merituſque plura, quam gerens.
Vnde inſecuto criminum motu gravi,
Donatus aerumnis patris:
Mox inde rhetor, nec docendi pertinax,
Curam fefelliſti patrum;
Minus malorum munere expertus Dei,
Medio quod aevi raptus es:
Errore quod non deviantis filiae,
Poenaque laeſus conjugis.

Alethio Minervio, filio, rhetori. VI.

O flos juvenum,
Spes laeta patris,
Nec certa tuae
Data res patriae,
Rhetor Alethi.
Tu primaevis
Doctor in annis,
Et praeceptor
Tempore, quo te
Diſcere adultum
Non turpe foret.
Praetextate
Iam genitori
Conlatus eras.
Ille ſuperbae
Moenia Romae
Fama & meritis
Inclytus auxit.
Tu Burdigalae
Laetus patriae,
Clara cohortis
Vexilla regens,
Poſt Nazarium,
Poſtque Pateram;
Major utroque,
Non ſine morſu
Gravis invidiae,
Cuncta habuiſti
Commoda fati.
Non manſuris
Ornate bonis;
Omnia praecox
Fortuna tibi
Dedit, & rapuit.
Solſtitialis
Velut herba ſolet,
Oſtentatus
Raptuſque ſimul,
Pubere in aevo
Deſeruiſti

Vota tuorum,
Et rhetoricam
Floris adulti
Fruge carentem,
Et connubium
Nobile ſoceri,
Sine pace patris;
Et divitias
Vtriuſque domus
Sine heredè tuo.
Quam fatiloquo
Dicte profatu
Verſus Horatî!
Nihil eſt ab omni
Parte beatum.

Leontius, grammaticus, cognomento *Laſcivus*. VII.

Qui colis laetos, hilaroſque mores,
Qui dies feſtos, joca, vota, ludum,
Annuum functi memora Leontî
Nomine threnum.
Iſte LASCIVVS patiens vocari,
Nomen indignum probitate vitae
Abnuit nunquam: quia gratum ad aures
Eſſet amicas.
Litteris tantum titulum aſſecutus,
Quantus exili ſatis eſt cathedrae;
Poſſet inſertus numero ut videri
Grammaticorum.

Tu

Tu meae ſemper ſocius juventae,
Pluribus quamvis cumulatus annis,
Nunc quoque in noſtris recales medullis,
Blande Leonti:
Et juvat triſti celebrare cura
Flebilem cantum memoris querelae:
Munus ingratum, tibi debitumque
Carmine noſtro.

Grammaticis Graecis Burdigalenſibus. VIII.

Romulum poſt hos prius, an Corinthi,
Anne Sperchei, pariterque nati
Atticas Muſas memorem Meneſthei
Grammaticorum?
Sedulum cunctis ſtudium docendi;
Fructus exilis, tenuiſque ſermo:
Sed, quia noſtro docuêre in aevo,
Commemorandi.
Tertius horum mihi non magiſter;
Caeteri primis docuêre in annis,
Ne forem vocum rudis, aut loquendi;
Sed ſine cultu.

Obſtitit noſtrae quia, credo, mentis
Tardior ſenſus: neque diſciplinis
Appulit Graecis puerilis aevi
Noxius error.
Vos levis ceſpes tegat, & ſepulchri
Tecta defendant cineres opertos:
At meae vocis titulus ſupremum
Reddat honorem.

Iucundo, grammatico Burdigalenſi, fratri Leontii. IX.

Et te, quem cathedram temere uſurpaſſe loquuntur
Nomen grammatici nec meruiſſe putant;
Voce ciebo tamen, ſimplex, bone, amice, ſodalis
Iucunde, hoc ipſo care magis ſtudio,
Quod quamvis impar nomen tam nobile amaſti,
Es meritos inter commemorande viros.

Grammaticis Latinis Burdigalensibus philologis, Macrino, Phoebicio, Concordio, Sucuroni, Ammonio, Anastasio grammatico Pictaviorum. x.

Nunc, ut quemque mihi
Flebilis officii
Relligiosus honor
Surgeret, expediam.
Qui, quamvis humili
Stirpe, loco, ac meritis,
Introtulêre tamen
Grammaticae studium
Ingeniis hominum
Burdigalae rudibus.
Permaneat series;
Sit Macrinus in his,
Sobrius & puerorum
Vtilis ingeniis.
Huic mea principio
Credita puerities.
Nec reticebo senem

Nomine Phoebicium;
Qui Beleni aedituus,
Nil opis inde tulit.
Sed tamen, ut placitum,
Stirpe ſatus Druidum,
Gentis Aremoricae,
Burdigalae cathedram
Nati opera obtinuit.
Et tu, Concordi,
Qui profugus patria,
Mutaſti ſterilem
Vrbe alia cathedram.
Et libertina
Sucuro progenies;
Qui rudibus pueris
Prima elementa dabas.
Pange & Anaſtaſio
Flebile, Muſa, melum;
Et memora tenuem
Naenia grammaticum:
Burdigalae hunc genitum,
Tranſtulit ambitio,
*Pictonicae*que dedit;

Pauper ubi, & tenuém
Victum habitumque colens,
Gloriolam exilem
Et patriae, & cathedrae
Perdidit in senio:
Doctrina exiguus,
Moribus implacidis,
Proinde, ut erat meritum,
Famam habuit tenuem:
Sed tamen hunc noster
Commemoravit honos.
Relligiosum etenim
Commemorare meae
Grammaticum patriae;
Ne pariter tumulus
Nomen & ossa tegat.

Herculano, sororis filio, grammatico Burdigalensi. XI.

[H]erculane, qui profectus gremio de nostro & schola
[Sp]em magis, quam rem fruendam praebuisti avunculo,
[Pa]rticeps scholae, & cathedrae penè successor meae;

Lubricae nisi te juventae praecipitem flexus daret,
Pythagorei non tenentem tramitis rectam viam:
Esto placidus, & quietis Manibus sedem fove,
Iam mihi cognata dudum inter memoratus nomina.

Thalasso, grammatico Latino, Burdigalensi. XII.

Officium, nomenque tuum, primaeve Thalasse,
Parvulus audivi: vix etiam memini,
Qua forma, aut merito fueris, qua stirpe parentum.
Aetas nil de te posterior celebrat.
Grammaticum juvenem te tantum fama ferebat,
Tum quoque tam tenuis, quam modo nulla manet.
Sed quicunque tamen, nostro quia doctor in aevo
Vixisti, hoc nostrum munus habeto, Vale.

Citario, Siculo Syracusano, grammatico Burdigalensi, Graeco. XIII.

Et Citari dilecte, mihi memorabere, dignus
Grammaticos inter qui celebrere bonos.
Esset Aristarchi tibi gloria, Zenodotique
Grajorum, antiquus si sequeretur honos.

Carminibus, quae prima tuis ſunt condita in annis,
Concedit Cei Muſa Simonidei.
Vrbe ſatus Sicula, noſtram peregrinus adiſti:
Excultam ſtudiis quam prope reddideras.
Conjugium nactus cito nobilis, & locupletis
Invidia fati non genitor moreris.
At nos defunctum memori celebramus honore:
Fovimus ut vivum munere amicitiae.

Cenſorio Attico Agricio, rhetori. XIV.

Eloquii merito primis aequande, fuiſti
Agrici hic poſitus poſteriore loco:
Aevo qui quoniam genitus functuſque recenti,
Dilatus nobis, non & omiſſus eras.
Quocunque in numero, triſti memorabere threno:
Vnus honos tumuli ſerus, & ante datus.
Tam generis tibi celſus apex, quam gloria fandi.
Gloria Athenaei cognita ſede loci;
Nazario, & claro quondam delata Paterae,
Egregie multos excoluit juvenes.
Conjuge nunc, natiſque ſuperſtitibus, generoque,
Majorum Manes, & monumenta foves.

Nepotiano, grammatico, eidem rhetor

XV.

Facete, comis, animo juvenali ſenex,
Cui felle nullo, melle multo mens madens,
Aevum per omne nil amarum miſcuit:
Noſtri medela, Nepotiane, pectoris;
Tam ſeriorum quam jocorum particeps,
Taciturne, Amyclas qui ſilendo viceris.
Te fabulantem non Vlyxes linqueret,
Liquit canentes qui melodas virgines.
Probe, & pudice, parce, frugi, abſtemie,
Facunde, nulli rhetorum cedens ſtylo,
Et diſputator ad Cleanthen Stoïcon:
Scaurum, Probumque corde callens intimo:
Et Epirote Cinea memor magis.
Sodalis, & convictor, hoſpes jugiter:
Parum quod hoſpes; mentis agitator meae,
Conſilia nullus mente tam pura dedit,
Vel altiore conditu texit data.
Honore geſti praeſidatus inclytus,
Decies novenas functus annorum vices,
Duos relinquens liberos, mortem oppetis;
Dolore multo, tam tuorum, quam meo.

Aemilius Magnus Arborius, rhetor Tolosae.

XVI.

Inter cognatos jam fletus, avuncule, Manes:
Inter rhetoricos nunc memorandus eris.
Illud opus pietas, istud reverenda virorum
Nomina, pro patriae relligione habeant.
Bis meritum duplici celebremus honore parentem
Arborium; Arborio patre, & avo Argicio.
Stemma tibi patris Aeduici; Tarbellica Maurae
Matris origo fuit: ambo genus procerum.
Nobilis & dotata uxor, domus, & schola, cultae
Principum amicitiae contigerunt juveni.
Dum Constantini fratres opulenta Tolosa
Exilii specie sepositos cohibet.
Byzantî inde arcem, Thressaeque Propontidis urbem
Constantinopolim fama tui pepulit.
Illic dives opum, doctoque ibi Caesare honorus
Occumbis patribus, Magne, superstitibus.
In patriam sed te sedem, ac monumenta tuorum
Principis Augusti restituit pietas.
Hinc renovat causam lacrymis, & flebile munus,
Annuus ingrata relligione dies.

Exuperius, rhetor Tolosae. XVII.

Exuperi memorande mihi, facunde sine arte,
Incessu gravis & verbis ingentibus, ore
Pulcher, & ad summam, motuque habituque venust
Copia cui fandi longe pulcherrima; quam si
Auditu tenus acciperes, deflata placeret:
Discussam scires solidi nihil edere sensus.
Palladiae primum toga te venerata Tolosae,
Mox pepulit levitate pari. Narbo inde recepit.
Illic Dalmatio genitos, fatalia regum
Nomina, tum pueros grandi mercede docendi
Formasti, rhetor, metam prope puberis aevi.
Caesareum qui mox indepti nomen, honorem
Praesidis, Hispanumque tibi tribuêre tribunal.
Decedens, placidos mores, tranquillaque vitae
Tempora praedives finisti sede Cadurca.
Sed patriae te jura vocant, & origo parentum,
Burdigalae ut rursum nomen de rhetore reddas.

Marcello, Marcelli filio, grammatico Narbonenſi. XVIII.

Nec te Marcello genitum, Marcelle, ſilebo;
Aſpera quem genitrix urbe, domo, pepulit:
Sed fortuna potens cito reddidit omnia, & auxit,
Amiſſam primum Narbo dedit patriam.
Nobilis hic hoſpes Clarentius indole motus,
Egregiam natam conjugio attribuit.
Mox ſchola, & auditor multus praetextaque pubes,
Grammatici nomen, divitiaſque dedit.
Sed nunquam jugem curſum fortuna ſecundat,
Praeſertim pravi nacta virum ingenii.
Verum oneranda mihi non ſunt: memoranda recepi
Fata. Sat eſt dictum, cuncta periiſſe ſimul:
Non tamen & nomen, quo te non fraudo, receptum
Inter grammaticos praetenuis meriti.

Sedatus, rhetor Toloſanus. XIX.

Relligio eſt, tacitum ſi te, Sedate, relinquam;
Quamvis docendi munus indepte es foris.
Communis patria eſt tecum mihi: ſorte potentis
Fati Toloſam nactus es ſedem ſcholae.

Illic conjugium, natique, opulensque senectus,
Et fama, magno qualis est par rhetori.
Quamvis externa tamen a regione reducit
Te patria, & civem morte obita repetit:
Quumque vagantem operam divisae impenderis urbi,
Arbitrium de te sumit origo suum.
Est tua nunc soboles, moremque secuta parentis,
Narbonem, ac Romam nobilitat studiis.
* * * * * * * * * * * sed
Fama, velit nolit, Burdigalam referet.

Staphylius rhetor, civis Auscius. XX.

Hactenus observata mihi lex commemorandi
Cives, sive domi, seu docuêre foris.
Externum sed fas conjungere civibus unum
Te, Staphyli, genitum stirpe Novempopulis.
Tu mihi quod genitor, quod avunculus; unus utrumque:
Alter ut Ausonius, alter ut Arborius.
Grammatice ad Scaurum, atque Probum, promptissime rhetor,
Historiam callens Livii & Herodoti.

Omnis doctrinae ratio tibi cognita; quantam
Condit ſexcentis Varro voluminibus.
Aurea mens, vox ſuada tibi, tum ſermo quietus,
Nec cunctator eras, nec properante ſono.
Pulchra ſenecta, nitens habitus, procul ira, doluſque;
Et placidae vitae congrua meta fuit.

Criſpus & Vrbicus, grammatici Latini & Graeci. XXI.

Tu quoque in aevum, Criſpe, futurum
Moeſti venies commemoratus
Munere threni.
Qui primaevos, fandique rudes
Elementorum prima docebas
Signa novorum.
Creditus olim fervere mero,
Vt Virgilii Flaccique locis
Aemula ferres.
Et tibi Latiis poſthabite orſis
Vrbice, Grajis celebris, carmen
Sic ἐλελίσω.

Nam tu Crispo conjuncte tuo
  Prosa solebas, & versu loqui
    Impete eodem.
Priscos ut & Heroës olim
  Carmine Homeri commemoratos
    Fando referres:
Dulcem in paucis ut Plisthenidem,
  Et torrentis ceu Dulichii
    Ninguida dicta,
Et mellitae nectare vocis
  Dulcia fatu verba canentem
    Nestora regem.
Ambo loqui faciles, ambo omnia carmina docti,
  Callentes mythωn plasmata, & historiam.
Liberi & ambo genus: sed quos meruisse deceret
  Nancisci, ut cluerent patribus ingenuis.

Victorio subdoctori, sive proscholo. XXII.

Victori studiose, memor, celer, ignoratis
  Assidue in libris, nec nisi operta legens;
Exesas tineis, opicasque evolvere chartas,
  Major quam promptis cura tibi in studiis.

Quod jus Pontificum, quae foedera, ſtemma quod olim
Ante Numam fuerat ſacrificis Curibus:
Quod Caſtor cunctis de regibus ambiguis, quod
Conjugis e libris ediderat Rhodope:
Quod jus Pontificum, veterum quae ſcita Quiritum,
Quae conſulta patrum; quid Draco, quidve Solon
Sanxerit; & Locris dederit quae jura Zaleucus.
Sub Iove quae Minos, quid Themis ante Iovem;
Nota tibi potius, quam Tullius & Maro noſtri,
Et quidquid Latia conditur hiſtoria.
Fors iſtos etiam tibi lectio longa dediſſet:
Supremum Lacheſis ni celeraſſet iter.
Exili noſtrae fucatus honore cathedrae,
Libato tenuis nomine Grammatici:
Longinquis poſthac Romae defunctus in oris:
Ad quas de Siculo littore tranſieras.
Sed modo nobilium memoratus in agmine, gaude:
Pervenit ad Manes ſi pia cura tuos.

Dynamio Burdigalenſi, qui in Hiſpania docuit & obiit. XXIII.

Sed neque te moeſta, Dynami, fraudabo querela,
Municipem patriae cauſidicumque meae.

Crimine adulterii quem ſaucia fama fugavit;
Parvula quem latebris fovit Ilerda ſuis.
Quem locupletavit conjux Hiſpana latentem;
Namque ibi mutato nomine rhetor eras.
Rhetor Flavinii cognomine diſſimulatus,
Ne poſſet profugum prodere culpa ſuum.
Reddiderat quamvis patriae te ſera voluptas,
Mox reſidem rurſum traxit Ilerda domus.
Qualiſcumque tuae fuerit fuga, famaque vitae;
Iungeris antiqua tu mihi amicitia.
Officiumque meum, ſenſus ſi Manibus ullus,
Accipe jam verus morte obita Dynami.
Diverſis quamvis jaceas defunctus in oris,
Commemorat moeſtis te pia cura elegis.

Acilio Glabrioni, grammatico jun. Burdigalenſi. XXIV.

Doctrinae vitaeque pari brevitate caducum,
Glabrio, te moeſtis commemorabo elegis.
Stemmate nobilium deductum nomen avorum,
Glabrio Aquilini Dardana progenies.
Tu quondam puero compar mihi diſcipulo: mox
Me dehinc facto rhetore, grammaticus.

Inque foro tutela reis, & cultor in agris,
Digne, diu partis qui fruerêre bonis.
Commode, laete, benigne, abstemie, tam bone dandis
Semper consiliis, quam taciturne datis.
Tam decus omne tuis, quam mox dolor, omnia acerbo
Funere praereptus, Glabrio, destituis:
Vxore & natis, genitore & matre relictis,
Eheu quam multis perdite nominibus!
Flete diu nobis, nunquam satis, accipe acerbum,
Glabrio in aeternum commemorate, VALE.

Coronis. XXV.

Quos legis a prima deductos menide libri,
Doctores patriae scito fuisse meae.
Grammatici in studio, vel rhetoris, aut in utroque;
Quos memorasse mihi, morte obita, satis est.
Viventum inlecebra est laudatio. Nomina tantum
Voce ciere, suis sufficiet tumulis.
Ergo qui nostrae legis otia tristia chartae,
Eloquium tu ne quaere, sed officium,
Quo claris doctisque viris pia cura parentat:
Dum decora egregiae commeminit patriae.

Poëta. XXVI.

Valete manes inclytorum rhetorum:
Valete doctores probi:
Historia si quos, vel poëticus stilus,
Forumve fecit nobiles:
Medicae vel artis, dogma vel Platonicum,
Dedit perenni gloriae:
Et si qua cunctis cura viventum placet,
Iuvatque honor superstitum:
Accipite moestum carminis cultum mei,
Textum querela flebili.
Sedem sepulchris servet immotus cinis.
Memoria vivat nominum:
Dum remeat illud, judicis dono Dei,
Commune cum Dis saeculum.

EPITAPHIA
HEROVM,
QVI
BELLO TROICO
INTERFVERVNT

Ausonius lectori suo S.

Ad rem pertinere existimavi, ut vel vanum opusculum materiae congruentis absolverem, & libello, qui commemorationem habet eorum, qui vel peregrini Burdigalae, vel qui Burdigalenses peregre docuerunt, epitaphia subnecterem, scilicet titulos sepulchrales HEROVM, qui bello Troïco interfuerunt. Quae antiqua quum apud philologum quendam reperissem, Latino sermone converti, non ut inservirent ordini persequendi, sed ut cohaererent libere, nec aberrarent.

Agamemnoni. I.

Rex regum Atrides, fraternae conjugis ultor,
Oppetii manibus conjugis ipſe meae.
Quid prodeſt Helenes raptum puniſſe dolentem,
Vindicem adulterii quum Clytemneſtra necet?

Menelao. II.

Felix ô Menelae, Deûm cui debita ſedes,
Decretumque piis Manibus Elyſium.
Tyndareo dilecte gener, dilecte Tonanti:
Conjugii vindex, ultor adulterii:
Aeterno pollens aevo, aeternaque juventa,
Nec leti paſſus tempora, nec ſenii.

Ajaci. III.

Ajacis tumulo pariter tegor obruta Virtus,
Inlacrymans buſtis funeris ipſa mei:
Incomptas lacerata comas, quod pravus Atrides
Cedere me ſtructis compulit inſidiis.
Iam dabo purpureum claro de ſanguine florem,
Teſtantem gemitu crimina judicii.

Achilli. IV.

Non una Aeaciden tellus habet, oſſa teguntur
Littore Sigeo, crinem Lariſſa cremavit.
Pars tumuli * * * * * * *
Orbe ſed in toto * * * Homer * * *

Vlixi. V.

Conditus hoc tumulo Laërta natus Vlixes.
Perlege Odyſſean, omnia noſſe volens.

Diomedi. VI.

Conditur hic, genitore bono melior, Diomedes;
Crimen ob uxoris pulſus dotalibus Argis,
Argyripam, claroſque viris qui condidit Arpos:
Clarior urbe nova, patriae quam ſede vetuſta.

Antilocho. VII.

Conſiliis, belloque bonus, quae copula rara eſt,
Carus & Atridis, carus & Aeacidis:
Praemia virtutis ſimul & pietatis adeptus,
Servato Antilochus Neſtore patre, obii.

Non hic ordo fuit: ſed juſtius ille ſuperſtes,
Troja capi ſine quo perfida non poterat.

Neſtori. VIII.

Hoc tegor in tumulo, quarti jam prodigus aevi
Neſtor, conſilio clarus, & eloquio.
Objecit ſeſe cujus pro morte peremptus
Filius: & nati vulnere vivo pater.
Eheu! cur fatis diſponere ſic placet aevum,
Tam longum, ut nobis; tam breve, ut Antilocho.

Pyrrho. IX.

Orbe tegor medio, major virtute paterna,
Quod puer & regis Pyrrhus opima tuli.
Impius ante aras quem fraude peremit Oreſtes:
Quid mirum, caeſa jam genitrice furens?

Euryalo. X.

Nec me non dignum titulo Pleuronia credit:
Cui communis erat cum Diomede domus,
Euryalo, & Sthenelo. Nam tertius hoc ego regnum
Poſſedi: de quo nunc ſatis eſt tumulus.

Guneo. XI.

Gunea pontus habet, tumulus ſine corpore nomen.
Fama homines inter; caelum animus repetit.
Cunċta elementa duci tanto commune ſepulchrum.
Quae? caelum, & tellus, & mare, & ora virûm.

Proteſilao. XII.

Fatale adſcriptum nomen mihi Proteſilao.
Nam primus Danaûm bello obii Phrygio,
Audaci ingreſſus Sigeïa littora ſaltu,
Captus pellacis Laërtiadae inſidiis.
Qui, ne Trojanae premeret pede littora terrae,
Ipſe ſuper proprium deſiliit clypeum.
Quid queror? hoc letum jam tum mea fata canebant,
Tale mihi nomen quum pater impoſuit.

Deiphobo. XIII.

Proditus ad poenam, ſceleratae fraude Lacenae,
Et deformato corpore Deiphobus,
Non habeo tumulum, niſi quem mihi voce vocantis
Et pius Aeneas, & Maro compoſuit.

Hectori. XIV.

Hectoris hic tumulus: cum quo sua Troja sepulta est.
Conduntur pariter, qui periere simul.

Astyanacti. XV.

Flos Asiae, tantaque unus de gente superstes,
Parvulus, Argivis sed jam de patre timendus,
Hic jaceo Astyanax, Scaeis dejectus ab altis.
Pro dolor! Iliaci Neptunia moenia muri
Viderunt aliquid crudelius Hectore tracto.

Sarpedoni. XVI.

Sarpedon Lycius, genitus Iove, numine patris
Sperabam caelum; sed tegor hoc tumulo,
Sanguineis fletus lacrymis: prô ferrea fata!
Et patitur luctum, qui prohibere potest?

Nasti & Amphimacho. XVII.

Nastes, Amphimachusque, Nomionis inclyta proles,
Ductores quondam, pulvis & umbra sumus.

Troilo. XVIII.

Hectore proſtrato, nec dis, nec viribus aequis
  Congreſſus ſaevo Troïlus Aeacidae,
Raptatus bigis, fratris conjungor honori.
  Cujus ob exemplum nec mihi poena gravis.

Polydoro. XIX.

Cede procul, myrtumque iſtam fuge neſcius hoſpes,
  Telorum ſeges eſt ſanguine adulta meo.
Confixus jaculis, & ab ipſa caede ſepultus,
  Condor in hoc tumulo bis Polydorus ego.
Scit pius Aeneas, & tu, rex impie: quod me
  Thracia poena premit, Troïa cura tegit.

Euphemo. XX.

Euphemum Ciconum ductorem Troïa tellus
  Condidit haſtati Martis ad effigiem.
Nec ſatis eſt, titulum ſaxo incidiſſe ſepulchri:
  Inſuper & frontem mole onerant ſtatuae.
Ocyus iſta ruunt, quae ſic cumulata locantur;
  Major ubi eſt cultus, magna ruina ſubeſt.

Hippothoo & Pyleo, in horto ſepultis. XXI.

Hippothoum, Pyleumque tenet gremio infima tellus;
Caulibus & malvis terga ſuperna virent.
Nec vexat cineres horti cultura quietos:
Dum parcente manu molle holus excolitur.

Ennomo & Chromio. XXII.

Ennomus hic, Chromiuſque jacent; queis Myſia regnum,
Queis pater Alcinus, Oceanuſque atavus.
Nobilitas quid tanta juvat? quo clarius iſtis
Eſt genus, hoc mortis conditio gravior.

Priamo. XXIII.

Hic Priami non eſt tumulus: nec condor in iſta
Sede: caput Danai diripuêre meum.
Aſt ego quum lacerum ſine nomine funus haberem,
Confugi ad cineres Hectoreos genitor.
Illic & natos, Trojamque, Aſiamque ſepultam
Inveni, & noſtrum quicquid ubique jacet.

Item Priamo. XXIV.

Qui tumulum Priami quaerit, lègat Hectoris ante.
Ille meus, nato quem prius ipse dedi.
Hectoris, & patris simul est commune sepulchrum,
Amborum quoniam juncta ruina fuit.

Hecubae. XXV.

Quae regina fui, quae claro nata Dymante,
Quae Priami conjunx, Hectora quae genui;
Hic Hecuba injectis perii superobruta saxis.
Sed rabie linguae me tamen ulta prius.
Fidite ne regnis, & prole, & stirpe parentum:
Quicunque hoc nostrum σῆμα κυνὸς, legitis.

Polyxenae. XXVI.

Troas Achilleo conjuncta Polyxena busto,
Malueram nullo cespite functa tegi.
Non bene discordes tumulos miscetis, Achivi.
Hoc violare magis, quam sepelire fuit.

ALIQVOT ALIORVM EPITAPHIA

Niobae, in Sipylo monte juxta fontem ſepultae. XXVII.

Thebarum regina fui, Sipyleia cautes
  Quae modo ſum; laeſi numina Latoidum.
Bis ſeptem natis genitrix laeta atque ſuperba,
  Tot duxi mater funera, quot genui,
Nec ſatis hoc divis: duro circundata ſaxo
  Amiſi humani corporis effigiem.
Sed dolor, obſtructis quamquam vitalibus, haeret:
  Perpetuaſque rigat fonte pio lacrymas.
Pro facinus! tantaene animis coeleſtibus irae?
  Durat adhuc luctus, matris imago perit.

Eidem. XXVIII.

Vivebam: ſum facta ſilex; quae deinde polita
  Praxitelis manibus, vivo iterum Niobe.
Reddidit artificis manus omnia, ſed ſine ſenſu.
  Hunc ego, quum laeſi numina, non habui.

Eidem. XXIX.

Habet ſepulchrum nòn id intus mortuum.
Habet nec ipſe mortuus buſtum ſuper.
Sibi ſed eſt ipſe hic ſepulchrum, & mortuus.

Didoni. XXX.

Infelix Dido, nulli bene nupta marito:
Hoc pereunte fugis, hoc fugiente peris.

Diogeni Cynico, in cujus ſepulchro, pro titulo, canis ſignum eſt. XXXI.

Dic, canis, hic cujus tumulus? Canis. At canis hic quis?
Diogenes. Obiit? Non obiit, ſed abît.
Diogenes, cui pera penus, cui dolia ſedes,
Ad Manes abiit? Cerberus ire vetat.
Quonam igitur? Clari flagrat qua ſtella Leonis,
Additus eſt juſtae nunc canis Erigonae.

Sedecenni matronae. XXXII.

Omnia quae longo vitae cupiuntur in aevo,
Ante quater plenum conſumpſit Anicia luſtrum.

Infans lactavit. Pubes & virgo adolevit.
Nupſit, concepit, peperit, jam mater obivit.
Quis mortem accuſet? Quis non accuſet in iſta?
Aetatis meritis anus eſt, aetate puella.

Glauciae, immatura morte praevento.

XXXIII.

Laeta bis octono tibi jam ſub conſule pubes
Cingebat teneras, Glaucia adulte, genas.
Et jam deſieras puer, anne puella, videri:
Quum properata dies abſtulit omne decus.
Sed neque functorum ſocius miſcebere vulgo:
Nec metues Stygios flebilis umbra lacus.
Verum aut Perſephonae Cinyreïus ibis Adonis:
Aut Iovis Elyſii tu catamitus eris.

Callicrateae. XXXIV.

Viginti atque novem genitrici Callicrateae
Nullius ſexus mors mihi viſa fuit.
Sed centum & quinque explevi bene meſſibus annos,
Intremulam baculo non ſubeunte manum.

Equo admirabili, juſſu Auguſti. XXXV.

Phoſphore, clamoſi ſpacioſa per aequora Circi
Septenas ſolitus victor obire vias:
Impròperanter agens primos a carcere curſus,
Fortis praegreſſis ut poterêris equis.
Promptum & veloces erat anticipare quadrigas:
Victores etiam vincere, laus potior.
Hunc titulum vani ſolatia ſume ſepulchri,
Et gradere Elyſios praepes ad alipedes.
Pegaſus hic dexter currat tibi. Laevus Arion
Funalis. Quartum det tibi Caſtor equum.

In tumulo hominis felicis. XXXVI.

Sparge mero cineres, bene olentis & unguine nardi,
Hoſpes, & adde roſis balſama puniceis.
Perpetuum mihi ver agit illacrymabilis urna.
Et commutavi ſaecula, non obii.
Nulla mihi veteris perierunt gaudia vitae:
Seu meminiſſe putes omnia, ſive nihil.

Sepulchrum Cari vacuum. XXXVII.

Me fibi, & uxori, & natis commune fepulchrum
  Conftituit feras Carus ad exfequias.
Iamque diu monumenta vacant, fitque ifta querela
  Longior: & veniat ordine quifque fuo,
Nafcendi qui lege datus: placidumque per aevum
  Condatur, natu qui prior, ille prior.

Ex fepulchro Latinae viae. XXXVIII.

Non nomen, non quo genitus, non unde, quid egi.
  Mutus in aeternum fum, cinis, offa, nihil.
Non fum, nec fueram: genitus tamen e nihilo fum.
  Mitte, nec exprobres fingula, talis eris.

AVSONII

DE XII CAESARIBVS, PER SVETONIVM TRANQVILLVM SCRIPTIS

Aufonius Hefperio filio, S. D.

Caesareos proceres, in quorum regna, fecundis
Confulibus, dudum Romana potentia ceffit,
Accipe bis fenos, fua quemque monofticha fignant,
Quorum per plenam feriem Suetonius olim
Nomina, res geftas, vitamque, obitumque peregit.

Monofticha de ordine XII imperatorum.

Primus regalem patefecit IVLIVS aulam
Caefar, & AVGVSTO nomen tranfcripfit, & arcem.

Privignus post hunc regnat NERO CLAVDIVS, a quo
CAIVS, cognomen Caligae cui castra dederunt.
CLAVDIVS hinc potitur regno. Post quem NERO saevus
Vltimus Aeneadum. Post hunc tres, nec tribus annis;
GALBA senex, frustra socio confisus inerti:
Mollis OTHO, infami per luxum degener aevo:
Nec regno dignus, nec morte VITELLIVS ut vir.
His decimus, fatoque accitus VESPASIANVS.
Et TITVS imperii felix brevitate. Secutus
Frater, quem CALVVM dixit sua Roma NERONEM.

Tempus imperii XII Caesarum.

IVLIVS, ut perhibent, divus trieteride regnat.
AVGVSTVS post lustra decem sex prorogat annos.
Et ter septenis geminos NERO CLAVDIVS addit.
Tertia finit hyems grassantia tempora CAII.
CLAVDIVS hebdomadem duplicem trahit: & NERO dirus
Tantumdem: summae Consul sed defuit unus.
GALBA senex, OTHO lascive, & famose VITELLI,

Tertia vos Latio regnantes nescìit aestas,
Interitus dignos vita properante probrosa.
Implet fatalem decadem sibi VESPASIANVS.
Ter, dominante TITO, cingit nova laurea Ianum:
Quindecies saevis potitur dum FRATER habenis.

De mortibus eorum.

IVLIVS interiit CAESAR grassante senatu.
Addidit AVGVSTVM divis matura senectus.
Sera senex Capreis exsul NERO fata peregit.
Exegit poenas de CAESARE Chaerea mollis.
CLAVDIVS ambiguo conclusit fata veneno.
Matricida NERO proprii vim pertulit ensis.
GALBA senex periit, saevo prostratus OTHONE.
Mox Otho famosus, clara sed morte potitus.
Prodiga succedunt perimendi sceptra VITELLI.
Laudatum imperium, mors lenis VESPASIANO.
At TITVS, orbis amor, rapitur florentibus annis.
Sera trucem perimunt, sed justa piacula, FRATREM.

EIVSDEM AVSONII
TETRASTICHA,
a Iulio Caesare usque ad tempora sua.

Nunc & praedictos, & regni sorte sequentes
Expediam, series quos tenet imperii.
Incipiam ab Divo, percurramque ordine cunctos,
Novi Romanae quos memor historiae.

Iulius Caesar. I.

Imperium, binis fuerat sollemne quod olim
Consulibus, Caesar Iulius obtinuit.
Sed breve jus regni, sola trieteride gestum,
Perculit armatae factio saeva togae.

Octavius Augustus. II.

Vltor, successorque dehinc Octavius, idem
Caesar: at Augusti nomine nobilior.
Longaeva, & nunquam dubiis violata potestas,
In terris positum credidit esse deum.

Tiberius Nero. III.

Praenomen Tiberi nactus Nero prima juventae
Tempora laudato gessit in imperio.
Frustra dehinc solo Caprearum clausus in antro,
Quae prodit vitiis, credit operta locis.

Cajus Caligula. IV.

Post hunc castrensis caligae cognomine Caesar
Successit saevo saevior ingenio:
Caedibus, incestisque dehinc maculosus, & omni
Crimine pollutum qui superavit avum.

Claudius Caesar. V.

Claudius irrisae privato in tempore vitae,
In regno specimen prodidit ingenii.
Libertina tamen, nuptarum & crimina passus,
Non faciendo nocens, sed patiendo fuit.

Nero. VI.

Aeneadum generis qui sextus & ultimus haeres,
Polluit, & clausit Iulia sacra Nero.
Nomina quot pietas, tot habet quoque crimina vitae.
Disce ex Tranquillo, quae meminisse piget.

Servius Galba. VII.

Spem frustrate senex, privatus sceptra mereri
Visus es; imperio proditus inferior:
Fama tibi melior juveni: sed justior ordo est,
Complacuisse dehinc, displicuisse prius.

Marcus Otho. VIII.

Aemula polluto gesturus sceptra Neroni,
Obruitur celeri raptus Otho exitio.
Fine tamen laudandus erit: qui morte decora
Hoc solum fecit nobile, quod periit.

Aulus Vitellius. IX.

Vitae ut fors, mors foedá tibi, nec digne Vitel
Qui fieres Caesar. Sic sibi fata placent.
Vmbra tamen brevis imperii, quia praemia reg
Saepe indignus adit, non nisi dignus habet.

Divus Vespasianus. X.

Quaerendi attentus, moderato commodus usu,
Auget nec reprimit Vespasianus opes.
Olim qui dubiam privato in tempore famam,
Rarum aliis, princeps transtulit in melius.

Titus Vespasianus. XI.

Felix imperio, felix brevitate regendi,
Expers civilis sanguinis, orbis amor.
Vnum dixisti moriens te crimen habere;
Sed nulli de te, non tibi credidimus.

Domitianus. XII.

Hactenus edideras dominos gens Flavia justos
Cur duo quae dederant, tertius eripuit?
Vix tanti est habuisse illos, quia dona bonorum
Sunt brevia; aeternum, quae nocuere, dolent.

Nerva. XIII.

Proximus extincto moderatur sceptra tyranno
Nerva senex, princeps nomine, mente parens.
Nulla viro soboles. Imitatur adoptio prolem,
Quam legisse juvet, quam genuisse velit.

Trajanus. XIV.

Aggreditur regimen viridi Trajanus in aevo,
Belli laude prior, caetera patris habens.
Hic quoque prole carens, sociat sibi sorte legendi,
Quem fateare bonum, diffiteare parem.

Aelius Hadrianus. XV.

Aelius hinc subiit mediis praesignis in actis:
Principia & finem fama notat gravior.
Orbus & hic; sociatque virum documenta daturum,
Adsciti quantum praemineant genitis.

Antoninus Pius. XVI.

Antoninus abhinc regimen capit: ille vocatu
Consultisque PIVS, nomen habens meriti.
Filius huic fato nullus: sed lege suorum
A patria sumpsit, qui regeret patriam.

Marcus Antoninus. XVII.

Post Marco tutela datur; qui scita Platonis
Flexit ad imperium, patre PIO melior.
Successore suo moriens, sed principe pravo,
Hoc solo patriae, quod genuit, nocuit.

Commodus. XVIII.

Commodus insequitur, pugnis maculosus harenae,
Threcidico princeps bella movens gladio.
Eliso tandem persolvens gutture poenas,
Criminibus fassus matris adulterium.

Helvius Pertinax. XIX.

Helvi, judicio & consulto lecte senatus,
Princeps decretis prodite, non studiis.
Quod doluit malefida cohors; errore probato,
Curia quod castris cesserat imperio.

Didius Iulianus. XX.

Dii bene, quod spoliis Didius non gaudet opimis:
Et cito perjuro praemia adempta seni.
Tuque, Severe pater, titulum ne horresce novantis.
Non rapit imperium vis tua, sed recipit.

Severus Pertinax. XXI.

Impiger egelido movet arma Severus ab Histro,
Vt parricidae regna adimat Didio.
Punica origo illi: sed qui virtute probaret,
Non obstare locum, quum valet ingenium.

Bassianus Antoninus Caracalla. XXII.

Dissimilis virtute patri, & multo magis illi,
Cujus adoptivo nomine te perhibes.
Fratris morte nocens, punitus fine cruento,
In risu populi tu Caracalla magis.

Opilius Macrinus. XXIII.

Principis hinc custos, sumptum pro Caesare ferru
Vertit in auctorem caede Macrinus iners.
Mox cum prole ruit. Gravibus pulsare querelis
Cesset perfidiam. Quae patitur, meruit.

Antoninus Heliogabalus. XXIV.

Tune etiam Augustae sedis penetralia foedas.
Antoninorum nomina falsa gerens?

* * * * * * * * * * * * *

Reliqua desiderantur.

AVSONII
BVRDIGALENSIS
ORDO NOBILIVM VRBIVM

Roma. I.

PRIMA urbes inter, divûm domus, aurea Roma.

Conſtantinopolis & Carthago. II.

Conſtantinopoli aſſurgit Carthago priori,
Non toto ceſſura gradu: quia tertia dici
Faſtidit, non auſa locum ſperare ſecundum,
Qui fuit ambarum. Vetus hanc opulentia praefert,
Hanc fortuna recens. Fuit haec, ſubit iſta; noviſque
Excellens meritis, veterem praeſtringit honorem:
Et Conſtantino concedere cogit Eliſſam.
Accuſat Carthago, deos jam plena pudoris,
Nunc quoque ſi cedat, Romam vix paſſa priorem.

Componat vestros fortuna antiqua tumores.
Ite pares, tandem memores, quod numine divûm
Angustas mutastis opes & nomina: tu quum
Byzantina Lygos, tu Punica Byrsa fuisti.

Antiochia & Alexandria. III.

Tertia Phoebeae lauri domus Antiochia,
Vellet Alexandri si quarta colonia poni.
Ambarum locus unus: & has furor ambitionis
In certamen agit vitiorum. Turbida vulgo
Vtraque, & amentis populi male sana tumultu.
Haec Nilo munita quod est, penitusque repostis
Insinuata locis, fecunda, & tuta superbit.
Illa quod infidis opponitur aemula Persis.
Et vos ite pares: Macetûmque attollite nomen.
Magnus Alexander te condidit: illa Seleucum
Nuncupat. Ingenuum cujus fuit anchora signum,
(Qualis inusta solet) generis nota certa, per omnem
Nam sobolis seriem nativa cucurrit imago.

Treveri. IV.

Armipotens dudum celebrari Gallia gestit:
Trevericaeque urbis solium, quae proxima Rheno,
Pacis ut in mediae gremio secura quiescit:
Imperii vires quod alit, quod vestit & armat.
Lata per extentum procurrunt moenia collem.
Largus tranquillo praelabitur amne Mosella,
Longinqua omnigenae vectans commercia terrae.

Mediolanum. V.

Et Mediolani mira omnia, copia rerum,
Innumerae cultaeque domus, facunda virorum
Ingenia & mores laeti. Tum duplice muro
Amplificata loci species, populique voluptas
Circus, & inclusi moles cuneata theatri:
Templa, Palatinaeque arces, opulensque Moneta,
Et regio Herculei celebris sub honore lavacri,
Cunctaque marmoreis ornata peristyla signis,
Moeniaque in valli formam circumdata labro.
Omnia quae magnis operum velut aemula formis
Excellunt: nec juncta premit vicinia Romae.

Capua. VI.

Nec Capuam pelago, cultuque, penuque potentem,
Deliciis, opibus, famaque priore silebo;
Fortuna variante vices: quae freta secundis,
Nescivit servare modum. Nunc subdita Romae,
Aemula tunc. Fidei memor, an ne infida, senatum
Sperneret, an coleret dubitans, sperare curules
Campanis ausa auspiciis, unoque suorum
Consule: ut imperium divisi attolleret orbis.
Quin etiam rerum dominam, Latiique parentem
Appetiit bello: ducibus non freta togatis.
Hannibalis jurata armis; deceptaque in hostis
Servitium demens specie transivit herili.
Mox ut in occasum vitiis communibus acti
Corruerunt Poeni luxu, Campania fastu,
(Heu nunquam stabilem sortita superbia sedem!)
Illa potens, opibusque valens, Roma altera quondam,
Comere quae paribus potuit fastigia conis,
Octavum rejecta locum vix pene tuetur.

Aquileja. VII.

Non erat iste locus: merito tamen aucta recenti,
Nona inter claras Aquileja cieberis urbes,
Itala ad Illyricos objecta colonia montes,
Moenibus & portu celeberrima: sed magis illud
Eminet, extremo quod te sub tempore legit,
Solveret exacto cui sera piacula lustro
Maximus, armigeri quondam sub nomine lixae.
Felix, quae tanti spectatrix laeta triumphi
Punisti Ausonio Rutupinum marte latronem.

Arelas. VIII.

Pande, duplex Arelate, tuos blanda hospita portus,
Gallula Roma Arelas: quam Narbo Martius, & quam
Accolit Alpinis opulenta Vienna colonis.
Praecipitis Rhodani sic intercisa fluentis,
Vt mediam facias navali ponte plateam.
Per quem Romani commercia suscipis orbis,
Nec cohibes: populosque alios & moenia ditas:
Gallia quîs fruitur, gremioque Aquitania lato.

Emerita. IX.

Clara mihi post has memorabere nomen Iberum
Emerita: aequoreus quam praeterlabitur amnis,
Submittit cui tota suos Hispania fasces.
Corduba non, non arce potens tibi Tarraco certat,
Quaeque sinu pelagi jactat se Bracara dives.

Athenae. X.

Nunc & terrigenis patribus memoremus Athenas,
Pallados & Consi quondam certaminis arcem.
Paciferae primum cui contigit arbor olivae.
Attica facundae cujus mera gloria linguae.
Vnde per Ioniae populos & nomen Achaeum,
Versa Graja manus, centum se effudit in urbes.

Catina & Syracusae. XI.

Quis Catinam sileat? quis quadruplices Syracusas?
Hanc ambustorum fratrum pietate celebrem,
Illam complexam miracula fontis & amnis.
Qua maris Ionii subter vada salsa meantes

Conse-

Consociant dulces placita sibi sede liquores,
Incorruptarum miscentes oscula aquarum.

Tolosa. XII.

Non unquam altricem nostri reticebo Tolosam,
Coctilibus muris quam circuit ambitus ingens,
Perque latus pulchro praelabitur amne Garumna:
Innumeris cultam populis, confinia propter
Ninguida Pyrenes, & pinea Gaebennarum,
Inter Aquitanas gentes & nomen Iberum.
Quae modo quadruplices ex se quum effuderit urbes,
Non ulla exhaustae sentit dispendia plebis:
Quos genuit cunctos gremio complexa colonos.

Narbo. XIII.

Nec tu Martie Narbo silebere: nomine cujus
Fusa per immensum quondam Provincia regnum,
Obtinuit multos dominandi jure colonos.
Insinuant qua se Sequanis Allobroges oris:
Excluduntque Italos Alpina cacumina fines:
Qua Pyrenaicis nivibus dirimuntur Iberi:
Qua rapitur praeceps Rhodanus genitore Lemanno,

Interiusque premunt Aquitanica rura Cebennae,
Vsque in Tectosagos primaevo nomine Volcas,
Totum Narbo fuit. Tu Gallia prima togati
Nominis attollis Latio proconsule fasces.
Quis memoret portusque tuos, montesque lacusque
Quis populos vario discrimine vestis, & oris?
Quodque tibi quondam Pario de marmore templum
Tantae molis erat, quantam non sperneret olim
Tarquinius, Catulusque iterum, postremus & ille,
Aurea qui statuit Capitolî culmina Caesar?
Te maris Eoi merces, & Iberica ditant
Aequora: te classes Libyci, Siculique profundi:
Et quidquid vario per flumina, per freta cursu
Advehitur, toto tibi navigat orbe κατάπλους.

Burdigala. XIV.

Impia jam dudum condemno silentia, quod te,
O patria, insignem Baccho, fluviisque, virisque,
Moribus, ingeniisque hominum, procerumque senatu,
Non inter primas memorem: quasi conscius urbis
Exiguae immeritas dubitem contingere laudes.
Non pudor hinc nobis. Nec enim mihi barbara Rheni

Ora, nec Arctoo domus est glacialis in Haemo.
Burdigala est natale solum: clementia caeli
Mitis ubi, & riguae larga indulgentia terrae;
Ver longum, brumaeque breves, juga frondea subsunt.
Fervent aequoreos imitata fluenta meatus.
Quadrua murorum species, sic turribus altis
Ardua, ut aërias intrent fastigia nubes.
Distinctas interne vias mirêre, domorum
Dispositum, & latas nomen servare plateas,
Tum respondentes directa in compita portas,
Per mediumque urbis fontani fluminis alveum.
Quem pater Oceanus refluo quum impleverit aestu,
Adlabi totum spectabis classibus aequor.
Quid memorem Pario contectum marmore fontem
Euripi fervere freto? quanta umbra profundi!
Quantus in amne tumor! quanto ruit agmine praeceps
Margine contenti bissena per ostia cursus,
Innumeros populi non unquam exhaustus ad usus!
Hunc cuperes, rex Mede, tuis contingere castris,
Flumina consumpto quum defecere meatu:
Hujus fontis aquas peregrinas ferre per urbes,
Vnum per cunctas solitus portare Choaspem.

Salve, fons ignote ortu, facer, alme, perennis,
Vitree, glauce, profunde, fonore, illimis, opace,
Salve urbis genius, medico potabilis hauftu,
DIVONA Celtarum lingua, fons addite Divis.
Non Aponus potu, vitrea non luce Nemaufus
Purior; aequoreo non plenior amne Timavus.
Hic labor extremus celebres collegerit urbes.
Vtque caput numeri Roma inclyta, fic capite ifto
Burdigala ancipiti confirmet vertice fedem.
Haec patria eft: patrias fed Roma fupervenit omnes.
Diligo Burdigalam: Romam colo, civis in hac fum,
Conful in ambabus. Cunae hic, ibi fella curulis.

LVDVS SEPTEM SAPIENTVM

Ausonius consul Latino Drepanio Pacato proconsuli.

IGNOSCENDA isthaec, an cognoscenda rearis,
Attento, Drepani, perlege judicio.
Aequanimus fiam te judice: sive legenda,
Sive tegenda putes carmina, quae dedimus.
Nam primum est meruisse tuum, Pacate, favorem:
Proxima defensi cura pudoris erit.
Possum ego censuram lectoris ferre severi:
Et possum modica laude placere mihi.
Novit equus plausae sonitum cervicis amare:
Novit & intrepidus verbera lenta pati.
Maeconio qualem cultum quaesivit Homero
Censor Aristarchus, normaque Zenodoti.
Pone obelos igitur spuriorum stigmata vatum.
Palmas, non culpas esse putabo meas:

Et correcta magis, quam condemnata vocabo,
Apponet docti quae mihi lima viri.
Interea arbitrii subiturus pondera tanti,
Optabo, ut placeam: sin minus, ut taceam.

Prologus.

Septem sapientes, nomen quibus istud dedit
Superior aetas, nec secuta sustulit,
Hodie in orchestram palliati prodeunt.
Quid erubescis tu, togate Romule,
Scenam quod introibunt tam clari viri?
Nobis pudendum hoc, non & Atticis quoque:
Quibus theatrum curiae praebet vicem.
Nostris negotiis sua loca sortito data:
Campus comitiis, ut conscriptis curia:
Forum, atque rostra separatis civium.
Vna est Athenis, atque in omni Graecia,
Ad consulendum publici sedes loci:
Quam in urbe nostra sero luxus condidit.
Aedilis olim scenam tabulatam dabat
Subito excitatam nulla mole saxea.
Muraena sic, & Gallius: nota eloquar.

Poſtquam potentes, nec verentes ſumptuum,
Nomen perenne crediderunt, ſi ſemel
Conſtructa moles ſaxeo fundamine
In omne tempus conderet ludis locum:
Cuneata crevit haec theatri immanitas.
Pompejus hanc, & Balbus, & Caeſar dedit
Octavianus, concertantes ſumptibus.
Sed ego quid iſtaec? Non hac cauſa huc prodii,
Vt expedirem, quis theatra, quis forum,
Quis condidiſſet privas partes moenium:
Sed ut verendos, diiſque laudatos viros
Praegrederer, ac referrem, quid vellent ſibi.
Pronunciare ſuas ſolent ſententias,
Quas quiſque providentium anteverterit.
Scitis profecto quae ſint: ſed ſi memoria
Rebus vetuſtis cludit, veniet Ludius
Ediſſerator harum, quas teneo minus.

Ludius.

Delphis Solonem ſcripſe fama eſt Atticum,
Γνῶθι σεαυτὸν, quod Latinum eſt, Noſce te.
Multi hoc Laconis eſſe Chilonis putant.

Spartane Chilon sit tuum, nec ne ambiguat,
Quod introfertur, ὅρα τέλος μακρᾶ βίω,
Finem intueri longae vitae quo jubes.
Multi hoc Solonem dixe Croeso existimant.
Et Pittacum dixisse fama est Lesbium,
Γίγνωσκε καιρὸν. Tempus ut noris, jubet.
Sed καιρὸς iste, tempestivum tempus est.
Bias Prieneus dixit, οἱ πλεῖςοι κακοί:
Quod est Latinum, Plures hominum sunt mali:
Sed imperitos scito, quos dixit malos.
Μελέτη τὸ πᾶν, Periandri est Corinthii:
Esse meditationem totum qui putat.
Ἄριςον μέτρον esse dixit Lindius
Cleobulus; hoc est, Optimus cunctis modus.
Thales, ἐγγύα πάρεςι ἄτη protulit.
Spondere qui nos, noxa quod praesest, vetat.
Hoc nos monere, foeneratis non placet.
Dixi; recedam: legifer venit Solon.

Solon.

De more Graeco prodeo in scenam Solon,
Septem Sapientum fama cui palmam dedit.

Sed fama non eſt judicii ſeveritas.
Neque me eſſe primum horum, nec imum exiſtimo;
Aequalitas quod ordinem neſcit pati.
Recte olim ineptum Delphicus juſſit deus
Quaerentem, quiſnam primus ſapientum foret,
Vt in orbe tereti nomina eorum incideret;
Ne primus eſſet, ne vel imus quiſpiam.
Eorum e medio prodeo gyro Solon:
Vt quod dixiſſe Croeſo regi exiſtimor,
Id omnis hominum ſecta ſibi dictum putet.
Graece coactum: ὅρα τέλος μακροῦ βίου:
Quod longius fit, ſi Latine ediſſeras:
SPECTARE vitae jubeo cunctos terminum.
Proinde miſeros, aut beatos dicere
Evita: quod ſunt ſemper ancipiti ſtatu.
Id adeo ſic eſt. Si queam, paucis loquar.
Rex, an tyrannus, Lydiae Croeſus fuit
His in beatis, dives inſanum in modum,
Lateribus aureis templa qui divis dabat.
Is me evocavit. Venio dicto obediens,
Meliore ut uti rege poſſint Lydii.
Rogat, beatum prodam, ſi quem noverim,

Telana dico civem non ignobilem.
Pro patria pugnans iſte vitam objecerat.
Deſpexit. Alium quaerit. Inveni Aglaum,
Fines, qui agelli proprii nunquam exceſſerat.
At ille ridens: quo dein me ponis loco,
Beatus orbe toto qui ſolus vocor?
Spectandum dico terminum vitae prius:
Tum judicandum, ſi manet felicitas.
Dictum moleſte Croeſus accepit. At ego
Relinquo regem. Bellum ille in Perſas parat.
Profectus, victus, vinctus, regi deditus.
* * * * * * * * * * * * *
At ille captus, funeris ipſe inſtar ſui.
* * * * * * * * * * * * *
Quin flamma totum ſe per ambitum dabat,
Volvens in altum fumidos aeſtu globos.
At pene ſero Croeſus ingenti ſono,
O vere vates, inquit: ô Solon, Solon!
Clamore magno ter Solonem nuncupat.
Qua voce Cyrus motus, extingui jubet
Gyrum per omnem, & deſtrui ardentem pyram:
Et commodum profuſus imber nubibus

Repressit ignem. Croesus ad regem illico
Deductus lectam per ministrorum manum,
Interrogatus, quem Solonem diceret,
Et quam ciendi causam haberet nominis,
Seriem per omnem cuncta regi edisserit.
Miseratur ille: vimque fortunae videns,
Laudat Solonem: Croesum in amicis habet.
Vinctumque pedicis aureis secum jubet
Reliquum quod esset vitae, totum degere.
Ego duorum regum testimonio
Laudatus, & probatus ambobus fui.
Quodque uni dictum est, quisque sibi dictum putet.
  Ego jam peregi, qua de causa huc prodii.
Venit ecce Chilon. Vos valete, & plaudite.

Chilon.

Lumbi sedendo, oculique spectando dolent,
Manendo Solonem quoad sese recipiat.
Hui, quam pauca quam diu loquuntur Attici!
Vnam trecentis versibus sententiam
Tandem peregit; meque respectans abit.
Spartanus ego sum Chilo, qui nunc prodeo.

Brevitate nota, qua Lacones utimur,
Commendo nostrum γνῶθι σεαυτὸν, NOSCE TE,
Quod in columna jam tenetur Delphica.
Labor molestus iste, fructi est optimi;
Quid ferre possis, quidve non, dignoscere:
Noctu, diuque quae geras, quae gesseris,
Ad usque puncti tenuis instar quaerere,
Officia cuncta, pudor, honor, constantia,
In hoc: & illa spreta nobis gloria.
Dixi. Valete memores. Plausum non moror.

Cleobulus.

Cleobulus ego sum, parvae civis insulae,
Magnae sed auctor, qua cluo, sententiae:
Ἄριστον μέτρον quem dixisse existimant.
Interpretare tu, qui orchestrae proximus,
Gradibus propinquis in quatuordecim sedes:
Ἄριστον μέτρον, an sit OPTIMVS MODVS.
Dic. Annuisti. Gratiam habeo. Persequar
Per ordinem. Poëta dixe isthoc loco
Afer videtur vester: VT NE QVID NIMIS.
Et noster quidam, μηδὲν ἄγαν. Huc pertinet

Vterque ſenſus, Italus, ſeu Dorius.
Fandi, tacendi, ſomni vigiliae eſt modus,
Beneficiorum, gratiarum, injuriae,
Studii, laborum, vita in omni quidquid eſt,
Iſtum requirit optimae pauſae modum.

Dixi. Recedam, ut ſit modus. Venit Thales.

Thales.

Mileſius Thales ſum: AQVAM qui principem
Rebus creandis dixi, ut vates Pindarus.
* * * * * * * * * * * * *
Dedere piſcatores extractum mari.
Namque hi jubente Delio me legerant:
Quod ille munus hoc ſapienti miſerat.
Ego recuſans non recepi: at reddidi
Ferendum ad alios, quos priores crederem.
Dein per omnes ſeptem ſapientes viros
Miſſum, ac remiſſum, rurſus ad me referunt.
Ego receptum conſecravi Apollini.
Nam ſi ſapientem deligi Phoebus jubet,
Non hominem quemquam, ſed deum credi decet.
Is igitur ego ſum. Cauſa ſed in ſcenam fuit

Mihi prodeundi, quae duobus ante me,
Aſſertor ut ſententiae fierem meae.
Ea diſplicebit; non tamen prudentibus,
Quos docuit uſus, & peritos reddidit.
Nos ἐγγύα πάρεστι δ' ἄτη, dicimus:
Latinum eſt, SPONDE: NOXIA EST PRAESTO tibi.
Per mille poſſum currere exempla, ut probem
Praedes vadeſque poenitudinis reos.
Sed nolo quemquam nominatim dicere.
Sibi quiſque veſtrûm dicat, & ſecum putet,
Spondere quantis damno fuerit & malo.
Gratum hoc officium maneat ambobus tamen.
Pars plaudite ergo: pars offenſi explaudite.

Bias.

Bias Prieneus dixi, οἱ πλεῖστοι κακοί.
Latine dictum ſuſpicor, PLVRES MALI.
Dixiſſe nollem. VERITAS ODIVM PARIT.
Malos ſed imperitos dixi, & barbaros,
Qui jus, & aequum, & ſacros mores negligunt.
Nam populus iſte, quo theatrum cingitur,
Totus bonorum eſt. Hoſtium tellus habet,

Dixisse quos me creditis, plures malos.
Sed nemo quisquam tam malus judex fuat,
Qui non bonorum partibus se copulet.
Sive ille verè bonus est, seu dici studet,
Iam fugit illud nomen invisum mali.
Abeo. Valete, & plaudite, plures boni.

Pittacus.

Mitylena oriundus Pittacus sum Lesbius.
Γίγνωσκε καιρὸν, qui dixi sententiam.
Sed iste καιρὸς, tempus ut noris, monet.
Et esse καιρὸν, tempestivum quod vocant.
Romana sic est vox, VENITO IN TEMPORE.
Vester quoque ille comicus Terentius,
Rerum omnium primum esse tempus autumat,
Ad Antiphilam quo venerat servus Dromo
Nullo impeditam, temporis servans vicem.
Reputate cuncti, quotiens offensam incidat,
Spectata cui non fuerit opportunitas.
Tempus me abire, ne molestus. Plaudite.

Periander.

Ephyra creatus huc Periander prodeo,
Μελέτη τὸ πᾶν qui dixi: & qui dictum probo,
MEDITATIONEM id esse totum, quod geras.
Is quippe solus rei gerendae est efficax,
Meditatur omne qui prius negotium.
Adversa rerum, vel secunda praedicat
Meditanda cunctis comicus Terentius.
Locare sedes, bellum gerere, aut ponere:
Magnas, modicasque res etiam, parvas quoque
Agere volentem, semper meditari decet.
Nam segniores omnes in coeptis novis,
Meditatio si rei gerendae defuit.
Nihil est, quod ampliorem curam postulet,
Quam cogitare, quid gerendum sit. Dehinc
Incogitantes fors, non consilium regit.
Sed ego me ad partes jam recipio. Plaudite,
Meditati, ut vestram rem curetis publicam.

EORVN-

EORVNDEM

SEPTEM SAPIENTVM SENTENTIAE,

SEPTENIS VERSIBVS

AB EODEM AVSONIO

EXPLICATAE

Bias Prieneus.

Quaenam ſumma boni? Mens, quae ſibi conſcia recti.
Pernicies homini quae maxima? Solus homo alter.
Quis dives? Qui nil cupiat. Quis pauper? Avarus.
Quae dos matronae pulcherrima? Vita pudica.
Quae caſta eſt? De qua mentiri fama veretur.
Quod prudentis opus? Quum poſſit, nolle nocere.
Quod ſtulti proprium? Non poſſe, & velle nocere.

Pittacus Mitylenaeus.

Loqui ignorabit, qui tacere neſciet.
Bono probari malo, quam multis malis.

Demens ſuperbis invidet felicibus.
Demens dolorem ridet infelicium.
Pareto legi, quiſque legem ſanxeris.
Plures amicos re ſecunda compara.
Paucos amicos rebus adverſis proba.

Cleobulus Lindius.

Quanto plus liceat, tam libeat minus.
Fortunae invidiae eſt immeritus miſer.
Felix criminibus nullus erit diu.
Ignoſcas aliis multa: nihil tibi.
Parcit quiſque malis, perdere vult bonos.
Majorum meritis gloria non datur:
Turpis ſaepe datur fama minoribus.

Periander Corinthius.

Nunquam diſcrepat utile a decoro.
Plus eſt ſollicitus magis beatus.
Mortem optare malum, timere pejus.
Faxis, ut libeat, quod eſt neceſſe.
Multis terribilis, caveto multos.
Si fortuna juvat, caveto tolli.
Si fortuna tonat, caveto mergi.

Solon Athenienſis.

Dico tunc beatam vitam, quum peracta fata ſint.
Par pari jugator conjux. Quidquid impar, diſſidet.
Non erunt honores unquam fortuiti muneris.
Clam coarguas propinquum, propalam laudaveris.
Pulchrius multo parari, quam creari nobilem.
Certa ſi decreta ſors eſt, quid cavere proderit?
Sive ſint incerta cuncta, quid timere convenit?

Chilo Lacedaemonius.

Nolo minor me timeat, deſpiciatque major.
Vive memor mortis, uti ſis memor & ſalutis,
Triſtia cuncta exſuperans aut animo, aut amico.
Tu bene ſi quid facias, non meminiſſe fas eſt.
Quae benefacta accipias, perpetuo memento.
Grata ſenectus homini, quae parilis juventae.
Illa juventa eſt gravior, quae ſimilis ſenectae.

Thales Mileſius.

Turpe quid auſurus, te ſine teſte time.
Vita perit, mortis gloria non moritur.

Quod facturus eris, dicere sustuleris.
Crux est, si metuas, vincere quod nequeas.
Quum verè objurgas, sic inimice juvas:
Quum falso laudas, tunc & amice noces.
Nil nimium. Satis est: ne sit & hoc nimium.

De iisdem septem Sapientibus, e Graeco.

Septenis patriam Sapientum, nomina, voces,
Versibus expediam: sua quemque monosticha dicent;
Chilo, cui patria est Lacedaemon, Noscere seipsum.
Periander, Trepidam moderare, Corinthius, iram.
Ex Mitylenaeis, Nimium nil, Pittacus oris.
Mensuram optimum, ait Cleobulus Lindius, in re.
Expectare Solon finem docet, ortus Athenis.
Plures esse Bias pravos, quem clara Priene.
Mileti, fugisse Thales vadimonia, alumnus.

AVSONII

BVRDIGALENSIS

EDYLLIA

Verſus Paſchales Procodicti. I.

SANCTA ſalutiferi redeunt ſolemnia CHRISTI:
Et devota pii celebrant jejunia myſtae.
At nos aeternum cohibentes pectore cultum,
Intemeratorum vim continuamus honorum.
Annua cura ſacris, jugis reverentia nobis.
Magne Pater rerum, cui terra, & pontus, & aër,
Tartaraque & picti ſervit plaga lactea caeli:
Noxia quem ſcelerum plebes tremit, almaque furſum
Concelebrat votis animarum turba piarum:
Tu brevis hunc aevi curſum, celeremque caducae
Finem animae donas aeternae munere vitae.
Tu mites legum monitus, ſacroſque prophetas
Humano impertis generi, ſervaſque nepotes,

Deceptum miſeratus Adam: quem capta venenis
Implicuit ſocium blandis erroribus Eva.
Tu Verbum, Pater alme, tuum, natumque, Deumque
Concedis terris totum, ſimilemque, paremque,
Ex vero verum, vivaque ab origine vivum.
Ille tuis doctus monitis hoc addidit unum:
Vt ſuper aequoreas nabat qui Spiritus undas,
Pigra immortali vegetaret membra lavacro.
Trina fides auctore uno, ſpes certa ſalutis
Hunc numerum junctis virtutibus amplectenti.
Tale & terrenis ſpecimen ſpectatur in oris
Auguſtus genitor, geminûm ſator Auguſtorum.
Qui fratrem, natumque pio complexus utrunque
Numine, partitur regnum, neque dividit unum,
Omnia ſolus habens, atque omnia dilargitus.
Hos igitur nobis trina pietate vigentes,
Rectores terrae placidos, caelique miniſtros,
Chriſte apud aeternum placabilis aſſere patrem.

AVSONIVS lectori ſuo S. D.

POST Deum ſemper patrem colui: ſecundamque reverentiam genitori meo debui. Sequitur ergo hanc

ſummi Dei venerationem Epicedion patris mei. Titulus a Graecis auctoribus, defunctorum honori dicatus, non ambitioſus, ſed religioſus: quem commendo lectori meo, ſive is filius eſt, ſeu pater, ſive utrumque. Neque ut laudet exigo, ſed ut amet, poſtulo. Neque vero nunc patrem meum laudo, quod ille non eget, & ego functum oblectatione viventium onerare non debeo. Neque dico, niſi quod agnoſcunt, qui parti aetatis ejus interfuerunt. Falſum me autem, morte ejus obita, dicere, & verum tacere, ejuſdem piaculi exiſtimo. Imagini ipſius hi verſus ſubſcripti ſunt: neque minus in opuſculorum ſeriem relati. Alia omnia mea diſplicent mihi: hos relegiſſe amo. Vale.

Epicedion in patrem ſuum Iulium Auſonium. II.

Nomen ego Auſonius, non ultimus arte medendi:
  Et mea ſi noſſes tempora, primus eram.
Vicinas urbes colui patriaque domoque,
  Vaſates patria, ſed lare Burdigalam.

Curia me duplex, & uterque ſenatus habebat
Muneris exſortem, nomine participem.
Non opulens, nec egens, parcus ſine ſordibus egi.
Victum, habitum, mores ſemper eadem habui.
Sermone impromptus Latio: verum Attica lingua
Suffecit culti vocibus eloquii.
Obtuli opem cunctis poſcentibus artis inemptae:
Officiumque meum cum pietate fuit.
Iudicium de me ſtudui praeſtare bonorum:
Ipſe mihi nunquam, judice me, placui.
Officia in multos diverſo debita cultu,
Perſonis, meritis, tempore diſtribui.
Litibus abſtinui: non auxi, non minui rem.
Indice me nullus, ſed neque teſte perît.
Invidi nunquam. Cupere atque ambire refugi,
Iurare, aut falſum dicere, par habui.
Factio me ſibi non, non conjuratio junxit.
Sincero colui foedere amicitias.
Felicem ſcivi, non qui, quod vellet, haberet:
Sed qui per fatum non data non cuperet.
Non occurſator, non garrulus, obvia cernens,
Valvis & velo condita non adii.

Famam, quae posset vitam lacerare bonorum,
Non finxi: & veram si scierim, tacui.
Ira procul: spes vana procul: procul anxia cura;
Inque bonis hominum gaudia falsa procul.
Vitati coetus, ejuratique tumultus,
Et semper fictae principum amicitiae.
Deliquisse nihil nunquam laudem esse putavi,
Atque bonos mores legibus antetuli.
Irasci promptus, properavi condere motum:
Atque mihi poenas pro levitate dedi.
Conjugium per lustra novem sine crimine concors,
Vnum habui, gnatos quattuor edidimus.
Prima obiit lactens. At qui fuit ultimus aevi,
Pubertate rudi non rudis interiit.
Maximus ad summum culmen pervenit honorum,
Praefectus Gallis, & Libyae, & Latio,
Tranquillus, clemens, oculis, voce, ore serenus,
In genitore suo mente animoque pater.
Hujus ego & natum & generum pro Consule vidi.
Consul ut ipse foret, spes mihi certa fuit.
Matronale decus possedit filia, cujus
Egregia & nuptae laus erat, & viduae;

Quae nati, generique & progeneri, ſimul omnium
Multiplici illuſtres vidit honore domos.
Ipſe nec affectans, nec detrectator honorum,
Praefectus magni nuncupor Illyrici.
Haec me fortunae larga indulgentia ſuaſit,
Numine adorato, vitae abitum petere.
Ne fortunatae ſpatium inviolabile vitae
Fatali admorſu ſtringeret ulla dies.
Obtinui: auditaeque preces: ſpem, vota, timorem,
Sopitus placido fine, relinquo aliis.
Inter moerentes, ſed non ego moeſtus, amicos
Diſpoſitis jacui funeris arbitriis.
Nonaginta annos baculo ſine, corpore toto
Exegi, cunctis integer officiis.
Haec quicunque leges, non aſpernabere fari:
Talis vita tibi, qualia vota mihi.

Quum de palatio, post multos annos honoratissimus, quippe jam consul, redisset ad patriam villulam, quam pater reliquerat, introgressus, his versibus lusit, Luciliano stilo.

Ausonii villula. III.

Salve herediolum majorum regna meorum,
  Quod proavus, quod avus, quod pater excoluit.
Quod mihi jam senior, properata morte, relinquit,
  Heheu nolueram tam cito posse frui.
Iusta quidem series patri succedere: verum
  Esse simul dominos, gratior ordo piis.
Nunc labor & curae mea sunt. Sola ante voluptas
  Partibus in nostris. Caetera patris erant.
Parvum herediolum, fateor. Sed nulla fuit res
  Parva unquam aequanimis: adde etiam, unanimis.
Ex animo rem stare aequum puto, non animum ex re,
  Cuncta cupit Croesus, Diogenes nihilum;
Spargit Aristippus mediis in Syrtibus aurum;
  Aurea non satis est Lydia tota Midae.
Cui nullus finis cupiendi est, nullus habendi.
  Ille opibus modus est, quem statuas animo.

Verum ager iste meus quantus sit, nosce: etiam me
Noveris, & noris te quoque, si potis es:
Quamquam difficile est se noscere. Γνῶθι σεαυτὸν,
Quam propere legimus, tam cito negligimus.
Agri bis centum colo jugera. Vinea centum
Iugeribus colitur, prataque dimidium.
Sylva supra duplum quam prata, & vinea, & arvum.
Cultor agri nobis nec superest, nec abest.
Fons propter, puteusque brevis, tum purus & amnis.
Naviger hic refluus me vehit, ac revehit.
Conduntur fructus geminum mihi semper in annum.
Cui non longa penus, huic quoque prompta fames.
Haec mihi non procul urbe sita est, nec prorsus ad urbem:
Ne patiar turbas, utque bonis potiar.
Et quoties mutare locum fastidia cogunt,
Transeo: & alternis rure, vel urbe fruor.

AVSONIVS Hesperio filio.

LIBELLVM, quem ad nepotulum meum, sororis tuae filium, instar protreptici luseram, venturus ipse praemisi legendum. Hoc enim malui, quam

Ipſe recitare: eſſet ut tibi cenſura liberior, quae duabus cauſis impediri ſolet: quod aures noſtras audita velocius, quam lecta praetereunt; & quod ſinceritas judicandi praeſentia recitantis oneratur. Nunc tibi utrumque integrum eſt. Quia & legenti tibi libera mora eſt: & judicaturo non obſtat noſtri verecundia. Sed heus tu, fili dulciſſime, habeo quod admoneam. Si qua tibi in his verſiculis videbuntur (nam vereor, ut multa ſint) fucatius concinnata, quam verius; & plus coloris quam ſucci habere: ipſe ſciens fluere permiſi, venuſtula ut eſſent magis, quam forticula; inſtar virginum,

— quas matres ſtudent
Demiſſis humeris eſſe, vincto pectore, ut graciles ſient;

Noſti caetera. Supereſt igitur, ut dicas: quid moraris judicationem meam de eo, quod ipſe pronuncias eſſe mendoſum? Dicam ſcilicet me hujuſmodi verſibus foris erubeſcere, ſed intra nos minus verecundari: namque ego haec annis illius magis, quam meis ſcripſi: aut fortaſſe & meis. Δὶς παῖδες οἱ γέροντες. Ad ſummam, valeat auctoritas tua. Mihi cum infante ratio eſt. Vale, fili dulciſſime.

Ad nepotem Aufonium protrepticon de ftudio puerili. IV.

Sunt etiam Mufis fua ludrica. Mifta Camoenis
Otia funt, mellite nepos; nec femper acerbi
Exercet pueros vox imperiofa magiftri.
Sed requie ftudiique vices rata tempora fervant.
Et fatis eft puero memori legiffe libenter.
Et ceffare licet. Grajo fchola nomine dicta eft,
Iufta laboriferis tribuantur ut otia Mufis.
Quo magis alternum certus fuccedere ludum,
Difce libens, longum delenitura laborem
Intervalla damus. Studium puerile fatifcit,
Laeta nifi aufteris varientur fefta profeftis.
Difce libens, tetrici nec praeceptoris habenas
Deteftere nepos. Nunquam horrida forma magiftri.
Ille licet triftis fenio, nec voce ferenus,
Afpera contractae minitetur jurgia frontis,
Nunquam immanis erit: placita affuetudine vultus,
Qui femel imbuerit. Rugas nutricis amabit,
Qui refugit matrem. Pappos, aviafque trementes
Anteferunt patribus feri nova cura nepotes.
Sic neque Peliden terrebat Achillea Chiron

Theſſalico permixtus equo: nec pinifer Atlas
Amphitryoniadem puerum: ſed blandus uterque
Mitibus alloquiis teneros mulcebat alumnos.
Tu quoque ne metuas: quamvis ſchola verbere multo
Increpet, & truculenta ſenex gerat ora magiſter.
Degeneres animos timor arguit: at tibi conſta
Intrepidus; nec te clamor, plagaeque ſonantes,
Nec matutinis agitet formido ſub horis:
Quod ſceptrum vibrat ferulae, quod multa ſupellex
Virgea, quod fallax ſcuticam praetexit aluta:
Quod fervent trepido ſubſellia veſtra tumultu.
Pompa loci, & vani fugiatur ſcena timoris.
Haec olim genitorque tuus, genitrixque ſecuti
Securam placido mihi permulſere ſenectam.
Tu ſenium, quodcunque ſuper labentibus annis
Fata dabunt, qui nomen avi geris indole prima,
Prime nepos, vel re vel ſpe mihi porge fruendum.
Nunc ego te puerum, mox in juvenilibus annis,
Iamque virum cernam, ſi fors ita juſſerit; aut ſi
Invidia eſt, ſperabo tamen, nec vota fatiſcent,
Vt patris, utque mei non immemor, ardua ſemper
Praemia Muſarum cupias: facundus & olim

Hac gradiare via, qua nos praecessimus: & cui
Proconsul genitor, praefectus avunculus instant.
Perlege quodcunque est memorabile. Priva monebo.
Conditor Iliados, & amabilis orsa Menandri
Evolvenda tibi. Tu flexu & acumine vocis
Innumeros numeros doctis accentibus effer.
Affectusque inpone legens. Distinctio sensum
Auget, & ignavis dant intervalla vigorem.
Ecquando ista meae contingent dona senectae?
Quando oblita mihi tot carmina, totque per aevum
Connexa historiae, soccos aulaeaque regum,
Et melicos, lyricosque modos praefando, novabis,
Obductosque seni facies puerascere sensus?
Te praeeunte, nepos, modulata poëmata Flacci,
Altisonumque iterum fas est didicisse Maronem.
Tu quoque, qui Latium lecto sermone Terenti
Comis, & astricto percurris pulpita socco,
Ad nova vix memorem diverbia coge senectam.
Iam facinus, Catilina, tuum, Lepidique tumultum,
Ab Lepido & Catulo jam res & tempora Romae
Orsus, bis senos seriem connecto per annos.
Iam lego civili mistum mavorte duellum,

Movit

Movit quod ſocio Sertorius exſul Ibero.
Nec rudis hoc avus admoneo, ſed mille docendo
Ingenia expertus. Multos lactantibus annis
Ipſe alui: gremioque fovens, & murmura ſolvens,
Eripui tenerum blandis nutricibus aevum.
Mox pueros molli monitu, & formidine leni
Pellexi, ut mites peterent per acerba profectus,
Carpturi dulcem fructum radicis amarae.
Idem veſticipes motu jam puberis aevi,
Ad mores, arteſque bonas, fandique vigorem
Produxi: quanquam imperium cervice negarent
Ferre, nec inſertis praeberent ora lupatis.
Ardua temperies, durà experientia, rarus
Eventus, longo rerum ſpectatus ab uſu,
Vt regat indocilem mitis cenſura juventam.
Quae tolerata mihi, donec jam aerumna juvaret,
Leniretque uſu bona conſuetudo laborem.
Donec ad Auguſtae pia munera diſciplinae
Accirer, varioque accingerer auctus honore:
Aurea quum parere mihi palatia juſſum.
Abſiſtat Nemeſis: ferat & fortuna jocantem.
Praeſedi imperio, dum praetextatus in oſtro,

Et ſceptro, & ſolio, ſibi praefert jura magiſtri,
Majoreſque putat noſtros Auguſtus honores.
Quos mox ſublimi maturus protulit auctu:
Quaeſtor ut Auguſtis, patri, natoque crearer:
Vt praefecturam duplicem, ſellamque curulem,
Vt trabeam, pictamque togam, mea praemia, conſul
Induerer: faſtiſque meis praelatus haberer.
His ego quaeſivi meritum quam grande nepoti
Conſul avus: lumenque tuae praeluceo vitae.
Quamvis & patrio jamdudum nomine clarus,
Poſſes ornatus, poſſes honoratus haberi:
Acceſſit tamen ex nobis honor inclytus. Hunc tu
Effice, ne ſit onus: per te ut connixus in altum
Conſcendas; ſpereſque tuos, te conſule, faſces.

Genethliacon ad eundem Auſonium nepotem. V.

Carmina prima tibi quum jam puerilibus annis
Traderet aſſidui permulcens cura magiſtri,
Imbueretque novas aureis, ſenſuſque ſequaces,
Vt reſpondendas docili quoque murmure voces
Emendata rudi proferret lingua palato,

Addidimus nil trifte fenes: ne cura monendi
Laederet, aut dulceis guftus vitiaret amaris.
At modo, quum motu vigeas jam puberis aevi,
Fortiaque a teneris poffis fecernere; & ipfe
Admonitor morumque tibi, fandique videri:
Accipe non praecepta quidem, fed vota precantis
Quin gratantis avi, feftum ad follemne nepotis.
Adnuito, ut reducem fatorum a fine fenectam
Sofpes agam: feftumque diem dubitataque cernam
Sidera, depofito prope conclamatus in aevo.
Hoc, mellite nepos, duplicato foenore partum
Natali accedente tuo, munufque falutis
Plenius hoc noftrae, quod jam tibi puberis aevi
Crefcit honos, juvenemque fenex jam cerno nepotem.
Sexta tibi haec primo remeat trieteris ab anno,
Septembres notis referens natalibus Idus.
Idus alma dies, geniis quoque culta deorum.
Sextiles Hecate Latonia vendicat Idus;
Mercurius Majas fuperorum adjunctus honori.
Octobres olim genitus Maro dedicat Idus.
Idus faepe colas biffenis menfibus omnes,
Aufonii quicunque mei celebraveris Idus.

Vale, nepos dulciffime. M 2

Avsonivs Gregorio filio S.

En unquam vidiſti nebulam pictam in pariete? Vidiſti utique, & meminiſti. Treveris quippe in triclinio Aeoli fucata eſt pictura haec: Cupidinem cruci affigunt mulieres amatrices, non hae de noſtro ſaeculo, quae ſponte peccant: ſed illae Heroïcae, quae ſibi ignoſcunt, & plectunt deum: quarum partem in lugentibus campis Maro noſter enumerat. Hanc ego imaginem ſpecie & argumento miratus ſum. Deinde mirandi ſtuporem tranſtuli ad ineptiam poëtandi. Mihi, praeter lemma, nihil placet. Sed commendo tibi errorem meum. Naevos noſtros & cicatrices amamus: nec ſoli noſtro vitio peccaſſe contenti, affectamus, ut amentur. Verum quid ego huic eclogae ſtudioſe patrocinor? Certus ſum, quodcunque meum ſcieris, amabis. Quod magis ſpecto, quam ut laudes. Vale.

Cupido cruci affixus. VI.

Aëris in campis, memorat quos Muſa Maronis,
Myrteus amentes ubi lucus opacat amantes,

Orgia ducebant Heroïdes, & ſua quaeque,
Vt quondam occiderant, leti argumenta gerebant,
Errantes ſylva in magna, & ſub luce maligna
Inter arundineaſque comas, gravidumque papaver,
Et tacitos ſine labe lacus, ſine murmure rivos:
Quorum per ripas nebuloſo lumine marcent
Fleti olim regum & puerorum nomina flores,
Mirator Narciſſus, & Oebalides Hyacinthus,
Et Crocus auricomans, & murice pictus Adonis,
Et tragico ſcriptus gemitu Salaminius Aeas.
Omnia, quae lacrymis & amoribus anxia moeſtis
Exercent memores obita jam morte doloris:
Rurſus in amiſſum revocant Heroïdas aevum.
Fulmineos Semele decepta puerpera partus
Deflet; & ambuſtas lacerans per inania cunas
Ventilat ignavum ſimulati fulminis ignem.
Irrita dona querens, ſexu gaviſa virili,
Moeret in antiquam Caenis revocata figuram.
Vulnera ſiccat adhuc Procris: Cephalique cruentam
Diligit & percuſſa manum. Fert fumida teſta
Lumina Seſtiaca praeceps de turre puella.
Et de nimboſo ſaltum Leucate minatur

Mafcula Lesbiacis Sappho peritura fagittis.
Harmoniae cultus Eriphyle moefta recufat,
Infelix nato, nec fortunata marito.
Tota quoque aëriae Minoïa fabula Cretae,
Picturarum inftar tenui fub imagine vibrat.
Pafiphaë nivei fequitur veftigia tauri.
Licia fert glomerata manu deferta Ariadne.
Refpicit abjectas defperans Phaedra tabellas.
Haec laqueum gerit: haec vanae fimulacra coronae:
Daedaliae pudet hanc latebras fubiiffe juvencae.
Praereptas queritur per inania gaudia noctes
Laodameïa duas, vivi functique mariti.
Parte truces alia ftrictis mucronibus omnes
Et Thisbe, & Canace, & Sidonis horret Eliffa.
Conjugis haec, haec patris, & haec gerit hofpitis enfem.
Errat & ipfa olim, qualis per Latmia faxa
Endymioneos folita affectare fopores
Cum face, & aftrigero diademate Luna bicornis.
Centum aliae veterum recolentes vulnera amorum,
Dulcibus & moeftis refovent tormenta querelis.
Quas inter medias furvae caliginis umbram

Difpulit inconfultus Amor ftridentibus alis.
Agnovere omnes puerum: memorique recurfu
Communem fenfere reum, quanquam humida circum
Nubila & auratis fulgentia cingula bullis,
Et pharetram, & rutilae fufcarent lampados ignem.
Agnofcunt tamen: & vanum vibrare vigorem
Occipiunt: hoftemque unum loca non fua nactum,
Quum pigros ageret denfa fub nocte volatus,
Facta nube premunt. Trepidantem & caffa parantem
Suffugia, in coetum mediae traxere catervae.
Eligitur moefto myrtus notiffima luco,
Invidiofa deûm poenis. Cruciaverat illic
Spreta olim memorem Veneris Proferpina Adonin.
Hujus in excelfo fufpenfum ftipite Amorem,
Devinctum poft terga manus; fubftrictaque plantis
Vincula moerentem, nullo moderamine poenae
Affigunt. Reus eft fine crimine, judice nullo
Accufatus Amor. Se quifque abfolvere geftit,
Transferat ut proprias aliena in crimina culpas:
Cunctae exprobrantes tolerati infignia leti
Expediunt; haec arma putant, haec ultio dulcis,
Vt quo quaeque perît, ftudeat punire dolore.

Haec laqueum tenet, haec ſpeciem mucronis inanem
Ingerit: illa cavos amnes, rupemque fragoſam,
Inſanique metum pelagi, & ſine fluctibus aequor.
Nonnullae flammas quatiunt, trepidoque minantur
Stridentes nullo igne faces. Reſcindit adultum
Myrrha uterum lacrymis lugentibus: inque paventem
Gemmea fletiferi jaculatur ſuccina trunci.
Quaedam ignoſcentum ſpecie ludibria tantum
Sola volunt: ſtilus ut tenuis ſub acumine puncti
Eliciat tenerum, de quo Roſa nata, cruorem;
Aut pubi admoveant petulantia lumina lychni.
Ipſa etiam ſimili genitrix obnoxia culpae
Alma Venus tantos penetrat ſecura tumultus.
Nec circumvento properans ſuffragia nato
Terrorem ingeminat, ſtimuliſque accendit amaris
Ancipites Furias: natique in crimina confert
Dedecus ipſa ſuum: quod vincula caeca mariti
Deprenſo Mavorte tulit: quod pube pudenda
Helleſpontiaci ridetur forma Priapi.
Quod crudelis Eryx; quod ſemivir Hermaphroditus.
Nec ſatis in verbis. roſeo Venus aurea ſerto
Moerentem pulſat puerum, & graviora paventem.

Olli purpureum mulcato corpore rorem
Sutilis expressit crebro rosa verbere: quae, jam
Tincta prius, traxit rutilum magis ignea fucum.
Inde truces cecidere minae: vindictaque majór
Crimine visa suo, Venerem factura nocentem.
Ipsae intercedunt Heroïdes, & sua quaeque
Funera crudeli malunt adscribere fato.
Tum grates pia mater agit, cessisse dolentes,
Et condonatas pueros dimittere culpas.
Talia nocturnis olim simulacra figuris
Exercent trepidam casso terrore quietem.
Quae postquam multa perpessus nocte Cupido
Effugit, pulsa tandem caligine somni
Evolat ad superos, portaque evadit eburna.

AVSONIVS Paulo suo S. P. D.

PERVINCIS tandem: & operta musarum mearum, quae initiorum velabat obscuritas, quanquam non prophanus, irrumpis, Paule carissime. Quamvis enim te non ejus vulgi existimem, quod Horatius arcet ingressu. tamen sua cuique sacra: nec idem

Cereri quod Libero, etiam ſub iiſdem cultoribus. Poëmatia, quae in alumnam meam luſeram, rudia, & inchoata ad domeſticae ſolatium cantilenae, quum ſine metu arcana ſecuritate fruerentur, proferre ad lucem, caligantia coëgiſti. Verecundiae meae ſcilicet ſpolium concupiſti: aut quantum tibi in me juris eſſet, ab invito indicari. Ne tu Alexandri Macedonis pervicaciam ſupergreſſus: qui fatalis jugi lora quum ſolvere non poſſet, abſcidit: & Pythiae ſpecum, quo die nefas erat patere, penetravit. Vtere igitur ut tuis, pari jure, ſed fiducia diſpari; quippe tua poſſunt populum non timere; meis etiam intra me erubeſco.

Vt voluiſti, Paule, cunctos Biſſulae verſus habes:
Luſimus quos in Suevae gratiam virgunculae,
Otium magis foventes, quam ſtudentes gloriae.
Tu moleſtus flagitator lege moleſta carmina.
Tibi, quod intriſti, exedendum eſt; ſic vetus verbum jubet;
Compedes, quas ipſe fecit, ipſus ut geſtet faber.

Ad lectorem hujus libelli.

Carminis incompti tenuem lecture libellum,
Pone supercilium.
Seria contractis expende poëmata rugis.
Nos Thymelen sequimur.
Bissula in hoc schedio cantabitur, aut Erasinus.
Admoneo, ante bibas.
Iejunis nil scribo. Meum post pocula si quis
Legerit, hic sapiet.
Sed magis hic sapiet, si dormiet: & putet ista
Somnia missa sibi.

Ausonii Bissula. Vbi nata sit, & quomodo in manus domini venerit. VII.

Bissula trans gelidum stirpe & lare prosata Rhenum,
Conscia nascentis Bissula Danubii,
Capta manu, sed missa manu, dominatur in ejus
Deliciis, cujus bellica praeda fuit.
Matre carens, nutricis egens, nescivit herai
Imperium * * * * * * *

Fortunae ac patriae quae nulla opprobria ſenſit,
Illico inexperto libera ſervitio.
Sic Latiis mutata bonis, Germana maneret
Vt facies, oculos caerula, flava comas.
Ambiguam modo lingua facit, modo forma puellam,
Haec Rheno genitam praedicat, haec Latio.

De eadem Biſſula.

Delicium, blanditiae, ludus, amor, voluptas,
Barbara, ſed quae Latias vincis alumna pupas,
Biſſula nomen tenerae ruſticulum puellae,
Horridulum non ſolitis, ſed domino venuſtum.

Ad pictorem de Biſſulae imagine.

Biſſula nec ceris, nec fuco imitabilis ullo,
Naturale decus fictae non commodat arti.
Sandyx, & ceruſſa, alias ſimulate puellas;
Temperiem hanc vultus neſcit manus. Ergo age pictor,
Puniceas confunde roſas, & lilia miſce.
Quique erit ex illis color aëris, ipſe ſit oris.

Ad eundem.

Pingere si nostram, pictor, meditaris alumnam,
Aemula Cecropias ars imitetur apes.

Precatio Ausonii consulis designati, pridie Kal. Ianuarii fascibus sumptis. VIII.

Iane, veni: novus anne, veni: renovate veni Sol,
Consulis Ausonii Latiam visure curulem.
Ecquid ab Augusta nunc majestate secundum,
Quod mireris, habes? Roma illa, domusque Quirini,
Et toga purpurei rutilans praetexta senati,
Hoc capite aeternis signat sua tempora Fastis.
Anne, bonis coepte auspiciis, da vere salubri
Apricas ventorum animas, da roscida Cancro
Solstitia, & gelidum Boream Septembribus horis.
Mordeat Autumnas frigus subtile pruinas;
Et tenuata modis cesset mediocribus Aestas.
Sementem Notus humificet: sit Bruma nivalis,
Dum pater antiqui renovatur Martius anni.
Spiret odorato florum nova grátia Maïo.
Iulius & segetes coquat, & mare temperet Euris.

Sirius ardentem non augeat igne Leonem.
Discolor arboreos variet Pomona sapores.
Mitiget Autumnus, quod maturaverit Aestas,
Et genialis Hyems parta sibi dote fruatur.
Pacem mundus agat: nec turbida sidera regnent.
Nulla tuos Gradive offendat stella penates.
Quae non aequa tibi; non Cynthia, non celer Arcas
Finitimus terris: non tu, Saturne, supremo
Vltime circuitu. Procul a Pyroente remotus
Tranquillum properabis iter. Vos cominus ite
Stella salutigeri Iovis, & Cythereïe Vesper.
Nonnunquam hospitibus facilis Cyllenius adsit.
  Iane, veni: novus anne, veni: renovate veni Sol.
Hostibus edomitis, qua Francia mixta Suevis
Certat ad obsequium, Latiis ut militet armis:
Qua vaga Sauromates sibi junxerat agmina Chuni,
Quaque Getes sociis Histrum adsultabat Alanis.
(Hoc mihi praepetibus victoria nuntiat alis.)
Iam venit Augustus, nostros ut comat honores,
Officio exōrnans, quos participare cupisset.
  Iane, veni: novus anne, veni: renovate veni Sol.
Aurea venturo Sol porrige gaudia Iano:

Fascibus Ausonii succedet Caesar in annum,
Quintam Romulei praetextam habiturus honoris.
Ecce ubi se cumulat mea purpura (mitibus audi
Auribus hoc Nemesis) post me dignatur oriri
Augustus consul. Plus quam conferre videtur
Me sibi: qui jussit nostros praecedere fasces.

Iane, veni: novus anne, veni: renovate veni Sol.
Coge secuturos bis sena per ostia menses.
Tu tropicum soli da cedere; rursus & illum
Terga dare, ut duplex tropicus varietur ab astro,
Et quater a ternis properet mutatio signis.
Aestivos impelle dies, brumamque morantem
Noctibus adceleret promissus Caesaris annus.
Illum ego si cernam, tum terque quaterque beatus,
Tunc ero bis consul, tunc tangam vertice coelum.

Item precatio Kalendis Ianuariis. IX.

Anne, bonis coepte auspicis, felicia cernis
Consulis Ausonii primordia: prome coruscum
Sol aeterne caput: solitoque inlustrior, almo
Lumine purpureum jubar exere lucis eoae.
Anne, pater rerum, quas Iani mense bifrontis

Volvis in hybernum glaciali fine Decembrem,
Anne, veni, & festum veteris novus adſpice Iani.
Solemnes pervade vias, biſſenaque mundo
Curricula aequatis varians per tempora ſignis,
Praecipitem aeterna perfer vertigine curſum;
Sic prono raptate polo, contraria Phoebus
Vt momenta ferat ſervata parte dierum,
Et novus hyberno reparet ſua lumina pulſu.
Menſtrua ter decies redeunt dum cornua Lunae,
Exortus, obituſque manu volvente rotabis,
Legitimum Phoebi cohibens per ſigna meatum.

Auſonii Moſella. X.

Tranſieram celerem nebuloſo lumine Navam,
Addita miratus veteri nova moenia vico:
Aequavit Latias ubi quondam Gallia Cannas:
Infletaeque jacent inopes ſuper arva catervae.
Vnde iter ingrediens nemoroſa per avia ſolum,
Et nulla humani ſpectans veſtigia cultus,
Praetereo arentem ſitientibus undique terris
Dumniſſum, riguaſque perenni fonte Tabernas,
Arvaque Sauromatum nuper metata colonis:

Et tandem primis Belgarum conſpicor oris
Nivomagum, divi caſtra inclyta Conſtantini.
Purior hic campis aër: Phoebuſque ſereno
Lumine purpureum reſerat jam ſudus Olympum.
Nec jam, conſertis per mutua vincula ramis,
Quaeritur excluſum viridi caligine caelum:
Sed liquidum jubar, & rutilam viſentibus aethram
Libera perſpicui non invidet aura diei.
In ſpeciem quum me patriae, cultumque nitentis
Burdigalae, blando pepulerunt omnia viſu,
Culmina villarum pendentibus edita ripis,
Et virides Baccho colles, & amoena fluenta
Subterlabentis tacito rumore Moſellae.

Salve amnis laudate agris, laudate colonis,
Dignata imperio debent cui moenia Belgae:
Amnis odorifero juga vitea conſite Baccho,
Conſite gramineas amnis viridiſſime ripas:
Naviger, ut pelagus; devexas pronus in undas,
Vt fluvius; vitreoque lacus imitate profundo;
Et rivos trepido potis aequiparare meatu,
Et liquido gelidos fontes praecellere potu,
Omnia ſolus habes, quae fons, quae rivus, & amnis,

Et lacus, & bivio refluus manamine pontus.
Tu placidis prolapſus aquis, nec murmura venti
Vlla, nec occulti pateris luctamina ſaxi.
Non ſuperante vado rapidos reparare meatus
Cogeris, extantes medio non aequore terras
Interceptus habes: juſti ne demat honorem
Nominis, excluſum ſi dividat inſula flumen.
Tu duplices ſortite vias, & quum amne ſecundo
Defluis, ut celeres feriant vada concita remi:
Et quum per ripas nuſquam ceſſante remulco
Intendunt collo malorum vincula nautae.
Ipſe tuos quotiens miraris in amne recurſus,
Legitimoſque putas prope ſegnius ire meatus?
Tu neque limigenis ripam praetexeris ulvis,
Nec piger immundo perfundis littora coeno:
'Sicca ſed in prima aſpergis veſtigia lympha.

I nunc, & Phrygiis ſola levia conſere cruſtis,
Tendens marmoreum laqueata per atria campum.
Aſt ego deſpectis, quae cenſus opeſque dederunt,
Naturae mirabor opus, non cura nepotum,
Laetaque jacturis ubi luxuriatur egeſtas.
[illegible]lidae ſternunt humentia littora harenae,

Nec retinent memores veſtigia preſſa figuras.
Spectaris vitreo per levia terga profundo,
Secreti nihil amnis habens, utque almus aperto
Panditur intuitu liquidis obtutibus aër,
Nec placidi prohibent oculos per inania venti:
Sic demerſa procul durante per intima viſu
Cernimus, arcanique patet penetrale fluenti:
Quum vada lene meant, liquidarum & lapſus aquarum
Prodit caerulea diſperſas luce figuras:
Quod ſulcata levi criſpatur harena meatu:
Inclinata tremunt viridi quod gramina fundo.
Vtque ſub ingenuis agitatae fontibus herbae
Vibrantes patiuntur aquas: lucetque, latetque
Calculus: & viridem diſtinguit glarea muſcum.
Nota Caledoniis talis pictura Britannis,
Quum virides algas, & rubra corallia nudat
Aeſtus, & albentes concharum germina baccas,
Delicias hominum locupletum, quaeque ſub undis
Aſſimulant noſtros imitata monilia cultus.
Haud aliter placidae ſubter vada laeta Moſellae,
Detegit admixtos non concolor herba lapillos.
Intentos tamen uſque oculos errore fatigant

Et lacus, & bivio refluu
Tu placidis prolapſus aq
Vlla, nec occulti pateris
Non ſuperante vado rapi
Cogeris, extantes medio
Interceptus habes: juſti n
Nominis, excluſum ſi divid
Tu duplices ſortite vias, &
Defluis, ut celeres feriant va
Et quum per ripas nuſquam c
Intendunt collo malorum vinc
Ipſe tuos quotiens miraris in
Legitimoſque putas prope ſeg
Tu neque limigenis ripam pr
Nec piger immundo perfundi
Sicca ſed in prima aſpergis v

I nunc, & Phrygiis ſola le
Tendens marmoreum laqueat
Aſt ego deſpectis, quae cenſu
Naturae mirabor opus, non c
Laetaque jacturis ubi luxuriatu
Hic ſolidae ſternunt humentia li

Tranſierim, latae cujus vaga verbera caudae
Gurgite de medio ſummas referuntur in undas,
Occultus placido cum proditur aequore pulſus.
Tu loricato ſquamoſus pectore, frontem
Lubricus, & dubiae facturus fercula coenae,
Tempora longarum fers incorrupte morarum,
Praeſignis maculis capitis: cui prodiga nutat
Alvus, opimatoque fluens abdomine venter.
Quaeque per Illyricum, per ſtagna binominis Iſtri,
Spumarum indiciis caperis Muſtella natantum,
In noſtrum ſubvecta fretum, ne lata Moſellae
Flumina tam celebri defraudarentur alumno.
Quis te naturae pinxit color? atra ſuperne
Puncta notant tergum, quae lutea circuit Iris.
Lubrica caeruleus perducit tergora fucus.
Corporis ad medium fartim pingueſcis: at illinc
Vſque ſub extremam ſquallet cutis arida caudam.
Nec te delicias menſarum Perca ſilebo,
[illegible]genos inter piſces dignande marinis,
[illegible]uniceis facilis contendere Mullis:
[illegible]que guſtus iners, ſolidoque in corpore partes
[illegible]ntis coëunt, ſed diſſociantur ariſtis.

Interludentes examina lubrica pifces.
Sed neque tot fpecies, obliquatofque natatus,
Quaeque per adverfum fuccedunt agmina flumen,
Nominaque, & cunctos numerofae ftirpis alumnos
Edere fas. Haud ille finit: cui cura fecundae
Sortis, & aequorei ceffit tutela tridentis.
Tu mihi flumineis habitatrix Naïs in oris,
Squamigeri gregis ede choros, liquidoque fub alveo
Differe caeruleo fluitantes amne catervas.
Squameus herbofas Capito interlucet harenas
Vifcere prae tenero fartim congeftus ariftis,
Nec duraturus poft bina trihoria menfis.
Purpureifque Salar ftellatus tergora guttis,
Et nullo fpinae nociturus acumine Redo.
Effugienfque oculos celeri levis Vmbra natatu.
Tuque per obliqui fauces vexate Saravi,
Qua bis terna fremunt fcopulofis oftia pilis,
Quum defluxifti famae majoris in amnem,
Liberior laxos exerces Barbe natatus.
Tu melior pejore aevo; tibi contigit omni
Spirantum ex numero non inlaudata fenectus.
Nec te puniceo rutilantem vifcere Salmo

Transſierim, latae cujus vaga verbera caudae
Gurgite de medio ſummas referuntur in undas,
Occultus placido cum proditur aequore pulſus.
Tu loricato ſquamoſus pectore, frontem
Lubricus, & dubiae facturus fercula coenae,
Tempora longarum fers incorrupte morarum,
Praeſignis maculis capitis: cui prodiga nutat
Alvus, opimatoque fluens abdomine venter.
Quaeque per Illyricum, per ſtagna binominis Iſtri,
Spumarum indiciis caperis Muſtella natantum,
In noſtrum ſubvecta fretum, ne lata Moſellae
Flumina tam celebri defraudarentur alumno.
Quis te naturae pinxit color? atra ſuperne
Puncta notant tergum, quae lutea circuit Iris.
Lubrica caeruleus perducit tergora fucus.
Corporis ad medium fartim pingueſcis: at illinc
Vſque ſub extremam ſquallet cutis arida caudam.
Nec te delicias menſarum Perca ſilebo,
Amnigenos inter piſces dignande marinis,
Solus puniceis facilis contendere Mullis:
Nam neque guſtus iners, ſolidoque in corpore partes
Segmentis coëunt, ſed diſſociantur ariſtis.

Hic etiam Latio risus praenomine, cultor
Stagnorum, querulis vis infestissima ranis
Lucius, obscuras ulva coenoque lacunas
Obsidet. Hic nullos mensarum lectus ad usus,
Fervet fumosis olido nidore popinis.
Quis non & virides volgi solatia Tincas
Norit, & Alburnos praedam puerilibus hamis,
Stridentesque focis opsonia plebis Alausas?
Teque inter species geminas, neutrumque, & utrumque,
Qui necdum Salmo, nec jam Salar, ambiguusque
Amborum medio Fario intercepte sub aevo?
Tu quoque flumineas inter memorande cohortes
Gobio, non major geminis sine pollice palmis,
Praepinguis, teres, ovipara congestior alvo:
Propexique jubas imitatus Gobio Barbi.
Nunc pecus aequoreum celebrabere magne Silure:
Quem velut Actaeo perductum tergora olivo
Amnicolam Delphina reor. Sic per freta magnum
Laberis, & longi vix corporis agmina solvis,
Aut brevibus defensa vadis, aut fluminis ulvis.
Aut quum tranquillos moliris in amne meatus,

Te virides ripae, te caerula turba natantum,
Te liquidae mirantur aquae. Diffunditur alveo
Aeſtus, & extremi procurrunt margine fluctus.
Talis Atlantiaco quondam Balaena profundo,
Quum vento motuve ſuo telluris ad oras
Pellitur, excluſum fundit mare; magnaque ſurgunt
Aequora; vicinique timent decreſcere montes.
Hic tamen, hic noſtrae mitis Balaena Moſellae,
Exitio procul eſt: magnoque honor additus amni.

Iam liquidas ſpectaſſe vias, & lubrica piſces
Agmina, multipliceſque ſatis numeraſſe catervas.
Inducant aliam ſpectacula vitea pompam:
Sollicitentque vagos baccheïa munera viſus:
Qua ſublimis apex longo ſuper ardua tractu
Et rupes, & aprica jugi, flexuſque, ſinuſque,
Vitibus aſſurgunt, naturalique theatro.
Gauranum ſic alma jugum vindemia veſtit.
Et Rhodopen, proprioque nitent Pangaea Lyaeo.
Sic viret Iſmarius ſuper aequora Thracia collis.
Sic mea flaventem pingunt vineta Garumnam.
Summis quippe jugis tendentis in ultima clivi,
Conſeritur viridi fluvialis margo Lyaeo.

Laeta operum plebes, feſtinanteſque coloni
Vertice nunc ſummo properant, nunc dejuge dorſo,
Certantes ſtolidis clamoribus: Inde viator
Riparum ſubjecta terens, hinc navita labens,
Probra canunt ſeris cultoribus; adſtrepit ollis
Et rupes, & ſylva tremens, & concavus amnis.
Nec ſolos hominum delectat ſcena locorum.
Hic ego & agreſtes Satyros, & glauca tuentes
Naïdas, extremis credam concurrere ripis,
Capripedes agitat cum laeta protervia Panas,
Inſultantque vadis, trepidaſque ſub amne ſorores
Terrent, indocili pulſantes verbere fluctum.
Saepe etiam mediis furata e collibus uvas
Inter Oreïadas Panope fluvialis amicas,
Fugit laſcivos paganica numina Faunos.
Dicitur, & medio quum ſol ſtetit igneus orbe,
Ad commune fretum, Satyros, vitreaſque ſorores,
Conſortes celebrare choros: quum praebuit horas
Secretas hominum coetu flagrantior aeſtus.
Tunc inſultantes ſua per freta ludere Nymphas,
Et Satyros merſare vadis, rudibuſque natandi
Per medias exire manus; dum lubrica falſi

Membra petunt, liquidosque fovent pro corpore
fluctus.
Sed non haec spectata ulli, nec cognita visu,
Fas mihi sit pro parte loqui: secreta tegatur,
Et commissa suis lateat reverentia rivis.
Illa fruenda palam species, quum glaucus opaco
Respondet colli fluvius: frondere videntur
Fluminei latices, & palmite consitus amnis.
Quis color ille vadis, seras quum protulit umbras
Hesperus, & viridi perfundit monte Mosellam?
Tota natant crispis juga motibus, & tremit absens
Pampinus, & vitreis vindemia turget in undis:
Adnumerat virides derisus navita vites,
Navita caudiceo fluitans super aequora lembo,
Per medium, qua sese amni confundit imago
Collis, & umbrarum confinia conserit amnis.
Haec quoque quam dulces celebrant spectacula
pompas,
Remipedes medio certant quum flumine lembi,
Et varios ineunt flexus, viridesque per oras
Stringunt attonsis pubentia germina pratis!
Puppibus, & proris alacreis gestire magistros,

Impubemque manum ſuper amnica terga vagantem
Dum ſpectat, tranſire diem, ſua ſeria, ludo
Poſt habet: excludit veteres nova gratia curas.
Tales Cumano deſpectat in aequore ludos
Liber, ſulphurei quum per juga conſita Gauri,
Perque vaporiferi graditur vineta Veſevi:
Quum Venus Actiacis Auguſti laeta triumphis,
Ludere laſcivos fera praelia juſſit Amores;
Qualia Niliacae claſſes, Latiaeque triremes
Subter Apollineae geſſerunt Leucados arces:
Aut Pompejani Mylaſena pericula belli
Euboicae referunt per Averna ſonantia cymbae,
Innocuos ratium pulſus, pugnaſque jocantes
Naumachiae, Siculo quales ſpectante Peloro
Caeruleus viridi reparat ſub imagine pontus.
Non aliam ſpeciem petulantibus addit ephebis
Pubertaſque amnis, & picti roſtra phaſelli.
Hos Hyperionio quum ſol perfuderit aeſtu,
Reddit nautales vitreo ſub gurgite formas,
Et redigit pandas inverſi corporis umbras.
Vtque agiles motus dextra, laevaque frequentant,
Et commutatis alternant pondera remis,

Vnda refert alios ſimulacra humentia nautas.
Ipſa ſuo gaudet ſimulamine nautica pubes.
Fallaces fluvio mirata redire figuras.
Sic ubi compoſitos oſtentatura capillos,
Candentem late ſpeculi explorantis honorem
Quam primum carae nutrix admovit alumnae,
Laeta ignorato fruitur virguncula ludo,
Germanaeque putat formam ſpectare puellae;
Oſcula fulgenti dat non referenda metallo;
Aut fixas praetentat acus; aut frontis ad oram
Vibratis coeptat digitis extendere crines;
Talis ad umbrarum ludibria nautica pubes
Ambiguis fruitur veri falſique figuris.
  Iam vero acceſſus faciles qua ripa miniſtrat,
Scrutatur toto populatrix turba profundo;
Heu male defenſus penetrali flumine piſcis!
Hic medio procul amne trahens humentia lina,
Nodoſis decepta plagis examina verrit;
Aſt hic tranquillo qua labitur agmine flumen,
Ducit corticeis fluitantia retia ſignis.
Ille autem ſcopulis ſubjectas pronus in undas,
Inclinat lentae convexa cacumina virgae,

Indutos efcis jaciens letalibus hamos.
Quos ignara doli poſtquam vaga turba natantum
Rictibus invaſit, patulaeque per intima fauces
Sera occultati ſenſerunt vulnera ferri:
Dum trepidant, ſubit indicium: criſpoque tremori
Vibrantis ſetae nutans conſentit harundo.
Nec mora:. & excuſſam ſtridenti verbere praedam
Dextera in obliquum raptat puer. Excipit ictum
Spiritus, ut fractis quondam per inane flagellis
Aura crepat, motoque adſibilat aëre ventus.
Exſultant udae ſuper arida ſaxa rapinae,
Luciferique pavent letalia tela diei.
Quinque ſub amne ſuo manſit vigor, aëre noſtro
Segnis anhelatis vitam conſumit in auris.
Iam piger invalido vibratur corpore plauſus;
Torpida ſupremos patitur jam cauda tremores,
Nec coëunt rictus: hauſtas ſed hiatibus auras
Reddit mortiferos exſpirans branchia flatus.
Sic ubi fabriles exercet ſpiritus ignes,
Accipit alterno cohibetque foramine ventos
Lanea fagineis alludens parma cavernis.
Vidi egomet quoſdam leti ſub fine trementes,

Collegisse animas: mox in sublime citatos,
Cernua subjectum praeceps dare corpora in amnem
Desperatarum potientes rursus aquarum.
Quos impos damni puer inconsultus ab alto
Impetit, & stolido captat prensare natatu.
Sic Anthedonius Boeotia per freta Glaucus
Gramina gustatu postquam exitialia Circes
Expertus, carptas moribundis piscibus herbas
Sumpsit, Carpathium subiit novus accola pontum.
Ille hamis & rete potens, scrutator operti
Nereos, aequoream solitus converrere Tethyn,
Inter captivas fluitavit praedo catervas.
Tália despectant longo per caerula tractu
Pendentes saxis instanti culmine villae.
Quas medius dirimit sinuosis flexibus errans
Amnis: & alternas comunt praetoria ripas.

Quis modo Sestiacum pelagus Nepheleïdos Helles
Aequor, Abydeni freta quis miretur ephebi?
Quis Chalcedonio constratum ab littore pontum,
Regis opus Magni, mediis euripus ubi undis,
Europaeque Asiaeque vetat concurrere terras?
Non hic dira freti rabies, non saeva furentum

Proelia Caurorum. Licet hîc commercia linguae
Iungere, & alterno ſermonem texere pulſu.
Blanda ſalutiferas permiſcent littora voces,
Et voces, & penè manus: reſonantia utrinque
Verba refert, mediis concurrens fluctibus Echo.

Qui potis, innumeros cultuſque habituſque retexens,
Pandere tectonicas per ſingula praedia formas?
Non hoc ſpernat opus Gortynius aliger, aedis
Conditor Euboïcae, caſus quem fingere in auro
Conantem Icarios, pātrii pepulere dolores.
Non Philo Cecropius: non qui laudatus ab hoſte,
Clara Syracoſii traxit certamina belli.
Forſan & inſignes hominumque operumque labores
Hic habuit decimo celebrata volumine Marci
Hebdomas. Hîc clari viguere Menecratis artes,
Atque Epheſi ſpectata manus: vel in arce Minervae
Ictinus; magico cui Noctua perlita fuco
Allicit omne genus volucres, perimitque tuendo.
Conditor hic forſan fuerit Ptolemaïdos aulae
Dinochares: quadro cui in faſtigia cono
Surgit, & ipſa ſuas conſumit Pyramis umbras.
Iuſſus ob inceſti qui quondam foedus amoris

Arſinoen Pharii ſuſpendit in aëre templi.
Spirat enim tecti teſtudine Corus Achates,
Afflictamque trahit ferrato crine puellam.
Hos ergo aut horum ſimiles eſt credere dignum
Belgarum in terris ſcenas poſuiſſe domorum,
Molitos celſas fluvii decoramina villas.
Haec eſt nativi ſublimis in aggere ſaxi.
Haec procurrentis fundata crepidine ripae.
Haec refugit, captumque ſinu ſibi vindicat amnem.
Illa tenens collem, qui plurimus imminet amni,
Vſurpat faciles per culta, per aſpera, viſus:
Vtque ſuis fruitur dives ſpeculatio terris.
Quin etiam riguis humili pede condita pratis
Compenſat celſi bona naturalia montis,
Sublimique minans irrumpit in aethera tecto,
Oſtentans altam, Pharos ut Memphitica, turrim.
Huic proprium eſt clauſos conſepto gurgite piſces
Apricas ſcopulorum inter captare novales.
Haec ſummis innixa jugis labentia ſubter
Flumina deſpectu jam caligante tuetur.
Atria quid memorem viridantibus aſſita pratis?
Innumeriſque ſuper nitentia tecta columnis?

Quid quae fluminea fubftructa crepidine fumant
Balnea, ferventi cum Mulciber hauftus operto
Volvit anhelatas tectoria per cava flammas,
Inclufum glomerans aeftu exfpirante vaporem?
Vidi ego defeffos multo fudore lavacri
Faftidiffe lacus, & frigora pifcinarum,
Vt vivis fruerentur aquis; mox amne refotos
Plaudenti gelidum flumen pepuliffe natatu.
Quod fi Cumanis huc afforet hofpes ab oris,
Crederet Euboïcas fimulacra exilia Bajas
His donaffe locis: tantus cultufque nitorque
Allicit, & nullum parit oblectatio luxum.

Sed mihi qui tandem finis tua glauca fluenta
Dicere? dignandumque mari memorare Mofellam?
Innumeri quod te diverfa per oftia late
Incurrunt amnes? Quanquam differre meatus
Poffent: fed celerant in te confumere nomen.
Namque & Pronaeae Nemefaeque adjuta meatu
Sura tuas properat non degener ire fub undas,
Sura interceptis tibi gratificata fluentis:
Nobilius permixta tuo fub nomine, quam fi
Ignoranda patri confunderet oftia ponto.

Te rapidus Gelbis, te marmore clarus Erubrus
Feſtinant famulis quam primum adlambere lymphis,
Nobilibus Gelbis celebratus piſcibus: ille
Praecipiti torquens cerealia ſaxa rotatu,
Stridenteſque trahens per levia marmora ſerras
Audit perpetuos ripa ex utraque tumultus.
Praetereo exilem Leſuram, tenuemque Drahonum,
Nec faſtiditos Salmonae uſurpo fluores.
Naviger undiſona dudum me mole Saravus
Tota veſte vocat: longum qui diſtulit amnem,
Feſſa ſub Auguſtis ut volveret oſtia muris.
Nec minor hoc, tacitum qui per ſola pinguia labens
Stringit frugiferas felix Aliſontia ripas,
Mille alii, prout quemque ſuus magis impetus urget,
Eſſe tui cupiunt. Tantus properantibus undis
Ambitus, aut moles. Quod ſi tibi, dia Moſella,
Smyrna ſuum vatem, vel Mantua clara dediſſet:
Cederet Iliacis Simois memoratus in oris,
Nec praeferre ſuos auderet Tibris honores.
Da veniam mihi, Roma potens. Pulſa, oro, faceſſat
Invidia: & Latiae Nemeſis non cognita linguae,
Imperii ſedem, Romaeque tuere parentes.

O

Salve magne parens frugumque virûmque Mosella.
Te clari proceres, te bello exercita pubes,
Aemula te Latiae decorat facundia linguae.
Quin etiam mores, & laetum fronte severa
Ingenium, natura tuis concessit alumnis.
Nec sola antiquos ostentat Roma Catones:
Aut unus tantum justi spectator & aequi
Pollet Aristides, veteresque illustrat Athenas.
Verum ego quid laxis nimium spatiatus habenis
Victus amore tui praeconia detero? Conde
Musa chelyn, pulsis extremo carmine nervis.
Tempus erit, quum me studiis ignobilis otî
Mulcentem curas, seniique aprica foventem,
Materiae commendet honos: quum facta viritim
Belgarum, patriosque canam decora inclyta mores.
Mollia subtili nebunt mihi carmina filo
Pierides, tenuique aptas subtegmine telas
Percurrent: dabitur nostris quoque purpura fusis.
Quis mihi tum non dictus erit? Memorabo quietos
Agricolas; legumque catos, fandique potentes,
Praesidium sublime reis; quos curia summos
Municipum vidit proceres, propriumque senatum:

Quos praetextati celebris facundia ludi
Contulit ad veteris praeconia Quintiliani.
Quique ſuas rexere urbes, purumque tribunal
Sanguine, & innocuas illuſtravere ſecures;
Aut Italum populos, aquilonigenaſque Britannos
Praefecturarum titulo tenuere ſecundo.
Quique caput rerum Romam, populumque patreſque
Tantum non primo rexit ſub nomine; quamvis
Praefuerit primis, feſtinat ſolvere tandem
Errorem, fortuna, tuum, libataque ſupplens
Praemia jam, veri faſtigia reddet honoris
Nobilibus repetenda nepotibus. At modo coeptum
Detexatur opus: dilata & laude virorum,
Dicamus laeto per rura virentia tractu
Felicem fluvium, Rhenique ſacremus in undis.

Caeruleos nunc Rhene ſinus, hyaloque virentem
Pande peplum, ſpatiumque novi metare fluenti,
Fraternis cumulandus aquis. Nec praemia in undis
Sola, ſed Auguſtae veniens quod moenibus urbis
Spectavit junctos natique patriſque triumphos,
Hoſtibus exactis Nicrum ſuper, & Lupodunum,
Et fontem Latiis ignotum annalibus Hiſtri.

Haec profligati venit modo laurea belli:
Mox alias aliasque feret. Vos pergite juncti,
Et mare purpureum gemino propellite tractu.
Neu vereare minor, pulcherrime Rhene, videri,
Invidiae nil hospes habet. Potiere perenni
Nomine. Tu fratrem, famae securus, adopta.
Dives aquis, dives Nymphis, largitor utrique
Alveus extendet geminis divortia ripis,
Communesque vias diversa per ostia fundet.
Accedent vires, quas Francia, quasque Chamaves,
Germanique tremant: tunc verus habebere limes.
Accedet tanto geminum tibi nomen ab amni.
Quumque unus de fonte fluas, dicere bicornis.
Haec ego, VIVISCA ducens ab origine gentem,
Belgarum hospitiis nunc per nova foedera notus,
Ausonius, nomen Latium, patriaque, domoque
Gallorum extremos inter, celsamque Pyrenen,
Temperat ingenuos qua laeta Aquitania mores,
Audax exigua fide concino. Fas mihi sacrum
Perstrinxisse amnem tenui libamine Musae.
Nec laudem affecto. Veniam peto. Sunt tibi multi
Alme amnis, sacros qui sollicitare fluores

Aonidum, totamque ſolent haurire Aganippen.
Aſt ego quanta mei dederit ſe vena liquoris,
Burdigalam quum me in patriam, nidumque ſenectae
Auguſtus pater, & natus, mea maxima cura,
Faſcibus Auſoniis decoratum & honore curuli
Mittent, emeritae poſt tempora diſciplinae,
Latius Arctoi praeconia perſequar amnis.
Addam urbes, tacito quas ſubterlaberis alveo:
Moeniaque antiquis te proſpectantia muris:
Addam, praeſidiis dubiarum condita rerum,
Sed modo ſecuris non caſtra, ſed horrea Belgis.
Addam felices ripa ex utraque colonos,
Teque inter medios hominumque boumque labores,
Stringentem ripas, & pinguia culta ſecantem.
Non tibi ſe Liger anteferet, non Axona praeceps;
Matrona non, Gallos, Belgaſque interſita fines;
Santonico refluus non ipſe Carantonus aeſtu.
Concedes gelido Durani de monte volutus
Amnis: & auriferum poſtponet Gallia Tarnem.
Inſanumque ruens per ſaxa rotantia late
In mare purpureum, dominae tamen ante Moſellae
Numine adorato, Tarbellicus ibit Aturrus.

Corniger externas celebrande Mosella per oras,
Nec solis celebrande locis, ubi fonte supremo
Exeris auratum taurinae frontis honorem:
Quaque trahis placidos sinuosa per arva meatus:
Vel qua Germanis sub portubus ostia solvis:
Si quis honos tenui volet aspirare camenae,
Perdere si quis in his dignabitur otia musis,
Ibis in ora hominum, laetoque fovebere cantu.
Te fontes, vivique lacus, te caerula noscent
Flumina: te veteres pagorum gloria luci;
Te Druna, te sparsis incerta Druentia ripis,
Alpinique colent fluvii, duplicemque per urbem
Qui meat, & Dextrae Rhodanus dat nomina ripae.
Te stagnis ego caeruleis, magnumque sonoris
Amnibus, aequoreae te commendabo Garumnae.

Avsonivs Symmacho S.

Latebat inter nugas meas libellus ignobilis: utinamque latuisset; neque indicio suo, tanquam sorex, periret. Hunc ego quum, velut gallinaceus Euclionis, situ chartei pulveris eruissem, excussum relegi: atque ut avidus foenerator, improbum num-

mum malui occupare, quam condere. Dein cogitans mecum, non illud Catullianum,

Cui dono lepidum novum libellum:

ſed ἀμουσότερον, & verius:

Cui dono illepidum, rudem libellum:

non diu quaeſivi. Tu enim occurriſti, quem ego, ſi mihi poteſtas ſit ex omnibus deligendi unum, ſemper elegerim. Miſi itaque ad te frivola, gerris Siculis vaniora: ut quum agis nihil, haec legas: & ne nihil agas, defendas. Igitur iſte nugator libellus, jam diu ſecreta quidem, ſed vulgi lectione laceratus, perveniet tandem in manus tuas. Quem tu aut, ut Aeſculapius, redintegrabis ad vitam: aut, ut Plato, juvante Vulcano, liberabis infamia, ſi pervenire non debet ad famam. Fuit autem ineptiolae hujus iſta materia. In expeditione, quod tempus, ut ſcis, licentiae militaris eſt, ſuper menſam meam facta eſt invitatio, non illa de Rubrii convivio, ut Graeco more biberetur; ſed illa de Flacci ecloga, in qua propter mediam noctem, & novam lunam, & Murenae auguratum, ternos ter cyathos attonitus petit vates. Hunc locum de ter-

nario numero illico noſtra illa poëtica ſcabies coepit exſcalpere: cujus morbi quoniam facile contagium eſt, utinam ad te quoque prurigo commigret: & fuco tuae emendationis adjecto, impingas ſpongiam, quae imperfectum opus equi male ſpumantis abſolvat. Ac ne me neſcias glorioſum, coeptos inter prandendum verſiculos ante coenae tempus abſolvi: hoc eſt, dum bibo, & paulo ante quam biberem. Sit ergo examen pro materia & tempore. Sed tu quoque hoc ipſum paulo hilarior & dilutior lege; namque injurium eſt, de poëta male ſobrio lectorem abſtemium judicare. Neque me fallit fore aliquem, qui hunc jocum noſtrum acutis naribus, & caperata fronte condemnet: negetque me omnia, quae ad ternarium & novenarium numeros pertinent, attigiſſe. Quem ego verum dicere fatebor; juſte, negabo. Quippe ſi bonus eſt, quae omiſi, non oblita mihi, ſed praeterita exiſtimet. Dehinc qualiſcunque eſt, cogitet ſecum, quam multa de his non reperiſſet, ſi ipſe quaeſiſſet. Sciat etiam me nec omnibus erutis uſum, & quibuſdam oblatis abuſum. Quam multa enim de ternario ſciens neglexi! Tempora, &

personas, genera, & gradus, novem naturalia metra cum trimetris, totam grammaticam, & musicam; librosque medicinae, ter maximum Hermen, & amatorem primum philosophiae, Varronisque numeros, & quicquid prophanum vulgus non ignorat. Postremo, quod facile est, quum ipse multa invenerit, comparet se atque me, occupatum cum ocioso, pransum cum abstemio, jocum & ludum meum, diligentiam & calumniam suam. Alius enim alio plura invenire potest: nemo omnia. Quod si alicui & obscurus videbor: apud eum me sic tuebere. Primum ejusmodi epyllia nisi vel obscura sint, nihil futura; deinde numerorum naturam non esse scirpum, ut sine nodo sint. Postremo, si etiam tibi obscurus fuero, cui nihil neque non lectum est, neque non intellectum: tum vero ego beatus, quod affectavi, assequar, me ut requiras, me desideres, de me cogites. Vale.

Gryphus Ternarii numeri. XI.

Ter bibe, vel totiens ternos; sic mystica lex est,
Vel tria potanti, vel ter tria multiplicanti,

Imparibus novies ternis contexere coebum.
Iuris idem tribus eſt, quod ter tribus, omnia in iſtis.
Forma hominis coepti, pleniqne exactio partus,
Quique novem novies fati tenet ultima finis.
Tres Ope progeniti fratres, tres ordine partae
Veſta, Ceres, & Iuno, ſecus muliebre, ſorores.
Inde triſulca Iovis ſunt fulmina. Cerberus inde;
Inde tridens: triplexque Helenes cum fratribus ovum.
Ter nova Neſtoreos implevit purpura fuſos.
Et totiens terno cornix vivacior aevo.
Quam novies terni glomerantem ſaecula tractus
Vincunt aeripedes ter terno Neſtore cervi,
Tres quorum aetates ſuperat Phoebeïus oſcen,
Quem novies ſenior Gangeticus anteit ales,
Ales Cinnameo radiatus tempora nido.
Tergemina eſt Hecate, tria virginis ora Dianae:
Tres Charites. Tria Fata. Triplex vox. Trina elementa.
Tres in Trinacria Siredones; omnia terna:
Tres volucres, tres ſemideae, tres ſemipuellae:
Ter tribus ad palmam juſſae certare Camoenis,
Ore, manu, flatu: buxo, fide, voce canentes.
Tres Sophiae partes: tria Punica bella. Trimeſtres

Annorum caelique vices: noctisque per umbram
Tergemini vigiles. Ter clara instantis Eoi
Signa canit serus deprenso Marte satelles.
Et qui conceptus triplicatae vespere noctis,
Iussa quater ternis adfixit opima tropaeis.
Et Lyrici vates numero sunt Mnemosynarum.
Tres solas quondam tenuit quas dextera Phoebi:
Sed Citheron totiens ternas ex aere sacravit
Relligione patrum, qui sex sprevisse timebant.
Trina Terentino celebrata trinoctia ludo:
Qualia bis genito Thebis Trieterica Baccho.
Tres primas Thracum pugnas tribus ordine sellis,
Iuniadae patrio inferias misere sepulcro.
Illa etiam thálamos per trina aenigmata quaerens,
Qui bipes, & quadrupes foret, & tripes omnia solus,
Terruit Aoniam volucris, leo, virgo, triformis
Sphinx, volucris pennis, pedibus fera, fronte puella.
Trina in Tarpejo fulgent consortia templo.
Humana efficiunt habitacula tergenus artes,
Parietibus quae saxa locat, quae culmine tigna,
Et quae supremo comit tectoria cultu.
Hinc Bromii quadrantal, & hinc Sicana medimna.

Hoc tribus, hoc geminis tribus explicat uſus agendi.
In Phyſicis tria prima, deus, mundus, data forma.
Tergenus omnigenum, genitor, genitrix, generatum.
Per trinas ſpecies trigonorum regula currit,
Aequilatus, vel crure pari, vel in omnibus impar.
Tres coit in partes numerus perfectus: ut idem
Congrege ter trino per ter tria diſſolvatur.
Tres primus, par, impar habet, mediumque: ſed ipſe
Vt tres, ſic quinque & ſeptem quoque dividit unus.
Et numero in toto poſitus ſub acumine centri,
Diſtinguit ſolidos coebo pergente trientes,
Aequipares dirimens partes ex impare terno,
Et paribus triplex medium: quum quattuor & ſex
Biſque quaternorum ſecernitur omphalos idem.
Ius triplex, tabulae quod ter ſanxere quaternae,
Sacrum, privatum, & populi commune quod uſquam eſt.
Interdictorum trinum genus: Vnde repulſus
Vi fuero, aut Vtrobi fuerit, Quorumve bonorum.
Triplex libertas, capitiſque minutio triplex.
Trinum dicendi genus eſt: ſublime, modeſtum,
Et tenui filo. Triplex quoque forma medendi.

Quoi logos, aut methodos, cuique experientia nomen.
Et medicina triplex, ſervare, cavere, mederi.
Tres oratorum cultus, regnata Coloſſo
Quem Rhodos, Actaeae quem dilexiſtis Athenae,
Et quem de ſcenis tetrica ad ſubſellia traxit
Proſa Aſiae, in cauſis numeros imitata chororum.
Orpheos hinc tripodes, quia ſunt tria, terra, aqua, flamma.
Triplex ſideribus poſitus, diſtantia, forma.
Et modus, & genitrix modulorum muſica triplex,
Mixta libris, ſecreta aſtris, vulgata theatris.
Martia Roma triplex; equitatu, plebe, ſenatu.
Hoc numero Tribus, & ſacro de monte Tribuni.
Tres equitum turmae: tria nomina nobiliorum.
Nomina ſunt chordis tria: ſunt tria nomina menſi.
Geryones triplex: triplex compago Chimaerae.
Scylla triplex, commiſſa tribus, cane, virgine, piſce.
Gorgones, Harpyaeque, & Erinnyes agmine terno.
Et tres fatidicae, nomen commune, Sibyllae:
Quarum tergemini fatalia carmina libri:
Quos ter quinorum ſervat cultura virorum.
Ter bibe. Tres numerus ſuper omnia, ter Deus unus.

Hic quoque ne ludus numero transſcurrat inerti,
Ter decies ternos habeat, deciesſque novenos.

Technopaegnion. XII.

Avsonivs Pacato proconſuli.

Scio mihi apud alios pro laboris modulo, laudem non poſſe procedere. Quam tamen ſi tu indulſeris, ut ait Afranius in Thaïde: "Majorem laudem, quam laborem invenero". Quae lecturus es, monoſyllaba ſunt, quaſi quaedam puncta ſermonum: in quibus nullus facundiae locus eſt, ſenſuum nulla conceptio, propoſitio, redditio, concluſio, aliaque ſophiſtica, quae in uno verſu eſſe non poſſunt: ſed cohaerent ita, ut circuli catenarum ſeparati. Et ſimul ludicrum opuſculum texui, ordiri majuſcula ſolitus: ſed in tenui labor, at non tenuis gloria, ſi probantur. Tu facies, ut ſint aliquid. Nam ſine te monoſyllaba erunt, vel ſi quid minus. In quibus ego, quod ad uſum pertinet, luſi: quod ad moleſtiam, laboravi. Libello Technopaegnii nomen dedi: ne aut ludum laboranti, aut artem crederes defuiſſe ludenti. Vale.

AVSONIVS Paulino ſuo.

MISI ad te Technopaegnion, inertis otii mei inutile opuſculum. Verſiculi ſunt monoſyllabis coepti, & monoſyllabis terminati. Nec hic modo ſtetit ſcrupea difficultas, ſed acceſſit ad miſeriam cogitandi, ut idem monoſyllabum, quod eſſet finis extremi verſus, principium fieret inſequentis. Dic ergo &, ô mora, ô poena! rem vanam quippe curavi; exigua eſt, & faſtiditur: inconnexa, & implicatur: quum ſit aliquid, vel nihili deprehenditur. Laboravi tamen, ut haberet aut hiſtoricon quippiam, aut dialecticon. Nam poëticam, vel ſophiſticam levitatem neceſſitas obſervationis excluſit. Ad ſummam, non eſt quod mireris: ſed paucis literis additis, eſt cujus miſerearis: neque aemulari velis. Et ſi huc quoque deſcenderis, majorem moleſtiam capias, ingenii & facundiae detrimento, quam oblectationem, imitationis affectu. Vale.

Verſus monoſyllabis coepti, & finiti, ita ut a fine verſus ad principium recurrant.

Res hominum fragiles alit & regit & perimit fors.
Fors dubia, aeternumque labans: quam blanda fovet ſpes.
Spes nullo finita aevo: cui terminus eſt mors.
Mors avida, inferna mergit caligine quam nox.
Nox obitura vicem: remeaverit aurea quum lux.
Lux dono conceſſa deum: cui praevius eſt ſol.
Sol, cui nec furto Veneris latet armipotens Mars.
Mars nullo de patre ſatus: quem Threſſa colit gens.
Gens infrena virum: quibus in ſcelus omne ruit fas.
Fas hominem mactare ſacris: ferus iſte loci mos.
Mos ferus audacis populi: quem nulla tenet lex.
Lex naturali quam condidit imperio jus.
Ius genitum pietate hominum, jus certa Dei mens.
Mens, quae coeleſti ſenſu rigat emeritum cor.
Cor vegetum mundi inſtar habens, animae vigor ac vis.
Vis tamen hîc nulla eſt: verum eſt jocus & nihili res.

PRAEFATIO monosyllaborum tantum in fine positorum.

VT in vetere verbo est, Sequitur vara vibiam: similium nugarum subtexo nequitiam. Et hi versiculi monosyllabis terminantur, exordio tamen libero, quamquam fine legitimo. Sed laboravi, ut quantum ejus posset apud aures indulgentissimas, absurda concinerent, insulsa resiperent, hiulca congruerent: denique haberent & amara dulcedinem, & inamoena venerem, & aspera levitatem. Quae quidem omnia quoniam insuavis materia devenustat, lectio benigna conciliet. Tu quoque mihi tua crede securior, quippe meliora: ut, quod per adagionem coepimus, proverbio finiamus, & Mutuum muli scabant.

Aemula diis, naturae imitatrix, omniparens ars.
Pacato ut studeat ludus meus, esto operi dux.
Arcta, inamoena licet, nec congrua carminibus lex,
Iudice sub tanto fandi tamen accipiet jus.
Quippe & ridiculis data gloria, ni prohibet fors.

De membris.

Indicat in pueris ſeptennia prima novus dens.
Pubentes annos robuſtior anticipat vox.
Invicta & ventis, & ſolibus eſt hominum frons.
Edurum nervi cum viſcere conſociant os.
Palpitat irrequies, vegetum, teres, acre, calens cor.
Vnde vigent ſenſus, dominatrix quos vegetat mens,
Atque in verba refert modulata lege loquax os.
Quam validum eſt, hominis quota portio, caeruleum fel!
Quam tenue, & molem quantam fert corpoream crus!
Pondere ſub quanto noſtrum moderatur iter pes!

Inconnexa.

Saepe in conjugiis fit noxia, ſi nimia eſt dos.
Sexus uterque potens, ſed praevalet imperio mas.
Qui recte faciet, non qui dominatur, erit rex.
Vexat amicitias, & foedera diſſociat lis.
Incipe, quidquid agas: pro toto eſt prima operis pars.
Inſinuat caelo, diiſque inſerit emeritos laus.
Et diſciplinis conferta eſt, & vitiis urbs.

Vrbibus in tutis munitior urbibus eſt arx.
Auro magnus honos, auri pretium tamen eſt aes.
Longa dies operoſa viro, ſed temperies nox,
Qua caret Aethiopum plaga, pervigil, irrequies gens,
Semper ubi aeterna vertigine clara nitet lux.

De deis.

Sunt & caelicolum monoſyllaba. Prima deûm Fas,
Quae Themis eſt Grajis. Poſt hanc Rhea, quae
Latiis Ops.
Tum Iovis & Conſi germanus, Tartareus Dis.
Et ſoror & conjunx fratris, regina deûm, Vis.
Et qui quadrijugo curru pater invehitur Sol.
Quique truces belli motus ciet armipotens Mars:
Quem nunquam pietas, nunquam bona ſollicitat Pax.
Nec cultor nemorum reticebere, Maenalide Pan,
Nec Genius domuum, Larunda progenitus Lar:
Fluminibuſque Italis praepollens ſulphureus Nar.
Quaeque piat divûm perjuria, nocticolor Styx.
Velivolique maris conſtrator Leuconotos Libs.
Et nunquam in dubiis hominem bona deſtituens Spes.

De cibis.

Nec noſtros reticebo cibos, quos priſcus habet mos,
Irritamentum quibus additur aequoreum ſal.
Olim communis pecori cibus, atque homini glans,
Ante equidem campis quam ſpicea ſuppeteret frux.
Mox ador, atque adoris de polline pultificum far,
Inſtruxit menſas quo quondam Romulidûm plebs.
Hinc cibus, hinc potus, cum dilueretur aqua puls.
Eſt inter fruges morſu piper aequiparans gith.
Et Peluſiaco de ſemine plana, teres lens.
Et duplici defenſa putamine quinquegenus nux.
Quodque cibo & potu placitum, labor acer apum, mel.
Naturae liquor iſte novae: cui ſumma natat faex.

De hiſtoriis.

Solamen tibi, Phoebe, novum dedit Oebalius flos.
Flore alio reus eſt Narciſſi morte ſacer fons.
Caedis Adoneae mala gloria fulmineus Sus.
Perjurum Lapitham Iunonia ludificat nubes.
Ludit & Aeaciden Parnaſſia Delphicolae ſors.

Threïcium Lybicum freta Cimmeriumque ſecat bos.
Non ſine Hamadryadis fato cadit arborea trabs.
Quo generata Venus, Saturnia deſecuit falx.
Sicca inter rupes Scythicas ſtetit alitibus crux,
Vnde Prometheo de corpore ſanguineus ros.
Aſpergit cautes, & dira aconita creat cos.
Ibycus ut periit, vindex fuit altivolans grus.
Aeacidae ad tumulum mactata eſt Andromachae glos.
Carcere in Argivo Philopoemena lenta adiit mors.
Tertia opima dedit ſpoliatus Aremoricus Lars.
Sera venenato potu abſtulit Hannibalem nex.
Res Aſiae quantas leto dedit immeritas fraus!
Vltrix flagravit de rupibus Euboïcis fax.
Stat Iovis ad cyathum, generat quem Dardanius Tros.
Praepetibus pennis ſuper aëra vectus homo Cres.
Intulit inceſtam tibi vim, Philomela, ferus Thrax.
Barbarus eſt Lydus, bellax Geta, femineus Phryx.
Fallaces Ligures: nullo ſitus in pretio Car.
Vellera depectit nemoralia veſtifluus Ser.
Nota in portentis Thebana tricorporibus Sphinx.
Nota & parvorum cunis, muliebre pecus, Strix.

De vere primo.

Annus ab exortu cum floriparum referat ver,
Cuncta vigent: nemus omne viret: nitet auricomum rus:
Et fusura umbras radicitus exigitur stirps.
Non denso ad terram lapsu glomerata fluit nix.
Florum spirat odor, Libani ceu montis honor thus.

Per interrogationem & responsionem.

Quis subit in poenam capitali judicio? vas.
Quid si lis fuerit nummaria, quis dabitur? praes.
Quis Mirmilloni contenditur? aequimanus Thrax.
Inter virtutes quod nomen Mercurio? fur.
Thuribula, & paterae, quae tertia vasa deûm? lanx.
Cincta mari quaenam tellus creat Hippocratem? Cos.
Grex magis, an regnum Minoïda sollicitat? grex.
Quid praeter nubem Phaeacibus impositum? mons.
Dic, cessante cibo, somno quis opimior est? glis.
Tergora dic clypeis accommoda quae faciat? glus.
Sponte ablativi casus quis rectus erit? spons.
Quadrupes oscinibus quis jungitur auspiciis? mus.

Quid fluitat pelago, quod non natat in fluvio? pix.
Bissenas partes quis continet aequipares? as.
Tertia defuerit si portio, quid reliquum? bes.

De litteris monosyllabis Graecis ac Latinis.

Dux elementorum studiis viget in Latiis A.
Et suprema notis ascribitur Argolicis Ω.
Hta quod Aeolidum, quodque ε valet, hoc Latilae e.
Praesto, quod E Latium semper breve, Dorica vox E.
Hoc tereti argutoque sono negat Attica gens ζ.
Ω quod & o Graecum compensat Romula vox O.
Littera sum Iotae similis, vox plena jubens, I.
Cecropiis ignota notis, ferale sonans V.
Pythagorae bivium ramis pateo ambiguis Y.
Vocibus in Grajis nunquam ultima conspicior M.
Zeta jacens, si surgat, erit nota, quae legitur N.
Maeandrum, flexusque vagos imitata vagor ξ.
Dividuum Betae monosyllabon Italicum B.
Non formam, at vocem Deltae gero Romuleum D.
Hostilis quae forma jugi est, hanc efficiet Π.
Ausonium si P scribas, ero Cecropium P.

Et Rho quod Graecum, mutabitur in Latium P.
Malus ut antennam fert vertice, ſic ego ſum T.
Spiritus hic, flatu tenuiſſima vivificans H.
Haec tribus in Latio tantum addita nominibus K.
Praevaluit poſtquam Gammae vice functa prius C.
Atque aliam pro ſe titulo replicata dedit Q.
Anſis cincta duabus erit quum Iota, leges Θ.
In Latio numerus denarius, Argolicum X.
Haec gruis effigies Palamedica porrigitur Φ.
Cappa fuit quondam Boeotia, nunc Latium K.
Furca, tricornigera ſpecie, penè ultima ſum Ψ.

Grammaticomaſtix.

E Logodaedalia ſtrides modo qui nimium trux?
Frivola condemnas? nequaquam. Cum pretio eſt merx,
Ennius ut memorat, replet te laetificum gau,
Livida mens hominum concretum felle coquat pus.
Dic, quid ſignificent catalecta Maronis? in his al
Celtarum poſuit, ſequitur non lucidius tau.
Imperium, litem, Venerem, cur una notet res?
Eſtne peregrini vox nominis, an Latii fil?
Et quod germano miſtum male letiferum min?

Lintribus in geminis constratus ponto sit, an pons?
Bucolico sepes dixit Maro, cur Cicero seps?
Vox solita, & cunctis notissima, si memor es, hac.
Cur condemnetur, ratio magis ut faciat lact?
An Lybiae ferale malum, sit Romula vox seps?
Si bonus est insons, contrarius, & reus est sons?
Dives opum cur nomen habet Iove de Stygio Dis?
Vnde Rudinus ait, divum domus altisonum cael?
Et cujus de more, quod adstruit, endo suam do?
Aut de fronde loquens, cur dicit populea frus.
Sed quo progredior? quae finis, quis modus & calx?
Indulge, Pacate, bonus, doctus, facilis vir.
Totum opus hoc sparsum, crinis velut Antiphilae. Pax.

AVSONIVS Paulo S.

PERLEGE hoc etiam, si operae est, frivolum & nullius pretii opusculum: quod nec labor excudit, nec cura limavit: sine ingenii acumine, & morae maturitate. CENTONEM vocant, qui primi hac concinnatione luserunt. Solae memoriae negotium sparsa colligere, & integrare lacerata: quod ridere magis, quam laudare possis. Pro quo, si per Sigil-

laria in auctione veniret, neque Afranius Nauci daret, nec Cicum suum Plautus offerret. Piget enim Virgiliani carminis dignitatem tam joculari dehonestasse materia. Sed quid facerem? Jussum erat: quodque est POTENTISSIMVM IMPERANDI GENVS, rogabat, qui jubere poterat, S. imperator Valentinianus, vir meo judicio eruditus: qui nuptias quondam ejusmodi ludo descripserat; aptis equidem versibus & compositione festiva. Experiri deinde volens, quantum nostra contentione praecelleret, simile nos de eodem concinnare praecepit. Quam scrupulosum hoc mihi fuerit, intellige. Neque anteferri volebam, neque posthaberi: quum aliorum quoque judicio detegenda esset adulatio inepta, si cederem: insolentia, si ut aemulus eminerem. Suscepi igitur similis recusanti: feliciterque & obnoxius gratiam tenui, nec victor offendi. Hoc, die uno & addita lucubratione properatum, modo inter lituraríos meos quum reperissem, tanta mihi candoris tui & amoris fiducia est, ut severitati tuae nec ridenda subtraherem. Accipe igitur opusculum de inconnexis continuum, de diversis unum, de seriis

ludicrum, de alieno noſtrum: ne in ſacris & fabulis, aut Thyonianum mireris, aut Virbium; illum de Dionyſio, hunc de Hippolyto reformatum. Et ſi pateris, ut doceam docendus ipſe, CENTO quid ſit abſolvam. Variis de locis, ſenſibuſque diverſis, quaedam carminis ſtructura ſolidatur: in unum verſum ut coëant aut caeſi duo, aut unus & ſequens cum medio. Nam duos junctim locare, ineptum eſt: & tres una ſerie, merae nugae. Diffunditur autem per caeſuras omnes, quas recipit verſus Heroïcus, convenire ut poſſit aut penthemimeris cum reliquo anapaeſto: aut trochaice cum poſteriore ſegmento: aut ſeptem ſemipedes cum anapaeſtico chorico: aut poſt dactylum atque ſemipedem, quicquid reſtat hexametro. Simile ut dicas ludicro quod Graeci ὀςομάχτιων vocavere. Oſſicla ea ſunt: ad ſummam quatuordecim figuras geometricas habent. Sunt enim aequilatera: vel triquetra: extentis lineis: aut rectis angulis, vel obliquis: iſoſcele: vel iſopleura, orthogonia quoque, vel ſcalena. Harum vertibularum variis coagmentis ſimulantur ſpecies mille formarum: Elephantus bellua, aut Aper beſtia,

Anser volans, & Mirmillo in armis, subsidens Venator, & latrans Canis: quin & Turturis, & Cantharus, & alia hujusmodi innumerabilium figurarum, quae alius alio scientius variegant. Sed peritorum concinnatio miraculum est; imperitorum junctura ridiculum. Quo praedicto, scies, quod ego posteriorem imitatus sum. Hoc ergo Centonis opusculum, ut ille ludus tractatur, pari modo, sensus diversi ut congruant: adoptiva quae sunt, ut cognata videantur: aliena ne interluceant: accersita ne vim redarguant: densa ne supra modum protuberent: hiulca ne pateant. Quae si omnia ita tibi videbuntur, ut praeceptum, dices me composuisse Centonem. Et quia sub Imperatore meo tum merui, procedere mihi inter frequentes stipendium jubebis: sin aliter, aere dirutum facies: ut cumulo carminis in fiscum suum redacto, redeant versus, unde venerunt. Vale.

Cento nuptialis. XIII.

A. 5. Accipite haec animis: laetasque advertite mentes,

A. 11. Ambo animis, ambo insignes praestantibus armis:

B. 7. Ambo florentes, *genus insuperabile bello. A. 4.

A. 6. Tuque prior, *nam te majoribus ire per altum A. 3.

A. 3. Auspiciis manifesta fides, *quo justior alter. A. 1.

A. 1. Nec pietate fuit, nec bello major & armis.

A. 4. Tuque puerque tuus, *magnae spes altera Romae. A. 12.

A. 8. Flos veterum, virtusque virûm, *mea maxima cura, A. 1.

A. 12. Nomine avum referens, animo, manibusque parentem.

A. 6. Non injussa cano. *Sua cuique exorsa laborem, A. 10.

A. 10. Fortunamque ferent. *Mihi jussa capessere fas est. A. 1.

NOTA. Haec & sequentia ex Virgilio consarcinata. Adjectae ad utrumque marginem notae libros ejus indicant, A. Aeneidem, B. Bucolica, G. Georgica.

Coena nuptialis.

A. 5. Expectata dies aderat, * digniſque hymenaeis. A. 11.

A. 6. Matres atque viri, * juveneſque ante ora parentum G. 4.

A. 1. Conveniunt: ſtratoque ſuper diſcumbitur oſtro.

Dant famuli manibus lymphas, * onerantque caniſtris A. 8.

Dona laboratae Cereris, * pinguiſque ferinae A. 1.

A. 8. Viſcera toſta ferunt. * Series longiſſima rerum: A. 1.

A. 8. Alituum, pecudumque genus, * capreaeque ſequaces G. 1.

G. 3. Non abſunt illis, * nec oves, haedique petulci, G. 4.

G. 3. Et genus aequoreum, damae, * cervique fugaces. G. 3.

A. 11. Ante oculos, interque manus ſunt * mitia poma. B. 1.

A. 8. Poſtquam exempta fames, & amor compreſ-
ſus edendi:

A. 1. Crateras magnos ſtatuunt, * bacchum- A. 8.
que miniſtrant.

A. 2. Sacra canunt. * Plaudunt choreas: & A. 6.
carmina dicunt.

A. 6. Nec non Threicius longa cum veſte ſacerdos
Obloquitur numeris ſeptem diſcrimina vocum.

A. 9. At parte ex alia, * biforem dat tibia A. 10.
cantum,

A. 4. Omnibus una quies operum; * cunctí- A. 8.
que relictis.

Conſurgunt menſis, * per limina laeta A. 1.
frequentes

A. 9. Diſcurrunt, variantque vices, * popu- A. 9.
luſque patreſque,

A. 11. Matronae, pueri, * vocemque per A. 1.
ampla volutant

Atria: dependent lychni laquearibus A. 1.
aureis.

Deſcriptio egredientis ſponſae.

A. 4. Tandem progreditur * Veneris juſtiſſima cura, A. 10.
A. 7. Iam matura viro, jam plenis nubilis annis:
A. 1. Virginis os, habitumque gerens, * cui plurimus ignem A. 12.
Subjecit rubor, & calefacta per ora cucurrit:
A. 7. Intentos volvens oculos, * uritque videndo G. 3.
A. 7. Illam omnis tectis, agriſque effuſa juventus,
Turbaque miratur matrum, * veſtigia primi A. 5.
Alba pedis, * dederatque comam diffundere ventis. A. 1.
A. 3. Fert picturatas auri ſubtegmine veſtes,
A. 1. Ornatus Argivae Helenae: * qualiſque videri A. 2.
A. 2. Caelicolis, & quanta ſolet * Venus aurea contra: A. 10.
A. 6. Talis erat ſpecies. * Talem ſe laeta ferebat A. 1.

A. 2.

A. 2. Ad ſoçeros; * ſolioque alte ſubnixa A. 1.
reſedit.

Deſcriptio egredientis ſponſi.

A. 9. At parte ex alia * foribus ſeſe intulit A. 11.
altis

A. 9. Ora puer prima ſignans intonſa juventa,
Pictus acu chlamydem auratam, * quam A. 5.
plurima circum
Purpura Maeandro duplici Meliboea cucurrit,
A. 10. Et tunicam molli mater quam neverat auro:
A. 1. Os, humeroſque deo ſimilis, * lu- A. 1.
menque juventae.
A. 8. Qualis ubi oceani perfuſus Lucifer unda
Extulit os ſacrum caelo; * ſic ora fe- A. 3.
rebat
Sic oculos, * curſuque amens ad li- A. 2.
mina tendit
A. 2. Illum turbat amor, figitque in virgine vultus.
A. 1. Oſcula libavit, * dextramque ample- A. 8.
xus inhaeſit.

Oblatio munerum.

A. 5. Incedunt pueri, pariterque ante ora parentum
Dona ferunt, * pallam ſignis, auroque rigentem, A. 1.
A. 11. Munera portantes, aurique eboriſque talenta,
Et ſellam, * & pictum croceo velamen acantho, A. 1.
A. 1. Ingens argentum menſis, * colloque monile A. 1.
Baccatum, & duplicem gemmis auroque coronam.
A. 5. Olli ſerva datur, * geminique ſub ubere nati. A. 5.
A. 10. Quattuor huic juvenes, * totidem inuptaeque puellae: A. 2.
A. 5. Omnibus in morem tonſa coma. * Pectore ſummo A. 5.
Flexilis obtorti per collum circulus auri.

Epithalamium utrique.

A. 12. Tum studio effusae matres * ad limina ducunt. A. 10.

G. 4. At chorus aequalis, * pueri inuptaeque puellae, A. 2.

G. 2. Versibus incomptis ludunt: * & carmina dicunt. A. 6.

B. 8. O digno conjuncta viro, * gratissima conjunx, A. 10.

A. 1. Sis felix, * primos Lucinae experta labores, G. 4.

G. 4. Et mater. Cape Maeonii carchesia Bacchi.

B. 8. Sparge marite nuces. * Cinge haec altaria vitta, B. 8.

A. 8. Flos veterum, virtusque virum: * tibi ducitur uxor, B. 8.

A. 1. Omnes ut tecum meritis pro talibus annos
Exigat: & pulchra faciat te prole parentem.

A. 9. Fortunati ambo; * si quid pia numina possunt. A. 4.

A. 3. Vivite felices. * Dixerunt, currite, fusis, B. 4.
Concordes ſtabuli fatorum numine Parcae.

Ingreſſus in cubiculum.

G. 4. Poſtquam eſt in thalami pendentia pumice tecta
Perventum, * licito tandem ſermone fruuntur. A. 8.
A. 8. Congreſſi jungunt dextras: * ſtratiſque reponunt. A. 4.
A. 1. At Cytherea novas artes, * & pronuba Iuno A. 4.
A. 11. Sollicitat: ſuadetque ignota laceſſere bella.
A. 1. Ille ubi complexu * molli fovet: atque repente A. 8.
Accepit ſolitam flammam, * lectumque jugalem: A. 4.
A. 6. O Virgo, nova mi facies, * gratiſſima conjunx: A. 10.
A. 6. Veniſti tandem, * mea ſola, & ſera voluptas. A. 8.

A. 2. O dulcis conjunx, non haec ſine numine
divûm

A. 12. Proveniunt, * placitone etiam pu- A. 4.
gnabis amori?

A. 4. Talia dicentem jam dudum averſa tuetur:

A. 12. Cunctaturque metu: telumque inſtare tre-
miſcit:

A. 1. Spemque metumque inter: * fundit- A. 5.
que has ore loquelas:

A. 10. Per te, per, qui te talem genuere, pa-
rentes,

B. 2. O formoſe puer, * noctem non am- A. 1.
plius unam

A. 9. Hanc tu, oro, ſolare inopem, * & A. 10.
miſerere precantis.

A. 12. Succidimus. Non lingua valet, non corpore
notae

Sufficiunt vires; nec vox aut verba ſequuntur.

A. 9. Ille autem: cauſas nequicquam nectis inanes.

A. 12. Praecipitatque moras omnes, * ſol- A. 4.
vitque pudorem.

PARECBASIS.

* * * * * * * * * * * * *

Imminutio.

* * * * * * * * * * * * *

Contentus esto, Paule mi.

* * * * * * * * * * * * *

Rosae. XIV.

Ver erat: & blando mordentia frigora sensu
  Spirabat croceo mane revecta dies.
Strictior Eoos praecesserat aura jugales,
  Aestiferum suadens anticipare diem.
Errabam riguis per quadrua compita in hortis,
  Maturo cupiens me vegetare die.
Vidi concretas per gramina flexa pruinas
  Pendere, aut olerum stare cacuminibus:
Caulibus & patulis teretes colludere guttas,
  Et coelestis aquae pondere tunc gravidas.
Vidi Paestano gaudere rosaria cultu,
  Exoriente novo roscida lucifero.

Rara pruinoſis canebat gemma frutetis,
Ad primi radios interitura die.
Ambigeres, raperetne roſis aurora ruborem,
An daret: & flores tingeret orta dies.
Ros unus, color unus, & unum mane duorum.
Sideris, & floris, nam domina una Venus.
Forſan & unus odor: ſed celſior ille per auras
Difflouit: exſpirat proximus iſte magis.
Communis Paphie dea ſideris, & dea floris,
Praecipit unius muricis eſſe habitum.
Momentum intererat: quo ſe naſcentia florum
Germina comparibus dividerent ſpatiis.
Haec viret anguſto foliorum tecta galero:
Hanc tenui folio purpura rubra notat.
Haec aperit primi faſtigia celſa obeliſci,
Mucronem abſolvens purpurei capitis.
Vertice collectos illa exſinuabat amictus,
Iam meditans foliis ſe numerare ſuis:
Nec mora: ridentis calathi patefecit honorem,
Prodens incluſi ſemina denſa croci.
Haec modo, quae toto rutilaverat igne comarum,
Pallida collapſis deſeritur foliis.

Mirabar celerem fugitiva aetate rapinam,
Et dum nafcuntur, confenuiffe rofas.
Ecce & defluxit rutili coma punica floris,
Dum loquor: & tellus tecta rubore micat.
Tot fpecies, tantofque ortus, variofque novatus
Vna dies aperit: conficit una dies.
Conquerimur, Natura, brevis quod gratia florum eft,
Oftentata oculis illico dona rapis.
Quam longa una dies, aetas tam longa rofarum,
Quas pubefcenteis juncta fenecta premit.
Quam modo nafcentem rutilus confpexit Eous,
Hanc rediens fero vefpere vidit anum.
Sed bene, quod paucis licet interitura diebus,
Succedens aevum prorogat ipfa fuum.
Collige virgo rofas, dum flos, novus, & nova pubes,
Et memor efto aevum fic properare tuum.

Ex Graeco, Pythagoricum de ambiguitate eligendae vitae. XV.

Quod vitae fectabor iter? fi plena tumultu
Sunt fora: fi curis domus anxia: fi peregrinos
Cura domus fequitur: mercantem fi nova femper

Damna manent: cessare vetat si turpis egestas:
Si vexat labor agricolam, mare naufragus horror
Infamat, poenaeque graves in coelibe vita,
Et gravior cautis custodia vana maritis.
Sanguineum si Martis opus: si turpia lucra
Foenoris, & velox inopes usura trucidat?
Omne aevum curae: cunctis sua displicet aetas.
Sensus abest parvis lactentibus: & puerorum
Dura rudimenta, & juvenum temeraria pubes,
Afflictat fortuna viros per bella, per aequor,
Irasque, insidiasque, catenatosque labores
Mutandos semper gravioribus. Ipsa senectus
Expectata diu, votisque optata malignis
Objicit innumeris corpus lacerabile morbis.
Spernimus in commune omnes praesentia; quosdam
Constat nolle deos fieri. Iuturna reclamat,
Quo vitam dedit aeternam? Cur mortis adempta est
Conditio? Sic Caucasea sub rupe Prometheus
Testatur Saturnigenam, nec nomine cessat
Incusare Iovem, data sit quod vita perennis.
Respice & ad cultus animi. Sic nempe pudicum
Perdidit Hippolytum non felix cura pudoris.

At contra illecebris maculofam ducere vitam
Quem juvat, afpiciat poenas, & crimina regum,
Tereos incefti, vel mollis Sardanapali.
Perfidiam vitare monent tria Punica bella:
Sed prohibet fervare fidem deleta Saguntos.
Vive, & amicitias femper cole. Crimen ob iftud
Pythagoreorum periit fchola docta fophorum.
Hoc metuens igitur, nullas cole. Crimen ob iftud
Timon Palladiis olim lapidatus Athenis.
Diffidet ambiguis femper mens obvia votis.
Nec voluiffe homini fatis eft. Optata recufat.
Effe in honore placet. Mox poenitet. Et dominari
Vt poffit, fervire volet. Idem auctus honore,
Invidiae objicitur. Pernox eft cura difertis:
Sed rudis ornatu vitae caret. Efto patronus,
Et defende reos: fed gratia rara clientis.
Efto cliens: gravis imperii perfona patroni.
Exercent hunc vota patrum. Mox afpera curis
Sollicitudo fubit. Contemnitur orba fenectus,
Et captatoris praeda eft heredis egenus.
Vitam parcus agas: avidi lacerabere fama.
At largitorem gravius cenfura notabit.

Cuncta sibi adversis contraria casibus. Ergo
Optima Grajorum sententia. Quippe homini ajunt
Non nasci esse bonum, natum aut cito morte potiri.

De viro bono, Πυθαγορικὴ ἀκρόασις. XVI.

Vir bonus, & sapiens, qualem vix repperit unum
Millibus e multis hominum consultus Apollo,
Iudex ipse sui, totum se explorat ad unguem.
Quid proceres, vanique ferat quid opinio vulgi
Securus, mundi instar habens, teres, atque rotundus:
Externae ne quid labis per levia sidat.
Ille, dies quam longus erit, sub sidere Cancri,
Quantaque nox tropico se porrigit in Capricorno,
Cogitat, & justo trutinae se examine pendit,
Nequid hiet, nequid protuberet, angulus aequis
Partibus ut coëat, nil ut deliret amussis,
Sit solidum quodcunque subest: nec inania subtus
Indicet admotus digitis pellentibus ictus.
Non prius in dulcem declinat lumina somnum,
Omnia quam longi reputaverit acta diei.]
Quae praetergressus? Quid gestum in tempore?
Quid non?

Cur isti facto decus absfuit; aut ratio illi?
Quid mihi praeteritum; cur haec sententia sedit,
Quam melius mutare fuit? Miseratus egentem,
Cur aliquem fracta persensi mente dolorem?
Quid volui, quod nolle bonum foret? Utile honesto
Cur malus antetuli? Num dicto, aut denique vultu
Perstrictus quisquam? Cur me natura magis, quam
Disciplina trahit? Sic dicta, & facta per omnia
Ingrediens, ortoque a vespere cuncta revolvens,
Offensus pravis, dat palmam & praemia rectis.

Ναὶ καὶ Ου πυθαγορικόν. XVII.

Est, & Non, cuncti monosyllaba nota frequentant.
His demptis, nihil est, hominum quod sermo volutet.
Omnia in his, & ab his sunt omnia, sive negotî,
Sive otî quicquam est, seu turbae, sive quietis.
Alterutro pariter nonnunquam, saepe seorsis
Obsistunt studiis: ut mores, ingeniumque
Vel faciles, vel difficiles contentio nacta est.
Si consentitur, mora nulla intervenit, Est, Est.
Sin controversum, dissensio subjiciet, Non.
Hinc fora dissultant clamoribus: hinc furiosi

Iurgia sunt Circi: cuneati hinc laeta theatri
Seditio: & tales agitat quoque curia lites.
Conjugia, & nati cum patribus, ista quietis
Verba ferunt studiis, salva pietate loquentes.
Hinc etiam placitis schola consona disciplinis
Dogmaticas agitat placido certamine lites.
Hinc omnis certat dialectica turba sophorum.
Est lux, estne dies ergo? Non convenit istuc.
Nam facibus multis, aut fulguribus quotiens lux
Est nocturna homini, non est lux ista diei.
Est & Non igitur, quotiens lucem esse fatendum est,
Sed non esse diem. Mille hinc certamina surgunt.
Hinc pauci, multi quoque talia commeditantes
Murmure concluso rabiosa silentia rodunt.
Qualis vita hominum, duo quam monosyllaba versant!

De aetatibus animalium, Hesiodion.

XVIII.

Ter binos, deciesque novem super exit in annos
Iusta senescentum quos implet vita virorum.
Hos novies superat vivendo garrula Cornix:
Et quater egreditur cornicis saecula Cervus.

Alipedem cervum ter vincit Corvus: & illum
Multiplicat novies Phoenix, reparabilis ales.
Quam vos perpetuo decies praevertitis aevo
Nymphae Hamadryades: quarum longiſſima vita eſt.
Hi cohibent fines vivacia fata animantum.
Caetera ſecreti novit Deus arbiter aevi
Tempora: quae Stilbon volvat, quae ſaecula Phaenon,
Quos Pyrois habeat, quos Iuppiter igne benigno
Circuitus: quali properet Venus alma recurſu:
Qui Phoeben, quanti maneant Titana labores.
Donec conſumpto, Magnus qui dicitur, anno
Rurſus in antiquum veniant vaga ſidera curſum:
Qualia diſpoſiti ſteterant ab origine mundi.

Monoſticha de aerumnis Herculis. XIX.

Prima Cleonaei tolerata aerumna leonis.
Proxima Lerneam ferro & face contudit hydram.
Mox Erymantheum vis tertia perculit aprum.
Aeripedis quarto tulit aurea cornua cervi.
Stymphalidas pepulit volucres diſcrimine quinto.
Threïciam ſexto ſpoliavit Amazona baltheo.
Septima in Augeïs ſtabulis impenſa laboris.

Octava expulſo numeratur adorea tauro.
In Diomedeis victoria nona quadrigis.
Geryone extincto decimam dat Iberia palmam.
Vndecimo mala Heſperidum deſtricta triumpho.
Cerberus extremi ſuprema eſt meta laboris.

Muſarum inventa & munera. XX.

CLIO geſta canens, tranſactis tempora reddit.
MELPOMENE tragico proclamat moeſta boatu.
Comica laſcivo gaudet ſermone THALIA.
Dulciloquos calamos EVTERPE flatibus urget.
TERPSICHORE affectus citharis movet, imperat, auget.
Plectra gerens ERATO, ſaltat pede, carmine, vultu.
Carmina CALLIOPE libris heroïca mandat.
VRANIE caeli motus ſcrutatur & aſtra.
Signat cuncta manu, loquitur POLYHYMNIA geſtu.
Mentis Apollineae vis has movet undique Muſas.
In medio reſidens complectitur omnia Phoebus.

AVSONII
ECLOGARIVM

De ratione Librae.

MIRARIS quicunque manere ingentia mundi
Corpora, ſublimi caeli circumdata gyro,
Et tantae nullam moli intercedere labem:
Accipe, quod mirere magis. Tenuiſſima tantis
Principia, & noſtros non admittentia viſus,
Parvarum ſerie conſtant connexa atomorum.
Sed ſolidum in parvis, nullique ſecabile ſegmen.
Vnde vigor vireſque manent, aeternaque rerum
Mobilitas: nulloque unquam ſuperabilis aevo.
Divinis humana licet componere. Sic eſt
As ſolidus, quoniam bis ſex de partibus aequis
Conſtat: & in minimis paribus tamen una manet vis.
Nam ſi quid numero minuatur, ſumma vacillat,
Convulſaeque ruunt labefacto corpore partes.

Vt

Vt medium ſi quis vellat de fornice ſaxum,
Incumbunt cui cuncta, ſimul devexa ſequentur
Caetera, communemque trahent a vertice lapſum.
Non aliter libra eſt, ſi defuit uncia, totus
Non erit as: nomenque deunx jam caſſus habebit,
Nec dextans retinet nomen, ſextante remoto.
Et dodrans, quadrante carens, auctore carebit.
Divulſuſque triens prohibet perſiſtere beſſem.
Iam quincunx tibi nullus erit, ſi prima revellas.
Et ſemis, cui ſemis erit pereuntibus aſſis
Partibus: & cujus librae pars ſeptima, ſeptunx?
Libra igitur, totum ſi nulla in parte vacillet.
Ponderis, & numeri, morumque, operumque, & aquarum
Libra; nec eſt modulus, quem non hoc nomine ſignes.
Telluris, medio quae pendet in aëre, libra eſt,
Et Solis, Lunaeque vias ſua libra coërcet.
Libra die, ſomnique pares determinat horas.
Libra Caledonios ſine littore continet aeſtus.
Tu quoque certa mane morum mihi libra meorum.

De ratione puerperii maturi.

Omnia, quae vario rerum metimur in actu,
Astrorum dominatus agit: terrenaque tantum
Membra homini. E superis fortuna, & spiritus auris,
Septeno moderanda choro: sed praesidet ollis
Sortitus regimen nitidae sol aureus ethrae.
Nec sola in nobis moderatur tempora vitae,
Dum breve solliciti spatium producimus aevi:
Creditur occultosque satus, & tempora vitae
Materno ducenda utero, formare videndo,
Et nondum exortae leges componere vitae.
Namque ubi conceptus genitali insederit arvo,
Haud dubium solem cuicunque insistere signo.
Qui quum vicini stationem ceperit astri,
Contiguos nullum transfundit lumen in ortus.
Ast ubi conversis post menstrua tempora habenis,
Scandit purpureo jam tertia sidera curru:
Obliqua exilem demittit linea lucem,
Aspirans tenues per inertia pondera motus.
Quarta in sede viget primi indulgentia solis.
Suadet & infusus teneros coalescere fetus.

Fulgor tetragono aſpectu vitale coruſcat,
Clarum, & lene micans: quinti qui cardine ſigni
Incutit attonitam vegetato infante parentem.
Nam ſexto vis nulla loco: quia nulla tuendi
Aequati lateris ſignatur regula Phoebo.
Aſt ubi ſigniferae media in regione cohortis
Septimus accepit limes rutilantia flammis
Recto caſtra ſitu: turgentis foedera partus
Iam plena ſub luce videt. Nec fulgura parci
Luminis intendens, toto fovet igne coronae.
Hinc illud, quod legitimos Lucina labores
Praevenit; & gravidos ſentit ſubrepere nixus
Ante exſpectatum feſtina puerpera votum.
Quod niſi, ſepteno quum lumina ludit ab aſtro,
Impulerit tardi clauſtra obluctantia partus,
Poſterior nequeat, poſſit prior: an quia ſexto
Aemulus octavi conſpectus inutilis aſtri
Neſcit compariles laterum formare figuras?
Sed nono incumbens ſigno, cunctantia matrum
Vota levat, trigono vires ſociante ſequenti.
At ſi difficilis partus trahit Ilythyïa
Tetragono abſolvet dubiarum vincla morarum.

Signa coeleſtia.

Ad Boreae partes Arcti junguntur, & Anguis.
Poſt has Arctophylax, pariterque Corona, Genuq
Prolapſus, Lyra, Avis, Cepheus, & Caſſiopea,
Auriga, & Perſeus, Deltoton, & Andromedae aſtru
Pegaſus, & Delphinus, Telum, Aquila, Anguit
nenſque.
Signifer inde ſubeſt; bis ſex & ſidera complent.
Hic Aries, Taurus, Gemini, Cancer, Leo, Virg
Libra, Scorpius, Arcitenens, Capricornus, & Vrna
Qui tenet, & Piſces. Poſt hos in partibus Auſtr
Orion, Procyon, Lepus, ardens Sirius, Argo,
Hydrus, Chiron, Thuribulum quoque, Piſcis & ingen
Hunc ſequitur Piſtrix, ſimul Eridanique fluenta.
Sed vaga praeterea dicuntur lumina ſeptem,
Luna & Mercurius, Venus, ac Sol, Mars quoq
fulgens.
Hic Iovis & ſidus ſuper omnia ſidera lucens.
Celſior his Saturnus, tardior omnibus aſtris.

Ratio dierum anni vertentis.

Nonaginta dies & quattuor, ac medium Sol
Conficit, a tropico in tropicum dum permeat aſtrum,
Octipedem in Cancrum Phryxeo ab Ariete pergens.
Hoc ſpatio aeſtivi pulſuſque, & meta diei.
Semidiemque, duoſque dies; deciesſque novenos,
A Cancro in Chelas, aequatae tempora noctis
Atque dii, curſu peragit Sol aureus altero,
Autumni Aeſtatiſque ſimul confinia miſcens.
Vnde autumnales tranſcurrens ordine menſes,
Ad tropicum pergit ſignum gelidi Capricorni,
Octo dies decies octonis inſuper addens,
Quadrantemque dii: quinto qui protinus anno
Menſe Numae extremo nomen capit embolimaei.
Inde ad Agenorei feſtinans cornua tauri,
Scandit Lanigeri tropicum Sol aureus aſtrum,
Nonaginta dies decreto fine coërcens.
Hic tibi circus erit ſemper vertentibus annis,
Tercentum, ac ſenis decies & quinque diebus.

De nominibus ſeptem dierum.

Nomina, quae ſeptem vertentibus apta diebus
Annus habet, totidem errantes fecere planetae.
Quos indefeſſa volvens vertigine mundus,
Signorum obliqua jubet in ſtatione vagari.
Primum, ſupremumque diem radiatus habet Sol.
Proxima fraternae ſuccedit Luna coronae.
Tertius aſſequitur Titania lumina Mavors.
Mercurius quarti ſibi vendicat aſtra diei.
Inluſtrant quintam Iovis aurea ſidera Zonam.
Sexta ſalutigerum ſequitur Venus alma parentem.
Cuncta ſupergrediens Saturni ſeptima lux eſt.
Octavum inſtaurat revolubilis orbita Solem.

Hic verſus ſine auctore eſt. Quid quoque die demi de corpore oporteat.

Vngues Mercurio, barbam Iove, Cypride crines.

Hoc ſic refellendum.

Mercurius furto probat ungues ſemper acutos,
Articuliſque aciem non ſinit imminui.

Barba Iovi, crines Veneri decor: ergo necesse est,
  Vt nolint demi, quo sibi uterque placet.
Mavors imberbes, & calvos Luna adamasti.
  Non prohibent comi tum caput atque genas.
Sol & Saturnus nihil obstant unguibus. Ergo
  Non placitum Divis tolle monostichium.

De mensibus, & quattuor anni temporibus.

Aeternos menses, & tempora quattuor anni,
Quattuor ista tibi subjecta monosticha dicent.
Martius, Aprilis, Majus sunt tempora Veris.
Iulius, Augustus, nec non & Iunius, Aestas.
Septembri, Octobri Autumnus, totoque Novembri.
Brumales, Ianus, Februarius, atque December.

De mensibus monosticha.

Primus Romanas ordiris, Iane, Calendas.
  Februa vicino mense Numa instituit.
Martius antiqui primordia protulit anni.
  Foetiferum Aprilem vindicat alma Venus.
Majorum dictus patrum de nomine Majus.
  Iunius aetatis proximus est titulo.

Nomine Caesareo Quinctilem Iulius auget.
  Augustus nomen Caesareum sequitur.
Autumnum Pomona tuum September opimat.
  Triticeo October fenore ditat agros.
Sidera praecipitas pelago intempeste November.
  Tu genialem Hyemem, feste December, agis.

Disticha de iisdem mensibus.

Iane nove, primo qui das tua nomina mensi,
  Iane bifrons, spectans tempora bina simul.
Post superûm cultus, vicino Februa mense
  Dat Numa cognatis Manibus inferias.
Martius & generis Romani praesul & anni,
  Prima dabas Latiis tempora consulibus.
Aeneadum genitrix vicino nomen Aprili
  Dat Venus; est Marti namque Aphrodita comes.
Maja dea, an major, Maï, te fecerit aetas,
  Ambigo: sed mensi est auctor uterque bonus.
Iunius hunc sequitur duplici celebrandus honore,
  Seu nomen Iuno, sive Iuventa dedit.
Inde Dionaeo praefulgens Iulius astro,
  Aestatis mediae tempora certa tenet.

Auguſtus ſequitur, cognatum a Caeſare nomen:
  Ordine ſic anni proximus, ut generis.
Nectuntur poſt hos, numerumque ex ordine ſignant:
  September, Bacchi munere praela rigans:
Et qui ſementis per tempora, fenore laetus,
  October, cupidi ſpem fovet agricolae:
Quique ſalo mergens ſollemnia ſigna November
  Praecipitat, coelo mox reditura ſuo.
Concludens numerum, genialia feſta December
  Finit, ut a bruma mox novus annus eat.

Quoteni dies ſint menſium ſingulorum.

Implent tricenas per ſingula menſtrua luces
Iunius, Aprilisque, & cum Septembre November.
Vnum ter denis cumulatius adde diebus
Per ſeptem menſes, Iani Martiſque Calendis,
Et quas Majus agit, quas Iulius, Auguſtuſque,
Et quas October, poſituſque in fine December.
Vnus erit tantum duodetriginta dierum,
Quem Numa praepoſito voluit ſuccedere Iano.
Sic tercentenis decies accedere ſenos,
Quadrantemque, & quinque dies ſibi computat annus.

De tribus menſtruis menſium.

Bis ſenas anno reparat Lucina Calendas:
Et totidem medias dat currere Iupiter Idus.
Nonarumque diem faciunt infra octo ſecundi.
Haec ſunt Romano tantum tria nomina menſi.
Caetera per numeros ſunt cognomenta dierum.

Quo menſe quotae Nonae, vel Idus ſint.

At Nonas modo quarta aperit, modo ſexta refert lux.
Sexta refert Maïi, Octobris, Martiſque recurſu,
Et qui ſolſtitio ſua tempora Iulius infert.
Caetera pars menſum quartis eſt praedita Nonis.
Omnes vero Idus octava luce recurrunt.

Quotae Calendae ſunt menſium ſingulorum.

Poſt Idus, quas quiſque ſuas habet ordine menſis,
Diverſae numero redeunt variante Calendae:
Dum rurſumque iterumque vocantur,
Vt tandem oblati procedant temporis ortus.
Ter ſenis, unoque die genialia feſta
Porrigit, ut Ianum arceſſat nova bruma morantem.

Hoc numero menſiſque Numae redit, Autumnique
Principium referens Bacchi September alumnus.
Iulius, & Maïus, poſituſque in fine December,
Octoberque die revocatur tardius uno.
Inde die redeunt minus uno, quattuor ultra,
Quos numero adjiciam, Sextilis, Iunius atque
Aprilis, poſt quos paenultima meta November.
Ter quinis, unoque die, Iunonie Mavors,
Vt redeas, referaſque exordia prima, cieris.
Hoc numero ad plenum vertens reparabitur annus.

In quo menſe quod ſignum ſit ad curſum Solis.

Principium Iani ſancit tropicus Capricornus.
Menſe Numae in medio ſolidi ſtat ſidus Aquari.
Procedunt duplices in Martia tempora Piſces.
Reſpicis Apriles, Aries Phryxee, Calendas.
Maïus Agenorei miratur cornua Tauri.
Iunius aequatos coelo videt ire Laconas.
Solſtitio ardentis Cancri fert Iulius aſtrum.
Auguſtum menſem Leo fervidus igne perurit.
Sidere, Virgo, tuo Bacchum September opimat.

Aequat & Octobor ſementis tempore Libram.
Scorpion hybernus praeceps jubet ire November.
Terminat Arcitenens medio ſua ſigna Decembri.

Q. Ciceronis verſus eo pertinent, ut quod ſignum quo tempore illuſtre ſit, noverimus. Quod ſuperius quoque noſtris verſibus expeditur.

Flumina verna cient obſcuro lumine Piſces.
Curriculumque Aries aequat noctiſque diique.
Cornua quem condunt florum praenuncia Tauri.
Aridaque aeſtatis Gemini primordia pandunt.
Longaque jam minuit praeclarus lumina Cancer.
Languificuſque Leo proflat ferus ore calores.
Poſt, modicum quatiens Virgo fugat orta vaporem.
Autumni reſerat portas, aequatque diurna
Tempora nocturnis diſpenſo ſidere Libra.
Et fetos ramos dinudat flamma Nepai.
Pigra Sagittipotens jaculatur frigora terris.
Bruma gelu glăcians jubare ſpirat Capricorni.
Quam ſequitur nebulas rorans liquor altus Aquarî:
Tenta ſupra, circaque vigent ubi flumina mundi.

At dextra, laevaque ciet rota fulgida Solis
Mobile curriculum, & Lunae ſimulacra feruntur.
Squamma ſub aeterno conſpectu torta Draconis
Eminet. Hunc inter fulgentem ſidera ſeptem
Magna quatit ſtellans: quam ſervans ſerus in alta
Conditur Oceani ripa cum luce Bootes.

A ſolſtitio in aequinoctium ratio.

Sol profectus a teporo veris aequinoctio,
Poſt ſemidiem poſtque totos nonaginta & quattuor,
Fervidis flagrans habenis pulſum aeſtivum conficit.
Inde Autumnus noctis horas librans aequo lumine,
Octo & octoginta goeris, & ſuper trihorio.

* * * * * * * * * * * * *

Inde floridum reflexis ver reviſit oreis
Additis ad hos priores goeros geminis orbibus.

De Feriis Romanis.

Nunc & Apollineos Tiberina per oſtia ludos,
Et Megaleſiacae matris operta loquar.
Vulcanique dies autumni exordia primi,
Quinquatruſque Deae Pallados expediam:

Et medias Idus, Maji, Auguſtique recurſu,
Quas ſibi Mercurius, quaſque Diana dicat.
Matronae quae ſacra colant pro laude virorum,
Mavortis primi cum rediere dies.
Feſta Caprotinis memorabo celebria nonis.
Quum ſtola matronis dempta teget famulas:
Quattuor illa etiam diſcretis partibus anni
Solſtitia, & luces nocte, dieque pares.
Nec Regifugium pulſis ex urbe tyrannis,
Laetum Romanis fas reticere diem.
Viſne Opis ante ſacrum, vel Saturnalia dicam,
Feſtaque ſervorum, quum famulantur heri?
Et nunquam certis redeuntia feſta diebus,
Compita per vicos quum ſua quiſque colit?
Aut duplicem cultum, quem Neptunalia dicunt,
Et quem de Conſo conſiliiſque vocant?
Feſta haec, navigiis, aut quae celebrata quadrigis
Iungunt Romanos finitimoſque duces?
Adjiciam cultus, peregrinaque ſacra deorum,
Natalem Herculeum, vel ratis Iſiacae:
Nec non laſcivi Floralia laeta theatri,
Quae ſpectare volunt, qui voluiſſe negant.

Nunc etiam veteres celebrantur Equiria ludi.
  Prima haec Romanus nomina Circus habet.
Et Dionyſiacos Latio cognomine ludos
  Roma colit, Liber quae ſibi vota dicat.
Aediles plebeji etiam, aedileſque curules
  Sacra, Sigillorum nomine dicta, colunt.
Et gladiatores funebria proelia notum
  Decertaſſe foro: nunc ſibi harena ſuos
Vendicat: extremo qui jam ſub fine Decembris,
  Falcigerum placant ſanguine Coeligenam.

De luſtralibus agonibus.

Quattuor antiquos celebravit Achaïa ludos.
  Coelicolûm duo ſunt, & duo feſta hominum.
Sacra Iovis, Phoebique, Palaemonis, Archemorique:
  Serta quibus pinus, malus, oliva, apium.

De locis agonum.

Prima Iovi magno celebrantur Olympia Piſae.
Parnaſſus Clario ſacravit Pythia Phoebo.
Iſthmia Portuno bimaris dicat acta Corinthi.
Archemori Nemeaea colunt funebria Thebae.

De auctoribus agonum.

Primus Olympiacae ſacravit feſta coronae
Iuppiter Argivi ſtadia ad longiſſima Circi.
Proximus Alcides Nemeae ſacravit honorem.
Haec quoque temporibus quinquennia ſacra notandis.
Iſthmia Neptuno data ſunt: & Pythia Phoebo,
Ancipiti cultu divorum hominumque ſepultis.

Quod iidem, qui ſacri agones ſunt, & funebres ludi habeantur.

Tantalidae Pelopi moeſtum dicat Elis honorem.
Archemori Nemeaea colunt quinquennia Thebae.
Iſthmia defuncto celebrata Palaemone, notum.
Pythia placando Delphi ſtatuere Draconi.

AVSONII
BVRDIGALENSIS
EPISTOLARVM
LIBER

Avsonivs ad patrem, de ſuſcepto filio.
Epistola i.

Crediderам nil poſſe meis affectibus addi,
  Quo, venerande pater, diligerere magis.
Acceſſit (grates ſuperis medioque nepoti,
  Bina dedit noſtris qui juga nominibus.
Ipſe nepos te fecit avum. Mihi filius idem.
  Et tibi ego. Hoc nato nos ſumus ambo patres.
Nec jam ſola mihi pietas mea ſuadet amorem:
  Nomine te gemini jam genitoris amo.)
Acceſſit titulus, tua quo reverentia creſcat:
  Quo doceam natum, quid ſit amare patrem.

Quippe tibi aequatus videor, quod parvulus isto
Nomine honoratum me quoque nobilitat;
Atque aetas quia nostra eadem. Nam supparis aevi
Sum tibi ego, & possum fratris habere vicem.
Nec tantum nostris spatium interponitur annis,
Quanta solent alios tempora dividere.
Vidi ego natales fratrum distare tot annis,
Quot nostros. Aevum nomina non onerant.
Pulchra juventa tibi senium sic jungit, ut aevum,
Quod prius est, maneat: quod modo, ut incipiat.
Et placuisse reor geminis aetatibus, ut se
Non festinato tempore utraque daret.
Leniter haec flueret, haec non properata veniret,
Maturam frugem flore manente ferens.
Annos me nescire tuos, pater optime, testor:
Totque putare meos, quot reor esse tuos.
Nesciat hos natus, numeret properantior haeres,
Testamenta magis, quam pia vota fovens:
Exemploque docens pravo juvenescere natos,
Vt nolint patres se quoque habere senes.
Verum ego primaevo genitus genitore, fatebor
Supparis haec aevi tempora grata mihi.

Debeo quod natus, ſuadet pia cura nepotis,
Addendum patri, quo veneremur avum.
Tu quoque, mi genitor, geminata vocabula gaude,
Nati primaevi nomine factus avus.
Exiguum, quod avus. Faveant pia numina divûm,
Deque nepote ſuo fiat avus proavus.
Largius & poterunt producere fata ſenectam:
Sed rata vota reor, quae moderata magis.

Pater ad filium; quum temporibus tyrannicis ipſe Treveris remanſiſſet, & filius a patre profectus eſſet. Hoc inchoatum neque impletum ſic de liturariis ſcriptum. II.

Debeo & hanc noſtris, fili dulciſſime, curis
Hiſtoriam: quamquam titulo non digna ſereno
Anxia moeſtarum fuerit querimonia rerum.
Iam ſuper egelidae ſtagnantia terga Moſellae
Protulerat te, nate, rates: moeſtique parentis
Oſcula & amplexus diſcreverat invidus amnis.
Solus ego; & quamvis coetu celebratus amico,
Solus eram: profugaeque dabam pia vota carinae,

Solus adhuc te, nate, videns: celerisque remulci
Culpabam properos adverso flumine cursus.
Quis fuit ille dies? Non annus longior ille est,
Attica quem docti collegit cura Metonis.
Desertus, vacuis solisque exerceor Aris.
Nunc ego pubentes salicum deverbero frondes:
Gramineos nunc frango toros: viridesque per ulvas
Lubrica substratis vestigia libro lapillis.
Sic lux prima abiit: sic altera meta diei.
Sic geminas alterna rotat vertigo tenebras,
Sic alias: totusque mihi sic annus abibit,
Restituant donec tua me tibi fata parentem.
Hac ego conditione licet, vel morte paciscar:
Dum decores suprema patris, tu nate, superstes.

Avsonivs Hesperio. III.

Qualis Picenae populator turdus olivae,
  Clunes opimat cereas:
Vel qui lucentes rapuit de vitibus uvas,
  Pendetque nexus retibus:
Quae vespertinis fluitant nebulosa sub horis,
  Vel mane tenta roscido:

Tales hybernis ad te de ſepibus, ipſos
Capi volentes, miſimus,
Bis denos. Tot enim crepero ſub lucis Eoae
Praeceps volatus intulit.
Tum quas vicinae ſuggeſſit praeda lacunae,
Anates maritas junximus,
Remipedes, lato populantes caerula roſtro,
Et crure rubras punico.
Iricolor vario pinxit quas pluma colore,
Collum columbis aemulas.
Defrudata meae non ſunt hoc fercula menſae.
Veſcente te, fruimur magis.
Vale bene, ut valeam.

AVSONIVS Theoni ſuo S. IV.

AVSONIVS, cujus ferulam nunc ſceptra verentur,
Paganum Medulis jubeo ſalvere Theonem.

Quid geris, extremis poſitus telluris in oris,
Cultor harenarum vates? Cui littus arandum,
Oceani finem juxta, Solemque cadentem:
Vilis arundineis cohibet quem pergula tectis:

Et tingit piceo lacrymoſa colonica fumo.
Quid rerum, muſaeque gerunt, & cantor Apollo?
Muſae non Helicone ſatae, nec fonte caballi:
Sed quae fecundo de pectore Clementini,
Inſpirant vacuos aliena mente poëtas.
Iure quidem: nam quis malit ſua carmina dici,
Qui te ſecuro poſſit proſcindere riſu?
Haec quoque ne noſtrum poſſint urgere pudorem,
Tu recita: & vere poterunt tua dicta videri.
Quam tamen exerces Medulorum in littore vitam?
Mercatuſne agitas, leviore nomiſmate captans,
Inſanis quod mox pretiis gravis auctio vendat?
Albentes ſevi globulos, & pinguia cerae
Pondera, Naryciamque picem, ſciſſamque papyrum,
Fumanteſque olidum paganica lumina taedas?
An majora gerens, tota regione vagantes
Perſequeris fures? Qui te, poſtrema timentes,
In partem, praedamque vocent. Tu mitis, & oſor
Sanguinis humani condonas crimina nummis,
Erroremque vocas, pretiumque imponis abactis
Bobus, & in partem ſcelerum de judice tranſis?
An cum fratre vagos dumeta per avia cervos

Circundas maculis, & multa indagine pinnae?
Aut ſpumantis apri curſum clamoribus urges,
Subſidiſque fero? Moneo tamen, uſque recuſes
Stringere fulmineo venabula cominus hoſti.
Exemplum de fratre time, qui veſte reducta
Oſtentat foedas prope turpia membra lacunas,
Perfoſſaſque nates vicino podice nudat.
Inde oſtentator volitat: mirentur ut ipſum
Gedippa, Vrſinuſque ſuus, proleſque Iovini,
Taurinuſque, ipſum priſcis heroïbus aequans.
Qualis in Olenio victor Calydonius apro,
Aut Erymantheo pubes fuit Attica monſtro.
Sed tu parce feris venatibus, & fuge nota
Crimina ſylvarum: ne ſis Cinyreïa proles,
Accedaſque iterum Veneri plorandus Adonis.
Sic certe crinem flavus, niveuſque lacertos,
Caeſariem rutilam per candida colla refundis:
Pectore ſic tenero, plana ſic junceus alvo,
Per teretes feminum gyros, ſuraſque nitentes
Deſcendis, talos a vertice pulcher ad imos.
Qualis floricoma quondam populator in Aetna,
Virgineas inter choreas Deoida raptam

Sustulit emersus stygiis fornacibus Orcus.
An quia venatus ob tanta pericula vitas,
Piscandi traheris studio? Nam tota supellex
Domnotoni tales solita est ostendere gazas:
Nodosas vestes animantum Nerinorum,
Et jacula, & fundas, & nomina villica lini,
Colaque, & indutos terrenis vermibus hamos.
His opibus confise tumes? Domus omnis abunda
Littoreis dives spoliis, referuntur ab unda
Corroco, letalis Trygon, mollesque Platessae,
Vrentes Thynni, & male tecti spina Elegati.
Nec duraturi post bina trihoria Corvi.
An te carminibus juvat incestare canoras
Mnemosynes natas, aut tris, aut octo sorores?
Et quoniam huc ventum, si vis cognoscere, quid
Inter doctrinam, deridendasque camoenas:
Accipe congestas mysteria frivola nugas,
Quas tamen explicitis nequeas deprendere chartis
Scillite decies non si purgeris aceto,
Anticipesque tuo Samii Lucumonis acumem:

Aut adsit interpres tuus,
Aenigmatum qui cognitor

Fuit meorum: quum tibi
Cadmi nigellas filias,
Melonis albam filiam,
Notasque furvae sepiae,
Cnidiosque nodos prodidit.
Nunc adsit: & certe modo
Praesul creatus litteris,
Enucleabit protinus
Quod militantes scribimus.

Notos fingo tibi poëta versus:
Quos scis Hendecasyllabos vocari.
Sed nescis modulis tribus moveri.
Istos composuit Phalaecus olim,
Qui Penthemimerin habent priorem:
Et post semipedem duos jambos.
Sunt quos Hexametri creant revulsi:
Vt Penthemimeris prior locetur:
Tum quod bucolice tome relinquit.
Sunt & quos generat puella Sappho:
Quos primus regit Hippius secundus:
Vt claudat Choriambon Antibacchus.
Sed jam non potis es, Theon, doceri:

Nec fas est mihi regio magistro
Plebeïam numeros docere pulpam.
Verum protinus ede, quod requiro.
Nil quaero, nisi quod libris tenetur:
Et quod non opicae tegunt papyri.
Quas si solveris, ô poëta, nugas,
Totam trado tibi simul Vacunam,
Nec jam post metues ubique dictum,
Hic est ille Theon poëta falsus,
Bonorum mala carminum taberna.

Eidem Theoni. v.

AVSONIVS Salve caro mihi dico THEONI,
Versibus experiens quod volo, quodve queror.

Tertia fissipedes renovavit Luna juvencas,
Vt fugitas nostram, dulcis amice, domum.
Nonaginta dies sine te, charissime, traxi:
Huc adde aestivos. Hoc mihi paene duplum est.
Vis novies denos dicam, deciesque novenos
Isse dies? Anni portio quarta abiit.
Sexaginta horas super & duo millia centum
Te sine consumpsi: quo sine & hora gravis.

Millia bis nongenta jubet demenſio legum
Adnumerata reos per tot obire dies.
Iam potui Romam pedes ire, pedeſque reverti,
Ex quo te dirimunt millia pauca mihi.
Scirpea Domnotoni tanti eſt habitatio vati?
Pauliacus tanti non mihi villa foret.
An quia per tabulam medico pugnante notatam,
Debita ſumma mihi eſt; ne repetamus, abes?
Bis ſeptem rutilos regale nomiſma Philippos,
Nec tanti fuerint, perdere malo, Theon:
Implicitum quam te noſtris interne medullis
Defore tam longi temporis in ſpatio.
Ergo aut praedictos jam nunc reſcribe Darios:
Et redime, ut mora ſit libera deſidiae:
Aut alios a me totidem dabo: dummodo cari
Conſpicer ora viri, pauperis uſque licet.
Puppe citus propera, ſinuoſaque lintea veli
Pande. Medullini te feret aura noti
Expoſitum ſubter paradas, lectoque jacentem:
Corporis ut tanti non moveatur onus.
Vnus Domnotoni te littore perferet aeſtus
Condatem ad portum: ſi modo deproperes.

Inque vicem venti, quotiens tua flamina ceſſant,
Remipedem jubeas protinus ire ratem.
Invenies praeſto ſubjuncta petorita mulis.
Villa Lucani - mox potieris - aco.
Reſciſſo diſces componere nomine verſum.
Lucilî vatis ſic imitator eris.

Eidem Theoni. VI.

AVSONIVS Conſul vatem reſaluto THEONEM.

Aurea mala, Theon, ſed plumbea carmina mittis.
Vnius maſſae quis putet has ſpecies?
Vnum nomen utriſque: ſed eſt diſcrimen utriſque:
Poma ut Mala voces, carmina vero mala.
Vale beatis nomen a divis Theon.
Metoche ſed iſta ſaepe currentem indicat.

AVSONIVS Theoni, quum ei triginta Oſtrea, grandia quidem, ſed tam pauca miſiſſet. VII.

Expectaveram, ut reſcriberes ad ea, quae dudum jculariter luſeram de ceſſatione tua valde impia, & mea efflagitatione, cujus rei munus reciprocum

quoniam in me colendo faſtidiſti, inventa inter tineas epiſtola veteri, quam de Oſtreis & Muſculis affectata obſcuritate condideram: quae adoleſcens temere fuderam, jam ſenior retractavi. Sed in eundem modum inſtaurata eſt ſatyrica, & ridicula concinnatio, ſaltem ut nunc reſpondeas notiſſimae cantilenae, qui illam noviſſiam ſilentio condemnaſti.

Oſtrea Bajanis certantia, quae Medulorum
Dulcibus in ſtagnis reflui maris aeſtus opimat,
Accepi, dilecte Theon, numerabile munus.
Verum quot fuerint, ſubjecta monoſticha ſignant.
Quot ter luctatus cum pollice computat index.
Geryones quot erant, decies ſi multiplicentur.
Ter quot erant Phrygii numerata decennia belli.
Aut ter ut Aeolidi menſis tenet ignicomus Sol.
Cornibus a primis quot habet vaga Cynthia noctes.
Singula percurrit Titan quot ſigna diebus.
Quotque annis ſublimis agit ſua ſaecula Phaenon.
Quot numero annorum Veſtalis virgo miniſtrat.
Dardaniuſque nepos regno quot protulit annos.
Priamidae quot erant, ſi bis deni retrahantur.
Biſque viros numeres, qui fata Amphryſia ſervant.

Quot genuit foetus Albana sub ilicibus sus.
Et quot sunt asses, ubi nonaginta trientes.
Vel quot habet junctos Vasatica rheda caballos.
Quod si figuras fabulis adumbratas,
Numerumque doctis involutum ambagibu
Ignorat alto mens obesa viscere:
Numerare saltim more vulgi ut noveris,
In se retortas explicabo summulas.
Ter denas, puto, quinquiesque senas.
Vel bis quinque, dehinc decem, decemque.
Vel senas quater, & bis adde ternas.
Septenis quater addito unum & unum.
Duc binas decies, semelque denas.
Aut ter quattuor adde bis novenis.
Octonis quater, hinc duae recedant.
Binas ter decies, semel quaternas.
Et sex adde novem vel octo septem.
Aut septem geminis bis octo junge.
Aut ne sim tibi pluribus molestus,
Triginta numero fuere cunctae.
Iunctus limicolis musculus Ostreis
Primo composuit fercula prandio,

Gratus deliciis nobilium cibus,
Et ſumpti modicus pauperibus focis.
Non hic naviſrago quaeritur aequore,
Vt creſcat pretium grande periculis:
Sed primore vado, poſt refugum mare,
Algoſo legitur littore concolor.
Nam teſtae duplicis conditur in ſpecu,
Quae ferventis aquae fota vaporibus,
Carnem lacteoli viſceris indicat.

Sed damnoſa nimis panditur area.
Fac campum replices, Muſa, papyrium:
Nec jam fiſſipedis per calami vias
Graſſetur Cnidiae ſulcus arundinis,
Pingens aridulae ſubdita paginae,
Cadmi filiolis atricoloribus.
Aut cunctis pariter verſibus oblinat
Fulvam lacticolor ſpongia ſepiam.

Parcamus vitio Domnotinae domus:
Ne ſit charta mihi carior Oſtreis.

AVSONIVS Axio Paulo rhetori S. VI

Tandem eluctati retinacula blanda morarum,
  Burdigalae molles liquimus illecebras.
Santonicamque urbem, vicino accessimus agro.
  Quod tibi si gratum est, optime Paule, proba
Cornipedes raptant imposta petorita mulae:
  Vel cisio trijugi, si placet, insilias:
Vel celerem mannum, vel ruptum terga veredun
  Conscendas, propere dummodo jam venias.
Instantis revocant quia nos solemnia Paschae:
  Libera nec nobis est mora desidiae.
Perfer in excursu vel terjuga millia epodon,
  Vel falsas lites, quas schola vestra serit.
Nobiscum invenies nullas, quia liquimus istic
  Nugarum veteres cum sale relliquias.

AVSONIVS Paulo. IX.

Ostrea nobilium coenis, sumptuque nepotum
Cognita, diversoque maris defensa profundo,
Aut refugis nudata vadis, aut scrupea subter
Antra, & muriceis scopulorum mersa lacunis,

Quae

Quae viridis muſcus, quae dedecor alga recondit,
Quae teſtis concreta ſuis, ceu ſaxa cohaerent,
Quae mutata loco, pingui mox condita limo,
Nutrit ſecretus concluſae uliginis humor,
Enumerare jubes, vetus ô mihi Paule ſodalis,
Aſſuefacte meis joculari carmine nugis.
Aggrediar; quamvis curam non iſta ſenilem
Sollicitent, frugique viro dignanda putentur.
Nam mihi non ſaliare epulum, non coena dapalis,
Qualem Penelopae nebulonum menſa procorum,
Alcinoique habuit nitidae cutis uncta juventus.
Enumerabo tamen, famam teſteſque ſecutus,
Pro ſtudiis hominum ſemper diverſa probantum.
Sed mihi prae cunctis mitiſſima, quae Medulorum
Educat Oceanus, quae Burdigalenſia nomen
Vſque ad Caeſareas tulit admiratio menſas,
Non laudata minus noſtri quam gloria vini.
Haec inter cunctas palmam meruêre priorem,
Omnibus ex longo cedentibus; iſta & opimi
Viſceris, & nivei, dulcique tenerrima ſucco,
Miſcent aequoreum tenui ſale tincta ſaporem.
Proxima ſint quaevis, ſed longe proxima multo

Ex intervallo: quae Massiliensia: portum
Quae Narbo ad Veneris nutrit; cultuque carentis
Hellespontiaci quae protegit aequor Abydi:
Vel quae Bajanis pendent fluitantia pilis:
Santonico quae tecta salo, quae nota Genonis:
Aut Eborum mistus pelago quae protegit amnis,
Vt multo jaceant algarum abducta recessu:
Aspera quae testis, & dulcia farris opimae.
Sunt & Aremorici qui laudent Ostrea ponti:
Et quae Pictonici legit accola littoris: & quae
Mira Caledonius nonnumquam detegit aestus.
Accedunt, quae fama recens Byzantia subter
Littora, & insana generata Propontidis acta,
Promoti celebrata ducis de nomine, laudat.
Haec tibi non vates, non historicus, neque toto
Orbe vagus conviva loquor, sed tradita multis:
Vt solitum, quotiens dextrae invitatio mensae
Sollicitat lenem comi sermone Lyaeum.
Haec non per vulgum mihi cognita, perque popinas,
Aut parasitorum collegia Plautinorum:
Sed, festos quia saepe dies partim ipse meorum
Excolui, inque vicem conviva vocatus adivi,

Natalis si forte fuit sollemnis amico,
Conjugioque dapes, aut sacra repotia patrum,
Audivi: meminique bonos laudare frequentes.

AVSONIVS Paulo. X.

Si qua fides falsis unquam est adhibenda poëtis,
  Nec plasma semper allinunt,
Paule, Camoenarum celeberrime Castaliarum
  Alumne quondam, nunc pater,
Aut avus, aut proavis antiquior, ut fuit olim
  Tartessiorum regulus:
Intemerata tibi maneant promissa memento.
  Phoebus jubet verum loqui.
Et si Pierias patitur lirare Sorores,
  Nunquam ipse torquet ἄυλακα.
Te quoque ne pigeat consponsi foederis: & jam
  Citus veni remo, aut rota.
Aequoris undosi qua multiplicata recursu,
  Garumna pontum provocat.
Aut iteratarum qua glarea trita viarum,
  Fert militarem ad Blaviam.

Nos etenim primis ſanctum poſt Paſcha diebus
Avemus agrum viſere.
Nam populi coetus, & compita ſordida rixis
Faſtidientes, cernimus
Anguſtas fervere vias, & congrege vulgo
Nomen plateas perdere.
Turbida congeſtis referitur vocibus Echo,
Tene, feri, duc, da, cava:
Sus lutulenta fugit, rabidus canis impete ſaevo,
Et impares plauſtro boves.
Nec prodeſt penetrale domus & operta ſubire:
Per tecta clamores meant.
Haec, & quae poſſunt placidos offendere mores,
Cogunt relinqui moenia:
Dulcia ſecreti repetantur ut otia ruris
Nugis amoena ſeriis.
Tempora diſponas ubi tu tua: juſque tuum ſit,
Vt nil agas, vel quod voles.
Ad quae ſi properas, tota cum merce tuarum
Veni camoenarum citus.
Dactylicos, elegos, choriambum carmen, epodos,
Socci & cothurni muſicam,

Carpentis impone tuis: nam tota ſupellex
Vatum piorum chartea eſt.
Nobiſcum invenies catenoplia, ſi libet uti,
Non Poena, ſed Graeca fide.

AVSONIVS Paulo S. XI.

Verſus meos, utili & conſcio ſibi pudore celatos, carmine tuo & ſermone praemiſſis, dum putas elici, repreſſiſti. Nam qui ipſe facundus, & muſicus, editionis alienae prolectat audaciam; conſilio, quo ſuadet, exterret. Tegat, oportet, auditor doctrinam ſuam, qui volet ad dicendum ſollicitare trepidantem; nec emerita adverſum tirunculos arma concutiat veterana calliditas. Senſit hoc Venus, de pulchritudinis palma diu ambiguo ampliata judicio. Pudenter enim, ut apud patrem, velata certaverat; neque deterrebat aemulas ornatus aequalis. At poſtquam in paſtoris examen deducta eſt lis dearum, qualis emerſerat mari, aut cum Marte convenerat, & conſternavit arbitrum, & contendentium certamen oppreſſit. Ergo niſi DELIRVS tuus in re tenui non tenuiter laboratus, opuſcula mea, quae

promi ſtudueras, retardaſſet: jamdudum ego, ut palmes audacior, in hybernas adhuc auras improbum germen egiſſem, periculum judicii gravis, inconſulta feſtinatione ſubiturus. Denique diſſonum, quem Colonomon exiſtimo proprie a philologis appellatum, ad te mittere, ut jubebas, recenti verſuum tuorum lectione non auſus, ea, quae tibi jam curſim fuerant recitata, tranſmitto. Etenim hoc popoſciſti, atque id ego malui: tu ut tua culpa ad eundem lapidem bis offenderes; ego autem quaecunque fortuna eſſet, ſemel erubeſcerem. Vide, mi Paule, quam ineptum laceſſieris: in verbis, rudem: in eloquendo, hiulcum: a propoſitis diſcrepantem: in verſibus, concinnationis expertem: in cavillando, natura invenuſtum, nec arte conditum: diluti ſalis, & fellis ignavi: nec de mimo planipedem, nec de comoedis hiſtrionem: ac niſi haec a nobis miſſa ipſe lecturus eſſes, etiam de pronunciatione rideres. Nunc commodiore fato ſunt: quod licet apud nos genuina, apud te erunt adoptiva.

Vinum quum bijugo parabo plauſtro
Primo tempore Santones vehendum,

Ovum tu quoque passeris marini:
Quod nunc promus ait procul relictum
In fundo patriae Bigerritanae.

Αὐσόνιος Παύλῳ. XII.

Ἑλλαδικῆς μετέχων μούσης, Latiaeque camoenae,
Ἀξίῳ Αὐσόνιος, sermone alludo bilingui.
Musae quid facimus? τί κενοῖσιν ἐπ' ἐλπίσιν αὔτως
Ludimus ἀφραδίῃσιν ἐν ἤματι γηράσκοντες:
Σαντονικοῖς camποισιν ὅπη κρυος ἄσπετόν ἐστιν,
Erramus gelido-τρομεροὶ, rigidique poëtae
Πιερίδων τερενοπλοκάμων θεράποντες inertes.
Πάντα δ' ἔχει παγετός τε pedum, καὶ κρυμός ὀδόντων,
Θαλπωρὴ quia nulla πέλει χιονώδεϊ χώρῃ,
Et duplicant frigus ψυχρὰ carmina μητιόωντες.
Ἀρχόμενος δ' ἄρα μῆνιν ἑώϊα . . . . .
Primitias Παύλῳ nostro πέμψω μελιηδεῖς.
Μνημοσύνης κρηδεμνοκόμου πολὺ inclyta τέκνα
Ἐννέα verbosae, κρινοστέφανοί τε puellae.
Ἔνθ' ἄγε μοι πολυπευέτ' ἔπη, κούρώδεα μολπὴν,
Φρόντibus ὑμετέραις πτέρινον praeferte libellum
Ὑμάταρ . . . στίχον . . . . . .

Παύλῳ ἐφαρμόζητε μεμιγμένον . . . ᾠδήν.
Οὐ γάρ μοι Θέμις ἐςὶν in hac regione μένοντι
Ἄξιον ab nostris ἐπιδευέα esse καμήναις.
Κεῖνος ἐμοὶ πάντων μέτοχος, qui seria nostra,
Qui joca παντοδαπῇ novit tractare παλαίςρῃ.
Καὶ νῦν sepositus μονάχῳ ἐνὶ rure Κρεβέννῳ,
Ἀςαφύλῳ ἐνὶ χώρῳ, habet θυμαλγέα λέσχην.
Οὔτε φίλοις ἑτάροις, nec mensae accommodus ulli.
Ὄττι ἀθελξινόοις αἰεὶ συνεμεν φάτο μέσαις.
Iam satis, ὦ φίλε Παῦλε, πόνων ἀπεπειρήθημεν.
Ἔντε forῳ causαῖς τε, καὶ ingratαῖσι καθέδραις.
Ῥητορικοῖς ludοισι, καὶ ἔπλετο οὐδὲν ὄνειαρ.
Ἀλλ' ἤδη κεῖνος μὲν ἅπας juvenaλιος ἱδρὼς
Ἐκκέχυται μελέων, τρομερὴ λάβε βλέμμα senectus.
Καὶ minus in sumptum δαπανὰς levis arca ministrat.
Οὐ γὰρ ἔχει ἀπάλαμνος ἀνὴρ . . . .
Κλεινικὸς ἔθ' ὁ γέρων . . . .
Aequanimus si qua fueris, ἐς πάντα μάλ' ἔνδειν
Malueris, λήθη δὲ πόνε ἔσετ' ἠδὲ πενίης.
Κεῖνο δὲ παγκάλλιςον, ut omnibus undique mensis
Σὺν φίαλῃ ἢ σὺν δέπαϊ συνοπάονι μεσέων
Θυμε ἀκηχεμένε solatia blanda requiras.

Hic erit & fructus Δημήτερος ἀγλαοκαρπȣ.
Ἔνθα σοὶ εἶδαρ ἔοι, πολυχανδέα pocula, θέν]ι
Κιρνᾷν, ἅικε θελοις, νεκταρ vinoιo bonoιo.
Ambo igitur noſtrae παραλέξομεν otia vitae,
Dum res, & aetas, & ſororum
Νήμα]α πορφύρεα πλέκονται.

Αὐσόνιος Παύλῳ. XIII.

Ρωμαίων-ὕπατος ἀρε]αλόγῳ ἠδὲ ποιητῇ
Αυσόνιος Παύλῳ, σπεῦδε· φίλους ἰδέειν.

Ad eundem Paulum. XIV.

Aequoream liqui te propter, amice, Garumnam.
Te propter campos incolo Santonicos.
Congreſſus igitur noſtros pete: ſi tibi cura,
Quae mihi, conſpectu jam potiere meo.
Sed tamen appropera, quantum pote corpore, & aevo,
Vt ſalvum videam, ſat cito te video.
Si poſt infauſtas vigor integratus habenas,
Et rediit membris jam ſua mobilitas:
Si riguam laetis recolis Pimpleïda Muſis,
Iam vates, & non flagrifer Automedon:

Pelle ſoporiferi ſenium, nubemque veterni:
Atque alacri mediam carpe vigore viam.
Sed ciſium aut pigrum cautus conſcende veredum.
Non tibi ſit rhedae, non amor acris equi.
Cantherîs moneo male nota petorita vites.
Nec celeres mulàs ipſe Methyſcus agas.
Sic tibi ſint muſae faciles, meditatio prompta,
Et memor: & liquidi mel fluat eloquii.
Sic, qui venalis tam longa aetate Crebennus
Non habet emptorem, ſit tibi pro pretio.
Attamen ut citius venias, leviuſque vehare;
Hiſtoriam, mimos, carmina, linque domi.
Grande onus in muſis: tot ſaecula condita chartis,
Quae ſua vix tolerant tempora, noſtra gravant.
Nobiſcum invenies ἐπέων πολυμορφέα πληθὺν,
Γραμματικῶν τε πλοκὰς, καὶ λογοδαιδαλίην,
Δάκτυλον ἡρῷον, καὶ ἀοιδοπόλον χορίαμβον,
Σὺν Θαλίης τε χόρῳ σύρματα Τερψιχόρης.
Σωταδικόν τε κίναιδον, ἰώνικὸν ἀμφοτέρωθεν,
Ῥυθμῶν πινδαρικῶν ἔννομον εὐεπίην.
Εἰλιπόδην σκάζοντὰ, καὶ ȣ̓ σκάζοντα τρίμετρον.
Ὀκτὼ Θȣκυδίδȣ, ἔννεα Ἡροδότȣ.

Ῥητορικῶν θαυμαςὰ, σοφῶν ἐρικυδέα φῦλα,
Πάντα μάλ' ὅσσ' ἐθέλοις, καὶ πλέον, ἄἴκε θέλοις.
Hoc tibi de noſtris ἀσπαςικὸν offero libris.
Vale. Valere ſi voles me, jam veni.

AVSONIVS Tetradio ſalutem. XV.

O qui venuſtos uberi facundia
Sales opimas, Tetradi:
Caveſque, ne ſit triſtis & dulci carens
Amara concinnatio:
Qui felle carmen atque melle temperans,
Torpere muſas non ſinis;
Pariterque fucas, quaeque guſtu ignava ſunt,
Et quae ſapore triſtia:
Rudes camoenas qui Sueſſae praevenis:
Aevoque cedis, non ſtilo.
Cur me propinquum Santonorum moenibus
Declinas, ut Lucas boves
Olim reſumpto praeferoces proelio
Fugit juventus Romula?
Non ut tigris te, non leonis impetu,
Amore ſed caro expeto.

Videre alumni geſtio vultus mei,
Et indole optata frui.
Invitus olim devoravi abſentiae
Neceſſitatem priſtinae,
Quondam docendi munere adſtrictum gravi
Iculiſma quum te abſconderet.
Et invidebam devio, ac ſolo loco,
Opes camoenarum tegi.
At nunc frequentes, atque claros, nec procul,
Quum floreas inter viros:
Tibique noſtras ventus auras deferat,
Aureſque ſermo verberet:
Cur me ſupino pectoris faſtu tumens,
Spernis poëtam conſulem?
Tuique amantem, teque mirantem, ac tua
Deſiderantem carmina,
Oblitus alto negligis faſtigio?
Plectendus exemplo tuo:
Ni ſtabilis aevo pectoris noſtri fides
Quanquam recuſantes amet.
Vale: valere ſi voles me: pervola
Cum ſcrinio, & muſis tuis.

AVSONIVS Probo praefecto praetorio S.

XVI.

Oblata per antiquarios mora, ſcio promiſſi mei gratiam expectatione conſumptam, Probe, vir optime. In ſecundis tamen habeo non fefelliſſe. Apologos Titiani, & Nepotis Chronica, quaſi alios apologos, (nam & ipſa inſtar ſunt fabularum) ad nobilitatem tuam miſi, gaudens atque etiam glorians fore aliquid, quod ad inſtitutionem tuorum, ſedulitatis meae ſtudio, conferatur. Libello tamen apologorum antetuli paucos epodos, ſtudio in te obſervantiae meae impudentiſſimos, paucos quidem, ut ego loquax judico: verum tu, quum legeris, etiam nimium multos putabis. Adjuro benevolentiam tuam, verecundiae meae teſtem, eos mihi ſubita perſuaſione fluxiſſe. Nam quis hoc diu cogitaret? Quod ſane ipſi per ſe probabunt. Fors fuat, ut ſi mihi vita ſuppetet, aliquid rerum tuarum, quamvis incultus, expoliam: quod tu & ſi lectum non probes, ſcriptum boni conſulas. Quumque ego imitatus ſim veſaniam Choerili, tu ignoſcas

magnanimitate Alexandri. Hi igitur, ut Plautus ait, interim erunt antelogium fabularum, garruli, & deceptores. Qui compositi ad honorificentiae obsequium, ad aurium convicium concurrerunt. Vale, & me dilige.

Ad Librum, ut eat ad Probum.

Perge, ô libelle, Sirmium,
Et dic hero meo, ac tuo
Ave atque salve plurimum.
Quis iste sit nobis herus,
Nescis libelle? An, quum scias,
Libenter audis, quod juvat?
Possum absolute dicere:
Sed dulcius circumloquar,
Diuque fando, perfruar.
Hunc dico, qui lingua potens,
Minorem Atridam praeterit,
Orando pauca, & musica.
Qui grandines Vlixei,
Mellifluentem Nestora,
Concinnatorem & Tullium.

Qui ſolus, exceptis tribus
Heris, herorum primus eſt,
Praetorioque maximus.
Dico hunc ſenati praeſulem,
Praefectum eundem, & conſulem,
(Nam conſul aeternum cluet)
Collegam Auguſti conſulis,
Columen curulis Romulae
Primum in ſecundis faſcibus.
Nam primus e cunctis erit
Conſul, ſecundus principi.
Generi hic ſuperſtes aureo,
Satorque prolis aureae,
Convicit Aſcraeum ſenem,
Quoi ſaeculum omne ferreum:
Qui vincit aevi injuriam,
Stirpis novator Anniae:
Paribuſque comit inſulis
Aniciorum ſtemmata.
Probum loquor. Scis optime,
Quem nemo fando dixerit,
Qui non prius laudaverit.

Perge, ô libelle, & utere
Felicitate intermina.
Quin & require, si sinet
Tenore fari obnoxio:
Age vera proles Romuli,
Effare causam nominis.
Vtrumne mores hoc tui
Nomen dedere: an nomen hoc
Secuta morum regula?
An ille venturi sciens
Mundi supremus arbiter,
Qualem creavit moribus,
Iussit vocari nomine?
Nomen datum praeconiis,
Vitaeque testimonio.
Libelle felix: quem sinu
Vir tantus involvet suo,
Nec occupari tempora
Gratō queretur otio.
Quem mille cum vocis modis,
Leni aut susurro impertiet:
Cuique vigiles luminum

Vacare dignabunt corae.
Quem mente, & aure confciis,
Quibufdam omiffis, pelleget.
Quaecunque fortuna eft tibi,
Perge, ô libelle, & utere
Felicitate intermina.
Dic me valere, & vivere.
Dic vivere ex voto pio,
Sanctis precantem vocibus,
Vt quem curulis proxima
Collegio nati dedit:
Hunc rurfus Auguftus prior
Suis perennet fafcibus.
Subnecte & illud leniter:
Apologos, en, mifit tibi
Ab ufque Rheni limite
Aufonius, nomen Italum,
Praeceptor Augufti tui,
Aefopiam trimetriam:
Quam vertit exili ftilo,
Pedeftre concinnans opus,
Fandi Titianus artifex.

Vt hic avi ac patris decus
Mixto refulgens ſanguine,
Probianoque, ac Anicio:
(Vt quondam in Albae moenibus
Supremus Aenea ſatus,
Silvios Iulis miſcuit:)
Sic iſte, qui natus tuus,
Flos floſculorum Romuli
Nutricis inter lemmata,
Lallique ſomniferos modos,
Sueſcat peritis fabulis,
Simul jocari & diſcere.
Et adde votum, quod pio
Concepimus rei Deo:
Vt genitor Auguſtus dedit
Collegio nati Probum:
Sic Gratianus hunc novum
Stirpi futurae copulet.
Rata ſunt futura quae loquor.
Sic merita, ſic fatum jubet.
Sed jam ut loquatur Iulius,
Fandi modum invita accipe

Volucripes dimetria:
Aveque dicto, dic, Vale.

Avsonivs Symmacho. XVII

Modo intelligo, quam mellea res ſit oratio: quam delenifica, & quam ſuada facundia. Perſuaſiſti mihi quod epiſtolae meae apud Capuam tibi redditae concinnatio inhumana non eſſet. Sed hoc non diutius, quam dum epiſtolam tuam legi: quae me blanditiis inhiantem tuis, velut ſucco nectaris delibuta, ducit. Vbi enim chartulam pono, & me ipſum interrogo, tum abſinthium meum reſipit: & circumlita melle tuo pocula deprehendo. Si vero, id quod ſaepe facio, ad epiſtolam tuam redii, rurſus inlicior: & rurſum ille ſuaviſſimus, ille floridiſſimus tui ſermonis adflatus, depoſita lectione vaneſcit, & teſtimonii pondus prohibet ineſſe dulcedini. Hoc me velut aërius bracteae fucus, aut picta nebula, non longius, quam dum videtur oblectat: Chamaeleontis beſtiolae vice, quae de ſubjectis ſumit colorem. Aliud ſentio ex epiſtola tua, aliud ex conſcientia mea: & tu me audes facundiſſimorum

hominum laude dignari? Tu, inquam, mihi ist qui te ultra commendationem hominum protulist Quisquam ne ita nitet, ut comparatus tibi non so deat? Quis ita ad Aesopi venustatem, quis ad s phisticas Isocratis conclusiones, quis ad enthym mata Demosthenis, aut opulentiam Tullianam, a proprietatem nostri Maronis accedat? Quis ita a fectat singula, ut tu imples omnia? Quid eni aliud es, quam ex omni bonarum artium ingeni collecta perfectio? Haec, domine mi, fili Symma che, non vereor, ne in te blandius dicta videantu esse, quam verius. Et expertus es fidem mean mentis, atque dictorum: dum in comitatu degimu ambo, aevo dispari. Vbi tu veteris militiae prae mia tiro meruisti: ego tirocinium jam veteranu exercui. In comitatu tibi verus fui, nedum m peregrem existimes composita fabulari. In comita tu, inquam, qui frontes hominum aperit, ment tegit, ibi me & parentem, & amicum, & si qui utroque carius est, cariorem fuisse sensisti. Se abeamus ab his: ne isthaec commemoratio ad illa Sosiae formidinem videatur accedere. Illud quo

que, quod pene praeterii, qua affectione addidisti, ut ad te didascalicum aliquod opusculum, aut sermonem protrepticum mitterem? Ego te docebo, docendus adhuc, si essem id aetatis, ut discerem? Aut ego te vegetum atque alacrem commonebo? Eadem opera & musas hortabor, ut canant: & maria, ut effluant: & auras, ut vigeant: & ignes, ut caleant, admonebo: aut, si quid invitis quoque nobis natura fit, superfluus instigator agitabo. Sat est unius erroris, quod aliquid meorum, me poenitente, vulgatum est; quod bona fortuna in manus amicorum incidit. Nam si contra id evenisset, nec tu mihi persuaderes, placere me posse. Haec ad litteras tuas responsa sint. Caetera, quae noscere habes, compendifaciam. Sic quoque jam longa est epistola. Iulianum familiarem domus nostrae, si quid tamen de nobis percunctandum arbitraris, allego: simul admoneo, ut quum caussam adventus ejus agnoveris, juves studium, quod ex parte fovisti. Vale.

Ad Vrſulum grammaticum Trevirorum: c ſtrenas Calendis Ianuariis ab Imperatore non datas, reddi fecit. XVIII.

Primus jucundi fuit hic tibi fructus honoris,
  Auguſtae fauſtum munus habere manus.
Proximus ex longo gradus eſt, Quaeſtoris amici
  Curam pro ſtrenis excubuiſſe tuis.
Ergo, interceptos regale nomiſma Philippos
  Accipe tot numero, quot duo Geryones.
Quot terni bijuges: demptoque triente Camoena
  Quotque ſuper terram ſidera Zodiaci:
Quot commiſſa viris Romana, Albanaque fata:
  Quotque doces horis, quotque domi reſides.
Oſtia quot pro parte aperit ſtridentia Circus:
  Excepto, medium quod patet ad ſtadium.
Quot pedibus gradiuntur apes, & verſus Homer
  Quotque horis pelagus profluit, aut refluit.
Protulit in ſcenam quot dramata fabellarum,
  Arcadiae medio qui jacet in gremio.
Vel quot juncturas geometrica forma favorum
  Conſerit extremis omnibus, & mediis.

Quot telios primus numeris, ſolusque probatur;
Quot par, atque impar partibus aequiparat.
Bis ternos, & ter binos qui conferit unus:
Qui ſolus totidem congeminatus habet.
Quot faciunt juncti ſubterque ſupraque locati,
Qui numerant Hyadas, Pleïadasque ſimul.

* * * * * * * * * * * * *

Vrſule collega nobilis Harmonio,
Garmonio: quem Claranus, quem Scaurus, & Aſper,
Quem ſibi conferret Varro, priorque Crates,
Quique ſacri lacerum collegit corpus Homeri,
Quique notas ſpuriis verſibus appoſuit:
Cecropiae commune decus, Latiaeque camoenae,
Solus qui Chium miſcet, & Ammineum.

AVSONIVS Ponto Paulino filio. XIX.

Condiderat jam ſolis equos Tarteſſia Calpe:
Stridebatque freto Titan inſignis Ibero:
Iam ſuccedentes quatiebat Luna juvencas:
Vinceret ut tenebras radiis, velut aemula fratris.
Iam volucres, hominumque genus ſuperabile curis,
Mulcebant placidi tranquilla oblivia ſomni.

Transierant Idus, medius suprema December
Tempora venturo properabat jungere Iano.
Et nonas decimas ab se nox longa Calendas
Iugiter acciri celebranda ad festa jubebat.

Nescis, puto, quid velim tot versibus dicere. Medius fidius neque ipse bene intelligo: tamen suspicor. Iam prima nox erat ante diem nonum decimum Calendarum Ianuariarum, quum redditae sunt mihi litterae tuae oppido quam litteratae. His longe jucundissimum poëma subdideras, quod de tribus Suetonii libris, quos ille de regibus dedit, in epitomen coëgisti, tanta elegantia, solus ut mihi videare assecutus, quod contra rerum naturam est, brevitas ut obscura non esset. In his versibus ego ista cognovi.

Europamque Asiamque duo vel maxima terrae
Membra. Quibus Lybiam dubie Sallustius addit,
Europae adjunctam: possit quum tertia dici:
Regnatas multis, quos fama obliterat: & quos
Barbara Romanae non tradunt nomina linguae,
Illibanum, Numidamque Avelim, Parthumque Vononem,

Et Caranum, Pellaea dedit qui nomina regum.
Quique Magos docuit mysteria vana Necepsus:
Et qui regnavit sine nomine mox Sesoostris.

Haec tu quam perite, & concinne, quam modulate, & dulciter, ita juxta naturam Romanorum accentuum enuntiasti, ut tamen veris ac primigeniis vocibus sua fastigia non perirent. Iam quid de eloquentia dicam? liquido adjurare possum, nullum tibi ad poëticam facundiam Romanae juventutis aequari. Certe ita mihi videris. Si erro, pater sum, fer me: & noli exigere judicium, obstante pietate. Verum quum pie diligam, sincere ac severe judico. Affice me, ero, tali munere frequenter: quo & oblector, & honoror. Accessit tibi ad artem poëticam mellea adulatio. Quid enim aliud agunt,

Audax Icario qui fecit nomina ponto,

Et qui Chalcidicas moderate enavit ad arces,

nisi ut & vegetam, & sublimem alacritatem tuam, temeritatem voces: me vero, & consultum, & quem filius debeat imitari, salutari prudentia praeditum dicas? Quod equidem contra est. Nam tu summa sic appetis, ut non decidas: senectus mea

V 5

ſatis habet, ſi conſiſtat. Haec ad te breviter, illico, veſperis illius ſecuto mane dictavi. Ita en tabellarius tuus, ut epiſtolam referret, inſtab Nam ſi mihi otium fuerit, oblectabile negotiu erit ad te prolixius delirare, te ut eliciam, mi ut ſatisfaciam, Vale.

AVSONIVS Paulino S. P. D. XX.

Paulino Auſonius. Metrum ſic ſuaſit, ut eſſes
  Tu prior, & nomen praegrederere meum.
Quanquam & faſtorum titulo prior, & tua Roma
  Praeceſſit noſtrum ſella curulis ebur.
Et quae jamdudum tibi palma poëtica pollet,
  Lemniſco ornata eſt, quo mea palma caret.
Longaevae tantum ſuperamus honore ſenectae.
  Quid refert? Cornix non ideo ante cycnum.
Nec quia mille annos vivit Gangeticus ales,
  Vincit centum oculos, regie pave, tuos.
Cedimus ingenio, quantum praecedimus aevo.
  Aſſurgit muſae noſtra Camoena tuae.
Vive, vale: & totidem venturos congere Ianos,
  Quot tuus, aut noſter conſeruere patres.

AVSONIVS Paulino ſuo S. D. XXI.

Quanto me affecit beneficio, non delata quidem, ſed ſuſcepta querimonia mea, Pauline fili! veritus diſplicuiſſe oleum, quod miſeras, munus iteraſti. addito etiam Barcinonenſis muriae condimento, cumulatius praeſtitiſti. Scis autem me id nomen MVRIAE, quod in uſu vulgi eſt, nec ſolere, nec poſſe dicere: quum ſcientiſſimi veterum & Graeca vocabula faſtidientes, Latinum in GARI appellatione non habeant. Sed ego quocunque nomine loquar, liquor iſte SOCIORVM vocatur. Vale.

Iam patinas implebo meas, ut parcior ille
Majorum menſis applaria ſuccus inundet.

Quid autem tam amabile, tamque hoſpitale, quam quod tu, ut me participes, delicias tuas in ipſa primitiarum novitate defraudas? O melle dulcior, ô gratiae venuſtate feſtivior, ô ab omnibus patrio ſtringende complexu! Sed haec atque alia hujuſmodi documenta liberalis animi, alicui fortaſſe, & aliquando, quamvis rarius: illud de epiſtolarum tuarum eruditione, de poëmatis jucunditate, de in-

ventione, & continuatione, juro omnia, nulli unquam imitabile futurum: etsi fateatur imitandum. De quo opusculo, ut jubes, faciam. Exquisitius universa limabo: & quamvis per te manus summa contigerit, caelum superfluae expolitionis adhibebo: magis ut tibi paream, quam ut perfectis aliquid adjiciam. Interea tamen, ne sine corollario poëtico tabellarius tuus rediret, paucis jambicis praeludendum putavi: dum illud, quod a me heroïco metro desideras, inchoatur. Isti tamen, ita te & Hesperium salvos habeam, quod spatio lucubratiunculae unius effusi, quanquam hoc ipsi de se probabunt, tamen nihil diligentiae ulterioris habuerunt. Vale.

Iambe Parthis, & Cydonum spiculis,
Iambe pinnis alitum velocior,
Padi ruentis impetu torrentior,
Magna sonorae grandinis vi densior,
Flammis corusci fluminis vibratior,
Iam nunc per auras Persei talaribus,
Petasoque ditis Arcados vectus, vola.
Si vera fama est Hippocrene, quam pedis

Pulſu citatam cornipes fudit fremens:
Tu fonte in ipſo procreatus Pegaſi,
Primus novorum metra junxiſti pedum:
Illicque muſis concinentibus novem,
Caedem in draconis concitaſti Delium.
Per hanc ſalutem praepes & volucripes
Paulini ad uſque moenia. Hebromagum loquor.
Et protinus, jam ſi reſumptis viribus
Alacri refecti corporis motu viget,
Salvere juſſum mox repoſce mutuum.
Nihil moreris: jamque dum loquor, redi,
Imitatus illum ſtirpis auctorem tuae:
Triplici furentem qui Chimaeram incendio
Supervolavit, tutus igne proximo.
Dic & Valere: dic, Avere te jubet
Amicus, & vicinus, & fautor tuus,
Honoris auctor, altor ingenii tui.
Dic & magiſter, dic parens, dic omnia
Blanda atque ſancta caritatis nomina.
Aveque dicto, dic Vale, & actutum redi.
Quod ſi rogabit, quid ſuper ſcriptis novis
Maturus aevi, nec rudis dijudicem:

Nescire dices, sed paratum jam fore
Heroïcorum versuum plenum essedum.
Cui subjugabo de molarum ambagibus,
Qui machinali saxa volvunt pondere,
Tripedes caballos terga ruptos verbere:
His ut vehantur tres sodales nuntii.
Fors & rogabit, quos sodales dixeris
Simul venire: dic, Trinodem dactylum
Vidi paratum crucianti canterio:
Spondeus illi lentipes ibat comes,
Paribus moratur qui locis cursum meum:
Mihique similis, semper adversus tamen,
Nec par, nec impar, qui Trochaeus dicitur.
Haec fare cursim, nec moratus pervola,
Aliquid reportans interim munusculi
De largitate musici promptarii.

AVSONIVS Paulino suo. XXII.

Multas, & frequentes mihi gratiae tuae causas, & occasio subinde nata concinnat, & naturae tuae facilitas benigna conciliat, Pauline fili. Nam quia nihil, poscente me, abnuis, magis acuis procaciam

quam retundis: ut nunc quoque in caufa Philonis procuratoris quondam mei experiere: qui apud Hebromagum conditis mercibus, quas per agros diverfos coëmit, conceffo ab hominibus tuis ufus hofpitio, immature periclitatur expelli. Quid nifi indulferis, rogante me, ut & mora habitandi ad commodum fuum utatur: & naufo, aliave quavis navi ufque ad oppidum praebita, frugis aliquantulum noftrae advehi poffit, Lucaniacus ut inopia liberetur mature: tota illa familia hominis litterati non ad Tullii frumentariam, fed ad Curculionem Plauti pertinebit. Hoc quo facilius impetrarem, aut quo majorem vereréris moleftiam, fi negares; concinnatam jambis fignatamque ad te epiftolam mifi, ne fubornatum diceres tabellarium, fi ad te fine figni fide veniret. Signavi autem; non ut Plautus ait:

Per ceram, & linum, literafque interpretes,

fed per poëticum characterem magis notavimus, tanquam fignum impreffum judicares.

Philon, meis qui villicatus praediis,

Vt ipfe vult epitropos;

(Nam gloriosum Graeculus nomen putat,
Quod sermo fucat Doricus)
Suis querelis asserit nostras preces:
Quas ipse lentus prosequor.
Videbis ipsum, qualis astet comminus,
Imago fortunae suae,
Canus, comosus, hispidus, trux, attubus,
Terentianus Phormio.
Horrens capillis ut marinus asperis
Echinus, aut versus mei.
Hic saepe falsus messibus vegrandibus,
Nomen perosus villici,
Semente sera, sive multum praecoqua,
Et siderali inscitia,
Coelum lacessens, seque culpae subtrahens,
Reos peregit coelites.
Non cultor instans, non arator gnaruris,
Promusque, quam condus magis.
Terram infidelem, nec feracem criminans,
Negotiari maluit.
Mercatur quoquo foro venalium.
Mutuatur ad Graecam fidem.

Sapien

Sapiensque supra Graeciae septem viros,
Octavus accessit sophos.
Et nunc paravit triticum casco sale,
Novusque pollet emporus.
Adit inquilinos, rura, vicos, oppida,
Soli & sali commercio,
Acatis, phaselis, lintribus, stlatis, rate,
Tarnim & Garumnam permeat.
Ac lucra damnis, damna mutans fraudibus,
Se ditat, & me pauperat.
Is nunc ad usque vectus Hebromagum tuam,
Sedem locavit mercibus.
* * * * * * * * * * * * *
Vt inde nauso devehat
* * * * * * * * * * * * *
Nostros in usus, ut refert,
Hunc ergo paucis ne graveris hospitem.
* * * * * * * * *
Adjutus ut mox navis auxilio tuae,
Ad usque portus oppidi,
Iam jam Perusina, & Saguntina fame,
Lucaniacum liberet.

Hoc si impetratum munus abs te accepero,
Prior colêre, quam Ceres.
Triptolemon olim, sive Epimenidem vocant,
Aut Bulianum Buzygen,
Tuo locabo postferendos nomini.
Nam munus hoc fiet tuum.

AVSONIVS Paulino. XXIII.

Proxima, quae nostrae fuerat querimonia chartae,
Credideram, quod te, Pauline, inflectere posset,
Eliceretque tuam blanda objurgatio vocem.
Sed tu juratis velut alta silentia sacris
Devotus teneas, perstas in lege tacendi.
Non licet: an ne pudet, si quis tibi jure paterno
Vivat amicus adhuc, maneasque obnoxius heres?
Ignavos agitet talis timor. At tibi nullus
Sit metus: & morem missae, acceptaeque salutis
Audacter retine. Vel si tibi proditor instat,
Aut quaesitoris gravior censura timetur,
Occurre ingenio, quo saepe occulta teguntur.
Threïcii quondam quam saeva licentia regis
Fecerat elinguem, per licia texta querelas

Edidit, & tacitis mandavit crimina telis.
Et pubibunda ſuos malo commiſit amores,
Virgo, nec erubuit tacituro conſcia pomo.
Depreſſis ſcrobibus vitium regale miniſter
Credidit, idque diu texit fidiſſima tellus:
Inſpirata dehinc vento cantavit arundo.
Lacte incide notas: areſcens charta tenebit
Semper inaſpicuas: prodentur ſcripta favillis.
Vel Lacedaemoniam ſcytalen imitare, libelli
Segmina Pergamei tereti circumdata ligno
Perpetuo inſcribens verſu: qui deinde ſolutus
Non reſpondentes ſparſo dabit ordine formas,
Donec conſimilis ligni replicetur in orbem.
Innumeras poſſum celandi oſtendere formas,
Et clandeſtinas veterum reſerare loquelas,
Si prodi, Pauline, times, noſtraeque vereris
Crimen amicitiae, Tanaquil tua neſciat iſtud.
Tu contemne alios, nec dedignare parentem
Adfari verbis. Ego ſum tuus altor, & ille
Praeceptor primus, primus largitor honorum,
Primus in Aonidum qui te collegia duxi.

AVSONIVS Paulino S. XXIV.

Diſcutimus, Pauline, jugum, quod certa fovebat
Temperies: leve quod poſitu, & tolerabile junctis,
Tractabat paribus concordia mitis habenis:
Quod per tam longam ſeriem volventibus annis
Fabula non unquam, numquam querimonia movit.
Nulla querela loco pepulit, non ira, nec error,
Nec quae compoſitis maleſuadae credula cauſis,
Concinnat veriſimilis ſuſpicio culpas.
Tam placidum, tam mite jugum: quod utrique parentes
Ad ſenium noſtrum traxere ab origine vitae:
Impoſitumque piis heredibus, uſque manere
Optarunt dum longa dies diſſolveret aevum.
Et manſit, dum laeta fides, nec cura laborat
Officii ſervare vices: ſed ſponte feruntur
Incuſtoditum ſibi continuantia curſum.
Hoc tam mite jugum docili cervice ſubirent
Martis equi, ſtabuloque feri Diomedis abacti:
Et qui mutatis ignoti Solis habenis
Fulmineum Phaëtonta Pado merſere jugales.
Diſcutimus, Pauline, tamen: nec culpa duorum

Ista, sed unius tantum tua. Namque ego semper
Contenta cervice feram. Consorte laborum
Destituor. Nec tam promptum gestata duobus
Vnum deficiente pari perferre sodalem.
Non animus, viresque labant: sed iniqua ferendo
Conditio est oneri, quum pondus utrumque relicto
Ingruit; acceduntque alienae pondera librae.
Sic pars aegra hominis trahit ad contagia sanum
Corpus; & exigui quamvis discrimine membri,
Tota per innumeros artus compago vacillat.
Obruar usque tamen, veteris ne desit amici
Me durante fides: memorique ut fixa sub aevo
Restituant profugum solatia casta sodalem.
Impie, Pirithoo disjungere Thesea posses,
Euryalumque suo socium secernere Niso.
Te suadente fugam, Pylades liquisset Orestem;
Nec custodisset Siculus vadimonia Damon.
Quantum oblectamen populi, quae vota bonorum
Sperato fraudata bono? Gratantia cuncti
Verba loquebantur. Iam nomina nostra parabant
Inserere antiquis aevi melioris amicis.
Cedebat Pylades: Phrygii quoque gloria Nisi

Iam minor, & promiſſa obiens vadimonia Damon.
Nos documenta magis felicia: qualia magnus
Scipio, longaevique dedit ſapientia Laelî.
Nos ſtudiis animiſque iiſdem, miracula cunctis:
Hoc majora, pares fuimus quod diſpare in aevo.
Ocyus illa jugi fatalis ſolvere lora
Pellaeum potuiſſe ducem reor, abdita opertis
Principiis, & utroque caput celantia nodo.
Grande aliquod verbum nimirum diximus, ut ſe
Inferret nimiis vindex Rhamnuſia votis;
Arſacidae ut quondam regis non laeta triumphis
Grandia verba premens ultrix dea Medica belli
Siſtere Cecropidum in terris monumenta paranti
Obſtitit: & Graïo jam jam fingenda tropaeo,
Vltro etiam victis Nemeſis ſtetit Attica Perſis.
Quae tibi Romulidas proceres vexare libido eſt?
In Medos, Arabaſque tuos per nubila, & atrum
Perge chaos. Romana procul tibi nomina ſunto.
Illic quaere alios oppugnatura ſodales:
Livor ubi iſte tuus, ferrugineumque venenum
Opportuna tuis inimicat pectora fucis.
Paulinum, Auſoniumque, viros, quos ſacra Quirini

Purpura, & auratus trabeae velavit amictus,
Non decet insidiis peregrinae cedere divae.
Quid queror, Eoique insector crimina monstri?
Occidui me ripa Tagi, me Punica laedit
Barcino, me bimaris juga ninguida Pyrenaei.
Quaeque suo longe dirimit provincia tractu
Trans montes, solemque alium, trans flumina & urbes,
Et quod terrarum, coelique extenditur inter,
Emeritensis Anae, lataeque fluenta Garumnae.
Quod si intervallis spatium tolerabile limes
Poneret exiguus: (quamvis longa omnia credant,
Qui simul esse volunt:) faceret tamen ipsa propinquos
Cura locos, mediis jungens distantia verbis,
Moenibus e patriis formam quoque vestis & oris.
Santonus ut sibi Burdigalam, mox jungit Aginnum
Illa sibi, & populos Aquitanica rura colentes:
Vtque duplex Arelas, Alpinae tecta Viennae,
Narbonemque pari spatio sibi conserit: & mox
Quincuplicem socias tibi Martie Narbo Tolosam.
Hoc mihi si spatium vicinis moenibus esset,
Tunc ego te ut nostris aptum complecterer ulnis:
Adflaretque tuas aures nostrae aura loquelae.

Nunc tibi trans Alpes, & marmoream Pyrenen
Caesareae Augustae domus est. Tyrrhenica propter
Tarraco, & ostrifero superaddita Barcino ponto.
Ter juga Burdigalae, trino me flumina coetu
Secernunt turbis popularibus; otiaque inter
Vitiferi exercent colles, laetumque colonis
Vber agri, tum prata virentia, tum nemus umbris
Mobilibus, celebrique frequens ecclesia vico:
Totque mea in Novero sibi proxima praedia pago,
Dispositis totum vicibus variata per annum:
Egelidae ut tepeant hyemes, rabidosque per aestus
Adspirent tenues frigus subtile aquilones.
Te sine sed nullus grata vice provenit annus.
Ver pluvium sine flore fugit. Canis aestifer ardet.
Nulla autumnales variat Pomona sapores.
Effusaque hyemem contristat Aquarius unda.
Agnoscisne tuam, Ponti dulcissime, culpam?
Nam mihi certa fides, nec commutabilis unquam
Paulini illius veteris reverentia durat:
Quaeque meo, atque tuo fuerat concordia patri.
Si tendi facilis cuiquam fuit arcus Vlixei,
Aut praeter dominum vibrabilis ornus Achillei,

Nos quoque tam longo Rhamnusia foedere solvet.
Sed cur tam moesto sero tristia carmina versu?
Et non in meliora animus se vota propinquat?
Sit procul iste metus. Certa est fiducia nobis:
Si genitor natusque Dei pia verba volentum
Accipiat, nostro reddi te posse precatu:
Ne sparsam raptamque domum, lacerataque centum
Per dominos, veteris Paulini regna fleamus:
Teque vagum toto quam longa Hispania tractu,
Immemorem veterum, peregrinis fidere amicis.
Accurre, ô nostrum decus, ô mea maxima cura,
Votis, ominibusque bonis, precibusque vocatus,
Adpropera: dum tu juvenis, dum nostra senectus
Servat inexhaustum tibi gratificata vigorem.
Et quando iste meas impellet nuntius aures?
Ecce tuus Paulinus adest. Iam ninguida linquit
Oppida Iberorum, Tarbellica jam tenet arva.
Hebromagi jam tecta subit; jam praedia fratris
Vicina ingreditur; jam labitur amne secundo;
Iamque in conspectu est; jam prora obvertitur amni;
Ingressusque sui celebrata per ostia portus
Totum occursantis populi praevertitur agmen:

Et ſua praeteriens, jam jam tua limina pulſat.
Credimus, an, qui amant, ipſi ſibi ſomnia fingunt

AVSONIVS Paulino ſuo S. XXV.

Quarta tibi haec notos detexit epiſtola queſtus,
Pauline: & blando reſidem ſermone laceſſit.
Officium ſed nulla pium mihi pagina reddit,
Fauſta ſalutigeris adſcribens orſa libellis.
Vnde iſtam meruit non felix charta repulſam,
Spernit tam longo ceſſatio quam tua faſtu?
Hoſtis ab hoſte tamen per barbara verba ſalutem
Accipit: & Salve mediis intervenit armis.
Reſpondent & ſaxa homini. Percuſſus ab antris
Sermo redit. Redit & nemorum vocalis imago:
Littorei clamant ſcopuli, dant murmura rivi,
Hyblaeis apibus ſepes depaſta ſuſurrat.
Eſt & arundineis modulatio muſica ripis:
Cumque ſuis loquitur tremulum coma pinea ventis,
Incubuit foliis quotiens levis Eurus acutis,
Dindyma Gargarico reſpondent cantica luco.
Nil mutum natura dedit. Non aëris ales,
Quadrupedeſve ſilent, habet & ſua ſibila ſerpens,

Et pecus aequoreum tenui vice vocis anhelat.
Cymbala dant flictu sonitum, dant pulpita saltu
Icta pedum. Tentis reboant cava tympana tergis.
Isiacos agitant Mareotica sistra tumultus.
Nec Dodonaei cessat tinnitus aheni,
In numerum quotiens radiis ferientibus ictae
Respondent dociles modulato verbere pelves.
Tu velut Oebaliis habites taciturnus Amyclis,
Aut tua Sigalion Aegyptius oscula signes,
Obnixum Pauline taces. Agnosco pudorem:
Quod vitium fovet ipsa suum cessatio jugis.
Dumque pudet tacuisse diu, placet officiorum
Non servare vices: & amant longa otia culpam.
Quis prohibet Salve atque Vale brevitate parata
Scribere? felicesque notas mandare libellis?
Non ego longinquos ut texat pagina versus
Postulo: multiplicique oneres sermone tabellas.
Vna fuit tantum, qua respondere Lacones,
Littera: & irato regi placuêre negantes.
Est etenim comis brevitas. Sic fama renatum
Pythagoram docuisse refert. Quum multa loquaces
Ambiguis sererent verbis, contra omnia solum

Eſt, reſpondebat, vel Non. O certa loquendi
Regula! nam brevius nihil eſt, nec plenius iſtis:
Quae firmata probant, aut infirmata relidunt.
Nemo ſilens placuit: multi brevitate loquendi.
Verum ego quo ſtulte dudum ſpatioſa locutus
Provehor? Vt diverſa ſibi vicinaque culpa eſt,
Multa loquens & cuncta ſilens; non ambo placemus:
Nec poſſum reticere, jugum quod libera nunquam
Fert pietas, nec amat blandis poſtponere verum.
Vertiſti, Pauline, tuos dulciſſime mores?
Vaſconis hoc ſaltus, & ninguida Pyrenaei
Hoſpitia, & noſtri facit hoc oblivio coeli?
Imprecer ex merito quid non tibi Iberica tellus?
Te populent Poeni: te perfidus Annibal urat:
Te belli ſedem repetat Sertorius exul.
Ergo meum, patriaeque decus, columenque ſenati,
Bilbilis, aut haerens ſcopulis Calagorris habebit?
Aut quae dejectis juga per ſcrupoſa ruinis
Arida torrentem Sicorim deſpectat Hilerda?
Hic trabeam, Pauline, tuam, Latiamque curulem
Conſtituis, patrioſque iſtic ſepelibis honores?
Quis tamen iſta tibi tam longa ſilentia ſuaſit?

Impius ut nullos hic vocem vertat in usus:
Gaudia non illum vegetent: non dulcia vatum
Carmina, non blandae modulatio flexa querelae,
Non fera, non illum pecudes, non mulceat ales,
Non quae pastorum nemoralibus abdita lucis
Solatur nostras Echo resecuta loquelas.
Tristis, egens, deserta colat: tacitusque pererret
Alpini convexa jugi: ceu dicitur olim
Mentis inops, coetus hominum, & vestigia vitans,
Avia perlustrasse vagus loca Bellerophontes.

Haec precor, hanc vocem Boeotia numina musae
Accipite: & Latiis vatem revocate Camoenis.

AVSONII
BVRDIGALENSIS
AD
GRATIANVM
IMPERATOREM
DISCIPVLVM,
GRATIARVM ACTIO
PRO CONSVLATV.

Ago tibi gratias, Imperator Auguſte; ſi poſſem, etiam referrem. Sed nec tua fortuna deſiderat remunerandi vicem: nec noſtra ſuggerit reſtituendi facultatem. Privatorum iſta copia eſt, inter ſe eſſe munificos. Tua beneficia ut majeſtate praecellunt, ita mutuum non repoſcunt. Quod ſolum igitur noſtrae opis eſt, gratias ago: verum ita, ut apud Deum fieri amat, ſentiendo copioſius, quam loquendo. Atque non in ſacrario modo imperialis oraculi, qui locus horrore tranquillo & pavore ve-

nerabili raro eundem animum praeſtat & vultum: ſed uſque quaque gratias ago, tum tacens, tum loquens, tum in coetu hominum, tum ipſe mecum, & cum voce patui, & cum meditatione ſeceſſi, omni loco, actu, habitu, & tempore. Nec mirum, ſi ego terminum non ſtatuo tam grate profitendi, quum tu finem facere neſcias honorandi. Quis enim locus eſt, aut dies, qui non me hujus, aut ſimilis gratulationis admoneat? Admoneat autem? O inertiam ſignificationis ignavae! Quis, inquam, locus eſt, qui non beneficiis tuis agitet, inflammet? Nullus, inquam, Imperator Auguſte, quin admirandam ſpeciem tuae venerationis incutiat: non palatium, quod tu, quum terribile acceperis, amabile praeſtitiſti: non forum, & baſilica olim negotiis plena, nunc votis, votiſque pro tua ſalute ſuſceptis: (nam de ſua cui non, te imperante, ſecuritas?) non curia honorificis modo laeta decretis, olim ſollicitis moeſta querimoniis: non publicum, in quo occurſus gaudentium plurimorum neminem patitur ſolum gratulari: non domus commune ſecretum. Lectus ipſe, ad quietem datus, beneficiorum tuorum repu-

tatione tranquillior. Somnus, abolitor omnium, imagines tuas offert. Ipſa autem ſedes honoris, Sella curulis, glorioſa pompis imperialis officii, in cujus me faſtigio (ex qua mediocritate?) poſuiſti, quotiens a me cogitatur, vincor magnitudine, redigor ad ſilentium, non ingratus beneficiis, ſed oppreſſus. Ades enim locis omnibus. Nec jam miramur licentiam poëtarum, qui omnia Deo plena dixerunt. Spem ſuperas, cupienda praevenis, vota praecurris: quaeque animi noſtri celeritas Divinum inſtar affectat, beneficiis praeeuntibus anteceditur. Praeſtare tibi eſt, quam nobis optare, velocius. Ago igitur gratias, optime Imperator. Ac ſi quis nunc ſermonem meum iiſdem verbis tam ſaepe repetitum inopiae loquentis aſſignat, experiatur hoc idem perſequi: ſed nihil poterit proferre facundius. Aguntur enim gratiae non propter majeſtatis ambitum, nec ſine argumentis, Imperatori Fortiſſimo: teſtis eſt uno pacatus anno & Danubii limes, & Rheni. Liberaliſſimo: oſtentat hoc dives exercitus. Indulgentiſſimo: docet ſecuritas erroris humani. Conſultiſſimo: probat hoc tali Principe Oriens ordinatus.

natus. Piissimo: hujus vero laudis locupletissimum testimonium est pater divinis honoribus consecratus: instar filii ad imperium frater ascitus: a contumelia belli patruus vindicatus: ad praefecturae collegium filius cum patre conjunctus: ad consulatum praeceptor evectus. Possem ire per omnes appellationes tuas, quas olim virtus dedit: quas proxime fortuna concessit: quas adhuc indulgentia divina meditatur. Vocarem Germanicum, deditione gentilium: Alemanicum, traductione captorum: vincendo & ignoscendo, Sarmaticum. Connecterem omnia merita virtutis, & cognomina felicitatis: sed alia est ista materia, & suo parata secreto: quum placuerit signanter & breviter omnia, quae novimus, indicare, nec persequi: ut qui terrarum orbem unius tabulae ambitu circumscribunt, aliquando detrimento magnitudinis, nullo dispendio veritatis. Nunc autem, quod diei hujus proprium, de consulatu gratias agam. Sed procurrunt & aliae dignitates, atque in vocem gratulationis erumpunt, ac se prius debere profitentur. Tot gradus nomine Comitis propter tua incrementa congesti, ex tuo merito, te

ac patre principibus, Quaestura communis: & tu tantum Praefectura beneficii, quae & ipsa non vult vice simplici gratulari, liberalius divisa quam juncta: quum teneamus duo integrum, neuter desideret separatum. Sed illa, ut paulo ante promisi, habebunt sui muneris peculiare secretum. Consulatus hic meus orat atque obsecrat, ut obnoxiam tibi uni sinas fieri ejus dignitatem, quem omnibus praetulisti. Quot quidem & ipse sibi invenit gradus? Cum clarissimo viro collega meo honore conjunctus, nuncupatione praelatus, Consul ego, Imperator Auguste, munere tuo non passus septa, neque campum, non suffragia, non puncta, non loculos: qui non prensaverim manus, nec consalutantium confusus occursu, aut sua amicis nomina non reddiderim, aut aliena imposuerim: qui Tribus non circumivi, Centurias non adulavi, jure vocatis classibus non intremui, nihil cum sequestre deposui, cum diribitore nil pepigi. Romanus populus, Martius campus, Equester ordo, rostra, ovilia, senatus, curia, unus mihi omnia Gratianus. Iure meo, Auguste Maxime, affimare possum incolumi omnium

gratia, qui ad hunc honorem diverſa unquam virtute venerunt, venturique ſunt, (ſuus enim cuique animus, ſuum meritum, ſibique mens conſcia eſt) jure, inquam, meo affirmare poſſum, me mihi videri a caeteris eſſe ſecretum. Sunt, quos votorum cruciat inanitas: non optavi. Quos exercet ambitus: non petivi. Qui aſſiduitate exprimunt: non coëgi. Qui offeruntur occaſione: non affui. Quos juvat opulentia: obſtat temporum diſciplina. Non emi: nec poſſum continentiam jactare; non habui. Vnum praeſtare tentavi, & hoc ipſum quaſi meum vendicare non poſſum: in tua enim poſitum eſt opinione, ſi merui. Feciſti autem & facies alios quoque conſules, Piiſſime Gratiane, ſed non & cauſa pari. Viros gloriae militaris: habent enim tecum, ut ſemper laboris, ita dignitatis plerumque conſortium. Virtutis quam honoris antiquiore collegio. Viros nobilitatis antiquae: dantur enim multa nominibus; & eſt Roma pro merito, viros fide inclytos, & officiis probatos: quorum me etſi non ſecerno numero, tamen, quod ad honoris viam pertinet, ratione diſpertio. Quartum hunc gradum

novi beneficii tui, Auguste, constituis auferre tibi ipsi, quo alter ornetur: bona animi tui ad alienam referre praestantiam, eruditionemque naturae, quam Deo & patri & tibi debes, ad alterius gratiam gratius retorquere, quam verius. Tua haec verba sunt a te mihi scripta: SOLVERE TE, QVOD DEBEBAS: ET ADHVC DEBERE, QVOD SOLVERIS. O mentis aureae dictum bracteatum! O de pectore candidissimo lactei sermonis alimoniam! Quisquamne tam parcus est in ostentatione beneficii? Quisquam pondus gratiae suae vim meriti profitetur alieni? Quisquam denique quod indulget, quasi ab obnoxio deferatur, pretium mavult vocare quam donum? Certent huic sententiae veteres illi & Homerici oratores, subtilis deducta oratione Menelaus, & instar profundae grandinis ductor Ithacesius, & melleo delibutus eloquio jam tertiae Nestor aetatis: sed neque ille concinnius eloquetur, qui se Laconica brevitate collegit: neque ille contortius, qui cum sensibus verba glomeravit: nec iste dulcius, cujus lenis oratio mulcendo potius, quam extorquendo persuasit. Solvere te dicis, quod debebas: & debiturum esse, quum

ſolveris. Auguſte juvenis, coeli tibi & humani generis rector hoc tribuat, ut praelatus antiquis, quos etiam elegantia ſententiae iſtius anteceſſiſti, vincas propria ſingulorum: in Menelao regiam dignationem, in Vlixe prudentiam, in Neſtore ſenectutem. Subjiciet aliquis, iſta quidem adeptus es: ſed effare, quo merito? Quid me oneras ſciſcitator? RATIONEM FELICITATIS NEMO REDDIT. Deus, & qui Deo proximus, tacito munera diſpertit arbitrio: & beneficiorum ſuorum indignatus per homines ſtare judicium, mavult de ſubditis dediſſe miraculum. Quo, inquis, merito? Ego nullum ſcio, niſi quod tu, Piiſſime Imperator, debere te dicis: & hoc debere, latiſſime pertinet: ſive hoc eruditionis tuae foenus exiſtimas: ſive ſine foenore gloriam liberalitatis affectas: ſive te pondere conceptae ſponſionis exoneras: ſeu fideicommiſſum patris exſolvis: ſeu magnanimitate coeleſti, oſtentatione ſuppreſſa, Dei munus imitaris. Debere te dicis. Cui? Quando? Quo nomine? Lege ſyngrapham, nomina creditorem. Accepti & expenſi tabulae conferantur: videbis alio ſummae iſtius tranſire rationem. Tibi

coepit Deus debere pro nobis. Quid autem mihi debes, Gratissime Imperator? Patitur enim humanitas tua, ut praeter regias virtutes, privata appellatione lauderis. Quid tu mihi debes? & contra, quid non ego tibi debeo? Anne quod docui? Hoc ego possum verius retorquere, dignum me habitum, qui docerem: tot facundia, doctrinaque praestantes, inclinata in me dignatione praeteritos, ut esset, quem tu matura jam aetate subcinctum per omnes honorum gradus festinata bonitate proveheres: timere ut videreris, ne in me vita deficeret, dum tibi adhuc aliquid, quod deberes praestare, superesset. Negat Cicero consularis ultra se habere, quod cupiat. Ego autem jam consul, & senex, adhuc aviditatem meam jam fatebor. Te videre saepius in hoc magistratu, Gratiane, desidero: ut & sex Valerii Corvini, & septem Caji Marii, & cognominis tui Augusti tredecim consulatus unus aequipares. Tibi plures potest aetas & fortuna tua praestare: verum ego in numero parcior, quia tu in munere liberalior: ipsum enim te saepius hoc honore defraudas, ut & aliis largiaris. Scis enim, Imperator Doctissi-

me, (rursum enim utar laude privata) scis, inquam, septem ac decem Domitiani consulatus, quos ille, invidia alteros provehendi, continuando conseruit, ita in ejus aviditate derisos, ut haec eum pagina Fastorum suorum, immo fastidiorum, fecerit insolentem, nec potuerit praestare felicem. Quod si Principi honoris istius temperata & , quae vocatur, aurea debet esse mediocritas; quid privati status hominibus? Quid aequanimis? Quid jam senibus erga se oportet esse moderaminis? Ego quidem, quod ad honores meos pertinet, & vota saturavi: tu tamen, Imperator Optime, tu Piissime, tu quem non fatigat liberalitas, nisi quando cessavit: tu, inquam, Indulgentissime Gratiane, ut ad benefaciendum subito es, nec opinus ingenio, adhuc aliquid, quod hoc nomine mihi praestetur, invenis. Sic intellexere omnes. Sic nobis ordinem ipse fecisti. Sic amicus Deo es, ut a te jam impetratum sit, quod optatur: a quo, & quod nondum optamus, adipiscimur. At rursum aliquis adjiciat, aut sermone libere, aut cogitatione liberius: nonne olim & apud veteres multi ejusmodi doctores fuerunt? An tu solus prae-

ceptor Augusti? Immo ego cum multis conjunctus officio; sed cum paucissimis secretus exemplo. Nolo Constantini temporum taxare collegas: Caesares docebantur. Superiora contingam. Dives Seneca, nec tamen consul, arguetur rectius, quam praedicabitur, non erudiisse indolem Neronis, sed armasse saevitiam. Quintilianus consularia per Clementem ornamenta sortitus: honestamenta nominis potius videtur, quam insignia potestatis habuisse. Quomodo & Titianus magister. Sed gloriosus ille municipalem scholam apud Visontionem Lugdunumque variando, non aetate quidem, sed vilitate consenuit. Vnica mihi amplectenda est Frontonis imitatio: quem tamen Augusti magistrum sic consulatus ornavit, ut praefectura non cingeret. Sed consulatus ille cujusmodi? Ordinario suffectus, bimestri spatio interpositus, in sexta anni parte consumptus: quaerendum, ut reliquerit tantus orator, quibus consulibus gesserit consulatum. Ecce aliud, quod aliquis opponat: In tanti ergo te oratoris fastigium gloriosus attollis? Cui talia requirenti respondebo breviter. Non ego me contendo Frontoni, sed Antonino praefero Gra-

tianum. Celebrant quidem ſollemnes iſtos dies omnes ubique urbes, quae ſub legibus agunt, & Roma de more, & Conſtantinopolis de imitatione, Antiochia pro luxu, & Carthago diſcincta, & domus fluminis Alexandria: ſed Treviri principis beneficio: & mox cum ipſo auctore beneficii. Loca inter ſe diſtant, vota conſentiunt. Vnus in ore omnium Gratianus, poteſtate Imperator, virtute Victor, Auguſtus ſanctitate, Pontifex religione; indulgentia Pater, aetate Filius, pietate utrumque. Non poſſum fidei cauſa oſtendere imagines majorum meorum, ut ait apud Salluſtium Marius: nec deductum ab Heroibus genus, ad deorum ſtemma replicare: nec ignotas opes, & patrimonia ſparſa ſub regnis: ſed ea, quae nota ſunt, dicere potius quam praedicare, patriam non obſcuram, familiam non poenitendam, domum innocentem, innocentiam non coactam, anguſtas opes, veruntamen libris & liberis dilatatas: frugalitatem ſine ſordibus, ingenium liberale, animum non illiberalem, victum, veſtitum, ſupellectilem, munda, non ſplendida: veteribus ut illis conſulibus (excepta, quae tum erat, bellicarum

collatione virtutum) si quis me conferre dignetur, seponat opulentiam, non derogaturus industriam. Verum quoniam gratiis agendis jam dudum succumbo materiae: tu orationi meae, Gratiane, succede. Tu Gratiane, qui hoc nomen sic per fortunam adeptus es, ut nemo verius ambitione quaesierit: [neque enim justius Metellus cognomento Pius, patre revocato, qui esset impius exsulante; aut verius Sylla Felix, qui felicior ante, quam vocaretur; quam tu, Gratianus: cui & hoc nomen est, & illa Metelli Syllaeque cognomina.] Tu, inquam, Gratiane, qui hoc non singulis factis, sed perpetua grate agendi benignitate meruisti; cui, nisi ab avo deductum esset, ab omnibus adderetur: tu ipse tibi, inquam, pro me gratiam refer: tu, tuaeque virtutes: bonitas, qua in omnes prolixus es, perpetuus in me: pietas, qua Orbem tuum temperas, quamque in ulciscendo patruo probas, tuendo in fratre cumulas, ornando in praeceptore multiplicas. Agat gratias clementia, quam humano generi impertis: liberalitas, qua ditas omnes: fortitudo, qua vincis; & mens ista aurea, quam de communi Deo plus

quam ullus hausisti. Agant & pro me gratias voces omnium Galliarum: quarum Praefecto hanc honorificentiam detulisti. Vltra progredior; & hoc quia debére te dicis, agat, quae optime agere potest, vox ista, quam docui. Iam dudum autem quam grati animi, tam sermonis exigui, ut supra dictum est, succumbo materiae, neque adhuc illa perstrinxi, quae ne infantissimus quidem, nisi idem impiissimus, eminentia per famam, & omnium gaudiis testata supprimeret; quae supra vires dicendi meas posita, cunctor attingere, aut ingrati crimine arguendus, aut temerarii professione culpandus: tamen alterum quum subeundum sit, audaciam quam malevolentiam malo reprehendi. Tu, Auguste venerabilis, districtus maximo bello, assultantibus tot millibus barbarorum, quibus Danubii ora praetexitur, comitia consulatus mei armatus exerces. Tributa ista, quod in urbe Sirmio geruntur, an, quod in procinctu, Centuriata dicentur? An (ut quondam) Pontificalia vocabuntur, sine arbitrio multitudinis sacerdotum tractata collegio? Sic potius, sic vocentur, quae tu Pontifex Maximus Deo participatus

habuiſti. Non eſt ingenii mei, Piiſſime Imperator, talia comminiſci. Verba ſunt literarum tuarum: quibus apud me auctoritatem ſummi numinis, & vim tuae voluntatis amplificas. Sic enim loqueris: QVVM DE CONSVLIBVS IN ANNVM CREANDIS SOLVS MECVM VOLVTAREM, VT ME NOSTI, VT FACERE DEBVI, VT VELLE TE SCIVI CONSILIVM MEVM AD DEVM RETVLI. EIVS AVCTORITATI OBSECVTVS, TE CONSVLEM DESIGNAVI, ET DECLARAVI, ET PRIOREM NVNCVPAVI. Cujus orationis ordo lucidior? Quae doctrina tam diligens propriis comitiorum verbis loqui, nec vocabulis moris antiqui nomina peregrina miſcere? Valete modo claſſes populi, & urbanarum tribuum praerogativae, & Centuriae jure vocatae. Quae comitia pleniora unquam fuerunt, quam quibus praeſtitit Deus conſilium, Imperator obſequium? Et nunc ego, Piiſſime Imperator, ne faſtigium auditorii ſacri dictorum tuorum timidus interpres offendam, divinitatis tuae prope cum piaculo verba tranſcurro. QVVM DE CONSVLIBVS, inquis, IN ANNVM CREANDIS.

Erudita vox, & cura solemnis! SOLVS MECVM VOLVTAREM. O profundi altitudo secreti! Habes ergo consiliatorem, & non metuis proditorem, VT ME NOSTI. Quid familiarius? VT FACERE DEBVI. Quid constantius? VT VELLE TE SCIVI. Quid dici blandius potest? CONSILIVM MEVM AD DEVM RETVLI. Et quemadmodum SOLVS, cui praesto est tam grande consilium? An plenius cum Senatu, cum Equestri ordine, cum plebe Romana, cum exercitu tuo, & provinciis omnibus deliberasses? CONSILIVM MEVM AD DEVM RETVLI. Non ut, credo, novum sumeres, sed ut sanctius fieret, quod volebas. EIVS AVCTORITATI OBSECVTVS: scilicet ut in consecrando patre, in ulciscendo patruo, in cooptando fratre fecisti. TE CONSVLEM DESIGNAVI, ET DECLARAVI, ET PRIOREM NVNCVPAVI. Quis haec verba te docuit? Ego tam propria & tam Latina nescivi. DESIGNAVI, ET DECLARAVI, ET NVNCVPAVI. Non fit hoc temere. Habet moras suas dispertitis gradibus tam matura cunctatio. Has ego litteras tuas si in omnibus pilis atque porticibus,

unde de plano legi possint, instar edicti pendere mandavero: nonne tot statuis honorabor, quot fuerint paginae libellorum? Sed ad blandiora festino. Ab hac enim litterarum ad me datarum parte digressus, eo quoque descendisti, ut quaereres, qualis ad me trabea mitteretur. Omne largitionum tuarum ministerium sollicitudine fatigasti. Non ergo supra consulatum mihi est adhibita per te cura tam diligens, pro me cura tam felix? In Illyrico arma quatiuntur. Tu mea causa per Gallias civilium decorum indumenta dispensas. Loricatus de toga mea tractas. In procinctu, & cum maxime dimicaturus, palmatae vestis meae ornamenta disponis: feliciter, & bono omine. Namque iste habitus, ut in pace consulis est, sic in victoria triumphantis. Parum est, si qualis ad me trabea mittatur, interroges: te coram promi jubes. Nec satis habes, ut largitionum ministri ex more fungantur: eligis ipse de multis: & quum elegeris, munera tua verborum honore prosequeris. PALMATAM, inquis, TIBI MISI, IN QVA DIVVS CONSTANTIVS PARENS NOSTER INTEXTVS EST. Me beatum!

cujus insignibus talis cura praestetur. Haec plane, haec est picta, ut dicitur vestis, non magis auro suo, quam tuis verbis. Sed multo plura sunt in ejus ornatu, quae per te instructus intelligo. Geminum quippe in uno habitu radiat nomen Augusti. Constantius in argumento vestis intexitur: Gratianus in muneris honore sentitur. Accessit tam impenso beneficio tuo pondus quorundam sciscitatione cumulatum. Interrogatus, quem priorem decerneres consulem, NEC DVBITANDVM esse dixisti tu: &, qui tecum boni sunt, dubitare non poterant. Sed tamen ad hoc dictum erexerant animos, qui libenter clarissimum virum, collegam meum, quem praesentem habebat occasio, praelatum credidissent. Fatigantes tamen, quod intellexerant, requirebant. Hic tu, sicut mihi renuntiatum est, noto illo pudore tuo paulisper haesisti: non rationis ambiguus, sed eorum dubitationem vultu & rubore condemnans, qui studium suum interpretationis errore palpabant. Deinde illico subdidisti: QVID DE DVOBVS CONSVLIBVS DESIGNATIS QVAERITIS, QVIS ORDO SIT NVNCVPATIONIS? ANNE

ALIVS, QVAM QVEM PRAEFECTVRA CONSTITVIT? O felicem verecundiam tuam, cui ista popularis ratio tam prudenter occurrit! Scisti aliud, Gratiane, quod diceres: sed propter quorundam verecundiam dicere noluisti. Scrupulosus hic mihi locus est: & propter eam, quam nunquam appetivi, gloriam, recusandus. Cum prior renunciatus sim, satis est tuum tenere judicium. Interpretes valete meritorum. Neque autem ego, Sacratissime Imperator, in tenui beneficio gradum nuncupationis amplector. Num est haec gloria ignota Ciceroni? Praetorem me, inquit, populus Romanus primum fecit, consulem priorem. Ex ipsa ejus sententia intelligitur commendabilius ei videri, uni quam pluribus esse praepositum. Nulla enim est quidem contumelia secundi: sed ex duobus gloria magna praelati. Alexandri Macedonis hoc fertur, quum legisset illos Homericos versus, quibus Hectore provocante, e novem ducibus, qui omnes pugnare cupiebant, unum deligi placeret sortis eventu, trepida ubi conceptione votorum Iovem Optimum Maximum totus precatur exercitus, ut Ajacem, vel

Tydei

Tydei filium, aut ipſum regem ditium Mycenarum ſortiri patiatur Agamemnonem: Occiderem, inquit, illum, qui me tertium nominaſſet. O magnanimitatem fortiſſimi viri! nominari inter novem tertius recuſabat; ubi certe pluribus antecelleret, quam ſubeſſet. Quanta hic verecundia gravaretur poſterior de duobus? Eſt enim in hoc numero arduae plena dignationis electio. Quum univerſis mortalibus duo, qui fiant Conſules, praeferuntur, qui alteri praeponitur, non uni, ſed omnibus antefertur. Expectare nunc aures praeſentium ſcio, & eminere in omnium vultu intelligo, quid deſiderio concipiatur animorum. Exiſtimant enim, quum ea, quae ad grates agendas pertinebant, ſummatim tenuiore filo, ut dicitur, deducta libaverim, aliqua me etiam de majeſtatis tuae laudibus debere perſtringere. Quanquam me iſtam dixerim ſepoſuiſſe materiam, & in tempus aliud reſervare, nihilominus tamen, ut nunc aliqua contingam, nutu & prope murmure cohortantur. Itaque faciam; quando cogunt volentem. Sed majoribus ſeparatis, tenuiora memorabo, nulla ſpe ad plenum exequendi: ſed univerſi ut in-

telligant, eorum, quae intus praedicanda ſunt, a me poſcendam eſſe notitiam, ab aliis dignitatem. Nec excellentia, ſed quotidiana tractabo. Nullum tu unquam diem ab adoleſcentia tua, niſi adorato Dei numine, & reus voti, & illico abſolutus egiſti; lautis manibus, mente pura, immaculabili conſcientia, & quod in paucis eſt, cogitatione ſincera. Cujus autem unquam egreſſus auſpicatior fuit, aut inceſſus modeſtior, aut habitudo cohibitior, aut familiaris habitus condecentior, aut militaris accinctior? In exercendo corpore quis curſum tam perniciter incitavit? Quis palaeſtram tam lubricus expedivit? Quis ſaltum in tam ſublime collegit? Nemo adductius jacula contorſit, nemo ſpicula crebrius jecit, aut certius deſtinata percuſſit. Mirabamur poëtam, qui infrenos dixerat Numidas: & alterum, qui ita collegerat, ut diceret, in equitando verbera & praecepta eſſe fugae, & praecepta ſiſtendi. Obſcurum hoc nobis legentibus erat. Intelleximus te videntes, quum idem arcum intenderes, & habenas remitteres: aut equum ſegnius euntem verbere concitares, vel eodem verbere intemperantiam

coërceres. Qui te visi sunt hoc docuisse, non faciunt: immo qui visi sunt docuisse, nunc discunt. In cibis autem, cujus sacerdotis abstinentior cerimonia? In vino, cujus senis mensa frugalior? Operto conclavis tui non sanctior ara Vestalis, non Pontificis cubile castius, nec pulvinar Flaminis tam pudicum. In officiis amicorum non dico paria reddis: antevenis, & quotiens in obsequendo praecedimus, erubescis pudore tam obnoxio, quam in nobis esse deberet ab Imperatore praeventis. In illa vero sede, ut ex more loquimur, Consistorii, ut ego sentio, sacrarii tui, nullus unquam superiorum aut dicenda pensius cogitavit, aut consultius cogitata disposuit, aut disposita maturius expedivit. Et aliqua de oratoriis virtutibus tuis dicerem, nisi vererer mihi gratificari. Non enim Sulpicius acrior in concionibus, nec majoris Gracchi commendabilior modestia fuit, nec patris tui gravior auctoritas. Qui tenor vocis, quum incitata pronuncias! quae inflexio, quum remissa! quae temperatio, quum vtraque dispensas! Quis oratorum laeta jucundius, facunda cultius, pugnantia densius, densata glomeratius, aut dixit,

aut, quod eſt liberum, cogitavit? Vellem, ſi
rum natura pateretur, Xenophon Attice, in aev
noſtrum venires, tu qui ad Cyri virtutes exſequ
das votum potius, quam hiſtoriam commoda
quum diceres, non qualis eſſet, ſed qualis eſſe
beret. Si nunc in tempora iſta procederes,
noſtro Gratiano cerneres, quod in Cyro tuo
videras, ſed optabas. Atque iſta omnia, quae q
punctis quibuſdam acuminata ſignavi, ſi facun
pro voluntate ſuppeteret, & quamquam non copioſ
exequerer, ubertatem ſtilo rerum magnitudine ſ
gerente. Sed nec hujus diei, nec hujus iſta ma
riae. Qui dicturi eſtis laudes Principis noſtri,
betis velut ſeminarium, unde orationum veſtrar
jugera compleatis. Ego iſta perſtrinxi, atque
ſciunt omnes, poſſum videri familiaris notitiae
cretus interpres domeſtica iſtaec non tam prae
care, quam prodere. Atque ut iſta dixi de cogni
mihi, atque intra aulam familiaribus: poſſem
foris celebrata memorare; niſi omnia omnes, &
paratim ſibi quiſque noviſſet. Poſſem pari brevita
dicere ſuperiora. EMENDATISSIMI VIRI E

POENITENDA NON FACERE. At tu nunquam poenitenda fecisti, & semper veniam poenitentibus obtulisti. PVLCHRVM EST INDVLGERE TIMENTIBVS: sed tu perpetuae bonitatis edictis occurristi omnibus, ne timerent. MAGNIFICVM EST LARGIRI HONORES. Tu honoratos & liberalitate ditasti. LAVDABILE EST IMPERATOREM FACILES INTERPELLANTIBVS PRAEBERE ADITVS, NEC DE OCCVPATIONE CAVSARI. Tu confirmas adire cunctantes: etiam querimoniis explicatis, ne quid adhuc sileatur, interrogas. Celebre fuit Titi Caesaris dictum, PERDIDISSE SE DIEM, QVO NIHIL BONI FECERAT. Sed celebre fuit, quia Vespasiani successor dixerat: cujus nimia parsimonia & austeritas vix ferenda miram fecerat filii lenitatem. Tu Valentiniano genitus, cujus alta bonitas, praesens comitas, temperata severitas fuit, parto & condito optimae reipublicae statu, intelligis posse te esse lenissimum sine dispendio disciplinae. Neque vero unum aliquod bonum uno die praestas: sed indulgentias saeculares per singula horarum momenta

multiplicas. Vel illud unum cujusmodi est, de condonatis residuis tributorum? quod tu quam cumulata bonitate fecisti! Quis unquam imperatorum hoc provinciis suis aut uberiore indulgentia dedit, aut certiore securitate prospexit, aut prudentia consultiore munivit? Fecerat & Trajanus olim: sed partibus retentis, non habebat tantam oblectationem concessi debiti portio, quanta suberat amaritudo servati. Et Antoninus indulserat: sed imperii non beneficii successor invidit, qui ex documentis tabulisque populi condonata repetivit. Tu argumenta omnia flagitandi publicitus ardere jussisti. Videre in suis quaeque foris omnes civitates conflagrationem salubris incendii. Ardebant stirpes fraudum veterum: ardebant seminaria futurarum. Iam se cum pulvere favilla miscuerat, jam nubibus fumus involverat: & adhuc obnoxii in paginis concrematis ductus apicum, & sestertiorum notas cum titubantia & trepidatione cernebant: quod meminerant lectum, legi posse, etiam tunc verentes. Quid te, Imperator Auguste, indulgentius? Quid potest esse consultius? Quae bona praestas, efficis ne caduca

ſint: quae mala adimis, proſpicis ne poſſint eſſe recidiva. Haec provincialibus indulgentiae bona. Quid illa noſtro ordini? Quid illa militibus? Antoninorum comitas fuit; & jam inde Germanicorum, cohorti amicorum, & legionibus familiaris humanitas. Sed ego nolo benevolentiam tuam aliorum collatione percellere. Abundant in te ea bonitatis & virtutis exempla, quae ſequi cupiat ventura poſteritas; & ſi rerum natura pateretur, adſcribi ſibi voluiſſet antiquitas. Neceſſe eſt tamen aliquid comparari, ut poſſit intelligi, bona noſtra quo praeſtent. Aegrotantes amicos Trajanus viſere ſolebat: hactenus in eo comitas praedicanda eſt. Tu & viſere ſolitus, & mederi. Praebes miniſtros, inſtruis cibos, fomenta diſpenſas, ſumptum adjicis medelarum, conſolaris affectos, revaleſcentibus gratularis. In quot vias de una ejus humanitate progrederis? Legionibus univerſis, ut in communi marte evenit, ſi quid adverſi acciderat, vidi te circumire tentoria, Satin ſalvae, quaerere: tractare vulnera ſauciorum: & ut ſalutiferae apponerentur medelae, atque ut non ceſſaretur, inſtare. Vidi quoſdam faſtidientes

cibum te commendante, sumpsisse. Audivi confirmantia ad salutem verba profari: occurrere desideriis singulorum: hujus sarcinas mulis aulicis vehere: his specialia jumenta praebere: illis ministeria perditorum instaurare lixarum: aliorum egestatem tolerare sumptu: horum nuditatem velare vestitu. Omnia agere indefesse, & benigne, pietate maximâ, ostentatione nulla: omnia praebere aegris, nihil exprobrare sanatis. Inde cunctis salute nostra carior factus, meruisti, ut haberes amicos obnoxios, promptos, devotos, fideles, in aevum omne mansuros: quales caritas, non fortuna conciliat. Concludam deinceps orationem meam, Piissime Auguste, sermonis magis fine, quam gratiae. Namque illa perpetua est: & spatio non transmeabili, terminum calcis ignorat. Flexu tamen parvo, nec a te procul, convertar ad Deum. Aeterne omnium genitor, ipse non genite; opifex, & causa mundi, principio antiquior, fine diuturnior, qui templa tibi & aras penetralibus initiatorum mentibus condidisti: tu Gratiano humanarum rerum domino, ejusmodi semina nostri amoris inolesti, ut nihil in

digressu segnior factus, meminisset & relicti: illustraret absentem, praesentibus anteferret. Dein quia interesse primordiis dignitatis per locorum intervalla non poterat; ad sollemnitatem condendi honoris occurreret beneficiis, ne deesset officium. Quae enim memoria unquam transcursum tantae celeritatis; vel in audacibus Graecorum fabulis, commenta est? Pegasus volucer actus a Lycia, non ultra Ciliciam permeavit. Cyllarus atque Arion inter Argos Nemeamque senuerunt. Ipsi Castorum equi, quod longissimum iter est, non nisi mutato vectore transcurrunt. Tu Gratiane, tot Romani imperii limites, tot flumina & lacus, tot veterum intersepta regnorum ab usque Thracia, per totum, quam longum est, latus Illyrici, Venetiam, Liguriamque, & Galliam veterem, insuperabilia Rhaetiae, Rheni aquosa, Sequanorum invia, porrecta Germaniae, celeriore transcursu, quam est properatio nostri sermonis, evolvis, nulla requie otii, ne somni quidem, aut cibi munere liberali, ut Gallias tuas inopinatus illustres: ut consulem tuum, quamvis desideratus, anticipes: ut illam ipsam,

quae auras praecedere ſolet, famam, facias tardiorem. Hoc ſenectuti meae, hoc honori a te datum. Supremus ille Imperii, & conſiliorum tuorum Deus conſcius, & arbiter, & auctor, indulſit, ut ſellam curulem (cujus ſedem frequenter ornabis) ut praetextam meam purpurae tuae luce fucatam, ut trabeam non magis auro ſuo, quam munere tuo ſplendidam, quae ab Illyrico ſermonis dignitas honeſtavit, apud Gallias illuſtriora praeſtares: quaeſtorem ut tuum, praefectum ut tuo praetorio, conſulem tuum, & quod adhuc cunctis meis nominibus anteponis, praeceptorem tuum, quem pia voce declaraveras, juſta ratione praetuleras, liberali largitate ditaveras, Auguſtae dignationis officiis conſecrares.

APVD GRATIANVM AVGVSTVM.

AVSONII
BVRDIGALENSIS
PERIOCHAE
IN
HOMERI ILIADEM
ET
ODYSSEAM

IN ILIADEM.

Si Homerum ſcriptorem Troici belli eatenus, qua Iliadem ſuam incipit, quaque finit, percenſeamus: orſum ab iracundia Achillis ad ſepulturam Hectoris, quattuor & viginti libros contexuiſſe monſtrabimus. Haec ejus ſpecies apparet ſummam cutem primi operis intuenti. Verum hoc ſcripturae ipſius tempus Trojano bello non totum, ſed paene ultimum fuit. Nam ſi ratio putanda eſt oppugnationis decennis, nonus fere annus, idemque prope finem ſui,

ea negotia continebit, quae ab injuria Agamemnonis, ac Briseidis usurpatione, usque ad funus Hectoris digna memoratu erunt: illa temporum series, quae ab ejusdem belli causis, atque origine, pertinent ad urbis excidium. Atqui ex eo eveniet, ut ignaris judicandi, & poëticae oeconomiae expertibus, multa nobilia ab exordio belli usque ad Achillis jurgium omissa videantur. Nec minus multa ab Hectoris funere ad usque deletum Ilium. Quorum quidem maxima expectatio erat, propter tam longi certaminis consummationem: sed ut divinum poëtam nihil, quod illustre fuerit, omisisse appareat: atque omnia, quae finiri oportuit, contigisse: breviter, & in epitomae speciem, belli Troici causam originis, apparatusque, quae annis superioribus acciderunt, retexuimus. Horum omnium prima origo est Paridis judicium inter deas: deinde classis contextio: qua idem Paris in Europam navigavit. Tum raptio Helenae: quae opinione veterum bipertita est: quod plerique Helenam juxta Homericum plasma ad Trojam deportatam fuisse existimaverunt: nonnulli autem opinati sunt, quum Alexan-

der curſu deerraſſet, delatuſque ad Aegyptum fuiſſet, cognita hoſpitalis foederis injuria, per Aegyptium regem ſervantiſſimum juſti virum, Helenam cum iis, quae una cum eadem fuerant abrepta, Paridi ſublatam, expugnatoque demum Ilio Menelao reſtitutam.

Periocha libri I Iliados.

Iram diva refer nati Peleos Achillei
Peſtiferam: quae mille dedit diſcrimina Achivis.

Chryſes Apollinis ſacerdos, ob redimendam filiam quum Agamemnoni ſupplicaſſet, contumelioſe repulſus, deum precatur ultorem. Inſecuta ſubinde gravi peſtilentia, quum Graecorum exercitus interiret; cogit Achilles concilium; & ab eodem invitus Calchas morbi cauſam compellitur indicare. Qua cognita, Agamemnon concitatur in Achillem: qui percitus iracundia, etiam caedem regis audebat, niſi eum in ultimum furorem progredi Minerva vetuiſſet. A quo Briſeis concubina in locum Chryſeidis, quae patri reddebatur, abducta eſt. Inde Thetis mater ad coelum, lacrymas & contumelia filii miſe-

rata, proficifcitur. Quae fiducia defenfi quondam cum Aegeone Iovis, ultum iri affectans injuriam, obteftatur fummum deorum, ut Trojanos in rebus belli fuperiores effe patiatur. Quibus Iuno compertis, iracunde adverfum conjugem commovetur. Sed glifcens jurgium, per deridiculum, miniftrante Vulcano, fimul confilii fpecie intercedente, lenitur.

Periocha II Iliados.

Coeleftes, hominumque genus fuperabile curis,
Tranquilla obfcuri carpebant munera fomni.
At non pervigilem nox irrequieta Tonantem
Leniit, immodicos volventem corde paratus,
Caedibus ut Grajum laefum ulcifcatur Achillem.

Iupiter Agamemnonem fomno monet proelii faciendi tempus adeffe: ne cunctetur dimicare. Tum ille in concilium proceribus advocatis, mandatum Iovis, & fpeciem nocturnae quietis explanat. Mox in concione, multitudine congregata, pertentat militum voluntatem: utque depofito bello ad fua quique redeant, cohortatur. Iamque omnibus navigationem adornantibus, foeda difceffio ab Vlixe cohi-

betur: a quo etiam Therſites deformis, & loquax, in Heroum contumelias verborum licentia promptus, cum acerba objurgatione pulſatur. Ipſe Minervae monitu cunctos a profectione deterret. Sumpto deinde cibo armatur exercitus. Neque ſecius a Trojanis inſtructa acies, Iride ita monente, producitur. Sequitur enumeratio copiarum viritim: ut per catalogi ſeriem milites, naves, duces, patriae referantur.

Periocha III Iliados.

Argivos ſua quemque acies in bella ſequuntur.
Diſpoſiti in turmas equitum, cuneoſque pedeſtres,
Turbida clangentes confundunt agmina Troës.

Inſtructum proelio exercitum, priuſquam feriret acies, Priamus ſpectat e muris: & monſtratu Helenae, de viris inſignibus edocetur. Dehinc Menelaus ad ſingulare certamen ab Alexandro provocatur. Qui fruſtra Agamemnone dehortante, congreditur, facta inter utroſque populos ſponſione, & foedere per ſacra firmato, ſub ea conditione, ut victorem Helena cum dote ſequeretur. Sed ſupera-

tus Paris, regreſſuſque ad urbem, jurgio uxoris excipitur. Ab Agamemnone foederis pacta repetuntur.

Periocha IV Iliados.

Iupiter interea cum Diis genitalibus una
Concilium cogit ſuperum, de rebus Achivis.

Iovi placet delere Trojam: ad quod pertinacia Iunonis urgetur. Quumque id fieri Minerva properaret, diſcidum foederis comminiſcitur: & Pandarum ſagittandi peritum aſtu ſuadentis aggreditur, ut clam vulnerato Menelao belli cauſa crudeſcat. Quo facto, a Graecis proelium inſtauratur: congreſſiſque exercitibus mutua clade decernitur.

Periocha V Iliados.

Hic & Tydidem monitum Tritonia Pallas
Audaci virtute replet. Vomit aurea flammas
Caſſis, & undantem clipeus defulgurat ignem.
Ipſe autumnali clarum micat aemulus aſtro.

Diomedes auxilio Minervae ſtrenue proeliatur. Venus quoque filio ſubvenire conata, vulnere affecta digreditur. Mars etiam fit ſaucius, exceditque bello.

bello. Sequitur Tlepolemi, Sarpedonisque congressio; & Tlepolemus Herculis filius certamine victus, occiditur.

Periocha VI Iliados.

Solae decertant acies sine numine Divum,
Cessante auxilio; sua cuique exorsa laborem,
Fortunamque ferunt, proprii discrimine fati.

Trojanis fortuna inclinatiore pugnantibus, vates Helenus suadet, ut Minerva placetur. Igitur Hecuba ab Hectore monita, ut peplum in arcem inferat, peragit vota cum matribus. Alexander objurgatus a fratre, pergit in proelium. Glaucus Lycius, Aetolusque Diomedes congressi ut dimicarent, cuum jam certamen oriretur, paterna inter se hospitia recordati, facta armorum permutatione, discedunt.

Periocha VII Iliados.

Haec ubi dicta dedit, portis sese extulit Hector.

Minervae Apollinisque consensu, fortissimus Graecorum ab Hectore provocatur. Novem ducibus

ad dimicandum paratis, pugnaturum deligi plac
sortis eventu. Ab Ajace Telamonio proelium si
gulare conferitur. In quo Hector, lapide ictus,
suorum se recipit multitudinem. Perseverante ce
tamine caduceator Idaeus intervenit. Tum invice
missis muneribus pugna sedatur. Hector Ajace
gladio, Ajax Hectorem balteo muneratur: interce
noctis exercitus quique in sua discedunt. Die a
tero interfectorum humatio procuratur. Graec
rum etiam navalia, fossa ac vallo circumdata, m
niuntur.

Periocha VIII Iliados.

Aurora in croceis fulgebat lutea bigis.

Acto deorum concilio, Iupiter pro parte pr
nunciat, sua quisque exercitus sorte decernat: Nu
lus deorum odio in alteros vel favore procedat.
Idam montem ipse digressus. Vnde Graeci immi
terrore conterriti, turpi fuga ad munimenta co
pulsi, fossa & aggeribus sese tuentur. Iunonem
Minervam Graecis auxiliari volentes, monitis Iov
Iris exterret: diremptoque ob noctem certamin

victores Trojani in ipso proelii loco excubias obsidionis instituunt: multisque ignibus factis per totam noctem de belli ratione consultant.

Periocha IX Iliados.

Interea vigilum excubiis cohibentur Achivi.

Graecis & praeterita dimicatione perculsis, & instante conterritis, proceres ab Agamemnone convocantur. Quibus rex fugae consilia, & apparatum ordinandae per noctem navigationis indicit, Diomede & Nestore dehortantibus. Suadente autem Nestore, Ajax & Vlixes legantur ad Achillem, dona ingentia pollicentes, si desistat irasci, & se auxiliatorem fessis rebus accommodet. Sed Achille in iracundia pertinaciter permanente, legati Achivorum, re non impetrata, irriti revertuntur.

Periocha X Iliados.

Caetera per naves somno sopita manebat
Turba ducum, solum cura anxia vexat Atriden.

Vlixes & Diomedes speculatum nocte progressi, Dolonem conspicantur, qui & ipse promissis Hecto-

ris incitatus, Graecorum consilia exploratum prodierat: & fateri universa compulsum eodem loco interficiunt. A quo de adventu Rhoesi Thracum regis edocti, ipsum, & cum eo duodecim obtruncant: equosque ejus praemium simul & testimonium grassationis abducunt, insignes candore & celeritate, ut & nivibus & ventis antecederent.

Periocha XI Iliados.

Tithonii croceum linquens aurora cubile
Spargebat terras, referens opera atque labores.

Ab omnibus Graecis egregie quidem, sed improspere dimicatur. Quorum proceribus vulneratis, incognitae multitudini pugna committitur. Qua afflictione fortunae Achilles paulisper inflexus, Patroclum mittit praesentia cogniturum. Qui quum adversi status nuntius reverteretur, Eurypylum contemplatur aegrum ex vulnere; fomentisque medicae artis admotis, redintegrat sanitati.

Periocha XII Iliados.

Actorides fovet Eurypylum dum vulnere fessum.

Res dubiae apud Graecos vel potius afflictae, ultimae fortunae statu aguntur, praestantibus procerum vulneratis, caetero exercitu fugato aut formidine perculso. Trojani navalium munimenta rescindunt: vallumque transgressi auguriis juvantur ex eventu ambiguis. Itaque & pars muri ab Sarpedone convellitur, & ab Hectore ictu lapidis porta discutitur, & in ipsis navalibus pugna conseritur.

Periocha XIII Iliados.

Iuppiter admovit Troës, atque Hectora classi.

Neptunus miseratione commotus, Argivorum tuendis navibus auxiliator accedit: & usurpata vatis effigie, Ajaces duos in proelium cohortatur: nec minus caeteram multitudinem praesentia majestatis instigat. Idomeneus egregio certamine eminet. Trojani jam referentes gradum, firmati rursum per Hectorem, contrahuntur, & ingenti clamore utrinque certatur.

Periocha XIV Iliados.

Concussit, quamvis potantem, Nestora clamor,
Attonitasque aures pepulit gravitate tumultus.

Iuno vinculum Veneris, cui Cesto nomen e mutuata, ad Iovem pergit in secessum montis Ida exoratoque Somno, ut eum committeret in sop rem: dehinc vigilias ejus uxoriis labefactat illec bris. Cujus ignoratione Neptunus abutitur: fort namque Graecorum promptius auxiliando restitu Ajace Locro ultra caeteros proeliante.

Periocha XV Iliados.

Iam vallum fossamque super Trojana juventus
Institerat, captae minitans incendia classi.

Iupiter somno expergitus, vidit statum certa nis innovatum, pellique Trojanos, Graecis op ferente Neptuno. Itaque aspere Iunone increpa & minaciter per Iridem conterrito fratre, jub auxiliatorem desistere. Ipse Apollinem recrean allegat Hectori: monetque pro Phrygibus belli i staurare fortunam. Tum & Ajax Telamonius str

nue proeliatur: & ab eodem plurimis hostium interfectis, conflagratio classis arcetur.

Periocha XVI Iliados.

Dum face, dum ferro celsam oppugnare carinam
Troës, & Argolici pergunt defendere reges.

Achilles Graecorum statum jam sub extrema sorte miseratur. Armis suis Patroclum permittit armari. Qui cum Myrmidonum produxisset exercitum, consternatosque Trojanos Achillis specie fefellisset, ruentes supra vallum, & invicem officientes, caeco pavore usque ad campi aperta compellit. Deinde congressus Sarpedonem perimit: multisque hostium caesis, ipse ab Hectore interficitur, prius ab Euphorbo vulneratus.

Periocha XVII Iliados.

Actoridem caesum nec te Menelae fefellit.

Circa interemptum Patroclum pugna contrahitur. Cum in diversa exercitus contenderent: Graeci, ut corpus defenderent; Trojani, ut ad ludibrium cadaver eriperent: a Menelao Euphorbus occidi-

tur: & ad oſtentationem glorioſi facinoris A exuviis Hector armatur. Antilochus ad Acl nuntius cladis acceptae, Menelao inſtante, f Qui & ipſe poſtea cum Merione intra navaliu nimenta ſe recipit: quum tota moles belli A ingruiſſet.

Periocha XVIII Iliados.

Dum furit in medio belli vis ignea Martis.

Achilles in miſerabilem modum Patrocli interitum. Quem vi doloris affectum conſola verbis mater alloquitur: nec inultum amicu pollicens, perlaturam ſeſe Vulcani arma pro Interea & Iris ab Iunone dimittitur: cujus tia Achilles extra vallum, quanquam inermis, ditur: conterritiſque Trojanis ſuper alios aliis cipitantibus, late fuga & latius formido porr Eodemque tempore & Vulcanus exoratus a de, tota nocte, quam longa eſt, coeleſtia in g Nymphae arma molitur.

Periocha XIX Iliados.

Oceanum interea ſurgens Aurora reliquit.

Achilles armis coeleſtibus ope Vulcani, & munere matris, inſtruitur. Dein Graecorum primoribus in concilium vocatis, iracundiam ſuam abolitione deponit: & promiſſis ab rege muneribus coram concione ditatur. Tum militibus cibum capere juſſis, ipſe abſtinet. Infeſto deinde atque intento exercitu, pergit in proelium.

Periocha XX Iliados.

Iamque adeo celſis armati e navibus ibant,
Millia, quot magnis unquam venere Mycenis.

At integris amborum copiis inter utroſque exercitus pugna conſeritur. Dein permiſſu Iovis, in partes deorum ſtudia dividuntur. Quum pro Graecis Iuno & Minerva decertarent, neque ſecius eos Neptunus & Mercurius & Vulcanus aſſererent: Trojanos Apollo cum Venere, & Diana cum matre; Mars etiam, & cum eis Scamander, adjuvarent: tum Aeneam, diis & viribus iniquis cum Achille

congressum, quanquam studens Graecis, nub cundatum Neptunus eripuit.

Periocha xxi Iliados.

Intulerat fluvio trepidas fuga foeda catervas.

Trojanis usque ad Scamandri fluminis al fuga & terrore compulsis, quum jam longius a di spatium non pateret: in ipso amne quun men exundat, ibi ab Achille duodecim Trojan juvenum vinciuntur: qui Patrocli inferiis im rentur. Ipse Vulcanus ardoribus suis vim tor exurit. Tum in campum Achille progresso, studia deorum pro sua singulari parte depug Trojanorum exercitus, instante victore, in m urbis impingitur.

Periocha xxii Iliados.

Pulsa metu Phrygios lustrabant agmina muros.

Hector singulari certamine cum Achille ce ditur, Priamo atque Hecuba, ne pugnaret, o bus: Minerva e contrario specie Deiphobi, micet, adhortante. Hector interfectus & reli

ad currum, ter circum moenia Trojana raptatur: deinde lacerum corpus defertur ad naves, ultione Patrocli, & victoris iracundia, ad ulteriora supplicia reservandum.

Periocha XXIII Iliados.

Troja vacat lacrymis, ludis Argiva juventus.

Funebres ludi in honorem Patrocli frequentantur. Quibus Diomedes equis superat, lucta & cursu Vlixes, alioque alii certationis genere antestant.

Periocha XXIV Iliados.

Quisque suas repetunt misso certamine naves.

Iupiter Thetidem mittit ad filium, cum mandatis ejusmodi, ut in defunctum saevire desistat, fatique hominum in exanimo hoste vereatur, ad sepulturam corpore restituto. Ejusdem jussu & Iris cohortatur Priamum, ut auro filium rependat exanimum. Qui Mercurio duce inter nocturnas hostium profectus excubias, Achilli supplex advolvitur: redemptumque filium justitio publico & dolet, & sepelit.

IN ODYSSEAM.

Periocha libri I Odyſſeae.

Dic mihi Muſa virum, captae poſt tempora Trojae,
Qui mores hominum multorum vidit & urbes.

Minerva in Itacham, Iove ita volente, deſcendit: Mentiſque Taphiorum ducis ſumit effigiem, ſuaſura Telemacho, ut ad Neſtorem Menelaumque feſtinet: qui recens domum regreſſi, certi aliquid de Vlixe noviſſent. Tunc Phemius cithariſta, adhibitus convivio procorum, inchoat flebilem cantilenam navigationis improſperae: quae profectos ab Ilio Graecos diverſis ſparſit exiliis. Quem Penelope degreſſa Chalcidico, argumento tam miſerabilis offenſa materiae, ut alia concinat, adhortatur.

Periocha II Odyſſeae.

Oceano extulerat roſeos Aurora jugales.

Telemachus Ithaceſios proceres cogit ad curiam: atque ibidem de contumelia domus, & bonorum profligatione conqueſtus, conſilia profectionis exponit, Antinoo reſiſtente: qui eum, priuſquam ma-

ter nuberet, abire prohibebat. Qua altercatione diu protracta, concilium dissolutum est. Telemachus ad littus procis ignorantibus pergit: adstantem sibi adorans Minervam, peregrinationi accommoda parat, hortante maxime dea: quae populum, ipsumque Telemachum Mentoris simulatione fallebat. Instructo ergo remigio, & nave deducta, Telemachus & Minerva de portu vespere instante solverunt.

Periocha III Odysseae.

Iam Sol Oceano radiatos prompserat ortus.

Telemachus Nestorem de patre percontatus, nihil novi accipit ab ignorante: verum idem senex sequenti die, cum Pisistrato filio ut ad Menelaum pergat, hortatur. Nec mora facta consilio. Nocte quippe ea, quae consecuta est, apud Pheras oppidum hospitio Dioclis diversati, altera Lacedaemonem pervehuntur.

Periocha IV Odysseae.

Iamque adeo ventum validae Lacedaemonis arces.

Telemachum, & qui cum eo venerant, Menelaus

comiter hofpitio accipit. Saneque fub vefpera dam de Vlixe cognofcunt. Die vero altera, navigationis ordinem Menelaus explanat: qu in Ogygia infula, promiffis & illecebris nyı Calypfonis, Vlixes remoratur, exponit. Qua dem Proteus eidem narraverat de Graecorum bus requirenti. Proci autem poftquam de Telemachi compererunt, inftructa deductaque viginti, qui fefe legerant, navigavere, redeur fidias molientes. Circa Afteriam ergo infulam, Ithacam Samumque interjacet, delitefcentes, fionem fraudis exfpectant.

Periocha v Odyffeae.

Liquerat in tepido Tithonum Aurora cubili.

Mercurius in Ogygiam infulam devolat, vis monitis Calypfo conterrita, Vlixem patiatu cedere. Qui contextu ratis temere properata vigationem folus aggreditur. Duodevigefima tempeftate commota, ex iracundia infeftante N no, trabium compago diffolvitur. Quo cafu p tur ultimae fpei: & irritis conatibus nando al

dea misericorde servatur. Quae calanticam capiti suo demptam natanti accommodat. Cujus ille sustentatu ad usque Phaeacum littus evadit.

Periocha VI Odysseae.

Carpebat somnos dudum aerumnosus Vlixes.

Vlixes postquam ad Phaeacum littus enaverat, fatigationem diluit somno. Sed quum virgo Nausicaa regis Alcinoi, ludum in acta cum aequalibus exerceret, somno excitatus, ut erat nudus, erupit, foliorum opposítu pudenda velatus: & quum supplex ad genua regiae virginis advolveretur, Minervae instinctu movit misericordiam salutarem: impositusqne carpento & veste donatus, usque ad templum Minervae, quod ante urbem est, ita suadente virginis pudore, provehitur: ibique familiare sibi numen solita veneratione precatur.

Periocha VII Odysseae.

Orabat superos dudum Laërtia proles.

Minerva in puellae speciem mutata, Vlixem primum in oppidum, mox in domum regiam ducit.

Quumque Arete uxor Alcinoi, & unde veste: beret, & cujas esset, & qua sorte delatus, sei ipsius comperisset: bonum animum habere : suadente vespera, concedit quieti.

Periocha VIII Odysseae.

Iam coelum rutilat roseis Aurora quadrigis.

Alcinous navigationis aerumnam summati Vlixe cognoscit. Exinde jussis primoribus : riam convenire, adventum hospitis & info diutinae jactationis explanat. Accitoque ad ‹ vium Vlixe, citharam jubet pulsare Demodc qui, quum de Dureo equo & de Troico ca excidio, lacrymas Vlixi, memoria fortunae rioris, elicuit. Quas quum occultare sedulo retur, aut vultu dissimulans, aut veste deter oculos in se omnium, & maxime regis adı Tum Alcinous, causa fletuum cognita, ut ‹ ex ordine tolerata differeret, benigne omnia citus adhortatur.

Periocl

Periocha IX Odyſſeae.

Tum vice ſermonis fatur Laërtius heros.

Quattuor iſtinc libri de Vlixis errore contexti unt. Namque ab Alcinoo rogatus, ſeriem multiplicis erroris exponit, ut ab Ilio profectus, primum d Ciconas delatus ſit, atque illic expugnata Iſmaro ivitate, multis amiſſis fugatus abſceſſerit, utque nde Maleam Laconiae promontorium circumegerit, c. dein ad Lotophagos venerit, mox ad Cyclopum ıſulam, quae Lotophagis adjacet, cum una nave roceſſerit: eaque ſedulo occultata, ipſe cum duoecim ſociis in antrum Polyphemi penetraverit: ui cruentis dapibus expletus, quas caede ſociorum jus inſtruxerat, vino etiam, quod Vlixes ingeſſeat, temulentus, quum in ſomnum procubuiſſet, ab 'lixe caecatus, poenas immanitatis exſolvit.

Periocha X Odyſſeae.

leoliam ventorum agimur patriamque domumque.

Hinc refert Aeoliam ſe fuiſſe pervectum, doniſue donatum ab Aeolo rege ventorum, qui omni-

bus comiter praebitis, quo securior navigaret, ventos etiam dederit utre conclusos: utque, cum jam Ithacae propinquaret, refusus sit in soporem; sociique ejus opes aliquas in scorto inesse existimantes, dormiente ipso, vincula dissolverint: adversisque flatibus ab ipsa patria jam sint relati. Inde ut Antiphatem, Laestrygonasque delatus sit. Ibi amissis, una minus, caeteris navibus, Circeum littus accesserit: ibique veneficio potentis deae Eurylochus, & praemissi cum eo socii in ferarum ora conversi sint. Ipse etiam similia passurus, Mercurio procurante vitaverit; caeterosque socios ad speciem pristinam redigi, virtutis admiratione, compulerit.

Periocha XI *Odysseae.*

At postquam ventum ad naves & littora ponti.

Digressus a Circe Avernum pervenit: qui locus descensus ad Manes existimatur. Ibi sacris rite perfectis, scrobem complet sanguine victimarum: & circumvolantibus animabus, nullam sinit haustum cruoris attingere, nisi, ut Circe monuerat, prius Tiresias vates inde libasset. Ibi & Heroïdas, pluri-

mas videt. Quarum enumerationem multa veterum fabularum venuſtate contexit.

Periocha XII Odyſſeae.

Iamque adeo Oceani liquidos pede liquerat amnes.

Compertis a Tireſia vate, quae oportuit ſcire, regreditur ad Circen: ab eaque, ut evitet mala caetera, edocetur: ut Sirenas praetereat, letalem navigantium cantilenam: ut Scyllam praetervehatur, & Charibdim, freti Siculi famoſa portenta. Quibus malis non ſine gravi perpeſſione ſuperatis, Trinacriam pervehitur, ubi incuſtodita Solis armenta, fruſtra prohibente ipſo, caeteri ſocii, penuria cogente, dilaniant: diriſque prodigiis admiſſa boum caede, terrentur: ac mox inde navigantes, fulmine ad unum omnes intereunt, excepto Vlixe; qui fragmento lacerae navis inhaerens, & adminiculo ejus adjutus, ad Ogygiam inſulam ſolus enavit.

Periocha XIII Odyſſeae.

Conticuere omnes, intentique ora tenebant.

Enarratis omnibus, quae in multiplici errore

pertulerat, a principibus Phaeaciae viris donis p rimis honoratur; a quibus remigio, & necessa omnibus navis instruitur; dormiensque in Ithac quietissima navigatione devehitur. Atque illic portu patrio cum muneribus universis quiesce & omnium ignarus exponitur; Phaeacibus eo d miente remeantibus.

Periocha XIV Odysseae.

Egreditur portu, tenuis quo semita ducit.

Somno expergitus Vlixes portum & littus patr non sine animi consternatione cognoscit: admirat que, ut advectus, ut expositus, ut relictus sit, cuncta nesciret. Requirit universa donorum: q postquam incolumia videt, quam potest tutissi occultat; consiliisque a Minerva confirmatus, servum suum Eumaeum subulcum simulatus acced naufragi, & mendicantis imitatu. Interrogatus c inde quis esset, ait se esse Cressium: in Aegyptu navigantem Troja fuisse delatum. Eumaeum etia cum affectione moestissima perurgens, & cogen denique vespere, & imbre continuo, sagulo amic

tur. Atque ibidem multa ſecum volvens, tandem concedit quieti.

Periocha xv Odyſſeae.

At Lacedaemonias arces Tritonia Pallas.

Telemachus a Minerva per ſomnium commonetur, domum ut rediret. Matureque digreſſus cubili, a Menelao veniam reverſionis exorat. Qua comiter impetrata, regreditur ad navem in portu Pylio manentem. Piſiſtratoque ad urbem atque ad patrem remiſſo, ipſe propere ſolvit e littore, comite navigationis aſſumpto Theoclymeno vate Argivo, uno ex iis, quos Melampus Amythaonis erudivit. Vitatiſque inſidiatoribus procis, advehitur in patriam. Et ſociis quidem portum petere juſſis, ipſe diverſo itinere ad agrum Eumaeumque proficiſcitur.

Periocha xvi Odyſſeae.

Commune Eumaeus mapale & divus Vlixes.

Telemachus Eumaeum, nuntium reditus, mittit ad matrem. Ipſe, Minerva ita volente, patrem cognoſcit: & cum eo deinceps agenda diſponit.

Penelope autem cognito reditu filii, in con procorum, qua verecundia finebat, egreditu crepatisque insidiatoribus filii, non minus quam moesta discedit.

Periocha XVII Odysseae.

Iam coelum roseis rutilat Tritonia bigis.

Telemachus anxiae matri ordinem pereg nis enarrat. Vlixes ad oppidum, Eumaeo o te, perducitur. Domum, in qua proci epul ingressus, emendicat cibos, miserabiliter an Inde ab Antinoo injuriose afficitur. Cui I diras ob inhumanum facinus imprecatur. A sus Eumaeus est, ut hospes, sic enim se fer eam provocaretur. Qui tum quidem invitat tiam facit: sed venturum sese ad vesperam pc

Periocha XVIII Odysseae.

Irus adest populi per mendicabula notus.

Mendicante intra proprios lares Vlixe, a que pari egestate Irus accessit, popularis It stipes in triviis solitus rogare. Iurgium e

piae communis aemulatione conferitur, quod ex verbis processit ad manus, hortantibus procis, quo magis rixa crudesceret, propositoque praemio caprini ventris omento. Victor igitur Vlixes, feminecem Irum extra januam projicit, ridicula adhortatione compellans. Penelope etiam munera sibi a procis, pro opibus cujusque conferri, singulorum studia experiens, deposcit: quae mature, utpote a cupientibus, offeruntur.

Periocha XIX Odysseae.

In parte interiore domus secretus Vlixes.

Vlixes & Telemachus arma omnia de medio amoliuntur, procis perniciem comparantes: ne quid aut munimenti, aut teli relinqueretur, qui vel cavere vim, vel inferre possent. Ad Penelopen inde accitu ipsius pergit: ibique, ut Eumaeo dixerat, Cretensem se esse mentitur, Vlixemque apud se hospitio diversatum comminiscitur. Mox cum Euryclia ejus nutrix, hospitalis officii causa, pedes ejus elueret, tactu manus animadvertit cicatricem, quam habebat ex vulnere in Parnasso quondam suis den-

te percuſſus. Quo argumento, alumnum ſuum agnoſcit. Sed ab eodem, ne quid ultra vel quae vel garriat, coërcetur.

Periocha xx Odyſſeae.

Iamque procôs genua amplectens orabat Vlixes.

Epulantibus procis Cteſippus in Vlixem crus bulum jacit: ſed deſtinatione non potitur. Th clymenus autem apud Ithacenſes divinationis ex tus, imminens procis vaticinatur exitium. Q rum multa cavillatione deriſus, menſa & d tanquam furioſus, excluditur.

Periocha xxi Odyſſeae.

Hic mentem dedit Icariae Tritonia Pallas.

Vlixes Eumaeo & Philoetio, fidei eorum induſtr que confiſus, quis ſit revelat. Et poſtquam facta gnitio eſt, caedem procorum tempore inſtrui pla Quos Vlixes aſtu aggreditur, ut ipſum quoque tendendo arcum, vires ſeniles explorare patian quem uni quondam Vlixi facilem, ſi quis intende habiturus eſſet praemium, jus Penelopes nuptiar

Sed prohibentibus procis, ne id ridiculus & mendicus auderet, quod frustra juventus tam lecta tentasset, dat Telemachus Vlixi, caeteris abnuentibus, experiendi potestatem. Et hinc nascitur admiratio prima virtutis, dedecore suo caeteris erubescentibus, quorum ignaviam senex & mendicus arguerit.

Periocha XXII Odysseae.

Squallentes humeris habitus rejecit Vlixes.

Vlixes loco ulteriore capto intendit arcum, omnibusque foribus occlusis, ne qua pateret effugium, plerosque vino saucios, aut novitate rei stupidos, aut quidlibet aliud meditantes conficit. Quum primum omnium confixisset Antinoum, qui audacia & petulantia caeteros superaverat: Eumaeus, & Telemachus, & Philoetius sumptis & ipsi armis, egregia in consternatos caede grassantur. Iamque omnibus interemptis, duobus tantummodo parcitur: Phemio citharoedo, qui ministerii causa adhibitus, nihil omnino in Vlixis domo, quod contumeliosum esset, ediderat: & Medonti praeconi, cujus modestiae etiam Telemachus suffragabatur. Et qui cum Tele-

te percussus. Quo argumento, alumnum suum esse agnoscit. Sed ab eodem, ne quid ultra vel quaerat vel garriat, coërcetur.

Periocha xx Odysseae.

Iamque procôs genua amplectens orabat Vlixes.

Epulantibus procis Ctesippus in Vlixem crus bubulum jacit: sed destinatione non potitur. Theoclymenus autem apud Ithacenses divinationis expertus, imminens procis vaticinatur exitium. Quorum multa cavillatione derisus, mensa & domo tanquam furiosus, excluditur.

Periocha xxi Odysseae.

Hic mentem dedit Icariae Tritonia Pallas.

Vlixes Eumaeo & Philoetio, fidei eorum industriaeque confisus, quis sit revelat. Et postquam facta cognitio est, caedem procorum tempore instrui placet. Quos Vlixes astu aggreditur, ut ipsum quoque intendendo arcum, vires seniles explorare patiantur, quem uni quondam Vlixi facilem, si quis intenderet, habiturus esset praemium, jus Penelopes nuptiarum.

Sed prohibentibus procis, ne id ridiculus & mendicus auderet, quod frustra juventus tam lecta tentasset, dat Telemachus Vlixi, caeteris abnuentibus, experiendi potestatem. Et hinc nascitur admiratio prima virtutis, dedecore suo caeteris erubescentibus, quorum ignaviam senex & mendicus arguerit.

Periocha XXII Odysseae.

Squallentes humeris habitus rejecit Vlixes.

Vlixes loco ulteriore capto intendit arcum, omnibusque foribus occlusis, ne qua pateret effugium, plerosque vino saucios, aut novitate rei stupidos, aut quidlibet aliud meditantes conficit. Quum primum omnium confixisset Antinoum, qui audacia & petulantia caeteros superaverat: Eumaeus, & Telemachus, & Philoetius sumptis & ipsi armis, egregia in consternatos caede grassantur. Iamque omnibus interemptis, duobus tantummodo parcitur: Phemio citharoedo, qui ministerii causa adhibitus, nihil omnino in Vlixis domo, quod contumeliosum esset, ediderat: & Medonti praeconi, cujus modestiae etiam Telemachus suffragabatur. Et qui cum Tele-

macho erant, Melanthium, famulorum Vlixis unum, qui procorum proterviam ſemper armaverat, cruciabiliter occidunt. Puellas inde duodecim, quae cum procis flagitioſe conſueverant, ſuſpendio perimunt. Vlixes caede ad plenum perpetrata, ignem adolet: incenſoque ſulfure domum piaculo purgat.

Periocha XXIII Odyſſeae.

Chalcidicum greſſu nutrix ſuperabat anili.

Euryclia nutrix geſtae rei nuntia, Penelopen de ſomno excitat. Quae advenientem ad ſe maritum non temere ipſum eſſe perſuadet. Quadam cubiculi lege, & genialis lectuli poſitu ſibi tantum & Vlixi cognito, an ipſe ſit maritus, explorat. In coetum deinde conveniunt, totamque noctem mutuo ſermone conſumunt. Et hinc quidem elegans replicatio laborum, quos Vlixes pertulit, mira concinnatione colligitur.

Periocha XXIV Odyſſeae.

Tartaream vocat in ſedem Cyllenius umbras.

Procorum animas recenti & communi caede con-

geſtas, catervatim Mercurius ad inferna compellit. Tunc circa Agamemnonem Manes heroïci congregantur. Miratique lectorum juvenum, congregem denſitatem, uno agmine commeantem, cauſas interitionis accipiunt. Tum apud inferos quoque virtus Vlixis, & Penelopes pudicitia praedicantur, ab Agamemnone prae caeteris, cui diſpar fuerat in utroque fortuna. Vlixes ad Laërtem patrem in agrum profectus, & inopinato reditu, & rerum geſtarum relatu, affecit ſenem: afficitur ab eo cognitis, quas exantlaſſet aerumnis. Subinde & patres procorum, neces juvenum properant ultum ire: conſilioque, & vi communicatis, ante expectatum, agro ſuperveniunt. Sed eos jam comitatior Vlixes fundit, fugatque. Verum gliſcentibus odiis, & majore ſeditione aut tumultu ſpectato, ex ſententia Iovis in Ithacam Minerva deſcendit: & conciliata utrinque pace, ſtudia, & motus partium, rerum geſtarum abolitione componit.

AVSONII

BVRDIGALENSIS

PRAEFATIVNCVLAE

TRES

Theodosio Augusto AVSONIVS.

AGRICOLAM si flava Ceres dare semina terrae
Gradivus jubeat si capere arma ducem,
Solvere de portu classem Neptunus inermem:
Fidere tam *fas* est, quam dubitare nefas:
Insanum quamvis hiemet mare, crudaque tellus
Seminibus, bello nec satis apta manus.
Nil dubites auctore bono. Mortalia quaerunt
Consilium. Certus jussa capesse Dei.
Scribere me Augustus jubet: & mea carmina poscit
Penè rogans: blando vis latet imperio.
Non habeo ingenium: Caesar sed jussit: habebo.
Cur me posse negem, posse quod ille putat?

Invalidas vires ipſe excitat: & juvat idem,
  Qui jubet. Obſequium ſufficit eſſe meum.
Non tutum renuiſſe Deo. Laudata pudoris
  Saepe mora eſt: quotiens contra parem dubites.
Quin etiam non juſſa parant erumpere dudum
  Carmina. Quis nolit Caeſaris eſſe liber?
Ne ferat indignum vatem, centumque lituras,
  Mutandas ſemper deteriore nota?
Tu modo te juſſiſſe, pater Romane, memento:
  Inque meis culpis da tibi tu veniam.

AVSONIVS Syagrio ſuo S.

Auſonius genitor nobis. Ego nomine eodem
  Qui ſim, qua ſecta, ſtirpe, lare, & patria,
Adſcripſi, ut noſſes, bone vir, quicunque fuiſſem,
  Et notum memori me coleres animo.
Vaſates patria eſt patri: gens Aedua matri
  De patre: Tarbellis ſed genitrix ab Aquis.
Ipſe ego Burdigalae genitus: diviſa per urbes
  Quattuor antiquas ſtirpis origo meae.
Hinc late fuſa eſt cognatio, nomina multis
  Ex noſtra, ut placitum, ducta domo veniant

Derivata aliis. Nobis ab ſtemmate primo
  Et non cognati, ſed genitiva placent.
Sed redeo ad ſeriem: genitor ſtuduit Medicinae,
  Diſciplinarum quae dedit una Deum.
Nos ad grammaticen ſtudium convertimus: & mox
  Rhetorices etiam quod ſatis attigimus.
Nec fora non celebarata mihi: ſed cura docendi
  Cultior: & nomen grammatici merui:
Non tam grande quidem, quo gloria noſtra ſubiret
  Aemilium aut Scaurum, Berytiumque Probum;
Sed quo noſtrates, Aquitanica nomina, multos
  Collatus, non & ſubditus, adſpicerem.
Exactiſque dehiuc per trina decennia faſtis
  Aſſerui doctor municipalem operam.
Aurea & Auguſti palatia juſſus adire
  Auguſtam ſobolem grammaticus docui:
Mox etiam rhetor. Nec enim fiducia nobis
  Vana, aut non ſolidi gloria judicii.
Cedo tamen fuerint fama potiore magiſtri,
  Dum nulli fuerit diſcipulus melior.
Alcides Atlantis, & Aeacides Chironis,
  Paene Jove iſte ſatus, filius ille Jovis,

Theſſaliam, Thebaſque ſuos habuere penates:
At meus hic toto regnat in orbe ſuo.
Cujus ego Comes, & Quaeſtor, & culmen honorum,
Praefectus Gallis, & Libyae, & Latio:
Et prior indeptus faſces, Latiamque curulem,
Conſul, collega poſteriore, fui.
Hic ego Auſonius: ſed tu ne temne, quod ultro
Patronum noſtris te paro carminibus,
Pectoris ut noſtri ſedem colis, alme Syagri,
Communemque habitas alter ego Auſonium:
Sic etiam noſtro praefatus habebere libro,
Differat ut nihilo, ſit tuus, anne meus.

AVSONIVS Latino Pacato Drepanio, filio.

Cui dono lepidum novum libellum?
Veronenſis ait poëta quondam:
Inventoque dedit ſtatim Nepoti.
At nos illepidum, rudem libellum,
Burras, quiſquilias, ineptiaſque,
Credemus gremio cui fovendum?
Inveni trepidae ſilete nugae,

Nec doctum minus, & magis benignum,
Quam quem Gallia praebuit Catullo.
Hoc nullus mihi carior meorum.
Quem pluris faciunt novem Sorores
Quam cunctos alios, Marone dempto.
PACATVM haud dubie, Poëta, dicis.
Ipſe eſt. Intrepide volate verſus:
Et nidum in gremio fovete tuto.
Hic vos diligere, hic volet tueri.
Ignoſcenda teget, probata tradet.
Poſt hunc judicium timete nullum.

